

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

REKREATİF GRUPLARA ÜYELİK, ÜYELİĞİN
DEVAMLILIĞI VE SOSYAL KİMLİK:
MOTOSİKLET GRUPLARI İNCELEMESİ

Mehmet ERTAŞ

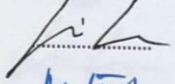
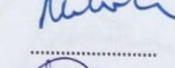
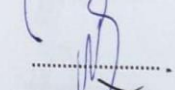
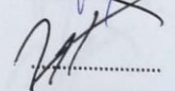
Danışman
Doç.Dr. Gürhan AKTAŞ

İZMİR-2019

DOKTORA
TEZ ONAY SAYFASI

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı : Mehmet ERTAŞ
Öğrenci No : 2013801787
Tez Başlığı : Rekreatif Gruplara Üyelik, Üyelğin Devamlılığı ve Sosyal Kimlik:
Motosiklet Grupları İncelemesi
Savunma Tarihi : 22.03.2019
Danışmanı : Doç.Dr.Gürhan AKTAŞ

JÜRİ ÜYELERİ

<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>	<u>İmza</u>
Doç.Dr.Gürhan AKTAŞ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Metin KOZAK	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Özkan TÜTÜNCÜ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Nuray Selma ÖZDİPÇİNER	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	
Prof.Dr.Zeynep ASLAN	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	

Mehmet ERTAŞ tarafından hazırlanmış ve sunulmuş olan bu tez savunmada başarılı bulunarak oy birliği() / oy çokluğu() ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Metin ARIKAN
Müdür

YEMİN METNİ

Doktora Tezi olarak Sunduğum “Rekreatif Gruplara Üyelik, Üyeliğin Devamlılığı ve Sosyal Kimlik: Motosiklet Grupları İncelemesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../.....

Mehmet ERTAŞ

ÖZET

Doktora Tezi

Rekreatif Gruplara Üyelik, Üyelğin Devamlılığı ve Sosyal Kimlik: Motosiklet

Grupları İncelemesi

Mehmet ERTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Turizm İşletmeciliği Programı

Serbest zaman değerlendirmenin önemli bir aracı olan rekreatif aktivitelere katılım her geçen gün artmaktadır. İnsanlar rekreatif aktivitelere bireysel olarak katılım sağladıkları gibi grup halinde de katılım sağlamaktadır. Motosiklet ile seyahat etme hem bireysel hem de grup halinde gerçekleştirilen rekreatif aktivitelerden birisidir. Motosiklet kullanıcıları yalnız başlarına motosiklet ile seyahat edebildikleri gibi bir motosiklet grubuna üye olarak da seyahat etme aktivitesini grup halinde gerçekleştirebilmektedir. Bu bağlamda, araştırmanın amacı motosikletleriyle seyahat eden bireylerin motosiklet ile seyahat etme nedenlerini, motosiklet gruplarına üyelik, grup üyeliklerinin devamlılığının nedenlerini ve tüm bunların sonucunda oluşan motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerini belirlemektir. Bu amaç kapsamında motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği, grup üyeliğinin devamlılığı ve sosyal kimlik ölçeklerini geliştirmek hedeflenmiştir.

Araştırmada dört aşamada veri toplanmıştır. Birinci aşamada yarı yapılandırılmış soru formu ile 27 motosiklet kullanıcısıyla görüşme yapılmıştır. İkinci aşamada tam yapılandırılmış soru formu ile 33 motosiklet kullanıcısıyla görüşme yapılmıştır. Üçüncü aşamada motosiklet kullanıcılarının katılımıyla üç adet odak grup çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu üç veri toplama aşamasından elde edilen verilere içerik analizi yapılmıştır. Bu içerik analizi doğrultusunda madde havuzu oluşturularak ölçek formu elde edilmiştir. Bu ölçek formu 125 maddeden oluşmaktadır. Oluşturulan ölçek ile motosiklet kullanıcılarından 486

adet anket toplanmıştır. Toplanan anketlerden elde edilen verilere açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda motosiklet ile seyahat etme ölçeği dört faktör ve 19 ifade, grup üyeliği ölçeği beş faktör ve 18 ifade, grup üyeliğinin devamlılığı ölçeği beş faktör ve 25 ifade ve sosyal kimlik ölçeği yedi faktör ve 25 ifade olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, motosiklet kullanıcılarının motosiklet kullanımını bir tutku olarak görmekte olduğu ve motosiklet kullanımında özgürlük ve doğayı hissetme gibi haz duygularının ön plana çıktığı ve diğer ulaşım araçlarına oranla motosiklet kullanımının daha rahat olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bir gruba üye olan motosiklet kullanıcılarının grup üyeliklerinin en temel nedenleri güvenlik sağlama, deneyim kazanma ve sosyalleşme olarak ortaya çıkmıştır. Motosiklet gruplarında üyelik devamının en önemli nedeni ise, gruba hissedilen duygusal bağ ve aidiyetleri olmuştur. Aynı zamanda gruplara üye motosiklet kullanıcıları gruplarını temsil eden yelekleri her ortamda giymekte ve grup ritüellerini benimsemektedir. Son olarak motosiklet kullanıcılarının önemli sosyal kimlik belirleyicilerinin, gruplarına duydukları duygusal bağ, güvenlik ve özgürlük duygusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte motosiklet kullanıcılarının sosyal kimlikleri, motosiklet ile seyahat etme, gruba üyelik ve gruba üyeliklerinin devamlılıklarından etkilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Grup Üyeliği, Üyeliğin Devamlılığı, Motosiklet ile Seyahat, Motosiklet Grupları, Sosyal Kimlik, Rekreasyon.

ABSTRACT
Doctoral Thesis
Doctor of Philosophy (Ph.D.)
Gaining and Maintaining Membership, and Social Identity in Recreational
Groups: An Investigation on Motorcycle Groups
Mehmet ERTAŞ

Dokuz Eylül University
Graduate School of Social Science
Department of Tourism Management
Tourism Management Program

Participation in recreational activities increases day by day. People participate in recreational activities individually or as a group. Traveling with a motorcycle is one of the recreational activities carried out both individually and as a group. Motorcycle users can travel alone with a motorcycle, and they can also travel with a motorcycle as a member of motorcycle groups. In this regard, the purpose of this research is to investigate the reasons of traveling with a motorcycle, and becoming a member and maintaining membership. Another purpose of the research is to define the social identities of motorcycle users as a result of group membership. In accordance with this purpose, this research aims to develop a number of scales, as research tools, on the reasons of traveling with a motorcycle, becoming a group member and maintaining group membership, and the impact of membership on social identity.

The primary data of the research was collected in four stages. In the first stage, 27 motorcycle users were interviewed with a semi-structured questionnaire. Secondly, 33 motorcycle users were interviewed with a structured questionnaire. Based on the analysis of the initial findings, three focus group studies were, then, conducted with selected motorcycle users. Content analysis was performed on the data obtained from these three data collection stages, which resulted in the creation of a pool of items for the development of a new scale. The new scale form constitutes 125 items. At the four stage, the survey was tested on

486 motorcycle users. Exploratory factor analysis was performed on the data obtained from the new scale form. As a result, traveling with a motorcycle scale was finalized with four factors and 19 items, group membership scale with five factors and 18 items, maintaining group membership scale with five factors and 25 items, and social identity scale with seven factors and 25 items.

According to the research, it is found that motorcycle users consider their motorcycles as a passion. Among the main motivation items for motorcycle use include the feelings of pleasure such as freedom and being in nature. They consider that motorcycle is more comfortable than other transportation vehicles. Becoming a member of motorcycle groups is often associated with safety, benefiting from other members' experiences and socialization. Maintaining membership and staying in groups, in the meantime, are related to strong emotional bonds with other members and belonging to the group. Similarly, members of the motorcycle groups wear the band's vest and adopt group rituals to identify themselves as a group member. In other words, the social identity determinants of motorcycle users are highly associated with a strong emotional bond, feelings of safety and freedom. In addition, social identities of motorcycle users influenced by the travel with a motorcycle, group membership and maintaining group membership.

Keywords: Group Membership, Maintaining Group Membership, Travel with a Motorcycle, Social Identity, Recreation.

**REKREATİF GRUPLARA ÜYELİK, ÜYELİĞİN DEVAMLILIĞI VE
SOSYAL KİMLİK: MOTOSİKLET GRUPLARI İNCELEMESİ
İÇİNDEKİLER**

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xi
TABLOLAR LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
EKLER LİSTESİ	xiv

GİRİŞ	1
--------------	----------

**BİRİNCİ BÖLÜM
GRUPLARIN YAPISI VE SOSYAL KİMLİK**

1.1. GRUPLARIN YAPISI	4
1.1.1. Grup Kavramı	4
1.1.2. Grupların Sınıflandırılması	7
1.1.3. Grupların Oluşma Süreci	9
1.1.4. Grup Normları	11
1.1.5. Grup Statüsü	14
1.1.6. Grup Roller	15
1.1.7. Grup Bağlılığı	17
1.1.8. Grup Üyeliği	19
1.2. SOSYAL KİMLİK TEORİSİ	23
1.2.1. Sosyal Kimliğin Sınıflandırılması	28
1.2.2. Sosyal Kimliğin İlkeleri	29

İKİNCİ BÖLÜM
SERBEST ZAMAN KAPSAMINDA MOTOSİKLET İLE SEYAHAT
ETME

2.1. SERBEST ZAMAN KAVRAMI	31
2.1.1. Serbest Zamanın Sınıflandırılması	32
2.1.2. Serbest Zaman Aktivitesinin Kazanımları	34
2.1.3. Serbest Zaman Kısıtları	35
2.2. MOTOSİKLET İLE SEYAHAT ETME	36
2.2.1. Motosiklet Kullanıcılarının Yol Tercihleri	37
2.2.2. Grup Motosiklet Seyahatleri	38
2.2.3. Motosiklet Kullanıcıları ve Sosyal Kimlik	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	41
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ	44
3.3. ARAŞTIRMA SORULARININ GELİŞTİRİLMESİ	44
3.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	46
3.4.1. Veri Toplamada İlk Aşama	46
3.4.2. Veri Toplamada İkinci Aşama	48
3.4.3. Veri Toplamada Üçüncü Aşama	50
3.4.4. Madde Havuzunun Oluşturulması	52
3.4.5. Veri Toplamada Dördüncü Aşama	60
3.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	61

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

4.1. TANIMLAYICI ANALİZLER	63
4.2. AÇIKLAYICI FAKTÖR ANALİZİ	65
4.2.1. Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi	65
4.2.2. Grup Üyeliği Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi	72
4.2.3. Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi	76
4.2.4. Sosyal Kimlik Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi	80
4.3. KORELASYON ANALİZLERİ	83
4.4. ÇOKLU REGRESYON ANALİZLERİ	86
SONUÇ	95
KAYNAKÇA	107
EKLER	

KISALTMALAR

HPA	Horn's Parallel Analysis
KMO	Kaiser Meyer Olkin
MAP	Minimum Average Partial
MC	Motorcycle Club
MK	Motosiklet Kulübü
ML	Maximum Likelihood
PAF	Principal Axis Factoring
PCA	Principal Component Analysis
TBA	Temel Bileşenler Analizi
TEFA	Temel Eksen Faktör Analizi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Madde Oluşturma Süreci Örneği	s.55
Tablo 2: Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Özellikleri	s.63
Tablo 3: Ankete Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri	s.64
Tablo 4: Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Paralel Test Analizi	s.67
Tablo 5: Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Faktör Analizi	s.69
Tablo 6: Grup Üyeliği Ölçeği Paralel Analizi	s.73
Tablo 7: Grup Üyeliği Ölçeği Faktör Analizi	s.74
Tablo 8: Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Paralel Analizi	s.77
Tablo 9: Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Faktör Analizi	s.78
Tablo 10: Sosyal Kimlik Ölçeği Paralel Analizi	s.81
Tablo 11: Sosyal Kimlik Ölçeği Faktör Analizi	s.82
Tablo 12: Korelasyon Analizi	s.85
Tablo 13: Duygusal Bağ Etkiyen Faktörler	s.86
Tablo 14: Grubu Temsil Etmeyi Etkileyen Faktörler	s.86
Tablo 15: Karşılaştırmayı Etkileyen Faktörler	s.87
Tablo 16: Sosyal Sorumluluğu Etkileyen Faktörler	s.87
Tablo 17: Yaşam Tarzını Etkileyen Faktörler	s.88
Tablo 18: Motosiklet Kullanımının Kazanımlarını Etkileyen Faktörler	s.89
Tablo 19: Güvenliğe Önemi Etkileyen Faktörler	s.89
Tablo 20: Özgürlüğü Etkileyen Faktörler	s.90
Tablo 21: Grubun Sağladığı Kazanımları Etkileyen Faktörler	s.90
Tablo 22: Bağlılığı Etkileyen Faktörler	s.91
Tablo 23: Kendini Geliştirmeyi Etkileyen Faktörler	s.92
Tablo 24: Sosyal Kimliği Etkileyen Faktörler	s.92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Grup Olma Süreci	s.5
Şekil 2: Bağlılık Derecelerine Göre Grupların Değişimi	s.19
Şekil 3: Araştırmanın İş Akışı	s.43
Şekil 4: Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği	s.66
Şekil 5: Varyans Analizi	s.68
Şekil 6: Grup Üyeliği Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği	s.73
Şekil 7: Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği	s.77
Şekil 8: Sosyal Kimlik Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği	s.81
Şekil 9: Motosiklet Kullanıcılarının Sosyal Kimliklerine Etki Eden Faktörler	s.93

EKLER LİSTESİ

EK 1: Araştırma Soruları	ek s.1
EK 2: Görüşmeler Sonrası Oluşturulan İçerik Analizi	ek s.3
EK 3: Odak Grup Çalışmaları Sonrası Oluşturulan İçerik Analizi	ek s.5
EK 4: Madde Havuzu	ek s.7
EK 5: Anket Formu (Birinci Oluşturulan)	ek s.21
EK 6: Anket Formu (İkinci Oluşturulan)	ek s.33
EK 7: Anket Formu (Üçüncü Oluşturulan)	ek s.42
EK 8: Anket Formu (Dördüncü Oluşturulan)	ek s.51
EK 9: Anket Formu (Son Oluşturulan)	ek s.59

GİRİŞ

Grup kavramı tarih boyunca insanların sosyal yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle, bireyler hayatta kalabilmek ve çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabilmek için grup içinde bulunmaya ve grup oluşturmaya devam etmiştir. Günümüzde ise, hayatımızın büyük bir kısmını aile, arkadaş grubu ve meslek grubu gibi gruplar oluşturmaya devam etmektedir. İnsanlar ilk olarak aile grubunun bir üyesi olarak doğmaktadır. Bununla birlikte, cinsiyet ve milliyet gruplarına da doğum ile katılım sağlamaktadır. Sonrasında, eğitim ve meslek hayatındaki gruplara katılım sağlayarak arkadaşlık kurulmakta, sosyalleşmekte ve iş birliği yapılmaktadır. İnsanların doğumdan itibaren zorunlu olarak katılım sağladıkları bu grupların yanında, gönüllü olarak üye oldukları ve serbest zamanlarını geçirdikleri sosyal veya rekreatif gruplar da vardır. Doğumla birlikte kazanılan gruplar haricinde diğer tüm gruplara güvenlik, sosyalleşme, ekonomik ve benzeri ihtiyaçlarımızı yerine getirmek amacıyla gönüllü olarak dâhil olunmaktadır. Bu nedenle bu gruplardan ayrılmamaya belirgin bir şekilde özen ve çaba gösterilmektedir.

Grup üyeliği ile ilgili çeşitli tanımlar kişinin sosyal kimliği ile ilişkilidir. Kişinin bir grubun üyesi olarak kalma eğiliminde olması, grup üyeliğinin sosyal kimliğine olumlu etki eden bazı katkılarının olduğuna işaret etmektedir. Aynı şekilde, insanlar, sosyal kimliklerini olumlu yönde etkilemediğini düşündükleri gruplardan ayrılma eğiliminde olacaktır. Çünkü insanlar olumlu bir sosyal kimlik kazanma arayışındadır. Bu olumlu sosyal kimlik arayışlarını da son yıllarda önemli bir sosyalleşme aracı olan rekreatif gruplardan sağlama düşüncesini taşımaktadırlar. İnsanlar, çalışma saatlerinin azalmasıyla artan serbest zamanlarında, şehrin baskısından kaçma, doğayı hissetme, özgür olma ve benzeri nedenlerle çeşitli grupların aktivitelerine katılmaktadır. Bu rekreatif grupların gerçekleştirdiği aktivitelere katılım ile birlikte kişilerin sosyal kimlikleri etkilenmekte ve yeni bir sosyal kimlik ortaya çıkmaktadır.

Alan yazında yapılan yayınların eskiliği dikkate alındığında konu ile ilgili ilk çalışmalar, sosyal psikolojinin içinde yer alan grup çalışmaları, grup içi etkileşimleri gözleme (Sherif 1936), gruplar arası çatışmalar (Sherif 1936; Tajfel ve Turner 1979), gruplar arası ayrımcılık (Tajfel 1970), grup içinde sosyal sınıflama (Tajfel

1981; Hogg ve diğerkleri, 1986) ve gruplar içerisinde sosyal kimlik (Tajfel 1978; Turner 1982) gibi konulara odaklanmıştır. Sosyal grup üyeliği üzerine yapılan çalışmalar ise, sosyal grup üyeliğinin depresyona etkisi (Cruwys ve diğerkleri, 2013), sosyal grup üyeliğinin stresle başa çıkmaya etkisi (Haslam ve diğerkleri, 2004), kişinin sosyal grup içindeki statüsünün grup üyeliğine etkisi (Anderson ve diğerkleri, 2001), sosyal grup üyeliğinin kişinin sağlığına etkisi (Haslam ve diğerkleri, 2008; Haslam ve diğerkleri, 2009) ve kişinin sosyal gruplara aitlik hissi (Newman ve diğerkleri, 2007) gibi konular üzerine odaklanmıştır. Motosiklet kullanıcılarını konu alan ve bu gruplar üzerine yapılan sınırlı sayıda araştırma vardır. Bu çalışmalarda motosiklet festivalleri (Austin, 2009; Austin ve Gagne, 2008; Dolles ve diğerkleri, 2018), serbest zaman değerlendirme olarak motosiklet kullanımı (Broughton ve Walker, 2009; Cater, 2017; Walker, 2010), motosiklet kullanıcılarının tatil deneyimleri (Frash ve diğerkleri, 2018) ve motosiklet kulüplerini (Harris, 2016) konu alınmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı, motosiklet ile seyahat etme, motosiklet gruplarına üye olma ve üyeliğin devamlılığı ölçeklerini geliştirmektir. Bununla birlikte bu araştırma, motosiklet kullanıcılarına özęü sosyal kimlik ölçeği geliştirilerek motosiklet kullanıcıların sosyal kimliklerinin oluşmasında etkili olan faktörleri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Bu araştırmanın sonucunda motosiklet ile seyahat etme ölçeği dört faktör ve 19 ifade, grup üyeliği ölçeği beş faktör ve 18 ifade, grup üyeliğinin devamlılığı ölçeği beş faktör ve 25 ifade ve sosyal kimlik ölçeği yedi faktör ve 25 ifade olarak belirlenmiştir. Ayrıca, analizler sonucunda, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin motosiklet ile seyahat, motosiklet gruplarına üye olma ve motosiklet gruplarında üyeliğin devamlılığı faktörlerinden etkilenecek oluştuğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tez altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmanın temel yapısını oluşturan grupların yapısı, bireylerin bir gruba üye olmasının altında yatan nedenleri ve sosyal kimlik teorisi açıklanmaktadır. İkinci bölümde, ilk olarak serbest zaman kavramı ve sınıflandırılmasından bahsedilmiş ve daha sonra serbest zamanlarında motosikletleri ile seyahat eden bireylerin bu seyahatlere katılım nedenlerine ve motosiklet ile seyahatlerini nasıl gerçekleştirdiklerine yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde, motosiklet ile grup seyahatleri de konu alınmıştır. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemine yer verilmiştir. Araştırma bir ölçek geliştirme çalışması

olduğundan dolayı, yöntem kısmı oldukça detaylı olarak aktarılmaktadır. Bu kapsamda, veri toplama araçları ve yöntemlerine; verilerin nasıl analiz edildiğine ve verilerin güvenilirlik-geçerliklerine yer verilmektedir. Dördüncü bölümde, araştırma kapsamında toplanan verilere ait bulgulara yer verilmiştir. Bu bölümde açıklayıcı faktör analizi, tanımlayıcı analizler, korelasyon ve regresyon analizlerine yer verilmiştir. Araştırmanın son bölümünde ise araştırmada kullanılan veri toplama yöntem ve analizleri doğrultusunda elde edilen verilerin sonuçlarına, alan yazındaki araştırmalarla karşılaştırmalarına vurgu yapılarak yer verilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GRUPLARIN YAPISI VE SOSYAL KİMLİK

1.1. GRUPLARIN YAPISI

Sosyal hayatın vazgeçilmez bir parçası olan gruplar, sosyal psikoloji araştırmalarının temel konularından birisidir (Johnson ve diğerleri, 2006: 707). Grup yapısının tanımı ve analizi için norm, rol ve statü önemli kavramlardır ve bu kavramlar çeşitli şekillerde birbirleriyle ilişkilidir (Shaw, 1981: 267; Forsyth, 2009: 173). Bir aileyi oluşturan bireyler, iş yerindeki yakın iş arkadaşları, bir kulüp veya kardeşlik derecesindeki dostluklar gibi en samimi kişiler arası ilişkiler, normların, rollerin ve statü konumlarının bir modeline girer. Bu model bir grubun yapısını oluşturmaktadır (Sherif ve Sherif, 1969: 148). Gruplar çeşitli gelişim aşamalarında geliştikçe, belirli özellikler sergilemeye başlamaktadır. Grup davranışını anlamak için, bu genel özelliklerin farkında olmak gerekir. Bu özelliklerin en önemlilerinden bazıları, kompozisyon, statü hiyerarşisi, roller, normlar, liderlik ve bağlılıktır (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 275).

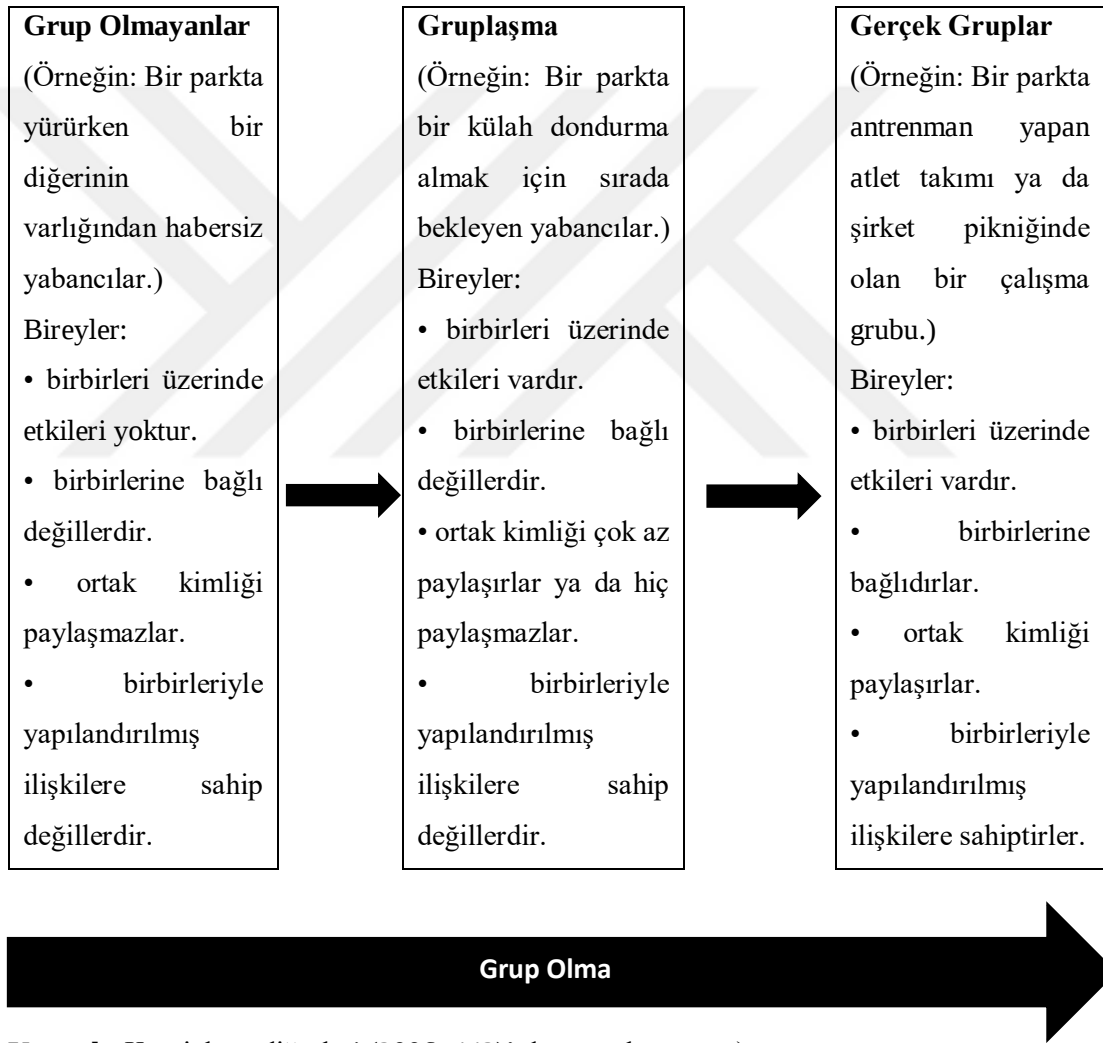
1.1.1. Grup Kavramı

Sıradan konuşmada, "grup" kelimesi birçok farklı şekilde kullanılmaktadır. Örneğin, durakta otobüs veya tren bekleyen insanlar grubu, bir şehirde akşam ilerleyen bir grup insan, tartışma grubu, eğitim grubu veya terapi grubundan bahsedilebilir. Öte yandan, bir film ekibinin üyelerini, bir kulübün üyelerini, bir devletin üyelerini de gruplar olarak adlandırmak mümkündür (Kuppuswamy, 1961: 359; Sherif ve Sherif, 1969: 130). Aslında, bu insanların birbirleriyle hiçbir ilişkisi yoktur, asla bir araya gelemezler, ancak araştırmacılar bu bireyleri birer grup olarak adlandırmaktadır (Kuppuswamy, 1961: 360).

Gruplar, onları bireylerin oluşturduğu yığınlardan ve topluluklardan ayıran sosyal ve psikolojik özelliklere sahiptir. İki ana özellik grubu birbirinden ayırır. Birincisi, grupta, üyeler birbirleriyle etkileşirler. İkinci olarak ise, grup üyeleri birbirlerini bu sosyal etkileşim yoluyla etkiler (Bordens ve Horowitz, 2008: 282). Aynı şekilde, Gönüllü (2001: 192) bir gruptan söz etmek için iki insanın bir araya gelmesinin yeterli olmayacağını, aralarında bir etkileşimin söz konusu olması

gerektiğini belirtmektedir. Öte yandan, Hogg ve Vaughan (2007: 320-321) düşük etkileşim düzeyine sahip insan yığınlarının grup olmayacağını düşünmektedir. Buna ek olarak, Kağıtçıbaşı (2010: 284), bir kalabalığın grup olabilmesi için ortak amaçlar, ortak normlar ve en önemlisi bireyler arasında etkileşimin olması gerektiğini ifade etmektedir. Johnson ve Johnson (2014: 6), insanların kendilerini bir grubun parçası olarak algılamadıkları sürece grup oluşturmayacağını belirtmektedir. Şekil 1, hangi insan topluluklarının grup olarak adlandırılacağını, hangilerinin grup olamayacağını göstermektedir.

Şekil 1: Grup Olma Süreci

Kaynak: Kenrick ve diğerleri (2006: 442)' den uyarlanmıştır.)

Şekil 1' den de anlaşılacağı gibi, her insan topluluğu grup olarak nitelendirilmemektedir. Shaw (1981: 11) bir grubu “*her insanın birbirini etkilediği ve etkilendiği bir şekilde birbiriyle etkileşime giren iki veya daha fazla kişi*” olarak

tanımlamaktadır. Turner (1982: 15), grubu, ihtiyaçların karşılanması, amaçların elde edilmesi veya tutum ve değerlerin karşılıklı olarak doğrulanması için sosyal veya psikolojik olarak birbirine bağlı iki veya daha fazla kişi olarak tanımlamaktadır. Diğer bir tanımda, grup birbiriyle rol ve statü ilişkilerinde bulunan, zaman içinde bir dereceye kadar dengeye gelmiş ve kendi davranışlarını düzenleyen bir dizi değerler ve normlara sahip olan bir grup bireyden oluşan bir sosyal birimdir (Sherif ve Sherif, 1969: 131). Başka bir tanımda grup, bir süre boyunca birbiriyle doğrudan etkileşime sahip olan ve ortak bir kaderi, kimliği veya hedef kümesini paylaşan bir grup birey olarak tanımlanmaktadır (Kassin ve diğerleri, 2013: 297).

Bu tanımlardan hareketle grup, kendilerini bir gruba ait olarak algılayan, birbirine bağımlı, yüz yüze etkileşimde bulunan ve birbirini etkileyen iki veya daha fazla kişinin bazı ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı hedefe ulaşmak için oluşturduğu sosyal birim olarak tanımlanmaktadır (Alderfer, 1977: 229; Cartwright ve Zander, 1960: 35; Fichter, 2001: 52; Forsyth, 2009: 3; George ve Jones, 2012: 279; Griffin ve Moorhead, 2013: 247; Ivancevich ve diğerleri, 2014: 267; Johnson ve Johnson, 2014: 6; Kenrick ve diğerleri, 2006: 435; Koçel, 2015: 708; Lewin, 1948: 184; Turner, 1982: 15).

Grup, bir üyenin davranış ve/veya performansının diğer üyelerin davranışlarından ve/veya performansından etkilendiği bireylerin bir araya toplanmasıdır (Gibson ve diğerleri, 2011: 230). Grupların her şeyden önce bir amacı vardır ve genellikle bir problemi çözmek ya da sadece dostça sosyal etkileşime girebilmek gibi belirli amaçlar için toplanırlar (Bordens ve Horowitz, 2008: 283; Shaw, 1981: 267). Grupların temel fonksiyonlarından birisi kendi başımıza tamamlayamadığımız hedefleri gerçekleştirmemize yardımcı olmalarıdır (Aronson ve diğerleri, 2013: 271). Aynı zamanda, bazı gruplar, grubun çalışmasını başarıyla gerçekleştirmek, grubun yeteneklerini güçlendirmek ve grup üyelerinin bireysel refahını teşvik etmek gibi amaçlara sahiptir (Hackman ve Katz, 2010: 1210).

İki ve daha fazla birey arasındaki etkileşim tam olarak kişiler arası ilişkiler ve bireylerin karakteristik özellikleri tarafından belirlenir ve bunlar, ait oldukları çeşitli sosyal gruplar veya kategorilerden etkilenmezler (Tajfel ve Turner, 1979: 34). Gruplar, kapalı, kendi kendine yeten sistemler değildir. Kural olarak, diğer gruplar ile etkileşim halindedir. Bunlar, bir mahalle, bir kilise, bir siyasi parti, bir sanayi şirketi

veya bir askeri tesis gibi daha büyük sosyal birimler içinde alt sistemler olabilmektedir (Sherif ve Sherif, 1969: 148).

1.1.2. Grupların Sınıflandırılması

Grup oluşma süreçleri ve derecelendirme analizleri, özellikleri farklı olan birkaç grup türünün ortaya çıkmasına yol açmıştır (Sherman ve diğerleri, 1999: 85). Örneğin Fitcher (2001: 58-59) temel işlevlerine göre grupları, aile grubu, eğitim grubu, ekonomi grubu, siyasi gruplar, dini gruplar ve serbest zaman değerlendirme grupları olarak altıya ayırmıştır. Usal ve Aslan (1995: 209), grupları örgütlenmelerine göre biçimsel ve biçimsel olmayan olarak, yakınlıklarına göre ise birincil ve ikincil gruplar olarak ikiye ayırmıştır. Arkonaç (2008: 237) ve Rogers (2011: 347), küçük veya geçici gruplar (nispeten kısa süreli), üyelik grupları (hobi grupları, dernekler ve kulüpler) ve kimlik odaklı aidiyet grupları (etnik kimlik grupları, dini topluluklar, politik bağlantılar ve milliyetler gibi) olarak üçe ayırmıştır.

Başka bir grup sınıflandırmasında ise, gruplar resmi ve resmi olmayan gruplar olarak ikiye ayrılmıştır (Gibson ve diğerleri, 2011: 231; Griffin ve Moorhead, 2013: 238; Ivancevich ve diğerleri, 2014: 270). Luthans (2010: 343) grupları, her türün üyeleri üzerinde farklı özellikleri ve farklı etkileri olan küçük ve büyük gruplar, birincil ve ikincil gruplar, üyelik ve referans grupları ve resmi ve resmi olmayan gruplar olarak sınıflandırmaktadır. Son olarak gruplar, yakınlık grupları (ör., arkadaşlık ve aile, romantik bir ilişkisi olan çiftler), görev odaklı gruplar (ör., iş arkadaşları, spor takımları), sosyal kategori grupları (ör., din, etnik gruplar), ve farklı grup özelliklerine dayanan daha serbest gruplar (ör., benzerlik, ortak kader, geçirgenlik, vb.) olarak sınıflandırılmıştır (Crawford ve Salaman, 2012: 726; Johnson ve diğerleri, 2006: 708; Lickel ve diğerleri, 2000: 223; Sherman ve diğerleri, 1999: 85).

Bu sınıflandırmalardan ilki olan *küçük ve geçici gruplar* az sayıda insanın kısa süreliğine ve bazı amaçları yerine getirmek için bir araya geldikleri gruplardır. *Üyelik grupları*, bir gruba üye olan üyelerin birbirlerini tanımasıyla tanımlanmış gruplardır. Üyeler gruba katılabilir ve ayrılabilir, ancak üyelik genellikle bir süre (hafta, ay veya yıl) sürer ve üyeler grubun ortak hedefleri ve değerlerine bağlılık gösterir (ör., hobi grupları, dernekler ve kulüpler). Diğer yandan, *kimlik odaklı gruplar*, gruba ait

olmanın grupla özdeşleşmeyi, bağlanmayı içerdği yerlerdir ve bağlılık, bir kimsenin -“kim” olduklarını - sosyal kimliğini bilmesi için bir referans çerçevesi olarak hareket eder. Genel olarak, bu uzun vadeli, çoğu zaman kalıcı olan gruplardır. Bu gruba mensup kişiler, birbirlerini iyi tanımaya niyetlidirler ve birbirlerini diğerleriyle benzer bulurlar. Çünkü bu bireyler, ortak deneyimleri, değerleri ve normları paylaşırlar. Bu gruplara örnek olarak etnik kimlik grupları, dini topluluklar, politik bağlantılar ve milliyetler gösterilmektedir (Rogers, 2011: 347; Arkonaç, 2008: 237).

Resmi gruplar, örgütün belirtilen hedeflerini gerçekleştirmek için yönetsel karar tarafından oluşturulan gruplardır. İki farklı resmi grup vardır. Bunlar komuta grupları ve görev gruplarıdır. Kuruluş şeması tarafından belirlenen komuta grubu, belirli bir amirine doğrudan rapor veren astları içermektedir. *Bir görev grubu*, belirli bir görevi veya projeyi tamamlamak için birlikte çalışan çalışanları içermektedir. Aynı komuta veya görev grubuna üye olmayan kişiler, bazı karşılıklı hedeflere ulaşmak için ortaklık yapabilirler.

Resmi olmayan gruplar ise, ilgi ve arkadaşlık grupları olarak sosyal ihtiyaçlara yanıt vermek amacıyla bir araya gelerek çalışma durumunda olmayan kişilerin doğal olarak gruplandırılmasıdır. Diğer bir ifadeyle, resmi olmayan gruplar, kasıtlı bir tasarımın sonucu olarak ortaya çıkmazlar, aksine doğal olarak gelişirler. Resmi olmayan gruplar, bireysel çabalardan ortaya çıkan ve bilinçli tasarımdan ziyade ortak çıkarlar ve arkadaşlıklar etrafında gelişen gruplardır (Gibson ve diğerleri, 2011: 231-232; Griffin ve Moorhead, 2013: 238; Ivancevich ve diğerleri, 2014: 271).

Öte yandan, yakınlık grupları, yüksek düzeyde etkileşim, benzerlik ve üyelerine önem veren küçük gruplardan oluşmaktadır. Bu gruplar, birincil gruplar olarak da adlandırılmaktadır. Yakınlık gruplarına üyelik genellikle uzun sürelidir ve gruplar arası geçiş zordur (girilmesi veya çıkılması zor) ve ortak hedefler ve sonuçlar ile karakterize edilirler. Bu kümede yer alan grupların örnekleri, aileler, arkadaşlar, sokak çeteleri, romantik bir ilişki ve kardeşlik derecesindeki arkadaşlıklardır.

Görev grupları küçük ve etkileşimli gruplardır. Ancak genellikle yakınlık grupları kadar uzun süreli ve geçirimsiz değildir. Bu gruplar genellikle hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Bu grubun üyeleri, bir havayolu uçuş ekibi üyeleri, bir projeye atanan iş arkadaşları, yerel çevre örgütlerinin üyeleri, bir oyunun üyeleri ve jüri üyeleri olabilmektedir. Görev odaklı gruplar için, grup yapısını ve grup dinamiklerini

(paylaşılan hedefler, rol farklılaşması, örgütlenme, etkileşim miktarı) içeren faktörler algılanan birlikteliğin en önemli belirleyicileri olmaktadır.

Sosyal kategori grupları, uzun süren ve nispeten geçirgen olmayan üyelere sahip büyük gruplardır. Üyeler arasında etkileşim oldukça azdır. Bu gruplar, kadın veya erkek, öğretmen, Yahudi vb. sosyal kategorilerden oluşmaktadır. Sosyal kategori grubunun harekete geçmesi (ör., bir toplumsal hareket, protesto ve gruplar arası ilişki) için, güçlü bir liderlik hiyerarşisine ihtiyaç vardır. Farklı grup özelliklerine dayanan daha serbest gruplar ise, düşük seviyelerdeki etkileşimleri içermektedir. Bu gruplar kolayca bir araya gelebildikleri gibi kolayca dağılabilmektedirler. Örneğin, bir durakta bekleyen insanlar, klasik müzikten hoşlanan insanlar, yangın nedeniyle çıkılan bir tiyatro kapısındaki insanlar bu gruplar içerisinde değerlendirilir. Bu tür gruplardaki etkileşimler genellikle kişisel çıkarlar tarafından yönlendirilir (Crawford ve Salaman, 2012: 726; Fichter, 2001: 60; Forsyth, 2009: 10-12; Johnson ve diğerleri, 2006: 708; Lickel ve diğerleri, 2000: 223; Lickel ve diğerleri, 2006: 29-31; Sherman ve diğerleri, 1999: 85).

Yapılan sınıflandırmalardan da anlaşılacağı üzere bazı gruplar dışa dönük ve belirgindir, fakat bazıları ise içe dönük ve gizlidir (Hackman ve Katz, 2010: 1210). Bazı gruplar geçicidir, örneğin bir projeyi tamamlamak gibi belirli bir amaca ulaşmak için var olurken, diğerleri daha uzun sürelidir ve belirli hedeflerle daha az bağlantılıdır (Branscombe ve Baron, 2017: 376). Bazı gruplar çok üyeye (milliyetler, cinsiyet grupları) sahipken, bazı grupların üye sayısı (kulüpler, aileler) azdır. Bazı gruplar resmi olmayan şekilde organize olurken (tarafatlar), bazıları organize bir yapıya (ordu) sahiptirler (Hogg ve Vaughan, 2007: 304).

1.1.3. Grupların Oluşma Süreci

Yaygın olarak ifade edilen bir grup oluşum modeli, grup gelişiminin beş aşamasının olduğunu varsayar: (1) şekillenme, (2) fırtına, (3) norm, (4) performans ve (5) dağılma (Tuckman, 1965: 396). Beş aşamalı model, olgunluk döngüsü açısından grup oluşum sürecini açıklamaktadır (Luthans, 2010: 342). Aşamalar hakkında bilgiye detaylı olarak aşağıda yer verilmiştir:

Şekillenme (Oryantasyon): Grup gelişiminin oluşmaya başladığı bu aşama, grubun amacı, yapısı ve liderliği hakkında belirsizlik (ve sıklıkla kafa karışıklığı) ile

ilişkilendirilir (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 273). Yeni oluşturulmuş bir grubun hayatının ilk birkaç dakikası, saatleri, günleri veya hatta haftaları genellikle gerilim, korunmuş değişimler ve nispeten düşük etkileşim seviyeleri ile işaretlenir. Bu ilk şekillendirme aşaması sırasında, üyeler sosyal duruşlarında yapacakları utanç verici hataları önlemek için davranışlarını kontrol ederler ve kişisel görüşlerini ifade etmede kararsız davranırlar. Grubun yapısının gelişim zamanı olmadığından, üyeler gruptaki rollerinden, grubun hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmak için ne yapmaları gerektiği ve gruba kimin liderlik edeceği konusunda genellikle kararsızdır (Forsyth, 2009: 130; Gibson ve diğerleri, 2011: 234; Luthans, 2010: 342; Tuckman, 1965: 396).

Fırtına (Çatışma Aşaması): Grup gelişiminin fırtına aşaması, diğer üyelerin önerilerini sunmayı ve liderlik rollerini üstlenmeyi denedikleri için çatışma ile karakterize edilmektedir (Gibson ve diğerleri, 2011: 234; Luthans, 2010: 342). Genel anlamda duygusal olarak yoğun olan bu aşama, üyeler arasında istenilen görevlerle ilgili davranışlar ve sorumluluklar üzerindeki anlaşmazlıklar için rekabet içerebilmektedir (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 274). Grubun yeni olmasından kaynaklanan gerginliğin azalmasıyla hedefler, süreçler ve otorite üzerindeki gerilim azalır. Fırtına aşaması, bireysel olarak birbirleriyle yetinmediklerini keşfeden üyeler arasındaki kişisel çatışmalar, grubun hedefleri ve süreçleri üzerindeki usul çatışmaları, yetki, liderlik ve daha saygın roller için üyeler arasındaki rekabet ile belirgindir (Forsyth, 2009: 130; Tuckman, 1965: 396).

Normlar (Yapı Aşaması): Fırtına, uyumsuzluk ile ilişkilendirilirken, normlar, işbirliği ve uyum ile karakterize edilir. Bu aşamada, grup bağlılığı önemli ölçüde gelişmeye başlar (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 274). Grubun parçası olmak için beraberlik ya da cazibe duygusu artar ve grup daha verimli olmaya başlar (Gibson ve diğerleri, 2011: 234). Grup, yüksek bir uyum, grup kimliği ve dostluk ile “biz” hissine sahiptir (Luthans, 2010: 342). Şekillenme ve fırtına aşamalarındaki gruplar, düşük düzeydeki samimiyet, arkadaşlık ve birlik ile ilişkilendirilirken, grup bu aşamaya ulaştığında birleşik bir bütün haline gelir. Grup, daha düzenli bir hale geldikçe, daha önceki çatışmalara neden olan sorunları (hedefler, roller ve otorite hakkında belirsizlik) çözer ve eldeki işlere odaklanır. Yapı aşamasında, normlar yeni üyelerin nasıl davranması gerektiğini belirten kurallar, daha açık bir şekilde ortaya çıkar ve bu

kurallar grup üyelerini birbirleriyle etkileşim halinde yönlendirir (Forsyth, 2009: 131; Tuckman, 1965: 396).

Performans (Çalışma Aşaması): Grubun tamamen işlevsel olduğu aşamadır. Grup yapısı belirlenmiş, her üyenin rolleri anlaşılmış ve kabul edilmiştir (Luthans, 2010: 342). Grup, üyeleri tarafından kabul edilen görevleri yerine getirirken üyelerinin enerji, çaba ve taahhütlerine odaklanmaktadır (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 274). Bir grup ne kadar “olgun” ise, grubun zamanının çoğunu sosyalleşmek, yön aramak ya da tartışmak yerine, çalışmak için harcama olasılığı artmaktadır (Forsyth, 2009: 132; Tuckman, 1965: 396). Ancak bu durum görev grupları için geçerlidir.

Dağılma (Çözülme Aşaması): Bu aşama, grup faaliyetlerinin sona ermesini içerir. Pek çok grup, kalıcı nitelikli olduğundan dağılma aşamasına ulaşması oldukça zordur. Bununla birlikte, komiteler, proje grupları, görev güçleri ve benzeri kuruluşlar gibi geçici gruplar için bu aşamada dağılma söz konusudur (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 275; Luthans, 2010: 342). Bir grubun çözünme aşamasına girişi, planlı veya kendiliğinden olabilir. Planlanan çözülme, grup hedeflerini gerçekleştirdiğinde veya zamanını ve kaynaklarını tükettiğinde gerçekleşir. Grup dağılmaya hazırdır. Hedefler başarılmış ve görevler bitmiştir. Diğer taraftan, kendiliğinden çözülme, grubun sonu planlanmadığı zaman gerçekleşir. Bazı durumlarda, devam eden grup etkileşimini olanaksız kılan beklenmedik bir problem ortaya çıkabilir (Forsyth, 2009: 132; Gibson ve diğerleri, 2011: 234; Tuckman, 1965: 396).

1.1.4. Grup Normları

Grup normları, grup üyelerinin uygun davranışları, tutumları ve algılarına ilişkin yaygın inanışlardır ve grup üyelerinin nasıl davranmaları gerektiğini düzenleyen kesin ve açık kurallardır (Aronson ve diğerleri, 2013: 272; Baron ve Branscombe, 2013: 428; Bordens ve Horowitz, 2008: 283; Cüceloğlu, 2006: 546; Feldman, 1984: 47; Johnson ve Johnson, 2014: 15; Kuppaswamy, 1961: 103; Özkalp, 2011: 265; Riggio, 2013: 312;). Grup normu, grup üyelerine davranış, inanç veya başka herhangi bir olay için kabul edilebilir ve sakıncalı bir serbestlik gösteren bir değerlendirme ölçөгüdür (Sherif ve Sherif, 1969: 141).

Normlar, önleyici normlar ve tanımlayıcı normlar olarak iki gruba ayrılmaktadır (Caildini ve diğerleri, 1990: 1015; Hogg ve Vaughan, 2007: 329; Reno

ve diğerleri, 1993: 104; Sanderson, 2010: 251). Önleyici normlar, ahlaki olarak onaylanmış ve onaylanmamış davranışları neyin oluşturduğuna dair kuralları veya inanışları ifade eder (Caildini ve diğerleri, 1990: 1015; Reno ve diğerleri, 1993: 104; Sanderson, 2010: 251).

Tanımlayıcı normlar ise, çoğu insanın belli bir durumda ne yapması gerektiğini belirler ve insanları genellikle etkili ve uyarlayıcı davranışlar açısından bilgilendirerek eylemi gerçekleştirme konusunda motive etmektedir (Reno ve diğerleri, 1993: 1049; Sanderson, 2010: 251). Ne yapılması gerektiğini belirten tanımlayıcı normların tersine, önleyici normlar neyin yapılmaması gerektiğini belirlemektedir. Başka bir ifadeyle, bir kişiyi eylemler konusunda basitçe bilgilendirmekten ziyade, hangi kabul edilebilir eylemlerin sosyal yaptırımlar ile belirlenmesidir (Caildini ve diğerleri, 1990: 1015; Reno ve diğerleri, 1993: 104; Sanderson, 2010: 251). Forsyth (2009: 173) ise normları, beklenen grup davranışları için standartları belirleyen *kuralcı normlar*, gerçekleştirilmemesi gereken davranışları tanımlayan *emredici normlar*, çoğu insanın grupta ne yaptığını, hissettiğini veya düşüneceğini tanımlayan *tanımlayıcı normlar* ve istenen veya istenmeyen eylemler arasında ayrım yapan *birleştirici normlar* olmak üzere dörde ayırmaktadır.

Grup normları, bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan davranış standartlarıdır ve grup üyeleri için önemli olan belirli özelliklere sahiptir (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 277; Rogers, 2011: 353; Sansfoçan ve Amiot, 2014: 175). Normlar, grup etkisi sürecini özetleyen ve basitleştiren, grupların yapısal özellikleridir ve grup üyelerinin davranışları üzerinde güçlü ve tutarlı bir etkiye sahiptir (Caildini ve diğerleri, 1990: 1024; Hackman, 1992: 235; Sanderson, 2010: 251). Grup üyelerinin eylemleri ve etkileşimleri, ait oldukları grupların normlarına göre şekillenir (Forsyth, 2009: 9). Grubun, her bir üyenin, başka bireylerle etkileşime geçerken nasıl davranması gerektiğini bireysel olarak belirlemesi durumunda, grup içinde hiç kimse başka bir üyenin davranışını tahmin edemez ve bu durum grup içinde karmaşa çıkmasına neden olabilir (Shaw, 1981: 279). Çünkü grup normları, bir grubun yapısının temel bir ögesidir. Bu normlar, yön ve motivasyon sağlar, sosyal etkileşimleri organize eder ve diğer insanların yanıtlarını tahmin edilebilir ve anlamlı kılar (Forsyth, 2009: 145).

Grup normları, genellikle grup gelişiminin iletişim ve karar verme aşamalarında oluşturulmakta ve olgunluk aşamasına aktarılmaktadır (Griffin ve

Moorhead, 2013: 247). Bununla birlikte, grup normları, grup üyeleri için önemli olan belirli özelliklere sahiptirler. İlk olarak, normlar yalnızca grup için önemli olan durumlara göre oluşturulur. Yazılı olabildikleri gibi üyelere sözlü olarak da iletilebilirler. Grup normları, grup üyeleri tarafından açıkça ifade edilmese de her üye tarafından bilindiği varsayılır (ör., kıyafet normları, selamlaşma normları, kişisel alanın normları, yemek yeme normları). İkincisi, normlar, grup üyeleri tarafından çeşitli derecelerde kabul edilir. Bazıları tamamen kabul edilirken, diğerleri sadece kısmen kabullenilir. Üçüncü olarak, normlar, sadece davranışlara uygulanır, üyelere özel düşünce ve duygulara uygulanmazlar (George ve Jones, 2012: 290; Gibson ve diğerleri, 2011: 236; Hackman, 1992: 235; Sanderson, 2010: 250).

Normlar, gruplar için birçok önemli amaca hizmet eder. İlk ve en önemlisi, grubun hayatta kalmasına yardımcı olmak için kurulmuş olmasıdır (Riggio, 2013: 312). Feldman (1984: 48-49), grup normlarının uygulanmasının dört temel koşulu olduğunu belirtmektedir. Bunlar:

1. Gruplar, hayatta kalmayı kolaylaştırmak amacıyla normları uygular. Bir grup, diğer grupların üyeleri tarafından müdahale veya tacizden korunmak amacıyla normları uygular.
2. Normlar, grup üyelerinden ne gibi davranışlar beklenildiğini basitleştirmek veya öngörülebilir hale getirmek amacıyla uygulanır. Grubun her bir üyesi, bireylerle bulunduğu etkileşimlerde nasıl davranılacağına bireysel olarak karar vermek zorunda kalırsa, rutin faaliyetleri gerçekleştirmek oldukça fazla zaman alır.
3. Normlar, problem çıkaran ve çatışma yaratan kişiler arası problemlerden kaçınılmasına yardımcı olmak amacıyla uygulanır.
4. Normlar, grubun merkezi değerlerini ifade etmek ve grubun kimliği hakkında ayırt edici olmak amacıyla uygulanır.

Normlar, genel anlamda grup üyelerine sağlık ve refah gibi olumlu sonuçlar sağlamasına karşın bazı durumlarda olumsuz sonuçları da beraberinde getirebilmektedir (Michaud, 2003: 221). Normlar, toplumdaki yararlı hedefleri ve davranışları teşvik etmesine karşın, bazı özel gruplar potansiyel olarak zararlı sonuçlara sahip davranışların teşhir edilmesini teşvik edebilmektedir (Amiot ve diğerleri, 2013: 2146). Grup üyeleri arasındaki güçlü bir kimlik, grup normları zararlı olsa bile insanların bu normları savunmaya ve korumaya yönelik motivasyonlarını

artırmaktadır (Swann ve Bosson, 2010: 612). Amiot ve diğerleri (2013: 2152), yürüttükleri araştırmada, sosyal bir gruba ait olan bireylerin gerçekleştirdikleri zararlı davranışların sosyal grubun sahip olduğu normatif davranışlarla ilişkili olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Dolayısıyla, bireysel inançların grup normlarıyla uyumlu olduğu durumlarda, insanların ifade etme, güçlendirme ve kanaatlerine göre hareket etme olasılıkları çok daha yüksektir (Haslam ve Reicher, 2007: 620).

1.1.5. Grup Statüsü

Statü terimi, sosyal yapıdaki konum anlamına gelir ve ilgili grubun üyeleri tarafından tutulan grup içindeki bir pozisyonudur (Fichter, 2001: 96; Sarbin ve Scheibe, 1983: 9). Bununla birlikte, statü, bir sosyal birimdeki güç ilişkileri hiyerarşisinde, karar vermek ve faaliyetleri kontrol etmek amacıyla uygunsuz durumlarda yaptırım uygulanması için inisiyatifin göreceli ölçüldüğü bir üyenin pozisyonudur (Sherif ve Sherif, 1969: 140). Aynı zamanda statü, bireylerin, grupların veya nesnelerin paylaşılan bir sosyal değer standardına göre üstün ya da daha düşük bir sosyal sıralamaya tabii tutulmasıdır (McLeod ve diğerleri, 2014: 3; Baron ve Branscombe, 2013: 426).

Grupta her bir kişi belirli bir pozisyona sahiptir ve bu sahip olunan pozisyon, grubun diğer üyeleri tarafından bir statü olarak kabul edilir (Kuppuswamy, 1961: 119). Verilen statü ve kazanılan statü olarak iki çeşit statü vardır. *Verilen statü*, kişisel beceri ve başarı gerektirmeyen, kişinin doğuştan kazandığı statüdür. Örneğin, kız ya da erkek çocuk olmak, kişinin sahip olduğu ırk ve doğduğu ailenin ekonomik durumu verilen statü kapsamındadır. *Kazanılan statü* ise, kişinin girişim veya kişisel becerileri sonucunda elde ettiği statüdür. Kişinin mesleğinde başarılı olarak elde ettiği statüler, kazanılan statü kategorisine girmektedir (Gönüllü, 2001: 195).

İnsanlar genellikle bir grup içindeki statülerine son derece duyarlıdır. Çünkü kişinin çok fazla arzu ettiği ve fayda sağladığı sonuçlarla bağlantılıdır (Baron ve Branscombe, 2013: 426). Aynı zamanda gruplar, üyelerine yüksek bir sosyal statü için çabalamaları ve bunu karşılayabilmek adına çeşitli stratejiler uygulamaları yönünde yön gösterici olurlar. Bu durum, olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir. Örneğin, statü kazanmış üyeler, grubun güçlü yönlerini abartıp, grubun dışındaki faydaları ve avantajları reddedebilmektedir (Trepte ve Loy, 2017: 4). Kişilerin, grup içerisinde

statü kazanmaları oldukça önemlidir. Yüksek statüye sahip olmak bireysel ve sosyal alanlarda oldukça işlevsel bir mekanizma olarak çalışır (Buss, 2008: 380).

Statü, günlük yaşantımızın hemen hemen her yerinde olan ve elde ettiğimiz yaşam çıktıları için önemli etkileri sahip toplumsal eşitsizlik biçimidir (McLeod ve diğerleri, 2014: 20). Statü, grup üyelerinin yargıları ve değerlendirmelerine daha fazla bağlıdır (Blader ve Chen, 2014: 75). Birçok grupta hiyerarşiler vardır, üyeler grup içindeki statülerine göre farklılık gösterirler (Baron ve Branscombe, 2013: 426). Grup içinde daha yüksek statüye sahip üyeler daha saygındır ve daha yüksek düzeyde tutulur. Daha yüksek statü üyeleri, grup kararları ve süreçleri üzerinde daha fazla kontrol sağlar (Anderson ve diğerleri, 2001: 117; Haslam, 2004: 22; Packer, 2008: 64).

Grup toplantılarında, daha yüksek statüye sahip üyelerin görüşleri, sıradan üyelere göre daha önemlidir (Forsyth, 2009: 9). Bu toplantılarda düşük statüdeki üyeler zeki ve yaratıcı öneriler sunsalar bile yüksek statüdeki üyeler tarafından göz ardı edilmektedir (Johnson ve Johnson, 2014: 16). Grup normlarına uyma konusunda yüksek statüye sahip üyelere daha fazla esneklik tanınır (Shaw, 1981: 271-272). Ayrıca, Freedman ve diğerleri (2003: 553), yüksek statüdeki grup üyelerinin daha fazla konuştukları ve karar alma konusunda daha etkili olduklarını belirtmektedir. Sonuç olarak, düşük statü gruplarının üyeleri, bir dizi kimlik yönetimi stratejisi ile uğraşarak tüm grubun statüsünü arttırmaya odaklanmakta ya da yüksek-statü grubuna girebilmek için bireysel hareketliliğe girmektedir (Haslam ve Van Dick, 2011: 334; Jetten ve diğerleri, 2014a: 2). Örneğin, çağdaş ABD toplumundaki statü farklılıkları, erkekler ve kadınlar, beyazlar ve siyahlar, profesyoneller ve işçiler, elit ve elit olmayan iş şirketleri arasında gözlemlenebilir. Statü aynı zamanda, BMW veya Chevrolet otomobilleri ya da Godiva veya Hershey çikolataları gibi nesneler veya ürünler arasında değerlendirme sıralamalarını da içerebilir. Temel olarak, statü bireyler arasında hiyerarşik bir ilişkidir (McLeod ve arkadaşları, 2014: 4).

1.1.6. Grup Roller

Grup normları, tüm üyelerin nasıl davranması gerektiğini anlatırken, grup rolleri, belirli grup üyelerinin nasıl davranması gerektiği konusundaki beklentileri paylaşmaktadır (Kenrick ve diğerleri, 2006: 441). Luthans (2010: 348) rolleri, en iyi şekilde belirlenmiş normlardan karşılıklı beklentilere sahip bir pozisyon olarak

tanımlamaktadır. Bu açıdan grup rolleri, grup normları gibi davranışı açıklamakta ve kurallar koymaktadır (Hogg ve Vaughan, 2007: 333).

Roller, bir grup içinde belirli pozisyonları işgal eden kişilerin göstermesi beklenen bir dizi tutarlı davranış kalıplarıdır (Aronson ve arkadaşları, 2013: 272; Baron ve Branscombe, 2013: 426; Forsyth, 2009: 9; George ve Jones, 2012: 288; Riggio, 2013: 309). Aynı zamanda rol, bir pozisyonadaki kişinin uygun davranışlarını diğer ilgili pozisyonlara doğru tanımlayan beklentilerdir (Johnson ve Johnson, 2014: 15). Grup rolleri, beklenen rol, algılanan rol ve sahnelenen rol olarak üç sınıfta incelenmektedir (Shaw, 1981: 276). *Beklenen rol*, grup üyelerinin grup içinde göstermesi beklenen davranışlardır. *Algılanan rol*, bir pozisyonadaki kişinin harekete geçmesi gerektiğine inanılan davranışlar dizisidir. *Sahnelenen rol* ise, bir kişinin grup içinde gerçekleştirdiği davranışlar dizisidir (Ivancevich ve arkadaşları, 2014: 277; Shaw, 1981: 276).

Grup rolleri de normlar gibi önemlidir, çünkü davranış için belirli bir plan sağlamaya yardımcı olurlar (Riggio, 2013: 309). Grup yapısındaki her pozisyon, o pozisyonadaki kişiden beklenen davranışlar ile doğrudan ilişkilidir (Shaw, 1981: 276; Sherif ve Sherif, 1969: 140). Grubun hedeflerine ulaşması için rollerin, grup üyelerinin görev davranışları ile uyumlu olması gerekir (Johnson ve Johnson, 2014: 15).

Toplumda rollerin büyük çoğunluğu karşılıklıdır (ebeveyn- çocuk, karı-koca, ev sahibi-konuk, öğretmen-öğrenci, işveren-işçi, satıcı-müşteri vb.) (Kuppuswamy, 1961: 114). Bununla birlikte, grup üyelerine, yeteneklerine ve kişiliklerine en iyi uyan roller verildiğinde gruplar çok daha iyi çalışırlar (Woolley ve diğerleri, 2007: 98). Baron ve Branscombe (2013: 427), grup üyelerine, kişilik özelliklerine göre tutarlı roller verildiğinde, kendilerini gerçek anlamda yansıtan, daha olumlu bir ruh hali sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Grupların performansına ciddi bir şekilde zarar verebilecek bir problem, üyelerin becerileri ve gruptaki rolleri arasında bir uyumsuzluk olduğunda ortaya çıkar. Bireyler bazen grup rollerinin tam olarak ne olması gerektiğinden emin değildir. Grup içinde veya gruplar arasında oynamak zorunda oldukları diğer rollerle çatışan rollerde de bulunabilirler (Kassin ve diğerleri, 2013: 299). Örneğin, ‘anne’, ‘kız’, ‘öğrenci’ ve ‘futbolcu’ gibi grup üyeleri, aynı grupta yer alıp farklı rollere sahip olabilmektedir. Ev içinde ailenin çocuğu rolündeki birey, takım sporları ile uğraşıyorsa

takımı içinde aileden farklı bir role sahip olacaktır (Rogers, 2011: 292). Başka bir deyişle, farklı grup üyeleri farklı rollere sahiptirler (Johnson ve Johnson, 2014: 15). Grup üyeleri bu rolleri oynamaktan vazgeçtiklerinde grup oluşumu dağılır (Fichter, 2001: 53). Bu nedenle, grup üyelerinin grup içinde rolleri çok özenli ve sistematik olarak belirlenmelidir (Kassin ve diğerleri, 2013: 299).

Bireyler, gruba oynadıkları rollerle katkıda bulundukları için, roller tarafından değerlendirildiklerini ve gruba bağlandıklarını hissetmektedirler (Bettencourt ve diğerleri, 2006: 199). Roller, grup üyelerinin mutluluğunu ve refahını önemli şekilde etkiler. Bir grupta bir rol üstlenerek, bireyler kendi grup üyelerine bağlantılarını güvence altına alır, grup bağlılığı ve üretkenliği için gerekli olan karşılıklı bağımlılığı oluştururlar (Forsyth, 2009: 155). Aslında, bir rolü iyi bir şekilde uygulamak, insanların davranışlarının gerçek benliğini yansıttığını hissetmelerine neden olmaktadır (Baron ve Branscombe, 2013: 427).

1.1.7. Grup Bağlılığı

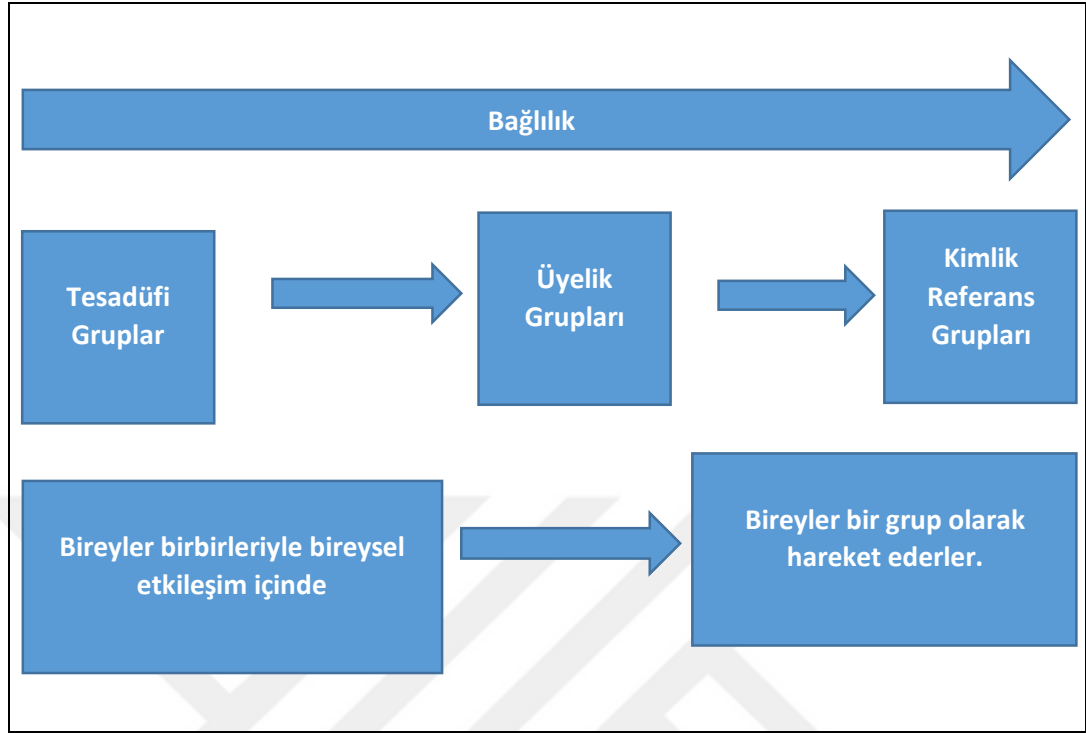
Grup bağlılığı, grup üyeleri arasındaki çekim miktarını veya derecesini ifade eder (Forsyth, 2009: 119; Ivancevich ve diğerleri, 2014: 279; Riggio, 2013: 316). Aynı zamanda grup bağlılığı, bir grubun üyelerini birbirine bağlayan ilişkilerin gücüdür (Bordens ve Horowitz, 2008: 284; Forsyth, 2009: 140; Kenrick ve diğerleri, 2006: 441). Grup içindeki üyeler arasında, birbirlerine duyulan yakınlık grup bağlılığını oluşturur (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 279). Bununla birlikte grup bağlılığı, bir grubun birlikte kalmaya kararlı olduğu boyuttur ve üyelerde hareket eden gruba özgü önemli olguların grupta kalması sonucu oluşur (Griffin ve Moorhead, 2013: 248). Grup bağlılığı, görev tabanlı bağlılık ve kişiler arası bağlılık olarak ikiye ayrılmaktadır. Grup üyeleri grup hedeflerini elde etmek için birbirlerinin yeteneklerine saygı duyarlar ve görev tabanlı bağlılık bu şekilde oluşur. Diğer taraftan, grup üyeleri birbirine bağlıdır, çünkü üyeler birbirlerini sempatik bulurlar; bu kişiler arası bağlılıktır. (Bordens ve Horowitz, 2008: 305).

Bağlılık için iki önemli çekim kaynağını tanımlamak mümkündür. İlk olarak, grubun kendisi ihtiyacın nesnesidir. İkincisi, grupta bulunmak, grup dışı ihtiyaçların karşılanması için de bir araçtır (Cartwright ve Zander, 1960: 74-75). Ayrıca, bağlayan güç, iki grubu ele alır. Birincisi, üyeler güçlü bir şekilde birbirleri ile gruplarının

aradığı hedeflerle örtüşmektedir ve ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak başka bir grup bulamayacaklarını düşünmektedirler. Bir grup kimliği oluştururlar ve sonuç olarak görevlerini grupla birlikte iyi bir şekilde yerine getirmektedirler. İkincisi, tam tersi bir gruptur: üyeler birbirlerinden çok hoşlanmazlar, ortak hedefleri paylaşmazlar ve onlara daha iyi bir anlaşma sunabilecek diğer grupları aktif olarak aramaktadırlar. Paylaşılan bir kimliğe sahip değillerdir ve görevleri başarılı bir şekilde yerine getirmeleri de olası değildir (Baron ve Branscombe, 2013: 429-430).

Birbirine bağlı grup üyeleri, grup görevine bağlılık hissetme, diğer grup üyelerine karşı olumlu hissetme, grup gururunu hissetme, grupta sorumluluk hissetme, grup içinde benzer değerlere sahip olma ve genellikle yoğun etkileşimde bulunma eğilimindedir (Cartwright ve Zander, 1960: 89; Dion, 2000: 16; Rosh ve diğerleri, 2012: 122;). Aynı zamanda grup üyeliğinin sürekliliği ve grup standartlarına uyum grup bağlılığının önemli çıktılarıdır (McPherson ve Smith-Lovin, 2002: 3). Bununla birlikte grup bağlılığı, grup üyelerinin grupta kalmasına neden olan tüm faktörleri içermektedir (Baron ve Branscombe, 2013: 430). Grup bağlılığını korumak, kökleşmiş bir grup sadakat duygusu gerektirir. Böylece bireyler, cazip alternatifler yerine gruplarıyla kalmayı tercih ederler (Bordens ve Horowitz, 2008: 284; Gibson ve diğerleri, 2011: 238). Bu karşılıklı etki süreçleri, gruba güçlü bir bağlanma duygusunu teşvik eder, bu da gruba bağlı kişileri, kendileri için yapacaklarından çok grup için yapmaları için motive etmektedir (Swann ve diğerleri, 2012: 442).

Şekil 2: Bağlılık Derecelerine Göre Grupların Değişimi

Kaynak: Rogers (2011: 347)'den uyarlanmıştır.

Şekil 2, bağlılık derecelerine göre grupların değişimini göstermektedir. Bağlılık derecelerinin kimlik referanslı gruplarda (aile ve kardeşlik gibi) tesadüfi gruplara göre (durakta bekleyen insan yığınları) daha yüksek bir bağlılık duygusuna sahip olduğu belirtilmektedir (Rogers, 2011: 347). Yüksek derecede kaynaşmış kişilerin, kişisel ve sosyal benlikleri arasındaki sınırların ortadan kalkmasına yönelik eğilim, sadece grup kategorisine bağlılık duygularını büyütmeyle kalmayacak, aynı zamanda diğer grup üyelerinin bağlantılarını da güçlendirecektir (Swann ve diğerleri, 2012: 442). Güçlü bir bağlılığı olan üyelere sahip grupların, özellikle bir çözüme ulaşmak için zaman baskısı altında olduklarında, daha zayıf bağlılığı olan üyelere sahip gruplara göre daha az birbiriyle çelişerek amaçlarına daha kolay ulaştıkları görülmektedir (Bordens ve Horowitz, 2008: 305).

1.1.8. Grup Üyeliği

Tarih boyunca insanlar çeşitli amaçlara ulaşmak için gruplara katılmıştır (Shaw, 1981: 1). İnsanlar için, gruplara üye olmak, kim olduğunun; zengin ve tatmin edici hayatlar sürmek için neyin gerekli olduğunun vazgeçilmez bir parçasıdır (Jetten

ve diğlerleri, 2009: 33). Graplara üye olmanın başlıca nedenleri, güvenlik, sosyalleşme, saygınlık kazanma, ekonomi, sosyal ve ortak amaçları yerine getirme ve üyeler için fırsatlar sunma olarak sayılabilir (Coleman, 1969; Gibson ve diğlerleri, 2011: 232; Ivancevich ve diğlerleri, 2014: 269-270; Koçel, 2015: 714-715; Luthans, 2010: 342). İnsanların graplara üye olmasının diğler nedenleri arasında, bir arada yaşama gereksinimi, benlik duygusu, güç kazanımı, statü kazanımı, çıkar dürtüsü ve başkalarıyla bağlantı kurmak yer almaktadır (Eren, 1989: 84; Kassin ve diğlerleri, 2013: 298; Usal ve Aslan, 1995:194-196). İnsanların ait oldukları graplardan çeşitli faydalar elde ettikleri ve farklı graplardaki üyeliklerinin çeşitli psikolojik ihtiyaçları karşılamaya yardımcı olduğu açıktır (Bordens ve Horowitz, 2008: 285; Johnson ve diğlerleri, 2006: 708). Bu ihtiyaçlar, aile ve yakın arkadaşlar gibi nispeten küçük ve samimi graplarda diğler insanlarla karşılıklı ilişkiler kurarak da karşılanmaktadır (Johnson ve diğlerleri, 2006: 708).

Hiç şüphe yok ki, sosyal grupların üyeleri kendilerini bir grup olarak tanımlama, birbirleriyle etkileşimde bulunma ve bir sosyal yapı geliştirme eğilimindedir (Turner, 1982:16). Bu nedenle, bireylerin önemli gördüğü durumların çoğu, yaptıkları işten, hissettikleri duygulara kadar birçok şey graplara üyeliklerinden etkilenmektedir (Lickel ve diğlerleri, 2000: 223). İnsanlar graplara katılır çünkü gruplar, üyelerinin değerlerini sosyal alanda ifade etmesine izin vermektedir. Örneğin, ölüm cezasına çarptırılanlar, planlanmış infazlarının gecelerinde mum ışığında birlikte dua ederler. İnsanlar diğler zamanlarda da graplara katılırlar çünkü ihtiyaç duydukları duygusal desteği sağlarlar. Örneğin, kanser hastaları destek gruplarına giderler (Kenrick ve diğlerleri, 2006: 442).

İnsanların graplara katılmasının en zorlayıcı nedenlerinden biri, belirli bir gruba üye olmanın bir veya daha fazla önemli ihtiyacı karşılamasına yardımcı olacağına inanmalarıdır. Örneğin, sosyal ihtiyaçlar, üyelerin birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına olanak sağlayan graplardan karşılanabilir. Saygınlık ihtiyaçları, üyeliğin elde edilmesi zor olan, bir yüksek statüye veya itibarlı bir gruba üye olmak suretiyle kısmen karşılanabilmektedir (Ivancevich ve diğeleri, 2014: 272).

Çoğu birey başkalarıyla birlikte yaşar, zamanlarının çoğunu başkalarıyla birlikte geçirir ve çok sayıda gruba katılım sağlar (Forsyth, 2009: 83). İnsan hayatının karmaşıklığı ve tutkuları, gruplar halinde çalışmamızı gerektirir. Üretmeyi ve

başarmayı umduğumuz şeylerin çoğu sadece toplu eylemle yapılabilir. Yalnız kişiler, bir senfoni içinde tek başına çalamazlar veya futbol, basketbol gibi sporları tek başına oynayamazlar, şehirler ya da endüstriler inşa edemezler ya da hükümetleri veya üniversiteleri yönetemezler (Kassin ve diğerleri, 2013: 298).

Hepimiz çok farklı grupların üyeleriyiz. Üye olduğumuz bu gruplar, iki-üç kişiden oluşan gruplar olabileceği gibi milyonlarca kişiden de oluşabilir. Bu gruplardan bazıları, üye olmanız için özel gereklilikleri olan bir ulustaki vatandaşlığımız gibi resmi olarak tanımlanırken, bazıları basketbol oynayabileceğiniz resmi olmayan arkadaş gruplarına üyeliği içerir. Bazı gruplar katı bir şekilde uygulanan normlara sahipken, bazı gruplarda grubun normlarına uyum oldukça zayıf bir yapıda olabilir (Branscombe ve Baron, 2017: 375; Freedman ve diğerleri, 2003: 563; Koçel, 2015: 708-709).

Geleneksel yaklaşımlar, grup davranışlarının bireysel amaçlardan, güdülerden ve yeteneklerden kaynaklandığını düşünmektedir. Ancak, insanlar grup içindeki diğer üyelerle birlikte çalışma ve ortak hedeflere ulaşma eğilimindedirler (Ellemers, 2012: 848). Örneğin, insanlar genellikle grup üyelerinin güvenilirliğine ilişkin olumlu algılara sahiptir ve onlara karşı işbirlikçi davranış sergilerler (Brewer, 1979: 372; Brewer ve Kramer, 1985: 235; Kramer ve Brewer, 1984: 1056; Swann ve diğerleri, 2012: 443). Forsyth (2009: 6), grup üyelerinin desteğe ihtiyaç duyduklarında, diğer grup üyeleri tarafından teselli edildiğini, öneriler sunduklarını ve sorunlarını çözmede yardım ettiklerini belirtmektedir. Ayrıca, grup üyeleri, grup dışındaki kişiler yerine, grup içindeki üyelere yardım etme konusunda daha fazla eğilimlidir (Molenberghs ve diğerleri, 2014: 2).

İnsanların, sosyal grup üyelikleri sayesinde yalnızlıktan kurtularak endişe ve stres ile başa çıkması kolaylaşmaktadır (Bordens ve Horowitz, 2008: 285; Eren, 1989: 84). Başkalarını bu şekilde kucaklamaya istekli olmamızın başlıca bir nedeni, bu tür grupların hayatlarımızı çeşitli şekillerde zenginleştirme kapasitesine sahip olmalarıdır. Bu nedenle, grup üyeleri “ötekiler” olarak görülmekte, tersine grup üyeleri “biz” olarak kabul edilmektedir (Haslam ve diğerleri, 2009: 2).

Grup yaşantısına katılım ve sosyal grup üyeliği, zihinsel, bilişsel ve fiziksel sağlığa yönelik tehditlere karşı bir koruma sağlamaktadır (Greenaway ve diğerleri, 2015: 2; Haslam ve diğerleri, 2004: 7; Haslam ve diğerleri, 2008: 675; Jetten ve

diğerleri, 2009: 33; Jetten ve diğerleri, 2014b: 104-106; Kağıtçıbaşı, 2010: 285; Steffens ve diğerleri, 2016: 1-2). Aynı zamanda grup üyeliği, birçok amaca hizmet eder ve bu amaçlar ister biyolojik, ister psikolojik, ister sosyal olsun, birbirinden ayrılamazlar (Bordens ve Horowitz, 2008: 284; Crawford ve Salaman, 2012: 726). Diğer taraftan sosyal grup üyeliğinin avantajları, sadece sosyal etkileşim için harcanan fiziksel fırsatlara indirgenemez; aynı zamanda, bireylerin başkalarıyla paylaştığı kimliği daha soyut bir anlamda zihinsel olarak sunmalarına olanak sağlar (Cruwys ve diğerleri, 2013: 180). Grup üyeleri kendileri için olumlu sonuçlar beklerler. Bu olumlu sonuçlar, övgü kazanmak, olağanüstü performans için bireysel bir ödül almak ya da diğer grup üyelerini geride bırakmayı içerebilir (Thürmer ve diğerleri, 2017: 2).

Baumeister ve Leary (1995: 497), insanların gruplara üye olmalarının önemli bir nedeninin ait olma ihtiyacından kaynaklandığını belirtmiştir. Bireyler kendilerini bir gruba ait olarak gördüklerinde ve grup üyesi olmanın kendileri için önemli olduğunu düşündüklerinde, davranışlarını grubun normları ve standartları ile uyumlu hale getirmektedir (Smith ve Louis, 2008: 648). Yüksek derecede kaynaşmış kişilerin kişisel ve sosyal benlikleri arasında sınırların korunmasına yönelik eğilim, grup üyelerinin aidiyetlerini güçlendirecektir (Swann ve diğerleri, 2012: 442).

Bir gruba üyelik statik değildir; hatta üyelik sırasında alt kültür normlarına bağlılık ve aidiyet, grupların faaliyetlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Harris 2016:74). Ait olduğumuz gruplar, kişinin öz benliğinin temelini oluşturan ve kişiye önemli bir kimlik veren gruplardır (Allen ve diğerleri, 1983: 95; Broughton ve Walker, 2009: 153; Deaux ve diğerleri, 1995: 280; Jetten ve diğerleri, 2014b: 113; Mackie ve Smith, 1998: 520; Tajfel, 1981: 256;). Bu nedenle, insanların sosyal aidiyeti deneyimlediklerinde daha sağlıklı ve mutlu olmaları beklenmektedir (Greenaway ve diğerleri, 2015: 1; Newman ve diğerleri, 2007: 241). Daha temel bir düzeyde, gruplar halinde yaşayan insanların hayatta kalma ve yeniden üreme şanslarını arttıran evrimsel baskılar gruplara ait olma ihtiyaçlarından kaynaklanabilir (Kassin ve diğerleri, 2013: 298).

Gruba dâhil olmanın en önemli sebeplerinden bir diğeri ise, bireylerin sosyal kimlik kazanma arayışıdır (Arrow ve McGrath, 1993: 334; Hogg ve Abrams, 1998: 2; Hogg ve Vaughan, 2007: 341; Johnson ve diğerleri, 2006: 708; Tajfel, 1972: 71; Tajfel, 1981: 259). İnsanlar için, grup yaşamına olan ilgi, yalnızca fiziksel anlamda

tehdit ve belirsizliğe karşı değil, aynı zamanda kişisel ve sosyal kimliğin daha büyük bir anlam kazanmasına da hizmet etmektedir (Kassin ve diğerleri, 2013: 298). Grup üyeliklerinin birçoğu psikolojik güdülere dayanırken, grup üyeliği, sosyal kimliği ve öz saygıyı artırma potansiyeline sahiptir (Jetten ve diğerleri, 2014a: 1). Grup üyeliğinin çeşitli sonuçları, sosyal kimlik üzerinden açıklanmaya çalışılmaktadır. Grup üyeleri, olumlu bir sosyal kimlik arayışındadır. Grubun kendilerini olumlu yönde etkilediğini (yüksek statü kazanma veya itibar) ve sosyal kimliklerine katkı sağladığını düşünmediklerinde grup üyeliğinden ayrılma eğiliminde olacaktırlar (Tajfel, 1978: 64; Tajfel, 1981: 256).

1.2. SOSYAL KİMLİK TEORİSİ

Sosyal psikolojinin bir teorisi olarak sosyal kimlik teorisi (SIT), ilk olarak Tajfel (1978) tarafından savunulmuştur ve daha sonra Tajfel ve Turner (1979: 40) tarafından gruplar arası davranışları anlamak, sosyal grubu bireysel olarak değil kolektif olarak kavramlaştırmak ve gruplar arasındaki çatışmaların nedenlerini anlamak amacıyla geliştirilmiştir. Sosyal kimlik, *“bireylerin kendi benlik kavramlarının bir parçası olarak, sosyal bir gruba (veya gruplara) üyeliği hakkındaki bilgisi ve bu üyeliğe verilen değer ve duygusal önem ile ilişkisi”* olarak tanımlanmaktadır (Tajfel, 1978: 63; Tajfel, 1981: 255; Tajfel ve Turner, 1979: 40).

Sosyal kimlik teorisine göre kişi kendisini grup üyelikleri açısından tanımlamaktadır. Bu tanımlama, bir gruba olan aidiyet algısıdır ve başarıların ve başarısızlıkların doğrudan veya dolaylı deneyimini içermektedir (Ashforth ve Mael, 1989: 34; Cruwys ve diğerleri, 2014: 228; Green ve Jones, 2005: 169; Jones, 2000: 286; Swann ve Bosson, 2010: 611). Aynı zamanda sosyal kimlik teorisi, başlangıcından bu yana, insanların ne zaman ve neden düşünebildiğini, hissettiğini, insanların kendilerini daha geniş bir sosyal yapıya nasıl bağladıklarını tahmin etmeye yardımcı olan temel bilişsel süreçleri ve sosyal koşulları içermektedir (Ellemers, 2012: 848; Haslam ve diğerleri, 2009: 6; Hogg ve Abrams, 1998: 3; Hogg ve diğerleri, 2017: 5; Swann ve Bosson, 2010: 612).

Sosyal kimlik ilk olarak, benzerliklerimizin ve başkalarıyla olan farklılıklarımızın bir fonksiyonu olarak kim olduğumuzu tanımlayan ilişkisel bir terimdir. İkincisi, sosyal kimlik başkalarıyla paylaşılr ve paylaşılan sosyal eyleme bir

temel sağlar. Üçüncüsü, herhangi bir sosyal kimlikle ilişkili anlamlar, kolektif tarihimizin ve günümüzün ürünleridir. Dolayısıyla sosyal kimlik, bizi sosyal dünyaya bağlayan bir kavramdır. Birey ve toplum arasındaki dengeyi sağladığı söylenebilir (Reicher ve diğerleri, 2010: 45).

Sosyal psikolojideki sosyal kimlik perspektifi, sosyal grup ve grup üyeliğinin bilişsel ve öz-kavramsal tanımına dayanan büyük ölçekli sosyal kategoriler arası ilişkilerin bir analizi olarak görülür (Hogg ve diğerleri, 2004: 246). Sosyal kimlik yaklaşımı, bireylerin düşüncelerini, inançlarını ve eylemlerini anlamak için, kendilerini başkalarına göre nasıl kategorize ettiklerini anlamamız gerektiği varsayımıyla başlar. Dolayısıyla sosyal kimlik, paylaşılan sosyal kategorik benliğe ("bize" karşı "onlar", grup dışı karşı grup, kadınlar, erkekler, beyazlar, siyahlar, vb.) atıfta bulunmaktadır (Deaux, 2002: 1059; 454; Hogg ve diğerleri, 2017: 3; Hogg ve Terry, 2014: 3; Jetten ve diğerleri, 2014a: 3; Jetten ve diğerleri, 2014b: 112; Turner, 1975: 7; Turner ve diğerleri, 1994).

Bununla birlikte sosyal kimlik, sosyal sistemin farklılaşmasıyla şekillenmekte, ancak farklılaşma temeli olarak işlevler veya roller yerine kategorik ayrımlara odaklanmaktadır. Bu çerçevede sosyal kimlikler, ortak grup üyeliğini paylaşan başkalarıyla özdeşleşme veya özümseme sürecini temsil etmektedir (Ashforth ve Mael, 1989: 35; Brewer, 2001: 117). Bir grupla tanımlamanın, bir kişinin sosyal davranışını önemli ölçüde etkileyebileceği genellikle kabul edilmektedir. Örneğin, bir birey belirli bir siyasi parti ile ne kadar özdeşleşirse, oy vererek, finansman sağlayarak ve mitinglere katılarak partiye destek ve bağlılık gösterme olasılığı artmaktadır (Jackson ve Smith, 1999: 120).

Sosyal kimlik teorisi orijinal olarak iki tür benlik ve kimlik arasında ayrım yapmıştır. Burada benlik, bireyi tanımlayan bir sosyal kategorinin (sosyal kimlik) diğer üyeler ile paylaşılan nitelikler açısından tanımlanması ve değerlendirilmesi olarak kabul edilmektedir (Arkonaç, 2008: 240; Hogg ve diğerleri, 2017:2; Pelham ve Hetts, 1999: 116; Tajfel ve Turner, 1979: 33). Bu nedenle sosyal kimlik, bir bireyin grup üyeliğine (ör., "Demokrat", "Amerikan"), kişisel kimlik ise grup üyeliğinden bağımsız kişinin özelliklerine (ör., "akıllı", "sosyal") odaklanmaktadır (Packer, 2008: 67; Swann ve diğerleri, 2012: 442; Trepte ve Loy, 2017: 1).

Bir sosyal grup, aynı sosyal kimliğe sahip iki kişiden oluşan bir koleksiyondur ve kişilerin sosyal kimliği, sahip oldukları kişisel kimlikleri ve belirli dış gruplardan nasıl farklılaştıklarıyla belirlenmektedir. Grup üyeliği, kolektif bir kendilik kurgusunun, “biz”, “bize” ve “onlar” ölçeğinde değerlendirilmesi olarak kabul edilebilir. Diğer taraftan sosyal kimlik, kişisel kimlikten oldukça farklıdır. Kişisel kimlik, diğer insanlarla paylaşılmayan kendine özgü kişilik özellikleri (“ben”) ve tamamen ikili ilişki (“biz” ve “siz”) içindeki diğer kişiye bağlı olan yakın kişisel ilişkiler açısından bir benlik kurgusudur (Hogg ve diğerleri, 2004: 251). Örneğin birey, grup içindeki diğer kişilerden farklı olarak kendisini bireysel bir kişi olarak kategorize edebilir veya kendisini dış gruptan farklı bir ana grup olarak kabul edebilir (Turner ve diğerleri, 2006: 14).

Sosyal kimlik teorisi, benliğin bir teorisidir (Brewer ve Gardner, 1996: 83; Hogg ve Vaughan, 2007: 445; Hogg ve Williams, 2000: 92; Turner ve Onorato, 1999: 12). Grup üyeliği; grup süreçleri ve gruplar arası davranış ile ilişkili olan kolektif benlik (sosyal kimlik) ile kişinin yakın kişisel ilişkileri ve özverili özellikleriyle ilişkili bireysel benlik (kişisel kimlik) arasındaki ayrımı konu almaktadır (Hogg, 2003: 503; Pillutla, 2011: 359; Tajfel ve Turner, 1979: 33). Ayrıca, sosyal kimlik teorisi, birçok sosyal bağlamda insanların grup üyelikleri açısından benlik algılarını tanımladıklarını varsaymaktadır. Bu, bir kişinin psikolojisinin, genellikle kendini tanımlayan grupların durumuna bağlı olduğu anlamına gelir. Eğer bu gruplar istikrar, anlam, amaç ve yön sahibi bir kimlik sağlıyorsa, bireyin ruh sağlığının olumlu etkileneceği varsayımında bulunulabilir (Haslam ve diğerleri, 2009: 5). Sosyal kimlik kuramı aynı zamanda, kişilerin olumlu benlik saygısına erişmek ve sürdürmek arzusuyla motive olduğu önemli ve geniş kapsamlı bir öneri ortaya koymaktadır (Hogg ve Abrams, 1998: 318; Tajfel ve Turner, 1979: 40).

Sosyal kimlik teorisi, “kişisel benlik”ten öte, farklı şekillerde çalışan daha karmaşık ve esnek bir benliğin var olduğunu varsayar (Rogers, 2011: 292). Sosyal kimliğin temel anlayışlarından biri, birçok önemli sosyal bağlamda, insanların kendilik algısının (“olduklarını düşündükleri”) grup üyelikleri ile tanımlanmasıdır. Bu, tamamen kişisel olmaktan (ör., benliği “ben” olarak görmekten) çok, insanların kimlik duygusunun da sosyal olabileceği anlamına gelir. Böylece benlik, “biz” duygusuyla tanımlanır (Brewer ve Gardner, 1996: 83; Haslam ve Van Dick, 2011: 333; Turner ve

diğerleri, 1994: 454). Bu nedenle, sosyal kimlik belirgin olduğunda, insanlar bu kimliğe göre hareket edecek ve bireysel kimliklerini kullanmayı bırakacaktır (Hogg ve diğerleri, 2017: 4; Jetten ve Postmes, 2006: 4).

Grup üyeleri aynı zamanda kendilerini sosyal kimlik açısından tanımlayacaklarından diğer grup üyelerini kendileri gibi görmeye başlamaktadır (Swann ve diğerleri, 2012: 442). Ayrıca, sosyal kimlik göze çarpan bir şekilde belirgin olduğunda, kişinin yaşamının diğer yönlerini (sosyal yükümlülükler ve aile) gölgede bırakmaktadır (Harris, 2016: 77; Hogg ve Terry, 2014: 1; Jetten ve diğerleri, 2014a: 3; Jetten ve diğerleri 2014b: 112; Packer, 2008: 52; Turner, 1991: 3; Wood, 1983: 56). Bu nedenle sosyal kimlik, bireyin sosyal gruplara üyeliği ile o kadar sıkı sıkıya ilişkilidir ki, “ben” in “biz” den ayırt edilebilmesinde büyük güçlüklerle karşı karşıya kalılabilmektedir (Allen ve diğerleri, 1983: 92; Hogg ve Williams, 2000: 92). Bu durum, ben ve diğerleri arasındaki ilişkinin yeniden formüle edilmesini gerektirmektedir (Jetten ve diğerleri, 2002: 282).

Sosyal kimlikler insanların algılarına, duygularına ve davranışlarına güçlü etkiler göstermektedir (Ellemers ve diğerleri, 2002: 163; Swann ve Bosson, 2010: 611). Turner ve diğerleri (2006: 13), sosyal kimliklerin kişisel kimliklerin yapı taşları olduğunu, insan davranışlarını kişisel kimliktense, sosyal kimliğin daha fazla etkilediğini belirtmektedir. Grup üyeliği aracılığıyla elde edilen sosyal kimlik duygusu, bireylerin psikolojik olarak hayatlarındaki güçlüklerle mücadele etmesine, değişime, meydan okumaya ve sıkıntıya karşı dayanıklılık ve başa çıkmaya yardımcı olmaktadır (Jetten ve diğerleri, 2014b: 115). Bu nedenle, bireyler olumlu bir benlik kavramını sağlamak için çaba göstermekte ve olumlu bir sosyal kimliğin sürdürülmesini istemektedir (Jones, 2000: 285; Operario ve Fiske, 1999: 42; Trepte ve Loy, 2017: 4).

Sosyal kimlik teorisi, olumlu sosyal kimliğin, insanların kendi kendini değerlendirme, geliştirme veya sürdürme anlamında motive edici olduğunu vurgulamaktadır (Demirtaş, 2003: 124; Hogg ve Terry, 2014: 3; Karasawa, 1991: 293). Olumlu bir sosyal kimlik arzusu, iç grup ve dış grup arasında olumlu karşılaştırmalar yapılarak elde edilir (Amiot ve Sansfaçon, 2011: 106; Tajfel, 1982: 24). Kişinin kendi grubu ile başka bir grup arasında ayırım yaparken, kişi kendi grubunu diğer gruplardan daha olumlu olarak değerlendireceğinden kişinin olumlu bir sosyal kimlik kazanacağı

düşünülmektedir (Deaux, 2002: 1063; Van Knippenberg ve diğerleri, 2002: 237). Olumlu bir sosyal kimlik, olumlu benlik saygısı ile ödüllendirilir, negatif bir sosyal kimlik ise, sürekli rekabet, sosyal hareketlilik gibi davranışları içermektedir (Trepte ve Loy, 2017: 1).

Olumlu gelişen sosyal kimliğin korunması için yeterli koşullar grup tarafından sağlanamazsa, kişi grup üyeliğini psikolojik olarak bırakacaktır (Tajfel, 1981: 258). Tajfel ve Turner (1979: 40) sosyal kimlik tatmin edici olmadığına, bireylerin, ya mevcut gruplarından ayrılmak ve daha olumlu sosyal kimliğe sahip farklı bir gruba katılmak ya da mevcut gruplarını daha olumlu bir şekilde farklılaştırmak için çaba göstereceklerini belirtmektedir. Aynı zamanda, grup içinde daha düşük statüye sahip grup üyeleri, daha yüksek statüye sahip grup üyelerine göre daha az sosyal kimliklerine bağlı kalmaktadırlar. Bu nedenle, daha düşük statüye sahip grup üyeleri, olumlu bir sosyal kimlik elde edemeyeceklerini algıladıklarında grup üyeliğinden vazgeçeceklerdir (Doojse ve diğerleri, 2002: 58; Ellemers ve diğerleri, 1999: 373; Van Vugt ve Hart, 2004: 594). Ayrıca gruplar da, sosyal kimliğin varlığının tehdit edildiğini hissedersen, sosyal kimliklerini korumaya ve teşvik etmeye çalışmaktadır (Hogg ve diğerleri, 2017: 4). Gruplar aynı zamanda, üyelerine olumlu bir sosyal kimlik sağlamak amacıyla diğer gruplardan farklılaşmak için rekabet etmektedir (Hogg ve Vaughan, 2007: 447). Rekabetin niteliği, kullanılan stratejilere ve gruplar arası ilişkilerin doğası hakkındaki insanların inanışlarına bağlıdır (Hogg ve diğerleri, 2004: 248).

İnsanların birçoğu farklı grubun üyesi olsa da, bu grupların sadece bir kısmı kendimizi nasıl tanımladığımız açısından anlamlı olmaktadır. Örneğin, kadını, Müslümanım, maraton koşucusuyum veya demokratım dediğimizde bu durum bazı belirli gruplara ait olduğumuz anlamına gelmektedir (Deaux, 2002: 1059; Forsyth, 2009: 78; Islam, 2014: 1782; Kağıtçıbaşı, 2010: 307; Kramer ve Brewer, 1984: 104). Milliyet veya spor takımı taraftarlığı gibi bir sosyal gruba ait olmada, üyelerin kim olduğu ve bir grup üyesinin gruba neden katıldığını açıklayan normlar ve reçete tanımlaması, sosyal kimlik teorisinin dayanağını oluşturmaktadır (Smith ve Louis, 2008: 648). Kim olduğumuza dair algımız, sadece belirli gruplara (ör., bir Katolik, bir akademisyen, bir Avustralyalı) ait olduğumuzu değil, aynı zamanda diğer grupların (ör., Protestanlar, yöneticiler, İngilizler) üyelerinden de farklı olduğumuzu

göstermektedir. “Biz” e karşı “onlar” ayrımları sadece kendimizi anlamamıza yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda öz değerlendirmelerimizi ve değer anlayışımızı da etkiler (Greenaway ve diğerleri, 2015: 2; Haslam ve diğerleri, 2009: 5; Haslam ve Van Dick, 2011: 333; Jetten ve diğerleri, 2002: 282).

1.2.1. Sosyal Kimliğin Sınıflandırılması

Sosyal kimlik, farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Deaux (2002: 1062), Jones (2000: 284) ve Tajfel (1981: 229-230), sosyal kimliği bilişsel, duygusal ve değerlendirci; Brown ve diğerleri (1986) sosyal kimliği grup üyeliğinin farkındalığı, grup değerlendirmesi ve gruba duygusal bağlılık; Ellemers ve diğerleri (1999: 372), sosyal kimliği grup benlik saygısı (grup üyeliğinin değerlendirilmesi), kendini sınıflandırma (grup üyeliğinin farkındalığı) ve gruba olan bağlılık (grubun bir parçası olma arzusu); Cameron (2004: 250) ise sosyal kimliği merkeziyetçilik, grup içi etki ve grup içi bağlar olarak sınıflandırmıştır.

Yapılan sınıflandırmalarda benzerlikler göz önüne alındığında sosyal kimliğin bilişsel, duygusal ve değerlendirci olarak üç temel yönünün olduğu görülmektedir. *Bilişsel yön*, bireyleri tanımlamak için kullanılan grupların ve onların diğer gruplarla ilişkilerinin içsel temsidir (Hogg ve Williams, 2000: 92). Bununla birlikte bilişsel yön, insanların kendilerini belirli bir grubun üyesi olarak sınıflandırması veya gruba ait bilgisi anlamına gelmektedir (Islam, 2014: 1781; Packer, 2008: 52; Tajfel, 1978: 28; Tajfel, 1981: 229; Tajfel, 1982: 2).

Duygusal yön, gruba duyulan bağlılığa odaklanır ve bağlılık nispeten yüksek bir statüye sahip olduğunda ortaya çıkar (Ellemers ve diğerleri, 1999: 385). Aynı zamanda duygusal yön, insanların gruptaki üyelikleri hakkında sahip oldukları duyguları ifade eder ve gruba duygusal bağlılık duygusunu yansıtır (Packer, 2008: 52).

Değerlendirci yön ise, diğer gruplarla ilişkili özelliklerin niteliğini içeren sosyal bağlam aracılığıyla ortaya çıkar (Ellemers ve diğerleri, 2002: 165; Tajfel, 1982: 2). Ayrıca, değerlendirici yön, bireyin grup tabanlı veya kolektif benlik saygısı olarak ölçülür ve topluma aidiyet temelinde öz değer olarak tanımlanır (Dholakia ve diğerleri, 2004: 245; Deaux 2002: 1063).

Diğer taraftan, sosyal kimlik teorisinin temelinde insanların, grup üyelikleri açısından davranış eğilimlerini belirleyen, belirli bir sosyal grupla özdeşleşmesi yer

almaktadır. Bu anlamda, sosyal kimlik, öncelikle, farklı sosyal kategori (bilişsel bileşen) üyeleri arasında ayırım yapma olasılığından ziyade, gruba duyuşsal bağıllık hissini (yani duygusal bileşeni) ifade etmek için kullanılır. Bu nedenle, bir ilk adım olarak, bireyin grup üyeliğinin bilişsel farkındalığını (değerlendirici bileşen), söz konusu gruba duygusal olarak bağılı hissettiği düzeyden (duygusal bağıllık) ayırt etmenin önemli olduğu düşünölmektedir (Ellemers ve diğlerleri, 1999: 372).

Bununla birlikte Brewer (2001: 117), sosyal kimliğin farklı anlamlarını ayırt etmek için dört terim önermektedir. Bunlar: Kişî temelli sosyal kimlikler, ilişkisel sosyal kimlik, grup temelli sosyal kimlik ve kolektif kimliktir. *Kişî temelli sosyal kimlik türü*, bireysel benlik kavramı içinde yer alan sosyal kimliğin tanımlarına atıfta bulunmaktadır. Aynı zamanda kişî temelli sosyal kimlik, üyelerin kişiliklerinin bir parçası olan grup üyeliğinin ve buna bağılı grup özelliklerinin içselleştirilmesini yansıtmaktadır (Brewer 2001: 117; Hogg ve diğlerleri, 2017: 2).

İlişkisel sosyal kimlik, bireyin bir grup bağlamında etkileşime girdiği belirli diğler insanlarla ilişkisi olarak tanımlanmaktadır (Hogg ve diğlerleri, 2017: 2). İlişkisel kimlikler arasında mesleki rol ilişkileri (doktor-hasta, öğretmen-öğrenci), aile ilişkileri (arkadaşlıklar ve cinsel ortaklıklar) yer almaktadır. Bu kategori aynı zamanda gruptaki kişilerin, aileler, çalışma ekipleri ve sosyal kulüpler gibi etkileşimli bireyler arasında kişiler arası ilişkiler ağı tarafından tanımlandığı durumlarda grup kimliklerini de içermektedir.

Grup temelli sosyal kimlikler, benliğin, daha büyük bir grup ve sosyal birimin ayrılmaz veya değıştirilebilir bir parçası olarak algılanmasını ifade etmektedir. *Kolektif kimlik* ise, ortak ilgi ve deneyimlere dayalı olarak grubun paylaşılan temsillerini, grubun normlarını, kişilerin rollerini ve statülerini içermektedir. Bu kimlik türü aynı zamanda, grubun neyi temsil ettiği ve başkaları tarafından nasıl görölmesini istediği imajını şekillendirmek ve düzenlemek için aktif bir sürece atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle, kolektif kimlikler, aynı grup üyeleri ile ortak amaçlar doğrultusunda, ortak çabaların başarısını temsil etmektedir (Brewer, 2001: 118-119).

1.2.2. Sosyal Kimliğin İlkeleri

Trepte ve Loy (2017: 2) sosyal kimlik teorisinin yedi temel psikolojik ilkesi olduğunu belirtmiştir. Birincisi, insanlar kendilerini bir yaş grubu (çocuk, yetişkin vs.)

gibi belirli sosyal gruplara ait olarak sınıflandırır. İkincisi, bu sosyal grup, belirli bir bağlamda (ör., medya kullanımı sırasında) az ya da çok belirginleşir. Üçüncüsü, sosyal karşılaştırma yoluyla, insanlar kendi grubu dışında kalan özellikle sosyal ortamlarda belirgin bir şekilde göze çarpan grupları değerlendirir. Dördüncüsü, pozitif ayrımcılık, sosyal karşılaştırmanın sonucunu açıklar. Kişiler kendi gruplarını diğer gruplardan daha fazla olumlu değerlendirirse pozitif ayrımcılık gerçekleşir. Beşincisi, sosyal kimlik, kendini kategorileştirmenin ve değerlendirmenin bileşimi olarak tanımlanır ve bu, altıncı sırada olan bireyin benlik saygısını etkiler. Yedincisi, sosyal kimlik teorisinin temelini önemli bir kısmı, bu sürecin sonuçlarına, yani bireysel hareketliliğin, sosyal yaratıcılığın, sosyal rekabetin ve kalıplaşmanın nasıl etkilendiğine adanmıştır. Grup üyeliklerini yeniden yorumlamaya, hatta değiştirmeye yönelik bu stratejiler, bir grubun yapısının sınırlarının olmadığını ve istikrarlı olduğuna dair öznel inanç yapılarından etkilenir (Trepte ve Loy, 2017: 2).

Özetle sosyal kimlik aşağıdaki varsayımlara dayanmaktadır.

1. Bireyler, benlik saygısını sürdürmek ya da geliştirmek için çaba gösterirler: olumlu bir benlik kavramı için çaba gösterirler.
2. Sosyal gruplar veya kategoriler ve bunlara üyelik, olumlu veya olumsuz değer çağrışımları ile ilişkilidir. Dolayısıyla, bireyin sosyal kimliğine katkıda bulunan grupların değerlendirmelerine göre sosyal kimlik olumlu veya olumsuz olabilir.
3. Kişinin kendi grubunun değerlendirilmesi, sosyal karşılaştırmalar yoluyla, değer odaklı özellikler bakımından, diğer belirli gruplara atıfla belirlenir (Operario ve Fiske, 1999: 42; Tajfel ve Turner 1979: 40).

Bu bölümde grupların yapısına, grup üyeliği ve grup üyeliği sonucunda elde edilen sosyal kimlik hakkında bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde, serbest zaman kavramı ve sınıflandırılması, aynı zamanda motosiklet kullanıcıları ve motosiklet ile seyahat eden bireylerin bu seyahatleri gerçekleştirme şekilleri hakkında bilgi verilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

SERBEST ZAMAN KAPSAMINDA MOTOSİKLET İLE SEYAHAT ETME

Boş zaman, birçok araştırmacı tarafından insanların çalışma süreleri dışında kalan zaman ile ilişkilendirilmiştir. Bu aktivitelerde kişinin içsel motivasyonu ve özgürlüğü ön plandadır (Ryan ve Deci, 1999: 749). Ayrıca, kişilerin kendilerini iyi hissetmelerine yardımcı olmaktadır. (Neulinger, 1981: 31) Ancak, önemli bir gereklilik olarak boş zaman, özgürlük ve serbestçe seçilmiş fikrini içermektedir. Ayrıca, boş zamanın tanımları içinde geçen işten ayrı kalan zaman, kişilerin iş zamanı sırasında örneğin, molalarda yaptıkları aktiviteleri kapsamamaktadır. Bu ve benzeri durumları serbest zaman kavramının kapsadığı düşünülmektedir. Bu nedenle, araştırmada serbest zaman kavramının kullanılması daha uygun görülmüştür.

2.1. SERBEST ZAMAN KAVRAMI

Stebbins (1982: 253), serbest zamanı insanların, işlerinden kalan zamanlarında kişisel doyum, kimlik geliştirme, kendini ifade etme ve benzerlerini bulmanın bir yolu olarak; Tinsley ve Tinsley (1982: 104), bireyin varoluşu için gerekli olan süreden (ör., yemek, uyku) ve geçimden (bir işte çalışmaktan) arda kalan süre olarak; Torkildsen (2005: 51) kısıtlama, seçme özgürlüğü, işten sonra bırakılan süre veya zorunlu sosyal görevlerin yerine getirilmesinden sonra kalan zaman olarak; Hawes (1979: 394) ise, geleneksel yaklaşımla, yapıcı rekreasyon yoluyla kendini yeniden yaratmak için çalışma zamanından arda kalan zamanda dinlenme ve iyileşmeye ayrılan zaman olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda, “serbest zaman” kelimesi çeşitli düşünceleri, imgeleri ve kavramları çağrıştırmaktadır (Greenwood-Parr ve Lashua, 2004: 1). Ramtun (2015: 160), serbest zamanı özgürlük olarak tanımlanan insanın hayatının önemli bir yönü olarak görmektedir. Howe ve Rancourt (1990: 400), serbest zamanı, seçilen etkinlik veya gerçekleştiği ortam dikkate alınmaksızın, insanın kendini rutin yollardan farklı şekilde keşfetme, anlama ve ifade etme şansının en yüksek olduğu deneyim olduğunu belirtmektedir.

2.1.1. Serbest Zamanın Sınıflandırılması

Serbest zaman, araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Torkildsen (2005: 49-70), serbest zamanın tanımından yola çıkarak yedi temel duruma bağlı bir sınıflandırmaya gitmiştir. Bunlar, işten arta kalan zaman olarak serbest zaman, bir aktivite içinde değerlendirilen serbest zaman, algılanan özgürlük içinde kişinin varoluş amacı olarak serbest zaman, her şeyi kucaklayan bütünsel bir yaklaşım ile ele alınan serbest zaman, bir rekreasyon aracı olarak serbest zaman, iş ile ilişkisel olarak serbest zaman ve yaşam tarzı olarak serbest zamandır. Kleiber ve diğerleri (2011: 7) serbest zamanı, belirli aktivite (ör., bir film izlemek) türleri olarak karakterize etmiştir. Bu doğrultuda, bireyin yükümlülükleri dışında kalan serbest zaman olarak (ör., sahip olduğu iş ve sorumluluklarını yerine getirmesi gereken ev, aile ve kendinize ayırdığınız zaman dışında kalan serbest zaman); anlamlı ve tatmin edici bir deneyim olarak (ör., zevk, eğlence, heyecan, rahatlama, ve aidiyet duyguları); etkinlik, zaman ve deneyimden oluşan bazı kombinasyonlar olarak serbest zaman olarak sınıflandırılmıştır.

Stebbins, serbest zamanı, kayıtsız, ciddi ve proje temelli serbest zaman olarak üçe ayırmıştır (Stebbins, 2005: 1; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 16). Kayıtsız serbest zaman, “*Anında ve içsel faydalar sağlayan, etkinlikten keyif almak için özel bir çalışma gerektirmeyen ya da çok az gerektiren ve nispeten daha kısa süreli hoşnutluk sağlayan aktivitelere dâhil olunarak geçirilen zaman dilimi*” şeklinde tanımlanmıştır (Akyıldız, 2013: 53; Stebbins, 1997: 18; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 23). Kayıtsız serbest zaman, arkadaşlarla buluşmak, güzel bir manzarayı izlemek, basit gönüllülük hizmeti vermek gibi karmaşık olmayan ilişkileri içermektedir.

Ciddi serbest zaman, “*Özel bilgi, beceri ve deneyim gerektiren, oldukça önemli, ilginç ve tatmin edici olan amatör, hobi ya da gönüllü faaliyetlerle ilgili kariyer elde etmek amacıyla seçilen etkinliğe sistematik bir şekilde katılım göstermek için harcanan zaman dilimi*” şeklinde tanımlanmıştır. (Akyıldız, 2013: 48; Stebbins, 1982: 254; Stebbins, 1996: 215; Stebbins, 1997: 17; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 14). Ciddi serbest zaman, kaya tırmanışı, kayak yapma ve gönüllü itfaiyecilik gibi karmaşık düzeyi yüksek aktiviteleri içermektedir.

Proje temelli serbest zaman, “*Kısa süreli, orta seviyede karmaşık, tek seferlik veya arada sırada olan, sıklıkla olmayan yaratıcı etkinliklerin boş zamanlarda*

gerçekleştirilmesi” şeklinde tanımlanmıştır (Akgül ve diğerleri, 2016: 2822; Stebbins, 2005: 2; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 29). Proje temelli serbest zaman, özel bir sergide müze rehberliği veya amatör bir turnuvada görevli olarak çalışmak gibi orta düzeyde karmaşıklığa sahip aktivelerdir.

Diğer bir sınıflandırma Passmore ve French (2001: 68) tarafından başarıya dayalı, sosyal ve zaman geçirici serbest zamanlar olarak yapılmıştır. Başarıya dayalı serbest zaman, kişiyi zorlayan genellikle rekabetçi, ancak öncelikle kişisel bir mücadele duygusu sağlayan zamanlar olarak tanımlanmaktadır. Spor dalları, hobiler ve müzik, dans gibi yaratıcı sanatlar için ayrılan serbest zaman bu kategori altındadır. Sosyal serbest zaman, diğer insanlar, özellikle de akranlar arasında geçirilen zamanlardır. Zaman geçirici serbest zaman, iddiasız, dinlendirici ve zaman geçirmenin bir yolu olarak tanımlanır. Sıklıkla tek başına yapılan müzik dinlemek, televizyon izlemek, yataкта uzanmak ve günün olaylarını gözden geçirmek gibi zamanları içermektedir. Hazar (2009: 32) ise serbest zaman değerlendirmeyi, bireysel ve grupla birlikte ikiye ayırmıştır. Bireysel serbest zaman değerlendirmeyi, kişinin yalnız başına yaptığı müzik dinleme, televizyon izleme, kitap okuma ve benzeri aktiviteler olarak görürken grup ile yapılan serbest zaman aktivitelerini ise, grupça sinemaya gitmek, grupla yürüyüşe çıkmak, grupça bisiklete binmek ve benzeri olarak belirtmiştir.

Serbest zaman, aktif veya pasif, açık hava etkinlikleri, sosyal, rekreatif ve eğlenceli aktiviteleri içeren insan hayatının bir parçasıdır ve kişinin hayat kalitesinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Mokhtarian ve diğerleri, 2006: 265; Ragheb ve Tete, 1993: 62; Rudnick, 2005: 64; Torkildsen, 2005: 22). Serbest zamanlar özgürce seçildiği için, katılımcılar var olan kendi öz tanımlarını doğrusal ve gelişimsel bir şekilde etkileyen veya geliştiren serbest zaman aktivitelerine katılmaya motive olmaktadır (Kuentzel, 2000: 88). Bununla birlikte, serbest zaman, katılımcıların kendilerini zihinsel veya fiziksel olarak (çoğu zaman ikisi de), istenen bir hedefe ulaşma umuduyla motive ettiği veya yaptığı bir tür arayış biçimidir (Stebbins, 2013: 9). Kişiler, başkalarının hedeflerini gerçekleştirmek yerine kendi sevdiği uğraşları ve hedefleri yerine getirmek amacıyla serbest zaman aktivitelerine katılım sağlamaktadır (Skousen 2002: 4).

2.1.2. Serbest Zaman Aktivitesinin Kazanımları

Serbest zaman aktivitesine kişinin katılımı için aktivite özgürce seçilmiş, tatmin edici, iyileştirici ve bağıllık duygusu sağlamalıdır (Tinsley ve diğerleri, 1993: 447). Serbest zaman katılımcısı bir aktiviteye katıldığında bir ilgi geliştirmeye başlar, aktif olarak plan yapar, kararlı ve tutarlı talep geliştirir ve zaman harcar. Bu aktivitelere katılım ile algılanan yararları elde etmek için bilgi, beceri ve deneyim kazanmaktadırlar (Cheng ve Tsaur, 2012: 54). Aynı zamanda serbest zaman deneyimi sonucunda, rahatlama, sosyalleşme, memnuniyet, kendini bilme, kişisel gelişim, ihtiyaç tatmini, çalışma hayatında karşılanmayan ihtiyaçların karşılanması, bilgi ve beceri gelişimi, şişirilmiş duyguların ve aşırı enerjinin ifadesi için bir güvenlik değeri, formda kalmak, psikolojik çıktılar, itibar kazanma gibi fırsatlar ortaya çıkmaktadır (Crandall, 1980: 50; Hawes, 1979: 394; Rudnick, 2005: 63; Yağmur ve Tarcan-İçigen, 2016: 230).

Kişiler, spor yapmak (yüzme, tenis), manevi aktivitelerde bulunmak (kutsal kitap okuma), oyun oynamak (satranç), sanat (heykeltıraşlık), eğlence (dans etme), dinlenme (televizyon izlemek, uyumak), ve evcil hayvan yetiştirmek gibi oldukça yapılandırılmıştan nispeten yapılandırılmamış arayışlara kadar çeşitli şekillerde serbest zamanlarını harcayabilecekleri olasılık vardır (Mahoney ve Stattin, 2000: 13; Rudnick, 2005: 64; Stebbins, 2013: 9). Kişiler genellikle, aile ve arkadaşlarla bağlantı kurmak, takım çalışması ile yetenekleri hakkında bilgi edinmek, balık tutmak, kaya tırmanmak ve yürüyüş yapmak gibi zorlu uğraşların üstesinden gelerek başarı hissi kazanmak ve doğa ile birlikte sessiz ve yalnız bir şekilde kalarak estetik zevkler yakalamak amacıyla serbest zaman aktivitelerine katılmaktadır (Collins ve Brown, 2007: 371-372).

Serbest zamanla ilgili değişkenlerin algılanan sağlıkla olumlu bir ilişkisi de söz konusudur (Bailey ve McLaren, 2005: 87; Coleman, 1993: 351; Glancy ve Little, 1995: 305; Iso- Ahola ve Park, 1996: 182). Serbest zaman aktivitelerine özgürce katılım, yaşam stresi, sıkıntı ve monotonluk gibi genel sağlık üzerinde olumsuz etkilere karşı önleyici bir rol oynamaktadır (Ardahan ve Yerlisu-Lapa, 2010: 1334; Coleman, 1993: 358). Bailey ve McLaren, (2005: 83), grup ve topluluk ortamında serbest zaman aktivitelerine katılımın sosyal destek ve aidiyet duygusu sağladığını belirtmektedir. Sağlanan aidiyet duygusu, kişinin psikolojik iyi oluşuna katkıda

bulunarak kişinin kendini değerli hissetmesini sağlar. Bununla birlikte Stebbins serbest zaman aktivitelerine katılımının bireysel ve sosyal kazanımları olduğunu belirtmektedir. Bu kazanımlar;

1. Kişisel zenginleştirme (Olağanüstü uyum içeren önemli deneyimler);
2. Kendini gerçekleştirme (beceri, yetenek ve bilgi geliştirme);
3. Kendini ifade etme (ifade etme becerileri, yetenekleri, hâlihazırda geliştirilen bilgi);
4. Öz-imaj (Başkaları tarafından belirli bir serbest zaman katılımcısı olarak tanınmak);
5. Öz-doyum (Yüzeysel zevk ve derin tatminin birleşimi);
6. Re-kreasyon (Bir günlük işten sonra ciddi serbest zaman ile kendini yeniden yaratma);
7. Finansal getiri (ciddi serbest zaman aktivitesinden)
8. Sosyal çekim (Diğer ciddi serbest zaman katılımcılarıyla, gönüllü olarak ilişki kurmak, faaliyetin sosyal dünyasına katılmak);
9. Grup başarısı (Ciddi serbest zaman değerlendirme projesinin gerçekleştirilmesinde grup çalışması; yardım etmek, ihtiyaç duymak, fedakâr olmak hissi)
10. Grubun sürdürülmesine ve geliştirilmesine katkı (yardım alma, ihtiyaç duyma, katkı sağlamada başkalarını düşünme) (Stebbins, 1996: 216-217; Stebbins, 1997: 21; Stebbins, 2005: 4; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 18).

2.1.3. Serbest Zaman Kısıtları

Serbest zamanın katılımını motive eden unsurların yanında katılımı kısıtlayan unsurlar da söz konusudur. Serbest zaman kısıtlayıcıları yapısal, toplumsal ve bireysel olarak üçe ayrılmıştır (Crawford ve diğerleri, 1991: 313; Crawford ve Godbey, 1987: 122). Yapısal kısıtlar, eğlence tercihi ve katılımı sırasında ortaya çıkan veya araya giren faktörleri temsil etmektedir. Yapısal engellerin örnekleri arasında aile yaşam döngüsü, aile mali kaynakları, mevsim, iklim, çalışma zamanının programlanması, fırsatların kullanılabilirliği ve belirli faaliyetlerin uygunluğuyla ilgili referans grup tutumları yer almaktadır.

Toplumsal kısıtlar, kişiler arası etkileşimin veya bireylerin özellikleri arasındaki ilişkinin sonucudur. Örneğin, bu engeller, evliliklerde eşlerin birbirilerine yaptıkları kısıtlamaların, bireysel bariyerlerin ürünüdür. Bu nedenle belirli serbest zaman aktiviteleri için ortak tercihi ve evlilik etkileşimin sonucu olarak ortaya çıkan

engelleri etkilemektedir. Bu tür engeller, eşlik eden serbest zaman aktiviteleri için hem tercih hem de daha sonraki katılımı etkileşime girebilmektedir.

Bireysel kısıtlar, tercihler ve katılım arasında müdahale etmek yerine, eğlence tercihleri ile etkileşime giren bireysel psikolojik durumları ve öznel özellikleri içerir. Bireysel kısıtların örnekleri arasında stres, depresyon, kaygı, dindarlık, akraba ve akraba olmayan referans grubu tutumları, özel serbest zaman aktivitelerine önceden sosyalleşme, algılanan öz-beceri ve çeşitli serbest zaman aktivitelerinin uygunluğu ve kullanılabilirliğinin öznel değerlendirmeleri sayılabilmektedir (Crawford ve Godbey, 1987: 122-124).

2.2.MOTOSİKLET İLE SEYAHAT ETME

Stokowski (1990: 252), rekreatif deneyimin bireysel olmaktan ziyade sosyal bir nitelik taşıdığını, insanların kendilerini yakın hissettikleri diğer insanlarla rekreatif aktiviteler aracılığıyla yeniden canlandığını belirtmektedir. Allen ve Donnelly (1985: 424), kişilerin rekreasyon aktivitelerine katılımında sosyal grupların önemli bir rol oynadığını ifade etmektedir. Serbest zaman ve rekreasyon tercihlerinin aktifleştirilmesinde insanlar için anlamı olan birçok farklı dernek ve ilişki (çiftler, gayri resmi sosyal bağlar, resmi rol ilişkileri, takımlar, kurumsallaşmış ilişkiler, iştiraklerle zayıf ilişkiler veya genel dayanışma bağları) vardır (Stokowski, 1990: 252).

Serbest zaman aktivitelerini çevreleyen sosyal dünya, resmi üyeliğe sahip olmamakla birlikte, örgütlü gruplar genellikle kendi yapıları ve hiyerarşileriyle var olmaktadır. Böylece, serbest zaman katılımcıları kendi normları, değerleri, davranışları ve hatta kendi dilleri ile açıkça tanımlanabilir bir gruba aidiyet sağlamaktadır. Örneğin sörfçülerin, snowboardcuların ve kayakçıların sosyal dünyaları, bu eşsiz kültürün açıkça tanımlanabilir örnekleridir (Green ve Jones, 2005: 169).

Bu örneklerde olduğu gibi motosiklet kullanıcıları da serbest zamanlarında motosikletleri ile uzun seyahatler gerçekleştiren ve kendilerine ait kültürleri olan rekreatif gruplardır. Motosiklet kullanımının fiziksel yönü, beceri gereksinimi ve seçim unsuru bu aktivitenin gerçek bir serbest zaman aktivitesi olduğunu göstermektedir (Walker, 2010: 148). Potansiyel olarak olağanüstü, ilgi çekici ve

özgürleştirici bir motosiklet deneyiminin, serbest zamanın cazibesinin önemli bir parçası gibi görüneceği açıktır (Pinch ve Reimer, 2012: 444).

2.2.1. Motosiklet Kullanıcılarının Yol Tercihleri

Motosiklet kullanıcılarının büyük çoğunluğu için, motosiklet bir ulaşım aracından daha fazlasıdır. Motosikletler, genellikle kullanıcıları tarafından paylaşılan güçlü sembolik değeri temsil etmektedir (Austin ve Gagne, 2008: 413). Rekreasyon amaçlı seyahat eden birçok motosikletçi “*sadece sürmek için*” dışarı çıkmaktadır ve çoğu zaman belirli bir varış noktası olmaksızın, yolculuğun amacı, sadece seyahat etme amaçlı olmaktadır (Walker, 2010: 147). Kısacası, motosiklet kullanıcıları için yolculuk genellikle sadece bir noktadan (ikamet veya kalkıştan) başka bir yere (varış yeri) gitmek için kullanılmaktadır. Motosikletçi bu zaman diliminde geçen süreyi bir kısıtlama olarak değil, mutlu bir şekilde geçirilen ve özgürce seçilmiş bir zaman dilimi olarak görmektedir (Jean, 2016: 4). Motosiklet kullanıcısı için motosiklet üzerinde hareket etmek en az varış noktası kadar önemlidir ve hedefe gidilen yol motosiklet kullanıcıları için varış noktası yani hedefin kendisinden daha önemlidir (Walker, 2010: 147). Hedefe gidilen yol, motosiklet kullanıcıları için tüketilmesi gereken, hatta meydan okunması, yenilgiye uğratılması gereken fiziksel bir nesne olarak görülürken, motosiklet kullanıcıları bunu “yaşamak” olarak tabir etmektedir (Jean, 2016: 5).

Motosiklet kullanıcıları, seyahatlerinde diğer araç sürücüleri gibi otoyolları kullanmak yerine şehir içi yollardan (manzarası olan ve virajlı) gitmeyi tercih etmektedir (Walker, 2010: 147). Motosiklet kullanıcılarına, ulusal otoyollar ve karayolları monoton ve sıkıcı gelmektedir. “*Turist yolları*” olarak bilinen ve haritalarda ve seyahat rehberlerinde bulunan küçük yolları tercih etmektedirler (Jean, 2016: 5). Bu nedenle, motosiklet kullanıcıları bir varış noktası seçerken, iyi durumda olan virajlı yolların yanı sıra güzel manzarası olan yollar üzerinde seyahatlerini gerçekleştirmektedir (Cater, 2017: 188).

Weddell (2014: 8), motosiklet kullanıcılarının popüler algılarına karşın, motosikletçilerin dağ manzaralarını izlemeyi, trafikten uzaklaşmayı, zorlu yollarda sürmeyi, doğada bulunmayı ve dağlarda seyahat etmeyi istediklerini belirtmektedir. Bu anlamda motosiklet kullanıcıları, macera arayanlar olarak ifade edilebilir (Cater, 2017: 181). Ayrıca, motosiklet kullanıcılarının motosiklet kullanırken keyif aldığı

noktalar, özgürlük, motosiklet grubunun bir parçası olmak, motosiklet sürmenin kolaylığı (park etme kolaylığı, trafikten erişim, vb.), heyecan, temiz hava, doğa, manzara, hız, eğlence, mekanik, yalnızlık ve sürüş becerilerini geliştirmektir (Broughton ve Walker, 2009: 94-95).

Diğer taraftan, motosiklet kullanıcılarını sürüş sırasında zorlayan durumlar ise hava koşulları, araba sürücüleri, kötü yollar, yasalar, motosiklet maliyetleri ve donanımları olarak gösterilmektedir (Broughton ve Walker, 2009: 94-95). Jean (2016: 11), özellikle kış aylarında motosikletçilerin hava koşullarını bir mücadele kaynağı olarak gördüklerini, soğuk ve yağışlı havalarda motosiklet kullanmanın zorlu olduğu kadar eğlenceli olduğunu belirtmiştir.

2.2.2. Grup Motosiklet Seyahatleri

Motosiklet seyahatleri hem bireysel hem de grupla yapılabilmektedir. Motosiklet üzerinde iletişim sınırlı olduğu için aslında sürüş tek başına yapılan bir aktivitedir. Ancak, grup sürüşü olduğunda sürüş dinamikleri değişmektedir. Motosiklet kullanıcısı, grup sürüşünde tek başına kullandığı zamankinin aksine motosiklet grubu kolektifinin bir parçası haline gelmektedir ve bu yapılan sürüş seçeneklerini etkilemektedir. Broughton ve Walker (2009: 156-158), bazı motosiklet kullanıcılarının motosiklet sürerken risk almayı sevmelerine karşın grup sürüşü sırasında daha az risk aldıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte bu motosiklet kullanıcıları, grupla sürerken sollama yapmanın tek başlarına sürerken sollama yapmaktan daha az riskli olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, motosiklet kullanıcıları güvenlik riskinin grupla sürerken daha az olduğuna inanmaktadır (Broughton ve Walker, 2009: 156-158). Bununla birlikte, Maxwell (1998: 292), motosiklet kullanıcılarının motosikletleri üzerinde seyahat etme konusunda yoğun bağlılıkları olduğunu belirtmektedir. Bu bağlılık, kişinin motosikletine çok güçlü bağlılığın yanı sıra başkalarıyla birlikte seyahat etme ve yaşam tarzına eşit şekilde bağlı olan benzer bireylerle bağlantı kurmayı da içermektedir (Maxwell, 1998: 292). Yoğun bağlılık, motosiklet kulüplerinin üyelerinin kulüplerini korumak veya geliştirmek için büyük çaba sarf etmelerini sağlamaktadır (Harris, 2016: 74). Bu nedenle motosiklet kullanıcıları grup sürüşlerine yoldaşlık duygusu, diğer motosikletçilerle hikâyeler

paylaşmak ve diğer motosikletçilerle dostluğu paylaşmak amacıyla grup sürüşlerine katılmaktadır (Broughton ve Walker, 2009: 90-91).

Motosiklet kulüpleri için grup seyahatleri organize etmek kilit bir unsurdur. Bu seyahatler, grup üyesi motosiklet kullanıcıları tarafından oluşan, bir ya da daha fazla motosiklet kulübünün katılımıyla düzenlenen, önceden belirlenmiş rotayı takip ettikleri seyahatlerdir (Broughton ve Walker, 2009: 63). Bununla birlikte, bazı motosiklet kulüplerinin amacı sadece motosiklet sürüşleri gerçekleştirmek değildir, aynı zamanda sürüş deneyimlerini ve tecrübelerini diğer insanlarla paylaşmak ve tartışma şansı bulmak amacıyla düzenli aralıklarla toplanmaktır. Ayrıca, motosiklet kulüplerinin çoğu sürüş ortaklığına dayalı olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin İskoç Motosiklet kulübü gibi bazı motosiklet kulüpleri, grup gezileri düzenlemek ve tanımlamak amacına sahiptir (Broughton ve Walker, 2009: 63).

2.2.3. Motosiklet Kullanıcıları ve Sosyal Kimlik

Sosyal grup üyeliği insanlara sosyal kimlik kazandırarak kim olduğunu tanımlayabilmektedir. Bir kişi bir grupta ilişkili olduğunda, kendini bir grubun üyesi olarak sınıflandırmaktadır (Broughton ve Walker, 2009: 153; Veno, 2009: 32). Bazı bireyler motosiklet kulüplerine sosyal kimlik kazanmak amacıyla girebilmektedir. Motosiklet kulübüne üyelik ve hatta alt kültür üyeliği statik değildir; ancak, üyelik sırasında alt kültür normlarına uyum ve bağlılık, kulüplerin faaliyetlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Harris, 2016: 74). Motosikletçi, üyesi olduğu motosiklet kulübünü temsil ettiği gibi tüm motosiklet gruplarını da temsil etmektedir. Bu nedenle pek çok motosikletçi, büyük motosiklet gruplarına ait olduklarını düşünmektedir. Bu duyguyu tanıdığı veya tanımadığı diğer motosiklet sürücülerine far ya da farların parıltısı ile (selam vererek) göstermektedir (Broughton ve Walker, 2009: 153). Özellikle %1 motosiklet kulüplerinin üyeleri grup normlarını, hayatlarında kendileri için öncelik taşıması gereken iş, sosyal yükümlülükler ve aile gibi durumların dahi önüne geçirebilmektedir (Harris, 2016: 77).

Ayrıca kişilerin seçtikleri motosiklet türleri ve sürüş tarzları da sosyal bir kimlik tarzını temsil etmektedir (Austin ve Gagne, 2008: 413). Grupla birlikte sürüş yapan motosiklet kullanıcısının normal sürüş tarzından farklı bir şekilde ve grubun sahip olduğu sürüş normlarına uyarak sürüş yapması gerekmektedir. Bununla birlikte,

bir motosiklet kullanıcısı kendini bir motosiklet grubuna ait hissediyorsa tek başına yaptığı seyahatlerde dahi güvenli bir sürüş yaparak daha az sollama yapma eğiliminde olacaktır. Bu davranış şekli kişinin söz konusu grup üyeliği sonucundan grup normlarını kabul etmesinin bir yansımasıdır. Diğer taraftan grubun sahip olduğu normların üyeler üzerinde baskı yaratması ve motosiklet kullanıcısının kısıtlandığını hissetmesi üyeliğin sonlanmasına neden olabilmektedir. (Broughton ve Walker, 2009: 154-157). Sosyal kimliğin motosiklet kullanıcıları için önemli bir etken olduğu düşünüldüğün araştırmanın hipotezi kişilerin sosyal kimlikleri etkileyen faktörler temel alınarak şu şekilde oluşturulmuştur.

H₁: Motosiklet ile seyahat etmenin, grup üyeliğinin ve grup üyeliğinin devamlılığının motosiklet kullanan bireylerin sosyal kimlikleri üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

İnsanlar, günlük hayatlarının rutininden kurtulmak, serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmek ve kendilerine hoş gelen aktiviteler ile uğraşmak amacıyla rekreatif aktivitelere katılmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise rekreatif amaçlı seyahat eden motosiklet kullanıcıları oluşturmaktadır. Bu kişiler, çalışma zamanları dışında kalan serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat ederek rekreatif aktivitelere katılmaktadır. Motosiklet ile seyahat eden ve motosiklet gruplarına üye olan bireyleri inceleyen bu araştırmanın amaçları;

1. Bireylerin serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etmelerinin nedenlerini ortaya çıkarmak,
2. Bireylerin motosiklet ile seyahatlerini bir motosiklet grubu içinde gerçekleştirmelerinin nedenlerini ortaya çıkarmak,
3. Motosiklet kullanan bireylerin motosiklet grubunda seyahat etmeye devam etmelerinin nedenlerini ortaya çıkarmak,
4. Motosiklet kullanan bireylerin sosyal kimliklerini ortaya çıkarmak,
5. Motosiklet ile seyahat etme, motosiklet gruplarına üyelik, motosiklet gruplarına üyeliğin devamlılığı ve sosyal kimlik ölçeklerini geliştirmektir.

Bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Bu sebeple, araştırma nitel ve nicel yöntemler kullanılarak karma yöntem stratejisi ile yürütülmüştür. Creswell (2017: 3), karma yöntem araştırmalarının temel özelliklerini nitel ve nicel verilerin toplanması ve analiz edilmesi, bu yöntemlerin güçlü yanlarının kullanılması, bu yöntemlerin özel karma yöntem deseniyle bütünleştirilmesi ve desenin bir kuram içine alınması şeklinde ifade etmektedir. Patton (2018: 248), tek bir yöntemin sorunun çözümünde yeterli olmayabileceğini karma yöntemler kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Creswell (2016: 250-252), çalışmalarda karma yöntemlerin kullanılmasının en önemli nedenini çalışmanın güvenilirlik ve geçerliğini sağlamlaştırmak olarak ifade etmektedir. Yıldırım ve Şimşek (2013: 350-351) ise çalışmalarda, karma yöntemlerin kullanılmasının temel nedenlerini, çevremizdeki olay

ve olguların çok karmaşık bir yapıda olması ve araştırma sorularına daha kapsamlı cevaplar alınmasını sağlamak şeklinde belirtmektedir.

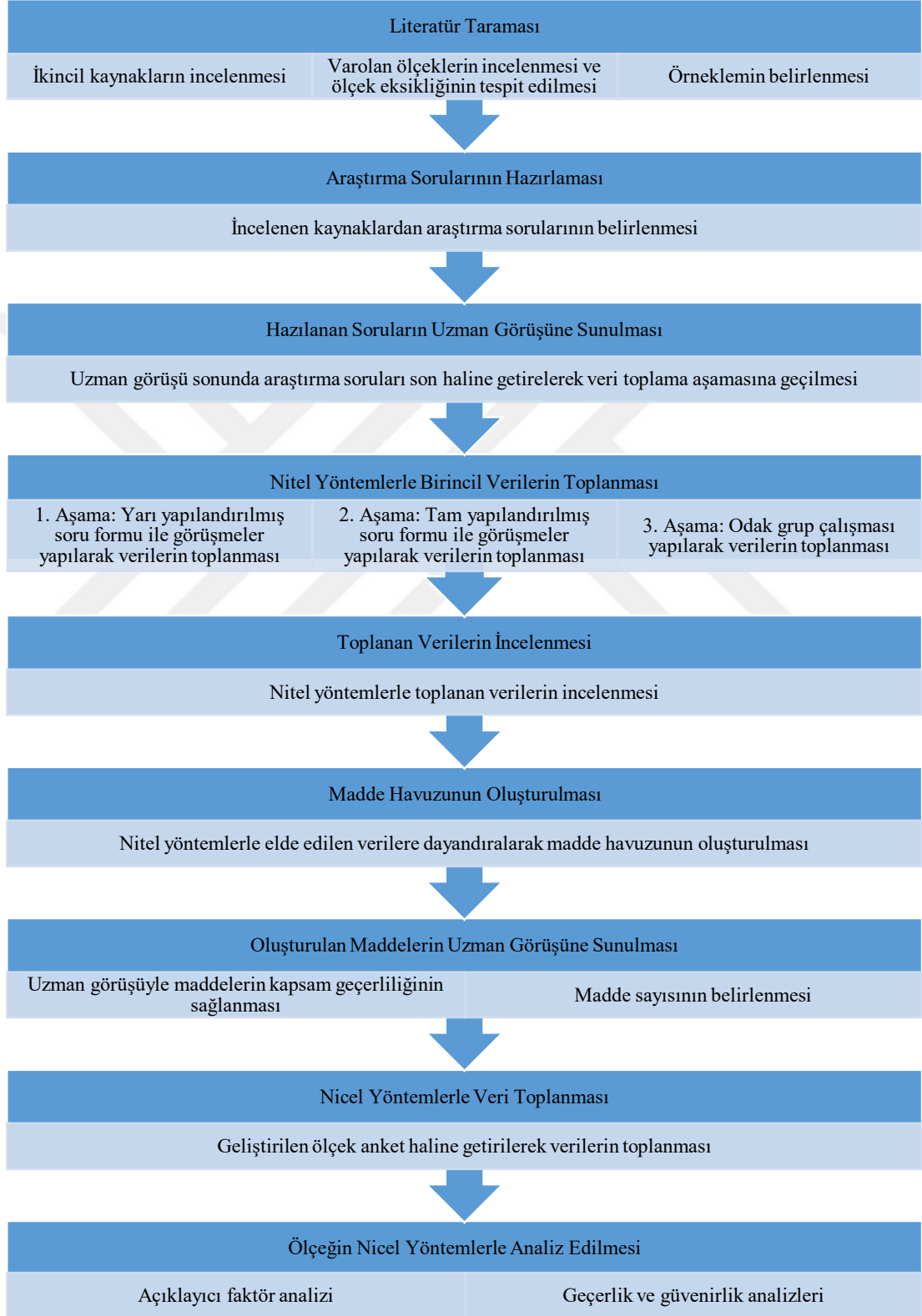
Sosyal bilimler araştırmalarında ortaya çıkan olay ve olguların karmaşık yapıda olması nedeniyle nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanılması önerilmektedir (Karagöz, 2017: 607). Punch (2016: 24), nicel araştırmaların sıkıca yapılandırılmış olduğunu ve önceden belirlenmiş araştırma sorularını içerdiğini ifade ederken, bu araştırma desenine ulaşmak için yol gösterici genel sorulardan ve esnek yapılandırılmış nitel araştırma tasarımından faydalanılabileceğini belirtmektedir. Küçük ve diğerleri (2014: 385), ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak nitel yöntemler ile başlanmasını (ör., mülakat, odak grup, vb.) ve bu yöntem doğrultusunda madde havuzunun oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Erkuş (2012: 285-286), alan yazında varolan kaynaklarla yetinilmemesini, bu sürecin bir gömülü teori süreci olduğunu, gözlem, mülakat, vb. her türlü yola başvurulması gerektiğini belirtmektedir.

Birçok araştırmacı ölçek geliştirme çalışmalarının belli bir süreci içerdiğini ve bazı koşullarının olduğunu belirtmektedir. Bu koşullar;

1. Ölçek geliştirme çalışmalarının ilk aşamasında alan yazında bulunan kuram ve kavramlara odaklanması (Böyle bir ölçeğe gerek var mı? Bu ölçeğin amacı tam olarak nedir?),
2. Uygun örneklemin seçilmesi,
3. Madde havuzunun oluşturulması için nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılması (Ör., mülakat ve odak grup görüşmeleri, doküman incelemesi),
4. Geliştirilecek ölçeğin değişkenlerinin çok iyi bilinmesi,
5. Araştırmacının iyi bir madde yazarı olmasının gerekliliği,
6. Maddelerin kapsam ve dil geçerliklerinin sağlanması gerekir (Uzman görüşü),
7. Ölçeğin yapı geçerliğine yönelik analizler içermesi (Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi)
8. Ölçeğin güvenirlik ve geçerliği sağlanarak incelemeler sonucunda kaç madde ve faktör olduğunun ortaya çıkarılması gerekmektedir (Bozdoğan ve Öztürk, 2008: 69; DeVellis, 2017: 8-11; Erkuş, 2016: 16; Erkuş ve diğerleri, 2017: 7; Gül ve Sözbilir, 2015: 86; Hinkin, 1995: 971; Hinkin ve diğerleri, 1997: 101; Küçük ve diğerleri, 2014: 385; Şeker ve Gençdoğan, 2014: 4-5).

Bu araştırma boyunca uygulanan iş akışı Şekil 3'te gösterilmektedir. İş akışında belirtilen maddeler ileriki aşamalarda ayrıntılı bir şekilde anlatılacaktır.

Şekil 3: Araştırmanın İş Akışı

1.2.ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın örneklemini motosiklet ile seyahat eden bireyler oluşturmaktadır. Punch (2016: 103), örneklem seçiminde örneklem büyüklüğüne, örneklemin neden ve nasıl belirlendiğine ve örneklemin araştırmanın amacına uygun, temsil edici nitelikte olmasına dikkat edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Bu doğrultuda, örneklem olarak motosiklet kullanıcılarının seçilmesinin nedeni hem bireysel hem de grup olarak rekreatif aktivitelere katılım sağlayan bireylerin hedef alınmasından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda, motosiklet kullanıcıları üzerine rekreatif amaçlı araştırmaların sınırlı olması, bu örneklem grubunun seçilmesinin başka bir nedenini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, araştırmanın örneklem grubuna günlük hayatlarında motosikleti yalnızca çalıştığı yere gitmek ve bir ulaşım aracı olarak kullanan bireyler dahil edilmemiştir. Araştırmanın örneklemini, uzun yol seyahatlerini motosikletleriyle yapan, en az bir yıldır bir motosiklet kulübüne üye olan, yılda en az 10.000 kilometre motosiklet ile uzun yol yapan, uzun yolda motosiklet gruplarıyla seyahat eden ve bu seyahatlerini iş amaçları dışında serbest zamanlarında gerçekleştiren bireyler oluşturmaktadır.

1.3. ARAŞTIRMA SORULARININ GELİŞTİRİLMESİ

Araştırmanın bu aşamasında birincil verileri elde etmek amacıyla soru formunu oluşturmak için alan yazındaki ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Kümbetoğlu (2015: 36), araştırma sorularının belirlenmesinde, seçilen, araştırma alanında ikincil kaynaklara odaklanılarak araştırmanın amacına uygun bir şekilde konunun belirlenmesini ve yeterli bilgiye ulaşıldıktan sonra araştırma aşamasına geçilmesi gerektiğini belirtmektedir. Punch (2016: 21) ise, araştırmanın sorularının yöntem ile uyum içinde olması gerektiğini, yöntem belirlenmeden önce araştırma sorularının ortaya çıkmasının gerekliliğini ifade etmektedir. Bu nedenlerle, araştırmanın amaçlarına uygun konu ve kuramlara odaklanılarak araştırma soruları hazırlanmıştır.

Oluşturulan soru formu için alan yazında yer alan araştırmanın konusuyla ilgili kuramlardan yararlanılmıştır. Sosyal kimlik, sosyal benlik, grup üyeliği, serbest zaman, ciddi serbest zaman ve rekreatif aktivitelere katılım nedenleri gibi konulardaki geçmiş araştırmalara odaklanılarak araştırma soruları hazırlanmıştır (Anderson ve

diğerleri, 2001; Brewer, 1979: 372; Brewer ve Kramer, 1985: 235; Cheng ve Tsaur, 2012: 54; Collins ve Brown, 2007: 371-372; Cruwys ve diğerleri, 2013; Haslam ve diğerleri, 2004; Haslam ve diğerleri, 2008; Jackson, 2002: 11; Luhtanen ve Crocker, 1992: 307; Sherif 1936; Stebbins, 2008: 336; Stebbins, 2013: 29; Tajfel, 1978; Tajfel ve Turner, 1979; Tinsley ve diğerleri, 1993: 447).

Bununla birlikte, geliştirilecek ölçeğin alan yazındaki önemli kuramlara dayandırılması ve ölçeğin tam olarak neyi ölçeceği ve kimler için bu ölçeğe ihtiyaç olduğu araştırmacı tarafından çok iyi bilinmelidir (DeVellis, 2017: 73-76; Erkuş, 2016: 25-27). Bu nedenle, alan yazın taramasında böyle bir ölçeğe ihtiyaç var mı sorusundan yola çıkarak, var olan ölçekler incelenmiştir (Erkuş, 2016: 25; Güngör, 2016: 105; Karakoç ve Dönmez, 2014: 41). Bu amaçla, kimlik ölçeği (Cheek ve Tropp, 1995; Çoşkun, 2004: 53), grup kimliği ölçeği (Leach ve diğerleri, 2008: 149), grup kimliği tanımlama ölçeği (Cameron, 2004), sosyal sermaye ölçeği (Uçar, 2016: 29) kolektif benlik saygısı ölçeği (Luhtanen ve Crocker, 1992: 307), algılanan bağlılık ölçeği (Bollen ve Hoyle, 1990: 485), sosyal davranış ölçeği (Crowley ve Merrell, 2003: 46; Nazlı, 2008: 57) gibi alan yazında var olan ölçekler incelenmiştir. İncelenen bu ölçeklerin hiç birinin, araştırmanın amacını oluşturan motosiklet ile seyahat etme, motosiklet gruplarına üyelik ve motosiklet gruplarına üyeliğinin devamlılığı konularını açıklamada yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, Ellemers ve diğerleri (1999) ve Hinkle ve diğerlerinin (1989), Tajfel (1981)'in sosyal kimlik tanımını temel alarak oluşturdukları ve üç temel boyuttan oluşan (bilişsel, değerlendirici ve duygusal) sosyal kimlik ölçekleri incelenmiştir. Bu sosyal kimlik ölçeklerinin, farklı sosyal gruplara uygulanabilecek bir ölçek olmadığı düşünüldüğünden, rekreatif bir grup olan motosiklet gruplarına özgü sosyal kimlik ölçeği belirleme, araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Çünkü, her grubun sosyal kimlik dinamiklerinin farklı olacağına, bu nedenle, farklı gruplara (etnik, sosyal, rekreasyon) uygulanabilecek tek bir sosyal kimlik ölçeğinin olamayacağını varsaymaktayız. Aynı zamanda, incelenen bu ölçekler bu çalışmanın amacını oluşturan motosiklet ile seyahat etme, motosiklet gruplarına üye olma, motosiklet gruplarında üyeliğin devamlılığı ve motosiklet kullanıcılarının sosyal kimlikleri konularını açıklamaya yeterli olmadığı düşünülerek, hazırlanan yeni soru formuyla motosiklet kullanıcılarının fikir, düşünce, deneyim ve tutumları öğrenilmek

istenilmiştir (Kümbetoğlu, 2015: 82). Bu nedenle, alan yazında var olan kuramlarla oluşturulan araştırma soruları ile motosikletleriyle seyahat eden ve bir motosiklet grubuna üye olan bireylerden nitel veri toplama yöntemleri kullanarak veriler toplanmıştır. İncelenen kuramlar sonucunda oluşturulan soru formu EK 1’de gösterilmektedir. Görüşmelere başlamadan önce soru formu alanında uzman üç farklı araştırmacı tarafından incelenmiş ve son haline getirildikten sonra veri toplama süreci başlamıştır.

1.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama süreci dört aşamadan oluşmaktadır. Veri toplama sürecinin ilk üç aşamasında nitel araştırma yöntemlerinden son aşamasında ise nicel yöntemden yararlanılmıştır. Nitel verilerin toplanması ve analizi aşamasından Guba (1981: 80)’ın güvenirlik, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik temel ölçütlerinden oluşan “güvenirlik modeli” temel alınarak veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

1.4.1. Veri Toplamada İlk Aşama

Veri toplama sürecinin birinci aşamasında, veriler motosikletleriyle seyahat eden bireylerle alan yazından oluşturulan soru formu ile yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakatlar aracılığıyla toplanmıştır. Patton (2018: 341), mülakatlar sırasında elde edilen verilerin kalitesinin mülakatı gerçekleştiren kişiye ait olduğunu belirtmektedir. Aynı zamanda, sorulan soruların açık, anlaşılır ve birbiriyle ilişkili olması gerektiği ifade edilmektedir (Merriam, 2013: 97; Patton, 2018: 353; Punch, 2016: 47-48). Bununla birlikte, yarı yapılandırılmış mülakatlarda sorulan soruların her katılımcıya aynı şekilde ve aynı sırayla sorulması gerekmektedir (Patton, 2018: 342). Katılımcılar bu sorulara kendi sözleriyle cevap verdiklerinden her katılımcıya özel veriler toplanmasına olanak sağlamaktadır (Merriam, 2013: 87). Bu mülakatlar ayrıca, araştırmacının önceden belirlediği araştırma sorularına alternatif yanıtlar elde etmesine ve önemli olduğunu düşündüğü yanıtları keşfetmesine yardımcı olmaktadır (Longhurst, 2010: 103; Malhotra, 2006: 182). Bununla birlikte toplanan verilerin güvenirlik ve geçerliklerini sağlamak amacıyla görüşmeler araştırmacı tarafından

gerçekleştirilmiş ve görüşme esnasında bazı sorular katılımcılara tekrar sorularak verilen cevapların doğruluğu test edilmiştir (Shenton, 2004: 68-69).

Derinlemesine mülakatların, araştırmanın çözmeye çalıştığı sorunun alanında bulunan kişilerin, tutum, algı, fikir, davranış, duygu ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için yapıldığını belirtilmektedir (Kümbetoğlu, 2015: 82; Merriam, 2013: 86; Patton, 2018: 4; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 148). Bu amaç doğrultusunda, motosiklet ile seyahat eden ve motosiklet gruplarına üye bireylerin tutum, davranış ve deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

Mülakatlar, 03.07.2017-09.12.2017 arasında aktif olarak motosiklet kullanan ve bir motosiklet grubuna en az bir yıldır üye 27 motosiklet kullanıcısıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada görüşme yapılacak kişilere kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Kartopu örnekleme yöntemi, veri toplamaya araştırmacının belirlediği bir veya birkaç kişiyle başlama sürecidir (Neuman, 2016a: 325). Aynı zamanda, kartopu örnekleminde süreç, araştırmanın örneklem alanını en iyi bilen kaynak bir kişinin seçilmesi ile başlar ve seçilen kişinin verdiği tavsiyeler doğrultusunda örneklemin ilerlemesine olanak sağlanır (Kümbetoğlu, 2015: 99; Patton, 2018: 243). Araştırmada ilk kişi amaçlı örneklem doğrultusunda seçilmiştir; ancak araştırmanın güvenilirlik ve geçerliğini azaltmamak adına çalışmaya dahil edilmemiştir. Nitel araştırmalar, genellikle küçük gruplar üzerinde derinlemesine araştırmaları içermektedir ve bu araştırmalarda amaçlı örneklem kullanılmaktadır (Creswell, 2016: 156; Hemmington 1999; Kümbetoğlu, 2015: 99; Merriam, 2013: 76; Patton, 2018: 230; Punch, 2016: 183; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 131).

Amaçlı ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılarak 27 kişiyle derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Lincoln ve Guba (1985: 222), toplanan verilerden elde edilen cevapların doygunluk noktasına ulaşıncaya kadar veri toplamaya devam edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Mülakatlarda cevapların 23. görüşmede doygunluk noktasına ulaştığı anlaşıldıktan sonra dört görüşme daha yapılarak cevapların kontrolü sağlanmıştır. Bununla birlikte, Patton, (2018: 244), nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü için bir kuralın olmadığını, örneklem büyüklüğünün, araştırmada ulaşılmak istenen sonuçlara, verilerin güvenilirliğine ve elde edilen kaynakların ne kadar yeterli olduğuna bağlı olduğunu ifade etmektedir. Diğer taraftan, nitel araştırmalarda maksimum çeşitlilik ile 5 ila 25 arasında görüşmenin yeterli olacağını belirtilmektedir

(Creswell, 2016: 157; Guest ve diğerleri, 2006: 61; Kuzel, 1992). Görüşmeler 47 ila 110 dakika arasında sürmüştür ve tüm görüşmelerin ortalaması 76 dakikadır. Mülakatlar yapılmadan önce görüşme yapılacak kişiler aranarak uygun oldukları gün ve saatler için randevu alındıktan sonra görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazı ile görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşme yapılan kişilerin isimleri gizli tutularak, K1, K2, ..., K27 gibi isimlerle katılımcılar belirtilmiştir. Veriler daha sonra bilgisayar ortamında yazıya dökülerek analiz edilmiştir.

1.4.2. Veri Toplamada İkinci Aşama

Veri toplama sürecinin ikinci aşamasında, motosikletleriyle seyahat eden bireylerden tam yapılandırılmış soru formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Tam yapılandırılmış görüşmeler, önceden belirlenen sorulara, katılımcıların belirli kategoriler içindeki yanıtları cevaplamasıdır. Tam yapılandırılmış görüşmelerde sorular bazen açık uçlu olabilmektedir; ancak cevaplarda çeşitlilik oldukça sınırlıdır. Araştırmacın görüşme süreci üzerinde kontrolü daha fazla olmasına karşın bu görüşmelerde esneklik oldukça azdır ve tüm yanıtlayıcılara aynı sırada sorular sorulmaktadır (Kümbetoğlu, 2015: 76; Merriam, 2013: 87; Patton, 2018: 353; Punch, 2016: 167).

Soru formu bir önceki aşamada elde edilen verilerden oluşturulmuştur. Oluşturulan soruların alanında uzman üç farklı araştırmacı tarafından kontrolleri sağlandıktan sonra veri toplama süreci başlamıştır. Bir önceki aşamada elde edilen verilerden ortaya çıkan temalardan; “Motosiklet ile seyahat etme”, “Motosiklet gruplarına üyelik”, Motosiklet gruplarına üyeliğin devamlılığı” temaları, açık uçlu soru haline getirilerek motosiklet ile seyahat eden ve bir motosiklet grubuna üye olan bireylerden toplanmıştır. Bu aşamada veriler, 15.12.2017-14.01.2018 tarihleri arasında amaçlı örneklem doğrultusunda sosyal medya üzerinden ulaşılan toplam 33 katılımcıdan toplanmıştır. 25. katılımcıda verilen cevapların doygunluk noktasına ulaşarak tekrarladığı anlaşılmış ve bu nedenle, 8 katılımcıdan daha kontrol amaçlı veri toplanarak cevapların güvenilirlik ve geçerliği sağlanmıştır.

Araştırmanın veri toplamasının birinci ve ikinci aşamalarında elde edilen veriler bir araya getirilerek nitel veri analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin

analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde elde edilen verilerin açıklanabilmesi için oluşturulacak kavram ve olgulara ulaşmak temel amaçtır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Aynı zamanda içerik analizi, elde edilen verilerden çıkarılan anlamlar, semboller, resimler, düşünceler ve iletileri içeren bir kodlama sistemi sürecidir (Neuman, 2016b: 468).

Kodlama işlemi, veri analizinin ilk aşamasını oluşturmaktadır (Punch, 2016: 194). Aynı zamanda, kodlama, kategorilerin keşfini ve isimlendirilmesini de içermektedir (Strauss, 2003: 27). Elde edilen nitel verilerin karmaşık olmasından dolayı oluşturulan bu ilk kategoriler sonraki aşamalarda araştırmannın temel parçalarını oluşturmaktadır (Punch, 2016: 194). Bazı araştırmacılar, kodlama esnasında katılımcıların ilgi göstergesi olarak en çok tekrarlanan kodlara odaklanmaktadır. Ancak bu sayılılar araştırmannın nicel yönünü (frekans analizi) oluşturmaktadır ve nitel araştırmalar için sayısal yöntemler uygun değildir. Frenkans işlemi ile kod oluşturulması, daha az ifade edilen çelişkili kodların gözardı edilmesine yol açabilmektedir (Creswell, 2016: 185).

İçerik analizinde kodlamanın, açık, eksenel ve seçici kodlama olarak üç türü vardır (Corbin ve Strauss, 1990: 12; Strauss, 2003: 58). Açık kodlama, elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen analizin ilk aşamasıdır. Bu aşamada veriler sınırsız olarak kodlanır. Alan yazısı, görüşme veya diğer yöntemlerle elde edilen verilerin satır satır, kelime kelime çok yakından incelenmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Temel olarak amaç, elde edilen verilerden ortaya çıkabilecek kuramsal kavramları belirlemektir. Bu kavramlar ve boyutlar bu aşamada geçicidir. Bu aşamada temel soru görüşmeden elde edilen veri parçasının neyin örneği olduğudur. Ayrıca, açık kodlama, verilerden elde edilen belirgin kategorileri ve bu kategorilerin taşıdığı kuramsal olasılıkları belirleyerek verilerin incelenmesi anlamına gelmektedir (Corbin ve Staruss, 1990: 62; Corbin ve Stausss, 2008: 158; Merriam, 2013: 170; Punch, 2016: 200-201; Strauss, 2003: 28).

Eksenel kodlama, açık kodlamanın önemli bir yönüdür. Araştırmacı, açık kodlama ile oluşturduğu kategoriler üzerinde odaklanır. Paradigma öğeleri (koşullar, sonuçlar, vb.) bakımından bir seferde açık kodlamada elde edilen bir kategori üzerinde yapılan yoğun analizden oluşmaktadır. Bu kategori, diğer kategoriler ve alt kategoriler arasındaki ilişkiler hakkında bilgi edinilmesi anlamına gelmektedir. Bunun için en

uygun terim eksenel kodlamadır. Çünkü analizler, açık kodlama ile elde edilen bir kategorinin eksenini etrafından şekillenir (Corbin ve Staruss, 1990: 13; Creswell, 2016: 287; Kümbetoğlu, 2015: 125; Strauss, 2003: 32; Punch, 2016: 203).

Seçici kodlama, tüm kategorilerin bir çekirdek kategori etrafında birleştirildiği ve daha fazla açıklanması gereken kategorilerin tanımlayıcı ayrıntılarla şekillendirildiği bir süreçtir. Bu tip kodlamaların, çalışma sırasında ortaya çıkması daha muhtemeldir (Corbin ve Staruss, 1990: 14; Strauss, 2003: 32).

Punch (2016: 26), kuram üretme aşamasında, çalışmanın temel sorularının çalışma ilerledikçe ortaya çıktığını ve verilerin tema, kategori ve alt kategorilerinin görgül olarak türetildiğini belirtmektedir. Bu araştırmada, tema, kategori ve alt kategorileri belirlemek amacıyla, verilerin analiz sürecinde önce açık kodlama sonrasında ise eksenel kodlama yapılmıştır. Creswell (2016: 253) nitel veri analizinde güvenilirliğin kodlama yapan kişilerin tutarlığı oluşunu ifade etmesinden dolayı bu aşamada elde edilen veriler iki farklı araştırmacı tarafından içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sonucunda, iki farklı araştırmacı tarafından yapılan analizlerde tutarlı bulunan tema, kategori ve alt kategoriler oluşturulmuştur. Elde edilen tema, kategori ve alt kategoriler içerik analizini yapan araştırmacılardan farklı olarak alanında uzman iki araştırmacının kontrol etmesinden sonra son halini almıştır. Görüşmeler sonrasında oluşturulan içerik analizi EK 2’de gösterilmektedir.

1.4.3. Veri Toplamada Üçüncü Aşama

Veri toplama sürecinin üçüncü aşamasında, odak grup yöntemi kullanılmıştır. Odak grup görüşmesi, aynı anda küçük bir grup katılımcı ile gerçekleştirilen görüşmelerdir. Bu görüşmelerde gruplar genellikle 5-8 kişi arasında değişen gruplardan oluşmaktadır. Ayrıca, grup görüşmelerinin amacı, kişilerin belli bir konu üzerinde sahip oldukları düşünceleri tartışabilmeleri ve beyin fırtınası sonucunda ortak bir noktaya ulaşmalarını sağlamaktır. Grup görüşmelerinde araştırmacının rolü, gruptan konuya yönelik elde etmeyi düşündüğü cevapları alabilmek ve grubu yönetmektir (Kümbetoğlu, 2015: 117; Merriam, 2013: 91-92; Patton, 2018: 236; Punch, 2016: 168; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 184-185).

Kümbetoğlu (2015: 121), odak grup görüşmelerinin doğrudan veri toplama tekniği olarak kullanılacağı gibi, çalışma içinde kullanılan diğer veri toplama

tekniklerine destek olarak da kullanılabileceğini belirtmektedir. Bu araştırmada, odak grup görüşmeleri diğer nitel veri toplama tekniklerinden elde edilen verilere destek olması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla, üç farklı odak grup çalışması yürütülmüştür. 1. odak grup çalışması, 03.02.2018 tarihinde altı kadın motosiklet kullanıcısıyla 75 dakika sürmüştür. 2. odak grup çalışması, 09.03.2018 tarihinde beş erkek motosiklet kullanıcısıyla 105 dakika sürmüştür. 3. odak grup çalışması ise, 30.03.2018 tarihinde dört erkek motosiklet kullanıcısıyla 115 dakika sürmüştür.

Bu aşamada, odak gruba katılacak bireylere iki soru sorulmuştur. Aynı zamanda bu aşamada birinci ve ikinci aşamada toplanan verilere uygulanan içerik analizi sonucunda oluşturulan temalar, kategoriler ve alt kategoriler odak gruba katılan motosiklet kullanıcılarının onayına sunulmuştur. Sorular, odak gruba başlanmadan önce alanında uzman üç farklı araştırmacının görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Odak grup çalışmalarında ilk olarak katılımcılara sırasıyla “Motosiklet gruplarıyla seyahat etmeniz nedenleri nelerdir?” ve “Motosiklet gruplarıyla seyahat etmeye devam etmeniz nedenleri nelerdir?” soruları sorulmuştur. Katılımcılara kendi aralarında tartışarak sırasıyla bu sorulara verecekleri cevapları, araştırmacı tarafından verilen cevap formuna doldurmaları istenmiştir. Her odak grupta, katılımcılar grup olarak cevap formunu doldurmuşlardır. İkinci olarak, katılımcıların cevap formuna doldurdukları her bir cevap için içerik analizi yapmaları istenmiştir. Katılımcıların araştırmacı olmadıkları ve içerik analizini bilmedikleri varsamıyla, her bir cevap için başlık koymaları istenmiştir. Katılımcılar formdaki her bir cevap için başlık koyduktan sonra, birinci ve ikinci veri toplama aşamalarında toplanan verilere yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen tema, kategori ve alt kategoriler kendilerine gösterilerek yanlış, eksik veya fazla sonuçlara ulaşıldığı düşünülüyorsa, gerekli birleştirme ve çıkarma işlemi yapılarak tema, kategori ve alt kategorilere son şeklinin verilmesi istenmiştir.

Odak grup çalışmaları sonucunda, motosiklet gruplarına üyelik ve motosiklet gruplarına üyeliğin devamlılığı temalarının altındaki bazı kategoriler motosiklet kullanıcılarının görüşleri doğrultusunda birleştirilmiştir. Örneğin motosiklet gruplarına üyelik teması altındaki deneyim paylaşma ve birliktelik isteği kategorileri “deneyim paylaşma” olarak, grubun gücü, saygınlık kazanma isteği ve farkındalık yaratmak kategorileri “farkındalık yaratma” olarak birleştirilmiştir. Diğer taraftan

motosiklet gruplarına üyeliğin devamlılığı teması altındaki duygusal bağ ve sosyal destek kategorileri “duygusal bağ” olarak, grubu temsil etme ve grupta konum kategorileri “grubu temsil etme” olarak birleştirilmiştir. Bunun sonucunda araştırmanın tema, kategori ve alt kategorileri son halini almıştır. Odak grup çalışmaları sonrası oluşturulan içerik analizi EK3’te gösterilmektedir. Bu doğrultuda ölçek maddeleri hazırlanırken temalar ölçeğin kendisi, kategoriler faktör, alt kategoriler ise madde olacak şekilde tasarlanmıştır.

1.4.4. Madde Havuzunun Oluşturulması

Madde havuzunun oluşturulması aşamasında veri toplama sürecinin ilk üç aşamasında toplanan verilerden yararlanılmıştır. Bu aşamada araştırmacı tarafından motosiklet ile seyahat eden bireylerin görüşmeler ve odak gruplarda söyledikleri cümleler yardımıyla madde havuzu oluşturulmuştur. Toplamda 569 tane madde oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzu EK 4’te gösterilmektedir. Maddeler oluşturulduktan sonra kapsam, görünüş ve dil geçerliklerini sağlamak için bazı uygulamalar gerçekleştirilmiştir. DeVellis (2017: 80), madde havuzunda ne kadar çok madde olursa o kadar iyi olacağını ve oluşturulan madde havuzunun yeterince büyük olması durumunda, birbirine benzer ve aynı anlama gelen maddelerin elenebileceğini belirtmektedir. İlk olarak oluşturulan maddeler alanında uzman iki farklı araştırmacı tarafından incelenmiştir. Uzman araştırmacılar bu aşamada, birbirine benzer ve aynı anlama geldiğini düşündükleri maddeleri çıkarmışlardır. Bu aşamadan sonra madde havuzunda toplam 222 madde kalmıştır. Eksiltme sonucunda elde edilen maddeler anket formu haline getirilmiştir. İlk oluşturulan anket formu EK 5’te gösterilmektedir.

İkinci aşamada, motosiklet ile aktif olarak seyahat eden ve bir gruba üye olan iki katılımcıdan, oluşturulan maddeleri kontrol etmeleri istenmiştir. Motosiklet kullanıcılarının kontrolleri sonucunda madde havuzunda toplamda 149 madde kalmıştır. İkinci aşamada oluşturulan anket formu EK 6’da gösterilmektedir. Üçüncü aşamada, tekrar uzman görüşü alınmıştır ve alanında uzman üç farklı araştırmacıdan maddelerin kapsam geçerliklerinin yanında dil geçerliklerini de incelemeleri istenmiştir. Uzman görüşü sonucunda, madde havuzundaki toplam madde sayısı 131 olmuştur. Üçüncü aşamada oluşturulan anket formu EK 7’de gösterilmektedir.

Erkuş ve diğerleri (2017: 79), madde havuzu oluşturma sürecinde bir odak grup oluşturulup beyin fırtınası aracılığıyla kapsam-yapı-madde uygunluğunun incelenebileceğini belirtmektedir. Bu nedenle, dördüncü aşamada kapsam, görünüş ve dil geçerliklerini sağlamak için alanında uzman dört araştırmacıyla odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bu odak grup görüşmesinin amacı, her bir maddenin alanında uzman kişilerce tartışılarak maddelerin kapsam, görünüş ve dil geçerliklerini sağlamaktır. Odak grup, 21.06.2018 tarihinde gerçekleştirilmiş ve 115 dakika sürmüştür. Dördüncü aşamada oluşturulan anket formu EK 8’de gösterilmektedir. Son olarak, maddeler motosiklet ile seyahat eden 10 kişiye gönderilmiştir. Motosiklet ile seyahat eden katılımcıların da tavsiyeleri alındıktan sonra madde havuzu son haline getirilmiştir. Son haline getirilen maddelerin oluşturduğu anket formu 125 maddeden oluşmaktadır. Son aşamada oluşturulan anket formu EK 9’da gösterilmektedir.

Geliştirilen ölçeğin maddeleri oluşturulurken izlenmesi gereken bazı önemli noktalar vardır. Bunlar, genellikle maddeler oluşturulurken kaçınılması gereken durumlardır. Örneğin madde oluşturulmasında;

1. Argo kelimelerden ve kısaltmalardan kaçınılması gerekir,
 2. Birden çok anlama gelecek ifadelerden özellikle ve bağlacından kaçınılması gerekir,
 3. Yanıtlayıcıyı yönlendirici ifadelerden kaçınılması gerekir,
 4. Maddelerin sade ve anlaşılır olmasına dikkat edilmesi gerekir, Maddelerin oluşturulmasında Türkçe yazım kurallarına ve dil bilgisi kurallarına dikkat edilmesi gerekir,
 5. Maddeleri yanıtlayıcıların tümünün aynı şekilde anlaması gerekir,
 6. Yanıtlayıcıların yaşına uygun bir şekilde maddelerin hazırlanmasına dikkat edilmesi gerekir,
 7. Maddelerin uzunluğuna dikkat edilmesi gerekir,
 8. Maddelerde gereksiz sözcük kullanılmamasına dikkat edilmesi gerekir,
 9. Maddelerin hepsinin birbirinden farklı olması gerekir,
 10. Her kategori için birden fazla madde yazılması gerekir,
 11. Maddelerin soru cümlesi şeklinde oluşturulmamasına dikkat edilmesi gerekir
- (Bozdoğan ve Öztürk, 2008: 70; DeVellis, 2017: 81-85; Erkuş, 2016: 50-52; Hinkin,

1995: 969-971; Hinkin ve diğ erleri, 1997: 102; Neuman, 2016b: 403-407; Şeker ve Gen doğ an, 2014: 7-8;).

Ölçek geliştirme aŐamalarına bağlı kalınarak ve titizlikle hazırlanmış anket maddeleri, araştırmacıya geçerli ve güvenilir ölçümler verdiği gibi ankete katılan bireylerin maddeleri anladıkları ve anlamlı buldukları sonucunu da vermektedir (Neuman, 2016b: 402). Bu çalışmada gerçekleştirilen maddelerin oluŐturulma süreci Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Madde Oluşturma Süreci Örneği

Tema	Kategori	Alt Kategori	Alıntı	Madde
Motosiklet ile Seyahat etme	Kısıtlar	Çalışma koşulları	20 sene iş, güç derken motosiklet kullanmaya ara verdim. 20 sene sonra motosiklet kullanmaya tekrar başladım. (Katılımcı 4)	Çalışma koşullarım motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar
	Rahatlık	Trafikten kaçma	Trafik derdi olmuyor. Yolu da daha çabuk alıyorsun. Süratle işimiz yok ama normal arabadan biraz daha erken gidiyorsun gitmek istediğin yere. Trafik problemi çekmiyorsun. (Katılımcı 8)	Motosiklet ile trafikte rahat seyahat ederim.
	Haz Duygusu	Tutku	Motosiklet çocukluktan gelen meraktır. Ailede birkaç kişinin motor kullanması, nasıl çalıştığının merakı, sesine olan aşırı mutluluk, motosikletin sesini duyduğum zaman dönüp bakıyorum. (Katılımcı 11)	Motosiklet benim için bir tutkudur.
	Adrenalin Tutkusu	Macera ruhu	Motosiklet üzerinde insan daima adrenalinini hissediyor. Sürekli bir heyecan var çünkü insan başına ne geleceğini bilmiyor. Her an kaza yapabiliyorsun. (Katılımcı 7)	Motosiklet ile seyahat ederken adrenalin hissedirim.
Motosiklet Gruplarına Üyelik	Kurallar	Hız limiti	Sürüşleri belli bir nizam ve düzen içerisinde yaparız. Kurallar vardır yazılı olmayan ancak	Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılır.

			herkesin bildiği kurallardır. Sürüşlerde ne çok hızlı gideriz ne de çok düşük hızda gideriz. Belli bir hız limiti vardır. (Katılımcı 5)	
	Tecrübe Kazanma	Mekanik bilgi öğrenme	Yeni çıkan motosikletlerle ilgili, motosikletin teknik özellikleriyle ilgili grup içinde işi iyi bilen biri varsa ondan mekanik bilgileri öğrenebilirsin. (Katılımcı 9)	Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan mekanik bilgiler öğrenirim.
	Deneyim Paylaşma	Ortak amaçları yerine getirme	Gruptaki arkadaşlarıma oldukça yakınımdır. Ortak özelliğimiz motosiklet kullanmak ve aynı tutkuyu paylaşmak. (Katılımcı 20).	Motosiklet grubuyla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.
	Güvenlik	Kaygıda azalma	Tek başına yola çıktığında arıza olur kaza olur yanında birinin olması sana destek sağlıyor. Güvende hissettiriyor. (Katılımcı 27)	Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettirir.
	Sosyalleşme	Yeni arkadaşlar edinme	Grup ortamı çok farklı, farklı insanlar olduğu için her gün yeni bir insanla karşılaşıyorsun her gün yeni bir şeyler yaşıyorsun ve insanlar tanışıyorsun. (Katılımcı 15).	Motosiklet grubunda yeni kişilerle tanışma imkânı bulurum.
Motosiklet Gruplarına Üyelğin Devamlılığı	Duygusal Bağ	Grubun önemi	Motosiklet grubum benim için çok önemlidir, çünkü grubun kuruluş amacı bence çok güzel. (Katılımcı 17)	Motosiklet grubum benim için önemlidir.

	Grubu Temsil Etme	Yelek	Yazılı tüzüğümüz var. Anayasa gibi bir takım şeyler belirtilmiştir. Mesela sürüş düzeni nasıl olmalı, yelek nasıl verilmeli, yelek nerede giymeli, nerede giyilmemeli gibi. (Katılımcı 18)	Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.
	Sorunlar	Kalabalık olma	Grup sürüşünde, eğer önündeki ve arkadaki sana uymuyorsa büyük sıkıntı. Yolda durup onu birkaç kez ikaz etmek veya en arkaya alma durumunda kalabilirsiniz ya da en öne almak durumunda olabilirsiniz ki takip etmesi kolay olsun. (Katılımcı 11).	Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratır.
	Karşılaştırma	Diğer motosiklet gruplarıyla karşılaştırma	Bu motosiklet grubu benim ilk ve tek grubum. Gayet memnunum, çıkmayı da düşünmüyorum. (Katılımcı 13)	İçinde olduğum grup en iyi motosiklet grubudur.
	Sosyal Sorumluluk Geliştirme	Yardım kampanyaları	Sosyal sorumluluk bizim grup için önemlidir. Mesela para topluyoruz bir aileye yardım ediyoruz. Huzur evlerine gidiyoruz, çocuklar için kitap toplayıp kütüphane yapıyoruz, bunun gibi birçok sosyal sorumluk projesinin içinde oluyoruz. (Katılımcı 21)	Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projelerine destek verir.

Sosyal Kimlik	Yaşam Tarzı	Grubun Değiştirdiği (Arkadaşlıklar)	Şu andaki arkadaşlarımın hepsi bu motosiklet grubunda tanıdığım insanlar. Başka hiç kimse yok. Ne eski üniversite arkadaşları ne eski iş arkadaşları hiç kimse kalmadı sadece grupta tanıdığım insanlar var hayatımda. (Katılımcı 4)	Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişti.
	Motosiklet Kullanmanın Kazanımları	Disiplin	Motosiklet kullandığım için vücudum dirençli. Soğuğa, sıcağa belli bir süre sonra alışıyorsun. Motosiklet dayanıklılığı arttırır. Bir kere sinirlerinin çelik gibi kuvvetli olmasını sağlıyor. Disipline ediyor. (Katılımcı 27)	Motosiklet ile seyahat ettiğim için disiplinli bir bireyim.
	Güvenliğe Önem	Tam koruma	Her şeyden önce motosikletçi tam donanım ile motosiklet sürüşü yapmalı çünkü tam donanımın beni gerçekten kurtardığını bildiğim için özellikle kask hikâyesinin çok önemli olduğunu, kasksız hiçbir motosikletçinin bakkala bile gitmemesi gerektiğini bilirim. Motosikletçi için güvenlik ilk safhada olan bir şeydir. (Katılımcı 16).	Motosikletçi koruma sağlayan donanım (kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.

	Özgürlük	Cesur kararlar alma	Motosikletçi hem yolda kararlı olmalı yola bakmada hem de öz güvenli olmalıdır. Kararlarının arkasında durmalı, cesur olmadır, bir yerden geçmesi gerekiyorsa kararlılıkla geçmeli tereddüt etmemelidir. (Katılımcı 23)	Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.
	Grubun Sağladığı Kazanımlar	Zindelik	Grupla gittiğimde kendimi daha zinde hissediyorum, çünkü iş ortamı değil bu resmi bir şey de değil bu gönül birlikteliği beraber aynı zevki paylaşıyoruz aynı sürüşü yapıyoruz. (Katılımcı 6)	Motosiklet grubu sayesinde stresim azalır.
	Bağlılık	Öncelik	Motosiklet grubu ve arkadaşlarım silahın önüne geçebilecek kadar değerlidir. Onlar vurulacağına ben vurulayım, ben vurulacağım zaman onlar da aynısını düşünür, o kadar bağlıyız biz. (Katılımcı 2)	Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.
	Kendini Geliştirme	Sürekli eğitimler	Grup içinde olduğun zaman bugün bu eksikğim var diyorum yarına onu tamamlıyorum başka bir eksikliğim çıkıyor. Meslek gibi düşünün. Devamlı kendinizi geliştirmeniz gerekiyor. Grup içinde eğitimlerimiz oluyor. (Katılımcı 14)	Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkânı bulur.

1.4.5. Veri Toplamada Dördüncü Aşama

Veri toplama sürecinin son aşamasını nicel yöntemler oluşturmaktadır. Bu aşamada aktif olarak motosiklet kullanan ve motosiklet grubuna üye olan bireylerden 486 adet anket toplanmıştır. Bu anketlerin 293 tanesi, 2-6 Ağustos 2018 tarihleri arasında Balıkesir Cunda'da düzenlenen 8. Balıkesir Motosiklet Festivalinde toplanmıştır. Festival süresince 400 anket dağıtılmasına karşın, 314 anket geri toplanmıştır. Bu anketlerden kullanılabilir olan 293 anket analize dâhil edilmiştir.

193 tane anket ise, 8-25 Ağustos 2018 tarihleri arasında Google Formlar üzerinde oluşturulan anket formu ile motosiklet kullanıcılarına ve motosiklet gruplarına sosyal medya hesaplarından ulaşılarak elde edilmiştir. Bu aşamada da 198 anket elde edilmiş olmasına karşın kullanılabilir olduğuna inanılan 193 anket analize dâhil edilmiştir. İki aşamada toplanan toplam 486 anket ile analizler gerçekleştirilmiştir.

Nicel örnekleme sayılarında farklı yorumlamalar söz konusudur. Nunnally ve Bernstein (1994: 252) nicel yöntemlerde katılımcı sayısının 300 olmasının yeterli olacağını ifade etmektedir. DeVellis (2017: 102), 20 maddelik tek bir ölçek üzerinde verilerin toplanması durumunda 300'den daha az katılımcı sayısının da yeterli olabileceğini düşünmektedir. Bu araştırmada ise, örneklem sayısı G*Power 3.1 örneklem hesaplama robotu ile belirlenmiştir (Faul ve diğerleri, 2007: 178). Bu program örneklem sayısını, %5 güven aralığında 472 olarak belirlemektedir. Bu nedenle, araştırmada, 486 adet anket toplanmıştır. Anketlerin tamamı araştırmacı tarafından toplanmıştır. Motosiklet festivalinde olasılıklı örnekleme türlerinde biri olan basit rastgele örnekleme türü ile katılımcılardan veriler toplanmıştır. Anketler katılımcılara verilmeden önce bir motosiklet grubuna üye olup olmadıkları sorulmuş, bir gruba üye olan motosiklet kullanıcılarından anketler toplanmıştır. Ayrıca, anketler katılımcılara verilmeden önce ankete katılmak isteyip istemedikleri de sorulmuş ve katılmak isteyenlere anket formu verilmiştir.

Araştırmada Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Bunun nedeni, araştırmanın amacının motosiklet ile seyahat eden ve motosiklet gruplarına üye olan bireylerin tutum ve algılarını ortaya çıkarmak olmasıdır. Tutum ölçekleri üçe ayrılmaktadır. Thurston, Guttman ve Likert. Thurston, bir tutum çizgisinde kişilerin düşüncelerinin farklı noktalara denk geldiğini varsayarak her bir tutum maddesinin ölçek değerini

hesaplayan bir ölçektir. Guttman, kişilerin bu tutum çizgisindeki yerini belirlemek amacıyla ikili soru yanıtı (evet-hayır) temelinde uygulanan bir ölçektir. Likert ise, daha basit bir şekilde kişilerin ikili yanıt yerine tek bir yanıt vermeleri esasına dayanan bir ölçektir (Punch, 2016: 91). Aynı zamanda, nicel araştırmalarda kişilerin tutumlarını ortaya çıkarmada genellikle Likert tipi ölçekler kullanılmaktadır (DeVellis, 2017: 93; Neuman, 2016a: 307). Likert tipi ölçekler, kişilerin kendileri hakkında sahip oldukları bilgileri araştırmacıya vermesini temel almaktadır (Bozdoğan ve Öztürk, 2008: 68). Araştırmaya katılan kişilere sunulan ölçek maddeleri likert tipi ölçeklerde maddeye katılıp katılmama düzeylerini belirtmektedir (DeVellis, 2017: 93). Bu amaçla, araştırmada 5'li likert ölçeği kullanılmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum). Anketin son bölümünde motosiklet ile seyahat eden bireylerin profillerini belirlemeye yönelik tanımlayıcı sorulara yer verilmiştir. Verilerin analizinde ise, SPSS 24 veri analizi programı kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket ilk kez uygulandığından açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Birçok yazar psikolojik araştırmalarda ölçek geliştirme aşamasında yapı geçerliğini sağlamak amacıyla en fazla açıklayıcı faktör analizinin kullanıldığını belirtmektedir (Çokluk ve diğerleri, 2016: 177; Fabrigar ve diğerleri, 1999: 272; Hair ve diğerleri, 2014: 92; Hinkin ve diğerleri, 1997: 101; Hogarty ve diğerleri, 2005: 202; Velicer ve Fava, 1998: 231). Erkuş (2012: 282), ölçek geliştirmede en temel analizin faktör analizi olduğunu ifade etmektedir. Faktör analizi, birbirleriyle ilişkili çok sayıda maddenin bir araya gelerek anlamlı yeni değişkenler bulunmasını hedefleyen bir istatistiki analiz türüdür (Büyüköztürk, 2002: 472). Araştırmada açıklayıcı faktör analizinin yanında, tanımlayıcı analizler, korelasyon ve regresyon analizleri de yapılmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma, tek bir rekreatif grup üzerinden yürütülmüştür. Aktif olarak motosiklet kullanan ve bir motosiklet grubuna üye olan bireyler araştırmanın örneklemini oluştururken, diğer rekreatif gruplara (dağcılık, yürüyüş, bisiklet vb.) üye olan ve bu gruplarda serbest zamanlarını geçiren bireyler gözardı edilmiştir. Bununla birlikte, nicel yöntemlerle tek aşamada veri toplanıp açıklayıcı faktör analizi

yapılmıştır. Ancak, çalışmada kullanılan regresyon analizi için tekrar veri toplanmamış, toplanan veriler üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmada sadece açıklayıcı faktör analizine yer verilmiş tek aşamada nicel yöntemlerle veri toplandığından doğrulayıcı faktör analizi yapılmamıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

4.1.TANIMLAYICI ANALİZLER

Bu bölümde, ilk olarak veri toplamının birinci aşamasında görüşme yapılan kişilerin demografik bilgilerine yer verilmiştir (Tablo 2). Görüşme yapılan motosiklet kullanıcılarının önemli bir kısmının 18-50 yaş aralığında olduğu (% 88), 5 yıldan fazla süredir aktif olarak motosiklet kullandığı (% 74), 4 yıldan fazla süredir motosiklet grubuyla seyahat ettiği (% 70) ve grupla birlikte yılda 10 seferden fazla seyahat ettiği sonucuna ulaşılmıştır (% 78).

Tablo 2. Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Özellikleri

Görüşme	Cinsiyet	Yaş	Meslek	Motosiklet Kullanma Süresi(Yıl)	Grupla seyahat etme(Yıl)	Grupla Seyahat (Sefer/Yıl)	Görüşme Süresi
K1	Erkek	37	Akademisyen	19	5	1	72 dk.
K2	Erkek	48	İşletme Sahibi	30	12	12	69 dk.
K3	Erkek	42	İşletme Sahibi	24	11	1	69 dk.
K4	Erkek	50	Emekli	15	13	10	73 dk.
K5	Erkek	59	Emekli	17	4	24	62 dk.
K6	Erkek	47	İşletme Sahibi	10	8	24	105 dk.
K7	Erkek	47	Tekniker	30	10	24	71 dk.
K8	Erkek	40	Mobilyacı	5	4	12	53 dk.
K9	Erkek	47	Emlakçılık	10	10	3	61 dk.
K10	Erkek	30	Servis Müdürü	14	10	24	103 dk.
K11	Kadın	27	Satış Temsilcisi	12	11	12	62 dk.
K12	Erkek	34	Gümrük Müşaviri	6	4	24	125 dk.
K13	Kadın	34	Makine Teknikeri	8	4	12	48 dk.
K14	Erkek	27	Teknisyen	11	2	12	47 dk.
K15	Erkek	18	Öğrenci	1	1	12	62 dk.
K16	Kadın	52	Emekli	4	4	24	83 dk.
K17	Erkek	44	Eğitmen	29	20	12	84 dk.
K18	Erkek	21	Öğrenci	1	1	12	78 dk.
K19	Erkek	42	İşletme Sahibi	24	14	12	103 dk.
K20	Erkek	22	Öğrenci	4	3	7	80 dk.
K21	Kadın	26	Bodyguard	11	4	12	85 dk.
K22	Erkek	45	Öğrenci Servisliği	30	10	24	72 dk.
K23	Kadın	19	İşletme Sahibi	2	2	24	58 dk.
K24	Kadın	18	Öğrenci	2	2	6	73 dk.
K25	Kadın	20	Öğrenci	1	1	6	65 dk.
K26	Erkek	51	Sigortacı	12	9	12	110 dk.
K27	Kadın	47	Servis Hostesi	14	2	12	85 dk.

Bu bölümde ayrıca, çalışmanın son veri toplama aşamasında kullanılan ankete katılan kişilerin demografik özelliklerine yer verilmiştir (Tablo 3). Ankete katılan motosiklet kullanıcılarının önemli bir kısmının 18-50 yaş aralığında (% 84,4) ve motosiklet kulüplerine (MK) üye olduğu (81,4), 5 yıldan fazladır aktif olarak motosiklet kullandığı (% 63,7), grupla birlikte seyahat yıllarının 1 ila 5 aralığında olduğu (% 68,7), grupla birlikte ortalama yılda 5 seferden fazla seyahat ettikleri (% 70,6) ve yılda 5000 Km'den fazla yol yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır (%77,5).

Tablo 3. Ankete Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri

Motosiklet Kullanma Yılı		
1-5	164	36,3
6-10	96	21,3
11-15	63	14,0
16 ve üzeri	128	28,4
Toplam	451	100
Grupla Seyahat Yılı		
1-5	284	68,7
6-10	84	20,3
11 ve üzeri	45	11,0
Toplam	413	100
Son Grupla Seyahat Yılı		
1-5	320	78,8
6-10	61	15,0
11-15	25	6,2
Toplam	406	100
Motosiklet Grubu ile Ortalama Yıllık Seyahat		
1-4	117	29,4
5-10	177	44,6
11 ve üzeri	103	26,0
Toplam	397	100
Motosiklet ile Yapılan Ortalama Yıllık Kilometre		
1000-5000 Km	97	22,5
5001-10000 Km	148	34,4
10001-15000 Km	80	18,6
15001 Km ve üzeri	105	24,5
Toplam	430	100
Yaş		
18-30 (1)	164	34,0
31-40 (2)	142	29,6
41-50 (3)	100	20,8
51 ve üzeri (4)	75	15,6
Toplam	481	100
Yaşadığı Şehir		
İstanbul	121	25,0
İzmir	78	16,2
Balıkesir	59	12,2
Bursa	68	14,1
Manisa	25	5,2
Antalya	16	3,3
Diğer*	116	24,0

Toplam	483	100
Motosiklete İlgisi		
Çocukluğumda Başladı	263	54,6
Ailemden Gelmekte	58	12,0
Merak	151	31,3
Başkalarına Özenme	10	2,1
Toplam	482	100
Eğitim Durumu		
İlkokul	18	3,7
Ortaokul	27	5,6
Lise	140	28,9
Üniversite	280	57,9
Lisansüstü	19	3,9
Toplam	484	100
Gelir Durumu		
1600 TL ve altı	59	12,2
1601 TL - 3000 TL	149	30,8
3001 TL – 5000 TL	167	34,5
5001 TL ve üzeri	109	22,5
Toplam	484	100
Cinsiyet		
Kadın	85	17,6
Erkek	399	82,4
Toplam	484	100

*Diğer: Çanakkale (10), Mersin (8), Edirne (7), Isparta (7), Muğla (7), Osmaniye (7), Ankara (6), Aydın (6), Konya (6), Adana (5), Kocaeli (5), Kütahya (5), Samsun (5), Kayseri (4), Eskişehir (3), Kastamonu (3), Tekirdağ (3), Uşak (3), Yalova (3), Sakarya (2), Gaziantep (1), Adıyaman (1), Afyonkarahisar (1), Denizli (1), Düzce (1), Hatay (1), Karabük (1), Şanlıurfa (1), Hamburg (2), Paris (1).

4.2.AÇIKLAYICI FAKTÖR ANALİZİ

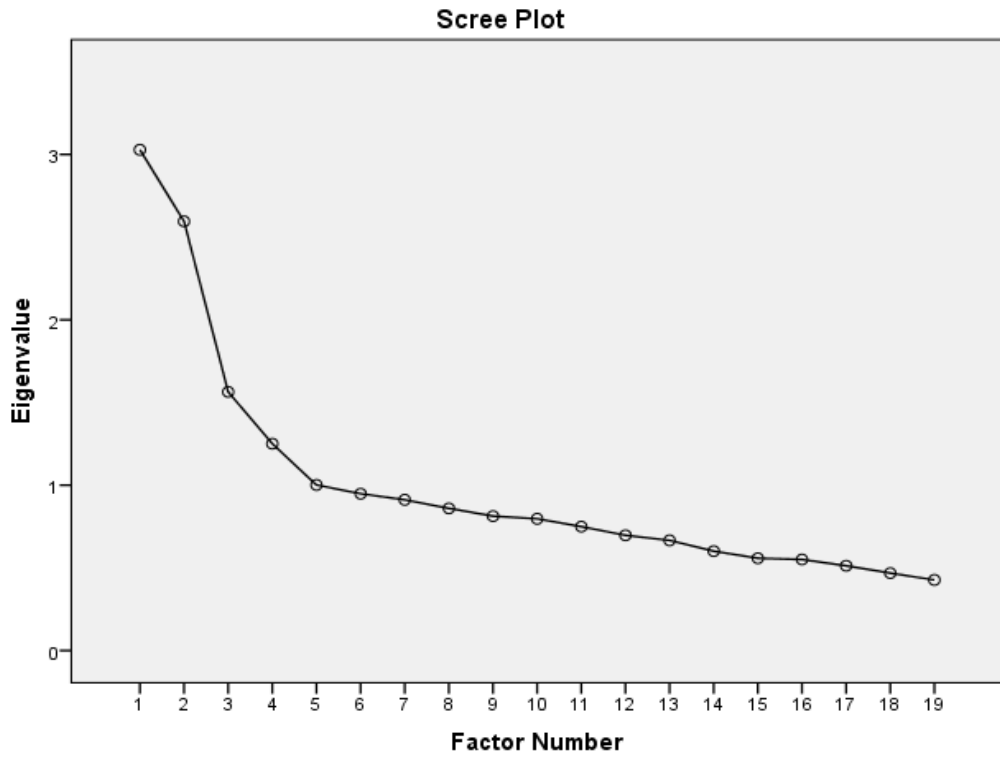
Bu bölümde geliştirilen motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği, grup üyeliğinin devamlılığı ve sosyal kimlik ölçeklerinin açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına yer verilmiştir. İlk olarak motosiklet ile seyahat etme ölçeğine faktör analizi uygulanmıştır.

4.2.1. Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi

Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinin yapısal geçerliğini test etmek ve ölçeğin kaç faktör olduğunu belirlemek amacıyla, Horn' un (1965) Paralel Analizi (HPA), Velicer'in (1976) Kısmi Minimum Ortalama Analizi (Minimum Average Partial) (MAP) ve Cattell'in (1966) Çizgi Grafiği (Scree Plot) kullanılmıştır. Horn'un (1965) paralel analiz testi (Tablo 4) ve Cattell'in (1966) çizgi grafiği (Şekil 4) analizleri, ölçeğin dört faktör olduğunu, Velicer's (1976) kısmi minimum ortalama analiz testi

ise, ölçeğin iki faktör olduğunu belirtmiştir. Motosiklet ile seyahat etme ölçeği anket haline getirilmeden önce nitel veri toplama yöntemleriyle elde edilen verilerin içerik analizinde beş kategori elde edilmiştir. Bu beş kategoriden birisi olan “motosiklete ilgi” demografik sorular içinde sorulduğundan dolayı ölçeğin anketi dört kategori üzerinden tasarlanmıştır. İçerik analizinde de dört kategori olması nedeniyle konuyu açıklamaya en uygun olanın dört faktör olacağı düşünüldüğünden, açıklayıcı faktör analizinde (PAF) ölçek dört faktör ile sınırlandırılmıştır.

Şekil 4. Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Cattell’in Çizgi Grafiği

Tablo 4. Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Paralel Test Analizi

PARALLEL ANALYSIS:

PAF/Common Factor Analysis & Raw Data Permutation

Specifications for this Run:

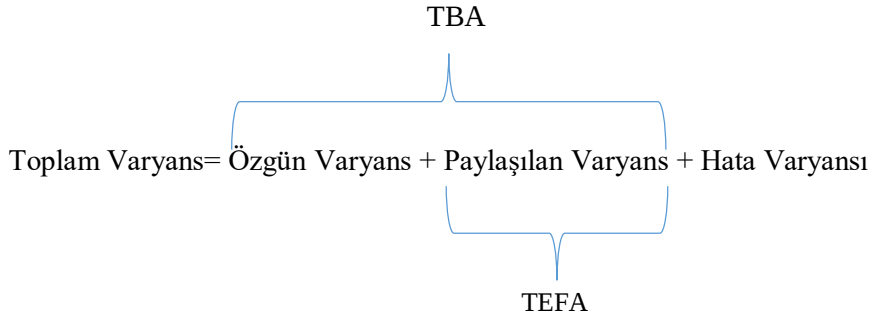
Ncases 485
Nvars 19
Ndatsets 1000
Percent 95

Raw Data Eigenvalues, & Mean & Percentile Random Data Eigenvalues

Root	Raw Data	Means	Prcntyle
1,000000	2,292847	,408044	,482162
2,000000	1,811483	,337823	,389096
3,000000	,816619	,284533	,329481
4,000000	,515754	,238576	,280215
5,000000	,231199	,196494	,232614
6,000000	,162480	,157710	,191306
7,000000	,106137	,121730	,151497
8,000000	,081244	,088265	,117116
9,000000	,014820	,054612	,082457
10,000000	-,019442	,022971	,050403
11,000000	-,029169	-,008473	,017275
12,000000	-,085270	-,038731	-,012831
13,000000	-,096580	-,069656	-,043513
14,000000	-,165655	-,100452	-,074873
15,000000	-,196145	-,130973	-,106689
16,000000	-,208954	-,161328	-,138508
17,000000	-,233415	-,192589	-,165955
18,000000	-,271606	-,228140	-,200785
19,000000	-,294481	-,271059	-,238281

Açıklayıcı faktör analizinde, faktörlerin yapısını belirlemek amacıyla, Temel eksen faktör çıkarım yöntemi (Principal Axis Factoring) kullanılmıştır. Birçok faktör çıkarım yöntemi vardır; ancak bunlar temel olarak ortak faktör model (common factor model) ve bileşenler modeli (components model) faktör çıkarım analizleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Her iki yaklaşım da, varyansın bir değişken için veri kümesindeki diğer değişkenlere göre nasıl dağıldığını göstermektedir. Bileşenler modeli faktör çıkarım analiz yöntemi, belirli bir değişkenin ortak, özgün ve hata varyanslarını gözardı ederek ölçümün hatasız olduğunu varsayarak toplam varyansı (hem ortak hem de özgün değer toplamını) vermektedir. Ortak faktör model faktör çıkarım analiz yöntemi ise, belirli bir değişkenin ortak, özgün ve hata varyansları arasında ayırım yapmadan ölçüm yapmaktadır. Bu nedenle, açıklanan varyans değerleri ortak faktör model analizinde, bileşenler model faktör analizine göre daha düşük bulunmaktadır (Conway ve Huffcutt, 2003: 150-154; DeVellis, 2017: 148-150; Hair ve diğerleri, 2014: 104-145; Mvududu ve Sink, 2013: 85; Tabachnick ve Fidell, 2015: 637-640).

Şekil. 5. Varyans Analizi (TBA: Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis), TEFA: Temel Eksen Faktör Analizi (Principal Axis Factoring)).

Kaynak: Mvududu ve Sink (2013: 85)’ten uyarlanmıştır

Bileşenler model faktör analizinde, temel bileşenler analizi (Principal Component Analysis (PCA)), ortak faktör model analizinde ise, temel eksen faktör ve maksimum benzerlik (Maximum Likelihood (ML)) analizleri en yaygın olarak kullanılan faktör çıkarım analizi yöntemleridir. Bununla birlikte, eğer ölçek ilk defa uygulanıyor ve teoriye katkısı olacağı düşünülüyorsa, ortak faktör model faktör analizi; daha önce kullanılmış bir ölçek veya uyarlama yapılan bir ölçek test ediliyorsa, bileşenler model faktör analizi yapılması gerekmektedir. Ayrıca, ölçek ifadeleri normal dağılım gösteriyorsa maksimum benzerlik faktör analizi, normal dağılım göstermiyorsa temel eksen faktör analizi kullanılması önerilmektedir (Fabrigar ve diğerleri, 1999: 275; Fabrigar ve Wegener, 2012: 30-35; Ford ve diğerleri, 1986: 293-294; Gorsuch, 1974: 12-30; Karaman ve diğerleri, 2017: 1176-1182). Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinde ifadelerin büyük çoğunluğunda normallik sağlanmasına karşın bazı ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerleri yüksek çıkmıştır. Bu nedenle bu ölçekte temel eksen faktör analizi tercih edilmiştir.

Araştırmada döndürme yöntemi olarak “varimax” kullanılmıştır. Faktör analizlerinde döndürme yöntemi olarak en çok varimax kullanılmaktadır. Varimax, varyansı maksimize eden bir süreçtir. Varimax döndürme yönteminin amacı, faktör yüklerini en üst seviyeye çıkarmaktır. Bu yöntem, faktör yükü yüksek olanları daha yükseğe çıkarırken, faktör yükleri düşük olanları daha düşüğe indirmektedir. Ayrıca, bu döndürme yöntemi, faktörler arasındaki korelasyonun düşük olduğu durumlarda gerçekleştirilmektedir (Hair ve diğerleri, 2014: 113; Mvududu ve Sink, 2013: 90; Tabachnick ve Fidell, 2015: 625). Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinde ortaya çıkan

faktörler arasındaki korelasyonun düşük olması nedeniyle varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır. Motosiklet ile seyahat etme ölçeği faktör analizi Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Motosiklet ile Seyahat Etme Ölçeği Faktör Analizi

FAKTÖRLER	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Ortalama
Faktör 1: Kısıtlar		1,793	9,437	3,29
Çalışma koşullarım motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	,627			
İklim koşulları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	,586			
Geçirdiğim motosiklet kazaları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	,530			
Motosiklet ile seyahat ederken sözlü iletişim kısıtlıdır.	,469			
Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçerim.	,409			
Yakınlarım motosiklet ile seyahat etmeme karşı çıkar.	,406			
Motosiklet donanımları pahalıdır.	,333			
Faktör 2: Haz Duygusu		1,466	7,715	4,71
Motosiklet benim için bir tutkudur.	,610			
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissedirim.	,535			
Motosiklet sürmekten keyif aldığım için seyahate çıkarım.	,528			
Motosiklet ile seyahat ederken doğayı hissedirim	,519			
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alırım.	,382			
Faktör 3: Rahatlık		1,348	7,097	4,31
Motosiklet ile trafikte rahat seyahat ederim.	,629			
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunu olmaz.	,597			
Motosiklet ile diğer araçların giremeyeceği yollara girebilirim.	,529			
Motosiklet diğer taşıtlara göre hızlı bir araçtır.	,417			
Faktör 4: Adrenalin Tutkusu		1,217	6,404	4,14
Motosiklet ile seyahat ederken adrenalin hissedirim.	,742			
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi bana keyif verir.	,473			
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ederim.	,383			

Faktör Çıkarım Yöntemi: Temel Eksenler Faktör Yöntemi

Motosiklet ile seyahat etme ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin geçerliği için kullanılan Kaiser–Meyer–Olkin (KMO) değeri, ,75 olarak bulunmuştur. Kaiser (1974: 35), KMO değerini 90'ın üstü için mükemmel, 80-89 arasını çok iyi, 70-79 arasını iyi, 60-69 arasını orta, 50-59 arasını ise kötü olarak belirlemiştir. Bununla birlikte, ölçeğin güvenilirliği için kullanılan Cronbach'ın alfa değeri ise, ,67 olarak ortaya çıkmıştır. Hair ve diğerleri (2014: 123), Cronbach'ın alfa değerinin, ,70'in

üstünde olması gerektiğini, ancak açıklayıcı faktör analizinde, 60'ın üstünde olmasının yeterli olacağını belirtmektedir. Kaiser (1974: 35)'in, KMO için yaptığı sınıflandırma temel alındığında, motosiklet ile seyahat etme ölçeğinin geçerliğinin iyi olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca ölçek, Hair ve diğerlerinin (2014: 123), Cronbach'ın alfa değeri için belirttiği yeterlilik düzeyinin üstündedir. Bu nedenle, motosiklet ile seyahat etme ölçeği güvenilir ve geçerlidir.

Faktör çıkarım yöntemleriyle motosiklet ile seyahat etme ölçeğinin toplam açıklanan varyans değeri, ,44 olarak bulunurken, paylaşılan toplam varyansı, ,31 olarak bulunmuştur. Comrey ve Lee (1992: 243), ortak faktör analizi faktör çıkarım yönteminde faktör yüklerinin ve açıklanan varyansın değerlerini, faktör yüklerinin ,71'i, açıklanan varyansın ,50'yi aştığı durumlarda mükemmel, faktör yüklerinin ,63'ü, açıklanan varyansın ,40'ı aştığı durumlarda çok iyi, faktör yüklerinin ,55'i, açıklanan varyansın ,30'u aştığı durumlarda iyi, faktör yüklerinin ,45'i, açıklanan varyansın ,20'yi aştığı durumlarda makul, faktör yüklerinin ,32'yi, açıklanan varyansın ,10'u aştığı durumlarda zayıf olarak sınıflandırmaktadır. Hogarty ve diğerleri (2005: 216) ise, 500' yakın örneklem büyüklüklerinde ortak varyans düzeylerini yüksek (95-100), geniş (0,25-80) ve düşük (0,01-50) olarak belirlemiştir. Tinsley ve Tinsley (1987: 420), ortak faktör model faktör çıkarım yöntemleriyle yapılan faktör analizlerinde açıklanan varyansın, ,40'ın üstünde olması gerektiğini, bu rakamın altında kalması durumunda açıklanan varyans oranının endişe verici olduğunu ifade etmektedir. Hair ve diğerleri (2014: 107), bilginin daha az kesin olduğu sosyal bilimler araştırmalarında açıklanan varyansın, ,60 (hatta bazı durumlarda daha az) olmasının yeterli olacağını belirtmektedir. Sınıflandırılan tüm değerler ortak varyans çıkarım modeline atıfta bulunmaktadır. Ancak, bu yöntemin paylaşılan toplam varyans değerinden daha yüksek değer çıktığı belirtilmektedir. Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinde bileşenler model faktör çıkarım yöntemi kullanıldığından, bu ölçekte elde edilen paylaşılan varyans yüzdesi, ölçeği açıklama konusunda makul bir seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmada faktör yüklerinin sınırını belirlemek amacıyla, Norman ve Streiner (1998)'in formülü kullanılmıştır. Bu formül; $x = \frac{5,152}{\sqrt{N-2}}$ şeklindedir (N: örneklem sayısı). Diğer taraftan Tabachnick ve Fidell (2015: 651), faktör yükleri ,32 ye kadar olan ifadelerin analize dahil edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Hair ve diğerleri

(2014: 115) ise, örneklem sayısı 350'in üstünde olduğunda faktör yüklerinin ,30'a kadar gözardı edilebileceğini belirtmektedir. Bu nedenle faktör yükü, ,50'in altında kalan bazı ifadeler çalışmadan çıkarılmamıştır.

Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinin yakınsak ve ayırımsama geçerlikleri ise kısmen sağlanmıştır. Yakınsak geçerlik, ölçeğin bilinen diğer ölçüleriyle ilişki düzeyini belirtirken (maddeler arasındaki korelasyon), ayırımsama geçerliği, ayırt edilen diğer benzer kavramlardan farklı olmasını ifade etmektedir. Yakınsak geçerlikte faktör yüklerinin değerinin, ,50'in üstünde olması beklenirken, ayırımsama geçerlikte faktörler arasındaki korelasyon değerlerinin, 30 ila 60 arasında olması beklenmektedir (DeVellis, 2017: 69; Hair ve diğerleri, 2014: 124).

Motosiklet ile seyahat etme ölçeğinde veriler 27 ifade üzerinden toplanmıştır. Ancak, açıklayıcı faktör analizi sonucunda sekiz ifade araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırmadan çıkarılan ifadeler:

M4: Motosiklet ile istediğim zaman seyahat ederim.

M6: Motosiklete başlamamın nedeni arabada kapanmış gibi hissetmemdir.

M8: Motosiklet ile seyahat ederken kendimi havalı hissedirim.

M9: Motosiklet ile seyahat ederken hayatımı riske atarım.

M13: Motosikletin keyfi hız yapmaktır.

M14: Motosikletin ruhunda macera vardır.

M17: Motosiklet ile seyahat ederken etrafi görürüm.

M18: Motosiklet yakıt bakımından tasarrufludur.

Bu ifadelerin araştırmadan çıkarılma nedenleri, M8, M9, M14, M17 ve M18 ifadelerinin faktör analizinde birden fazla faktöre birbirine yakın faktör yükü vermesi ve M4, M6 ve M13 ifadelerinin tek başına faktör olarak bulunmasıdır. Araştırmacılar, her ortak faktörü temsil eden en az üç ila beş ölçüm değişkeninin olması gerektiğini belirtmektedir (Fabrigar ve diğerleri, 1999: 273; MacCallum ve diğerleri, 1999: 91; Velicer ve Fava, 1998: 242). Diğer taraftan, faktör analizinde birbirine yakın faktör yükleri veren ifadelerin çıkarılması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2005: 125).

Açıklayıcı faktör analizinden önce motosiklet ile seyahat etme ölçeği dört faktör ve 27 ifade olarak tasarlanmıştır. Bazı ifadeler açıklayıcı faktör analizi sonucunda çıkarılmış olsa da ölçek tasarlandığı şekildeki faktör sayısına ulaşmıştır.

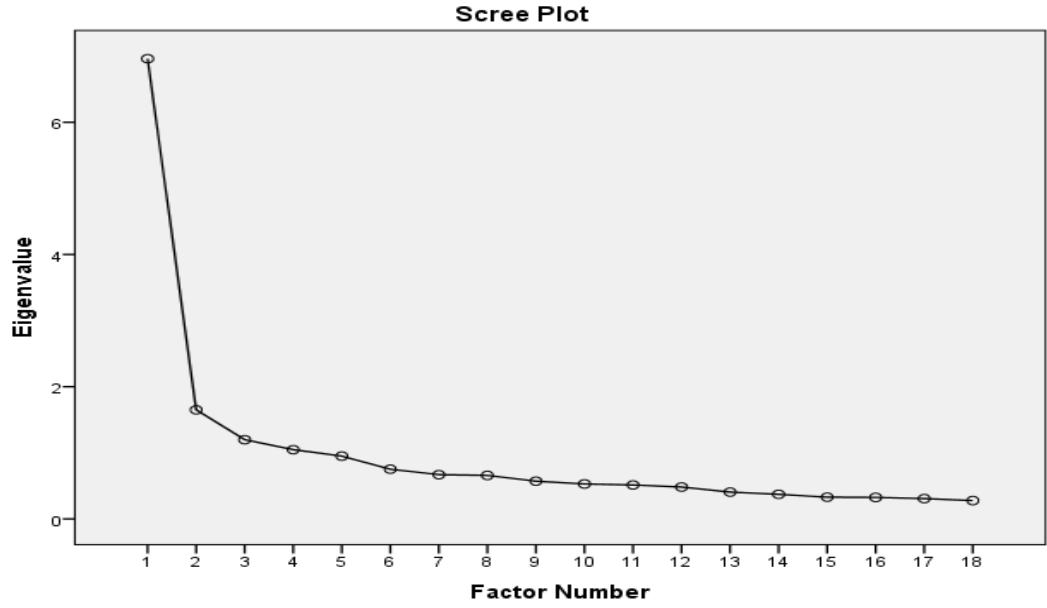
Analizler sonucunda motosiklet ile seyahat etme ölçeği dört faktör ve 19 ifade olarak gerçekleşmiştir.

4.2.2. Grup Üyeliği Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi

Grup üyeliği ölçeğinin yapısal geçerliğini test etmek ve ölçeğin kaç faktör olduğunu belirlemek amacıyla, Horn' un (1965) Paralel Analizi (HPA), Velicer'in (1976) Kısmi Minimum Ortalama Analizi (MAP) ve Cattell'in (1966) Çizgi Grafiği (Scree Plot) kullanılmıştır. Horn'un (1965) paralel analiz testi (Tablo 6) ve Cattell'in (1966) çizgi grafiği (Şekil 6) analizleri, ölçeğin beş faktör, Velicer's (1976) kısmi minimum ortalama analiz testi ise, ölçeğin iki faktör olduğunu belirtmiştir. Grup üyeliği ölçeği, anket haline getirilmeden önce nitel veri toplama yöntemleriyle elde edilen verilerin içerik analizinde sekiz kategori elde edilmiştir. Bu sekiz kategoriden biri olan “grubun” yapısı” madde havuzu oluşumunda uzman görüşmelerinde “kurallar” kategorisi içine alındığından ölçeğin anketi yedi kategori üzerinden tasarlanmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde (PAF) ise, bu yedi kategoriye en iyi açıklayan beş faktörlü yapı olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, bir gruba üye olma konusunu en iyi beş faktörün açıklayacağı düşünüldüğünden, açıklayıcı faktör analizinde ölçek beş faktör ile sınırlandırılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizinde, faktörlerin yapısını belirlemek amacıyla, temel eksen faktör çıkarım yöntemi kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarak ise “varimax” döndürme yöntemi kullanılmıştır. Temel eksen faktör çıkarım yöntemi, ölçekteki bazı ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin istenilen düzeyde olmamasından dolayı kullanılmıştır (Fabrigar ve diğerleri, 1999: 275; Fabrigar ve Wegener, 2012: 30-35; Ford ve diğerleri, 1986: 293-294; Gorsuch, 1974: 12-30; Karaman ve diğerleri, 2017: 1176-1182). Varimax döndürme yönteminin kullanılmasının nedeni ise, grup üyeliği ölçeğinde ortaya çıkan faktörler arasındaki korelasyonun düşük olmasıdır (Hair ve diğerleri, 2014: 113; Mvududu ve Sink, 2013: 90; Tabachnick ve Fidell, 2015: 625).

Şekil 6. Grup Üyeliği Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği

Tablo 6. Grup Üyeliği Ölçeği Paralel Analizi

PARALLEL ANALYSIS:

PAF/Common Factor Analysis & Random Normal Data Generation

Specifications for this Run:

Ncases 485
Nvars 18
Ndatsets 1000
Percent 95

Raw Data Eigenvalues, & Mean & Percentile Random Data Eigenvalues

Root	Raw Data	Means	Prcntyle
1,000000	6,428083	,392167	,463001
2,000000	1,144143	,320182	,370596
3,000000	,683605	,266831	,308620
4,000000	,448238	,220674	,261234
5,000000	,386143	,180261	,217457
6,000000	,173749	,139884	,175033
7,000000	,096958	,105033	,138048
8,000000	,063961	,070193	,100033
9,000000	,022027	,036997	,065595
10,000000	-,018280	,005332	,032132
11,000000	-,071700	-,026821	,001898
12,000000	-,088317	-,058598	-,034376
13,000000	-,107491	-,088890	-,064796
14,000000	-,143365	-,119884	-,095219
15,000000	-,187760	-,151175	-,125750
16,000000	-,188602	-,183280	-,156476
17,000000	-,218754	-,218171	-,189831
18,000000	-,225198	-,262628	-,228342

Grup üyeliği ölçeğinin faktör analizi Tablo 7’de gösterilmektedir. Grup üyeliği ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin geçerliği için kullanılan KMO değeri, .91 olarak bulunmuştur. Bu değer, Kaiser (1974: 34)’in KMO için yaptığı sınıflandırma temel alındığında mükemmel olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ölçeğin yakınsak ve ayırımsama geçerlikleri de sağlanmıştır. Bununla birlikte, ölçeğin güvenilirliği için kullanılan Cronbach’ın alfa değeri ise, .90 olarak bulunmuştur. Bu değer, Hair ve diğerleri (2014: 123)’in Cronbach alfa için belirttiği düzeyin üstünde çıkmıştır. Bu nedenle, grup üyeliği ölçeği güvenilir ve geçerlidir.

Tablo 7. Grup Üyeliği Ölçeği Faktör Analizi

FAKTÖRLER	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Ortalama
Faktör 1: Kurallar		2,459	13,660	4,40
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılır.	,757			
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılır.	,726			
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılır.	,709			
Motosiklet grubunda üyeler grup kurallarına uyar.	,516			
Faktör 2: Deneyim Kazanma		1,897	10,538	4,41
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan mekanik bilgiler öğrenirim.	,770			
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	,632			
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan sürüş teknikleri öğrenirim.	,616			
Faktör 3: Deneyim Paylaşma		1,834	10,189	4,19
Motosiklet grubuyla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.	,610			
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	,503			
Motosiklet grubu üyeleri arasındaki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	,502			
Motosiklete yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	,452			
Motosiklet grubunda her kesimden insan vardır.	,421			
Faktör 4: Güvenlik		1,667	9,259	4,36
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettirir.	,673			
Motosiklet grubumdaki arkadaşlarımdan bana yardım edeceğini bilirim.	,587			
Motosiklet grubundaki herkes güvenliğe önem verir.	,503			
Faktör 5: Sosyalleşme		1,662	9,234	4,53
Motosiklet grubuyla yaptığımız etkinlikler keyiflidir.	,617			
Motosiklet grubunda yeni kişilerle tanışma imkânı bulurum.	,596			
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşırım.	,419			

Faktör çıkarma yöntemi: Temel Eksenler Faktör Yöntemi

Faktör çıkarım yöntemleriyle grup üyeliği ölçeğinin toplam açıklanan varyans değeri, ,66 olarak bulunurken, paylaşılan toplam varyans değeri, .53 olarak bulunmuştur. Bu değerler, Comrey ve Lee (1992: 243) için çok iyi düzeyde, Hogarty ve diğerleri (2005: 216)'ne göre geniş düzeyde, Hair ve diğerleri (2014: 107) ve Tinsley ve Tinsley (1987: 420)'e göre ise istenilen düzeyde olduğu söylenebilir.

Grup üyeliği ölçeğinin faktör yüklerinin sınırını belirlemek amacıyla Norman ve Streiner (1998)'in formülü kullanılmıştır. Bu formül, ,23'ün üstündeki ifadelerin araştırmadan çıkarılmamasını önermektedir. Ölçekteki tüm ifadelerin faktör yükleri, istenilen düzeyin üzerinde belirlenmiştir (Hair ve diğerleri, 2014: 115; Tabachnick ve Fidell, 2015: 651).

Grup üyeliği ölçeğinde veriler, 30 ifade üzerinden toplanmıştır. Ancak açıklayıcı faktör analizi sonucunda 12 ifade araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırmadan çıkarılan ifadeler:

- G4: Motosiklet grubuna yönelik sıkıştırma, taciz gibi durumlar azdır.
- G5: Motosiklet grubuyla seyahat etmek keyiflidir.
- G13: Motosiklet grubunda arkadaşlarımla sürüş deneyimlerimi paylaşıyorum.
- G15: Motosiklet grubuyla kortej sürüşü yapmak mutluluk verir.
- G16: Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.
- G20: Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.
- G21: Motosiklet grubunda üyelerin kullandığı motosikletin markası önemlidir.
- G22: Motosiklet grubu diğer insanların ilgisini çeker.
- G23: Motosiklet grubu diğer insanların motosiklet farkındalığını artırır.
- G24: Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelir.
- G25: Motosiklet grubu üyeleri sayesinde her türlü işimi halledebilirim.
- G26: Motosiklet grubunda üyelerin uyması gereken kurallar vardır.

Bu ifadelerin araştırmadan çıkarılma nedenleri, G4 ve G20 ifadelerinin faktör yüklerinin istenilen düzeyin altında olması ve G24 ve G26 ifadelerinin ilgisiz faktörlerin altında toplanmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, G13, G15, G16 ve G23 ifadeleri, birden fazla faktöre birbirine yakın faktör yükü vermesi nedeniyle araştırmadan çıkarılmıştır. Bununla birlikte, bir faktörde en az üç ifade olması gerektiğinden ve G5, G21, G22 ve G25 ifadelerinin tek başına faktör olarak bulunmasından dolayı bu maddeler araştırmadan çıkarılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizinden önce grup üyeliği ölçeği yedi faktör 30 ifade olarak tasarlanmıştır. Bazı ifadelerin açıklayıcı faktör analizinde çıkarılmasıyla birlikte ölçek beş faktör olarak belirlenmiştir. Analizler öncesinde “eşitlik” ve “deneyim paylaşma” farklı iki faktör olarak tasarlansa da açıklayıcı faktör analizinde tek faktör haline gelmiştir. “Farkındalık yaratmak” faktörü ise ölçeğin bir faktörü olarak ortaya çıkmamıştır. Analizler sonucunda grup üyeliği ölçeği beş faktör 18 ifade olarak gerçekleştirilmiştir.

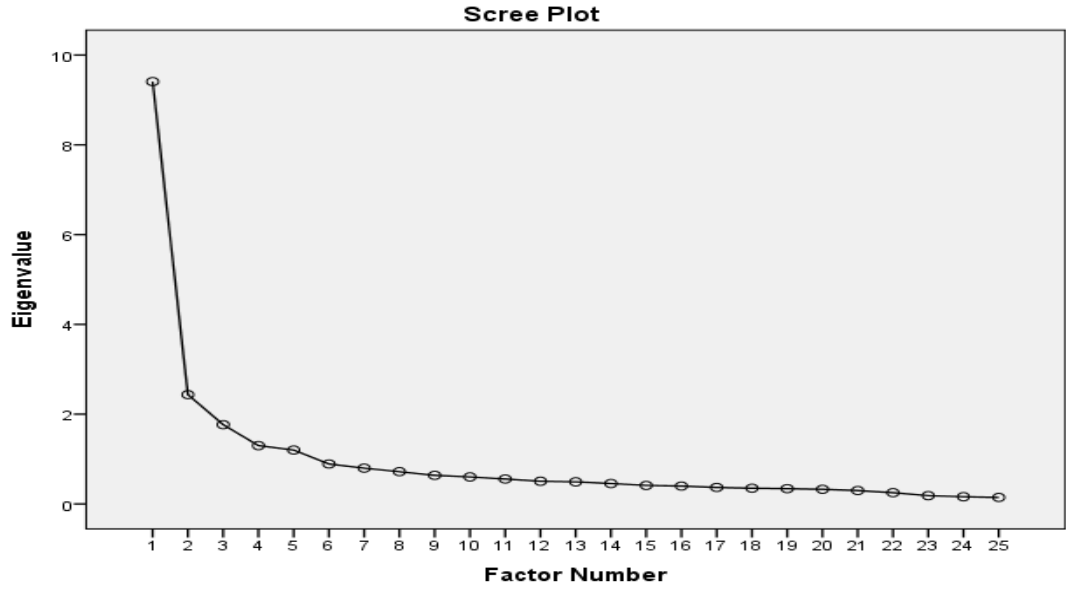
4.2.3. Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi

Grup üyeliğinin devamlılığı ölçeğinin yapısal geçerliğini test etmek ve ölçeğin kaç faktör olduğunu belirtmek amacıyla, Horn’ un (1965) Paralel Analizi (HPA), Velicer’in (1976) Kısmi Minimum Ortalama Analizi (MAP) ve Cattell’in (1966) Çizgi Grafiği (Scree Plot) kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda Horn’un (1965) paralel analiz testi (Tablo 8), sekiz faktör, Velicer’s (1976) kısmi minimum ortalama analizi testi ve Cattell’in (1966) çizgi grafiği (Şekil 7) analizleri ise, beş faktör olduğunu belirtmiştir. Grup üyeliğinin devamlılığı ölçeği, anket haline getirilmeden önce nitel veri toplama yöntemleriyle elde edilen verilerin içerik analizinde sekiz kategori elde edilmiştir. Bu sekiz kategoriden biri olan “grup içi etkinlikler” için oluşturulan ifadelerin tamamı madde havuzu oluşumunda uzman görüşmeleri sonucunda araştırmadan çıkarıldığından, ölçeğin anketi yedi kategori üzerinden tasarlanmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde (ML) ise, bu yedi kategoriyi en iyi açıklayan beş faktörlü yapı olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, grup üyeliğinin devamlılığı konusunu en iyi beş faktörün açıklayacağı düşünüldüğünden, açıklayıcı faktör analizinde ölçek beş faktör ile sınırlandırılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizinde, faktörlerin yapısını belirlemek amacıyla, maksimum benzerlik faktör çıkarım yöntemi kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarak ise, “promax” döndürme yöntemi kullanılmıştır. Ölçekteki tüm ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerleri istenilen düzeyde bulunması nedeniyle maksimum benzerlik faktör çıkarım yöntemi kullanılmıştır (Fabrigar ve diğerleri, 1999: 275; Fabrigar ve Wegener, 2012: 30-35; Ford ve diğerleri, 1986: 293-294; Gorsuch, 1974: 12-30; Karaman ve diğerleri, 2017: 1176-1182). Promax döndürme yöntemi kullanılmasının nedeni ise, grup üyeliğinin devamlılığı ölçeğinde ortaya çıkan faktörler arasındaki korelasyonun

istenilen düzeyde olmasıdır (Hair ve diğerleri, 2014: 113; Mvududu ve Sink, 2013: 90; Tabachnick ve Fidell, 2015: 625).

Şekil 7. Grup Üyeliliğinin Devamlılığı Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği

Tablo 8. Grup Üyeliliğinin Devamlılığı Ölçeği Paralel Analizi

PARALLEL ANALYSIS:

PAF/Common Factor Analysis & Random Normal Data Generation

Specifications for this Run:

Ncases 484
Nvars 25
Ndatsets 1000
Percent 95

Raw Data Eigenvalues, & Mean & Percentile Random Data Eigenvalues

Root	Raw Data	Means	Prctyle
1,000000	8,568489	,494039	,562607
2,000000	1,903284	,423808	,474103
3,000000	1,345891	,371061	,416225
4,000000	,844926	,325862	,368527
5,000000	,794519	,285797	,324995
6,000000	,421658	,247234	,281255
7,000000	,358446	,212825	,246006
8,000000	,270653	,179660	,211544
9,000000	,129415	,147862	,176405
10,000000	,091933	,117810	,145889
11,000000	,045520	,088070	,115876
12,000000	,021297	,059093	,084832
13,000000	-,017488	,031238	,055209
14,000000	-,024793	,003991	,028304
15,000000	-,050836	-,023315	,000896
16,000000	-,079586	-,050021	-,026174
17,000000	-,085918	-,075777	-,052755
18,000000	-,111497	-,102401	-,080110
19,000000	-,111497	-,102401	-,080110
20,000000	-,111497	-,102401	-,080110
21,000000	-,111497	-,102401	-,080110
22,000000	-,111497	-,102401	-,080110
23,000000	-,111497	-,102401	-,080110
24,000000	-,111497	-,102401	-,080110
25,000000	-,111497	-,102401	-,080110

Grup üyeliğinin devamlılığı ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin geçerliği için kullanılan KMO değeri, ,91 olarak bulunmuştur. Bu değer, Kaiser (1974: 34)'in KMO için yaptığı sınıflandırma temel alındığından mükemmel olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ölçeğin yakınsak ve ayırımsama geçerlikleri de sağlanmıştır. Bununla birlikte, ölçeğin güvenirliği için kullanılan Cronbach'ın alfa değeri ise, ,87 olarak bulunmuştur. Bu değer, Hair ve diğerleri (2014: 123)'in Cronbach alfa için belirttiği düzeyin üstünde çıkmıştır. Bu nedenle, grup üyeliği ölçeği güvenilir ve geçerlidir. Ölçeğin faktör analizi Tablo 9'da gösterilmektedir.

Tablo 9. Grup Üyeliğinin Devamlılığı Ölçeği Faktör Analizi

FAKTÖRLER	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Ortalama
Faktör 1: Duygusal Bağ		4,794	19,175	4,21
Motosiklet grubum benim için önemlidir.	,968			
Motosiklet grubum benim için değerlidir.	,923			
Motosiklet grubuma kendimi ait hissedirim.	,771			
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kendimi yakın hissedirim.	,737			
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla kader arkadaşlığı yaparız.	,713			
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla kardeş gibi hissedirim.	,699			
Motosiklet grubumda gönüllü olarak yer alırım.	,659			
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma manevi destek sağlarım.	,622			
Motosiklet grubumun etkinliklerine katılmaya çalışırım.	,567			
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma maddi destek sağlarım.	,466			
Faktör 2: Grubu Temsil Etme		5,030	20,122	4,03
Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.	,819			
Yeleğimi giydiğimde grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	,714			
Motosiklet grubumun kendine ait ritüellerini benimserim.	,704			
Motosiklet grubunda bulunduğum mevkinin hakkını veririm.	,507			
Motosiklet grubunda her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerekir.	,488			
Faktör 3: Sorunlar		1,527	6,107	3,20
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratır.	,804			
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratır.	,723			
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlar.	,664			
Grup içinde motosikletlilerin güç farklılıkları sıkıntı yaratır.	,588			
Faktör 4: Karşılaştırma		1,840	7,359	3,94
İçinde olduğum grup en iyi motosiklet grubudur.	,941			
İçinde olduğum grup en iyi rekreasyon grubudur.	,896			
İçinde olduğum motosiklet grubundan gurur duyarım.	,464			
Faktör 5: Sosyal Sorumluluk		,983	3,930	4,27
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projelerine destek verir.	1,022			
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projesi geliştirir.	,721			
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez. (-)	,431			

Faktör çıkarma yöntemi: Maksimum Benzerlik

Faktör çıkarım yöntemleriyle grup üyeliğinin devamlılığı ölçeğinin toplam açıklanan varyans değeri, ,64 olarak bulunurken, paylaşılan toplam varyans değeri, ,57 olarak bulunmuştur. Bu değerler, Comrey ve Lee (1992: 243) için çok iyi düzeyde, Hogarty ve diğerleri (2005: 216)'ne göre geniş düzeyde, Hair ve diğerleri (2014: 107) ve Tinsley ve Tinsley (1987: 420)'e göre ise istenilen düzeyde olduğu söylenebilir.

Grup üyeliğinin devamlılığı ölçeğinde veriler 38 ifade üzerinden toplanmıştır. Ancak, açıklayıcı faktör analizi sonucunda 13 ifade araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırmadan çıkarılan ifadeler:

- D6: Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenmem.
- D11: Motosiklet grubuma ailemden daha fazla zaman ayırıyorum.
- D13: Boş zamanımın çoğunu motosiklet grubuma ayırıyorum.
- D14: Diğer motosiklet gruplarıyla da seyahate çıkarım.
- D15: Motosiklet grubum sayesinde ülkenin her yerinden arkadaşım vardır.
- D16: Motosiklet grubum sayesinde farklı ülkelerden arkadaşım vardır.
- D17: Motosiklet grubum sayesinde sosyal çevrem genişledi.
- D24: Tek başımıza yaptığımız hareketler tüm motosiklet grubunu bağlar.
- D25: Motosiklet grubunun yeleğinin üzerindeki yamaların bir önemi yoktur.
- D27: Motosiklet grubundakiler mevkilerine uygun hareket eder.
- D32: Bana en uygun grubun içinde olduğumu düşünmüyorum.
- D36: Grup içinde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratır.
- D38: Grup üyelerinin uygunsuz davranışları sıkıntı yaratır.

Bu ifadelerin araştırmadan çıkarılma nedenleri, D6, D11, D13, D14, D15, D16, D24, D25, D27 ve D32 ifadelerinin faktör yüklerinin istenilen düzeyin altında olmasından kaynaklanmaktadır. Norman ve Streiner (1998)'in formülü kullanılarak ,23'ün üstündeki ifadeler araştırmadan çıkarılmamıştır. Ölçekteki diğer ifadelerin faktör yükleri ise, istenilen düzeyin üzerinde ortaya çıkmıştır (Hair ve diğerleri, 2014: 115; Tabachnick ve Fidell, 2015: 651). Bununla birlikte, D17, D36 ve D38 ifadeleri, birden fazla faktöre birbirine yakın faktör yükü vermesi nedeniyle araştırmadan çıkarılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizinden önce grup üyeliğinin devamlılığı ölçeği yedi faktör 38 ifade olarak tasarlanmıştır. Bazı ifadelerin açıklayıcı faktör analizinde çıkarılmasıyla birlikte ölçek beş faktör olarak belirlenmiştir. Analizler öncesinde

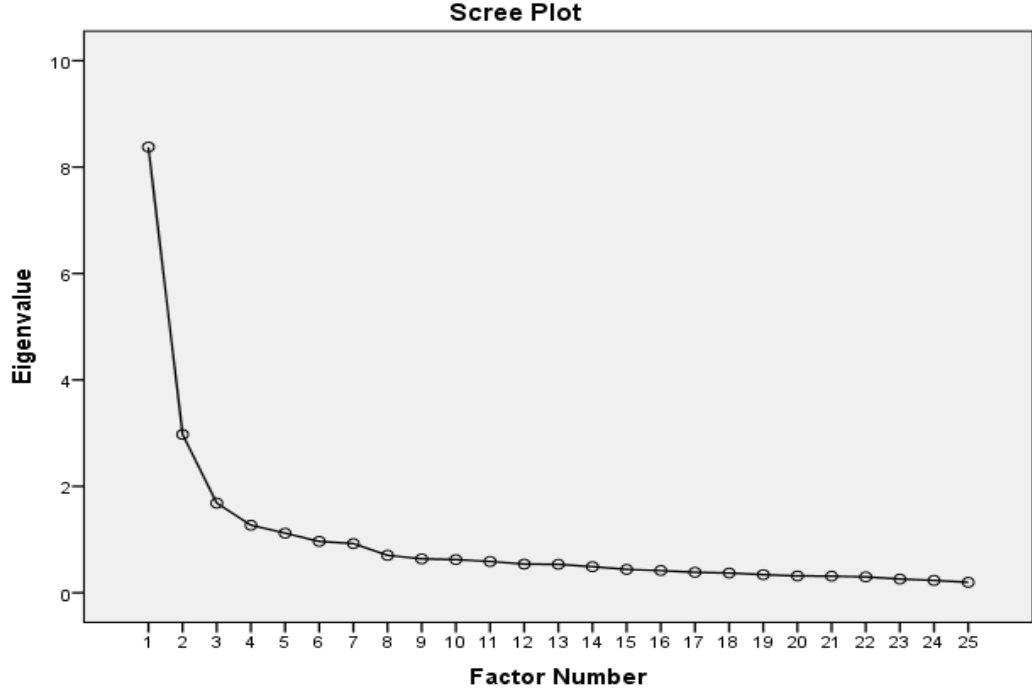
“duygusal bağ” ve “aidiyet” farklı iki faktör olarak tasarlansa da açıklayıcı faktör analizinde tek faktör haline gelmiştir. “Sosyal çevre” faktörü ise ölçeğin bir faktörü olarak ortaya çıkmamıştır. Analizler sonucunda grup üyeliğinin devamlılığı ölçeği beş faktör 25 ifade olarak belirlenmiştir.

4.2.4. Sosyal Kimlik Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi

Sosyal kimlik ölçeğinin yapısal geçerliğini test etmek ve ölçeğin kaç faktör olduğunu belirlemek amacıyla, Horn’ un (1965) Paralel Analizi (HPA), Velicer’in (1976) Kısmi Minimum Ortalama Analizi (Minimum Average Partial) (MAP) ve Cattell’in (1966) Çizgi Grafiği (Scree Plot) kullanılmıştır. Horn’un (1965) paralel analiz testi (Tablo 10) ve Cattell’in (1966) çizgi grafiği (Şekil 8) analizleri, ölçeğin yedi faktör olduğunu, Velicer’s (1976) kısmi minimum ortalama analiz testi ise, ölçeğin üç faktör olduğunu belirtmiştir. Sosyal kimlik ölçeği, anket haline getirilmeden önce, nitel veri toplama yöntemleriyle elde edilen verilerin içerik analizinde sekiz kategori elde edilmiştir. Bu sekiz kategoriden biri olan “kişilik özellikleri” için oluşturulan ifadelerin tamamı madde havuzu oluşumunda uzman görüşmeleri sonucunda araştırmadan çıkarıldığından ölçeğin anketi yedi kategori üzerinden tasarlanmıştır. İçerik analizinde de yedi kategori olması nedeniyle, konuyu açıklamaya en uygun olanın yedi faktör olacağı düşünüldüğünden, açıklayıcı faktör analizinde (PAF) ölçek yedi faktör ile sınırlandırılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizinde, faktörlerin yapısını belirlemek amacıyla, temel eksen faktör çıkarım yöntemi kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarak ise, “promax” döndürme yöntemi kullanılmıştır. Temel eksen faktör çıkarım yöntemi, ölçekteki bazı ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin istenilen düzeyde olmamasından dolayı kullanılmıştır (Fabrigar ve diğerleri, 1999: 275; Fabrigar ve Wegener, 2012: 30-35; Ford ve diğerleri, 1986: 293-294; Gorsuch, 1974: 12-30; Karaman ve diğerleri, 2017: 1176-1182). Promax döndürme yöntemi kullanılmasının nedeni ise, sosyal kimlik ölçeğinde ortaya çıkan faktörler arasındaki korelasyonun istenilen düzeyde olmasıdır (Hair ve diğerleri, 2014: 113; Mvududu ve Sink, 2013: 90; Tabachnick ve Fidell, 2015: 625).

Şekil 8. Sosyal Kimlik Ölçeği Cattell'in Çizgi Grafiği

Tablo 10. Sosyal Kimlik Ölçeği Paralel Analizi

PARALLEL ANALYSIS:

PAF/Common Factor Analysis & Random Normal Data Generation

Specifications for this Run:

Ncases 485

Nvars 25

Ndatsets 1000

Percent 95

Raw Data Eigenvalues, & Mean & Percentile Random Data Eigenvalues

Root	Raw Data	Means	Prctyle
1,000000	7,903462	,496055	,568414
2,000000	2,483331	,426364	,480611
3,000000	1,267272	,372778	,418912
4,000000	,783481	,326754	,369124
5,000000	,616663	,285175	,321245
6,000000	,459652	,247547	,282068
7,000000	,396432	,212882	,246143
8,000000	,155736	,179368	,211447
9,000000	,115419	,147196	,176387
10,000000	,071163	,116286	,144616
11,000000	,050327	,087245	,114081
12,000000	,028883	,058350	,083506
13,000000	,012553	,030095	,055057
14,000000	-,002070	,002780	,027391
15,000000	-,055927	-,023738	,000640
16,000000	-,060706	-,049992	-,026536

Sosyal kimlik ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin geçerliği için kullanılan KMO değeri, ,90 olarak bulunmuştur. Bu değer, Kaiser (1974: 34)'in KMO için yaptığı sınıflandırma temel alındığından mükemmel olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, ölçeğin yakınsak ve ayrımsama geçerlikleri de sağlanmıştır. Bununla birlikte, ölçeğin güvenilirliği için kullanılan Cronbach'ın alfa değeri ise, ,91 olarak bulunmuştur. Bu değer, Hair ve diğerleri (2014: 123)'in Cronbach alfa için belirttiği düzeyin üstünde çıkmıştır. Bu nedenle, sosyal kimlik ölçeği güvenilir ve geçerlidir. Ölçeğin faktör analizi Tablo 11'de gösterilmektedir.

Tablo 11. Sosyal Kimlik Ölçeği Faktör Analizi

FAKTÖRLER	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Ortalama
Faktör 1: Yaşam Tarzı		7,975	31,902	3,62
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişti.	,921			
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	,748			
Motosiklet grubundan sonra görünümüm (saç, sakal, giyim tarzı) değişti.	,696			
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkmaya başladım.	,638			
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişti.	,503			
Faktör 2: Motosiklet Kullanımının Kazanımları		2,561	10,245	4,36
Motosiklet ile seyahat ettiğim için disiplinli bir bireyim.	,900			
Motosiklet ile seyahat ettiğim için sorumluluk sahibi bir bireyim.	,888			
Motosiklet ile seyahat ettiğim için dengeli bir bireyim.	,686			
Motosiklet ile seyahat ettiğim için dikkatli bir bireyim.	,645			
Faktör 3: Güvenliğe Önem		1,339	5,355	4,62
Motosikletçi koruma sağlayan donanım (kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.	,911			
Motosikletçi kurallara uyar.	,762			
Motosikletçi seyahatlerde güvenliğe önem verir.	,542			
Motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	,421			
Faktör 4: Özgürlük		,886	3,545	4,64
Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	,856			
Motosikletçi kendine güvenir.	,825			
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	,572			
Faktör 5: Grubun Sağladığı Kazanımlar		,716	2,863	4,14
Motosiklet grubu sayesinde stresim azalır.	,801			
Motosiklet grubu sayesinde pozitif enerji depolarım.	,755			
Motosiklet grubu sayesinde işime daha çok konsantre olurum.	,558			
Faktör 6: Bağlılık		,560	2,240	3,40
Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.	,834			
Motosikletçi için motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	,624			
Motosikletçi her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyar.	,409			
Faktör 7: Kendini Geliştirme		,481	1,923	4,42
Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkânı bulur.	,747			
Motosikletçi tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşır.	,626			
Motosikletçi hayatboyu sürüş eğitimi almaya devam eder.	,350			

Faktör çıkarım yöntemi: Temel Eksenler Faktör Yöntemi

Faktör çıkarım yöntemleriyle sosyal kimlik ölçeğinin toplam açıklanan varyans değeri, ,69 olarak bulunurken, paylaşılan toplam varyans değeri, ,58 olarak bulunmuştur. Bu değerler, Comrey ve Lee (1992: 243) için çok iyi düzeyde, Hogarty ve diğerleri (2005: 216)'ne göre geniş düzeyde, Hair ve diğerleri (2014: 107) ve Tinsley ve Tinsley (1987: 420)'e göre ise kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir.

Sosyal kimlik ölçeğinin faktör yüklerinin sınırını belirlemek amacıyla, Norman ve Streiner (1998)'in formülü kullanılmıştır. Bu formül, ,23'ün üstündeki ifadelerin araştırmadan çıkarılmamasını önermektedir. Öçekteki tüm ifadelerin faktör yükleri istenilen düzeyin üzerindedir (Hair ve diğerleri, 2014: 115; Tabachnick ve Fidell, 2015: 651).

Sosyal kimlik ölçeğinde veriler 30 ifade üzerinden toplanmıştır. Ancak, açıklayıcı faktör analizi sonucunda, 5 ifade araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırmadan çıkarılan ifadeler:

S8: Motosikletçi grubunun yaptığı seyahatlere katılmadığında üzülür.

S9: Motosikletçi grubuyla seyahat etmekten mutluluk duyar.

S21: Motosiklet ile seyahat etmek sağlıklı bir birey olmamı sağlar.

S22: Motosiklet ile seyahat etmek dayanıklı bir birey olmamı sağlar.

S23: Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirir.

Bu ifadelerin araştırmadan çıkarılma nedenleri, S8, S9, S21 ve S23 ifadelerinin tek başına faktör olarak ortaya çıkması ve S22 ifadesinin birden fazla faktöre birbirine yakın faktör yükü vermesinden kaynaklanmaktadır.

Açıklayıcı faktör analizinden önce sosyal kimlik ölçeği yedi faktör 30 ifade olarak tasarlanmıştır. Bazı ifadeler açıklayıcı faktör analizi sonucunda çıkarılmış olsa da ölçek tasarlandığı şekildeki faktör sayısına ulaşmıştır. Analizler sonucunda, sosyal kimlik ölçeği yedi faktör 25 ifade olarak gerçekleşmiştir.

4.3.KORELASYON ANALİZLERİ

Açıklayıcı faktör analizinde elde edilen faktörler arasındaki doğrusal ilişkilerin büyüklüğünü ve yönünü ölçmek amacıyla korelasyon analizleri gerçekleştirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2015: 57). Tablo 12, elde edilen faktörlere uygulanan korelasyon analizi sonuçlarını göstermektedir.

Korelasyon analizinde etki büyüklüğünü Cohen (1977: 78-80) ,10-,29 küçük, ,30-,49 orta ,50'nin üzeri ise geniş olarak sınıflandırmıştır. Örneğin, deneyim kazanma ile adrenalin tutkusu arasında küçük etkiden orta etkiye doğru anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır ($r = ,18$, $p < ,01$). Duygusal bağ ile deneyim kazanma arasında orta etkiden geniş etkiye doğru anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır ($r = ,47$, $p < ,01$). Grubu temsil etme ve duygusal bağ arasında ise büyük etkiye sahip anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır ($r = ,60$, $p < ,01$).

Tablo 12. Korelasyon Analizi

Faktörler	Kıstlar	Haz Duygusu	Rahatlık	Adrenalin Tutkusu	Kurallar	Deneyim Kazanma	Deneyim Paylaşma	Güvenlik	Sosyalleşme	Duygusal Bağ	Grubu Temsil Etme	Sorunlar	Karşılaştırma	Sosyal Sorumluluk	Yaşam Tarzı	M. K. Kazanımları	Güvenliğe Önem	Özgürlük	G. S. Kazanımlar	Bağlılık	Kendini Geliştirme
Kıstlar	1																				
Haz Duygusu	-,10*	1																			
Rahatlık	,02	,24**	1																		
Adrenalin Tutkusu	,18**	,23**	,30**	1																	
Kurallar	-,54	,25**	,14**	,11*	1																
Deneyim Kazanma	,03	,27*	,18**	,18**	,41**	1															
Deneyim Paylaşma	,04	,27**	,23**	,24**	,46**	,58**	1														
Güvenlik	,06	,23**	,09*	,14**	,49**	,45**	,55**	1													
Sosyalleşme	-,01	,32**	,15**	,16**	,43**	,58**	,60**	,53**	1												
Duygusal Bağ	-,04	,37**	,18**	,26**	,44**	,47**	,58**	,53**	,51**	1											
Grubu Temsil Etme	-,04	,28**	,11**	,16**	,40**	,30**	,49**	,40**	,40**	,60**	1										
Sorunlar	,24**	-,03	,06	,07	-,15*	-,11**	-,20**	-,25**	-,20**	-,13**	-,11*	1									
Karşılaştırma	,01	,26**	,17**	,20**	,27**	,29**	,46**	,40**	,37**	,55**	,56**	-,09	1								
Sosyal Sorumluluk	-,14**	,32**	,11**	,13**	,43**	,35**	,45**	,43**	,41**	,55**	,42**	-,17**	,38**	1							
Yaşam Tarzı	,10*	,19**	,22**	,25**	,26**	,27**	,40**	,33**	,31**	,50**	,43**	-,01	,45**	,25**	1						
Motosiklet Kullanımının Kazanımları	-,07	,31**	,28**	,24**	,31**	,34**	,35**	,25**	,32**	,37**	,33**	-,06	,32**	,30**	,39**	1					
Güvenliğe Önem	-,10*	,31**	,16**	,08	,43**	,34**	,30**	,34**	,32**	,28**	,25**	-,11*	,23**	,31**	,17**	,41**	1				
Özgürlük	-,08	,39**	,26**	,23**	,30**	,29**	,37**	,26**	,32**	,43**	,32**	-,01	,32**	,35**	,29**	,44**	,51**	1			
Grubun Sağladığı Kazanımlar	-,02	,23**	,22**	,22**	,37**	,34**	,46**	,37**	,38**	,48**	,39**	-,13**	,43**	,35**	,57**	,54**	,30**	,36**	1		
Bağlılık	,08	,19**	,18**	,22**	,26**	,22**	,38**	,35**	,27**	,45	,46**	-,07	,48**	,24**	,53**	,31**	,19**	,33**	,49**	1	
Kendini Geliştirme	,01	,28**	,21**	,29**	,46**	,44**	,50**	,43**	,47**	,57	,46**	-,09	,37**	,48**	,42**	,48**	,47**	,51**	,48**	,43**	1

* $p < ,05$

** $p < ,01$

4.4.ÇOKLU REGRESYON ANALİZLERİ

Çoklu regresyon analizi, sürekli bağımlı değişken ile sürekli bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin ne şekilde olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015:18). Bu doğrultuda, araştırmada bazı modeller regresyon analizi ile açıklanmıştır. İlk olarak, motosiklet kullanıcılarının grup üyeliği faktörlerinin, grup üyeliğinin devamlılığı faktörleri üzerine etkisi incelenmiştir. Tablo 13, grup üyeliğinin devamlılığının bir faktörü olan duygusal bağı etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 13. Duygusal Bağ Etkiyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Deneyim Paylaşma	,287	5,970	$p=,001$
Güvenlik	,209	4,643	$p=,001$
Sosyalleşme	,135	2,842	$p=,005$
Kurallar	,105	2,522	$p=,012$
Deneyim Kazanma	,092	2,012	$p=,045$

Not: Multiple R: ,66; R Square: ,44; Adjusted R Square: ,43; F: 74,37; Signif F:< ,05

Analiz sonucuna göre duygusal bağı en fazla deneyim paylaşma etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta=,29$). Daha sonra duygusal bağı sırasıyla güvenlik ($p<,001$ ve $\beta=,21$), sosyalleşme ($p<,05$ ve $\beta=,14$), kurallar ($p<,05$ ve $\beta=,11$) ve deneyim kazanma ($p<,05$ ve $\beta=,07$) faktörlerinin etkilediği görülmektedir. Bu model, genel olarak duygusal bağı, ,44 oranında açıklamaktadır ($R^2=,441$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,82). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 14. Grubu Temsil Etmeyi Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Deneyim Paylaşma	,326	4,705	$p=,001$
Kurallar	,202	3,867	$p=,001$
Sosyalleşme	,122	2,195	$p=,013$

Not: Multiple R: ,54; R Square: ,29; Adjusted R Square: ,29; F: 65,64; Signif F:< ,05

Tablo 14, grubu temsil etmeyi etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre grubu temsil etmeyi en fazla deneyim paylaşma etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta=,33$). Daha sonra sırasıyla kurallar

($p < ,001$ ve $\beta = ,20$) ve sosyalleşme ($p < ,05$ ve $\beta = ,12$) faktörlerinin grubu temsil etmeyi etkilediği görülmektedir. Gruba üyeliğin faktörleri olan deneyim kazanma ve güvenlik ise grubu temsil etme faktörünü etkilememektedir. Bu model, genel olarak grubu temsil etmeyi, ,29 oranında açıklamaktadır ($R^2 = ,290$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,66). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 15. Karşılaştırmayı Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Deneyim Paylaşma	,297	5,675	$p = ,001$
Güvenlik	,180	3,619	$p = ,001$
Sosyalleşme	,103	2,000	$p = ,046$

Not: Multiple R: ,49; R Square: ,25; Adjusted R Square: ,24; F: 52,44; Signif F: < ,05

Tablo 15, karşılaştırmayı etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre karşılaştırmayı en fazla deneyim paylaşma etkilemektedir ($p < ,001$ ve $\beta = ,30$). Daha sonra sırasıyla güvenlik ($p < ,001$ ve $\beta = ,18$) ve sosyalleşme ($p < ,05$ ve $\beta = ,10$) faktörlerinin karşılaştırmayı etkilediği görülmektedir. Gruba üyeliğin faktörleri olan deneyim kazanma ve kurallar ise karşılaştırma faktörünü etkilememektedir. Bu model, genel olarak grubu temsil etmeyi, ,25 oranında açıklamaktadır ($R^2 = ,246$). Bu nedenle, bu model, orta etkiden geniş doğru bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,88). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 16. Sosyal Sorumluluğu Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Deneyim Paylaşma	,238	5,675	$p = ,001$
Güvenlik	,211	3,619	$p = ,001$
Sosyalleşme	,162	2,000	$p = ,001$

Not: Multiple R: ,51; R Square: ,26; Adjusted R Square: ,26; F: 57,74; Signif F: < ,05

Tablo 16, sosyal sorumluluğu etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre sosyal sorumluluğu en fazla deneyim paylaşma etkilemektedir ($p < ,001$ ve $\beta = ,24$). Daha sonra sırasıyla güvenlik ($p < ,001$ ve $\beta = ,21$) ve sosyalleşme ($p < ,001$ ve $\beta = ,16$) faktörlerinin sosyal

sorumluluğu etkilediği görülmektedir. Bu modele gruba üyeliğin bir faktörü olan kurallar eklenmemiştir. Ayrıca, gruba üyeliğin diğer bir faktörü olan deneyim kazanma ise sosyal sorumluluk faktörünü etkilememektedir. Bu model, genel olarak grubu temsil etmeyi, ,26 oranında açıklamaktadır ($R^2=,264$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (2,09). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Regresyon analizlerinde ikinci olarak, motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği ve grup üyeliğinin devamlılığı faktörlerinin motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerini oluşturan faktörler üzerindeki etkisine bakılmıştır. Tablo 17, sosyal kimlik boyutlarından biri olan yaşam tarzını etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 17. Yaşam Tarzını Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Duygusal Bağ	,274	5,451	$p=,001$
Karşılaştırma	,181	3,767	$p=,001$
Grubu Temsil Etme	,151	3,034	$p=,003$
Kısıtlar	,098	2,552	$p=,011$
Rahatlık	,096	2,417	$p=,016$
Adrenalin Tutkusu	,073	1,787	$p=,016$

Not: Multiple R: ,58; R Square: ,33; Adjusted R Square: ,32; F: 39,41; Signif F:< ,05

Analiz sonucuna göre yaşam tarzını en fazla duygusal bağ etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta=,27$). Daha sonra sırasıyla karşılaştırma ($p<,001$ ve $\beta=,18$), grubu temsil etme ($p<,05$ ve $\beta=,15$), kısıtlar ($p<,05$ ve $\beta=,10$), rahatlık ($p<,05$ ve $\beta=,10$) ve adrenalin tutkusu ($p<,05$ ve $\beta=,07$) faktörlerinin yaşam tarzını etkilediği görülmektedir. Diğer faktörlerin ise yaşam tarzını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu model, genel olarak motosiklet kullanıcılarının yaşam tarzını, ,33 oranında açıklamaktadır ($R^2=,331$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,96). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 18. Motosiklet Kullanımının Kazanımlarını Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Haz Duygusu	,237	5,652	$p=,001$
Rahatlık	,178	3,869	$p=,001$
Adrenalin Tutkusu	,128	3,793	$p=,004$

Not: Multiple R: ,39; R Square: ,15; Adjusted R Square: ,15; F: 28,86; Signif F:< ,05

Tablo 18, motosiklet kullanımının kazanımlarını etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Bu analizde sadece motosiklet ile seyahat etme faktörlerinin sosyal kimliğin bir belirleyicisi olan motosiklet kullanımının kazanımlarına olan etkisi incelenmiştir. Analiz sonucuna göre motosiklet kullanımını en fazla haz duygusu etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta= ,24$). Daha sonra sırasıyla rahatlık ($p<,001$ ve $\beta= ,18$) ve adrenalin tutkusu ($p<,05$ ve $\beta= ,13$) faktörlerinin motosiklet kullanımının kazanımlarını etkilediği görülmektedir. Motosiklet ile seyahat etme faktörlerinden biri olan kısıtlar ise motosiklet kullanımının kazanımlarını etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak motosiklet kullanımının kazanımlarını, ,15 oranında açıklamaktadır ($R^2=,152$). Bu nedenle, bu model, orta etkiden geniş doğru bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,67). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 19. Güvenliğe Önemi Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Kurallar	,269	5,702	$p=,001$
Haz Duygusu	,176	4,232	$p=,001$
Deneyim Kazanma	,135	2,930	$p=,004$
Güvenlik	,108	2,255	$p=,025$
Kısıtlar	-,081	-2,025	$p=,043$

Not: Multiple R: ,51; R Square: ,26; Adjusted R Square: ,25; F: 33,66; Signif F:< ,05

Tablo 19, güvenliğe önemi etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin bir belirleyicisi olan güvenliğe önemi en fazla kurallar etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta= ,27$). Daha sonra sırasıyla haz duygusu ($p<,001$ ve $\beta= ,18$), deneyim kazanma ($p<,05$ ve $\beta= ,14$), güvenlik ($p<,05$ ve $\beta= ,11$) ve kısıtlar ($p<,05$ ve $\beta= -,08$) faktörlerinin güvenliğe önemi etkilediği görülmektedir. Diğer faktörler ise güvenliğe önemi etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak güvenliğe

önemi, ,26 oranında açıklamaktadır ($R^2=,260$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,93). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 20. Özgürlüğü Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Duygusal Bağ	,205	3,855	$p=,001$
Haz Duygusu	,217	5,058	$p=,001$
Rahatlık	,129	3,174	$p=,002$
Deneyim Paylaşma	,111	2,255	$p=,025$
Sosyal Sorumluluk	,105	2,186	$p=,029$

Not: Multiple R: ,53; R Square: ,28; Adjusted R Square: ,28; F: 37,74; Signif F:< ,05

Tablo 20, özgürlüğü etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin bir belirleyicisi olan özgürlüğü en fazla haz duygusu etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta=,22$). Daha sonra sırasıyla duygusal bağ ($p<,001$ ve $\beta=,21$), rahatlık ($p<,05$ ve $\beta=,13$), deneyim paylaşma ($p<,05$ ve $\beta=,11$) ve sosyal sorumluluk ($p<,05$ ve $\beta=,11$) faktörlerinin özgürlüğü etkilediği görülmektedir. Diğer faktörler ise özgürlüğü etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak özgürlüğü, ,28 oranında açıklamaktadır ($R^2=,282$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,81). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 21. Grubun Sağladığı Kazanımları Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Duygusal Bağ	,195	3,772	$p=,001$
Deneyim Paylaşma	,182	3,689	$p=,001$
Karşılaştırma	,200	4,332	$p=,001$
Kurallar	,145	3,325	$p=,001$

Not: Multiple R: ,56; R Square: ,32; Adjusted R Square: ,31; F: 55,31; Signif F:< ,05

Tablo 21, grubun sağladığı kazanımları etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Bu analizde grup üyeliği ve grup üyeliğinin devamlılığı faktörlerinin sosyal kimliğin bir belirleyicisi olan grubun sağladığı kazanımlara olan etkisi incelenmiştir. Analiz sonucuna göre grubun sağladığı kazanımları en fazla karşılaştırma etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta=,20$). Daha sonra sırasıyla duygusal bağ

($p<,001$ ve $\beta= ,20$), deneyim paylaşma ($p<,001$ ve $\beta= ,18$) ve kurallar ($p<,001$ ve $\beta=,15$) faktörlerinin grubun sağladığı kazanımları etkilediği görülmektedir. Grup üyeliği ve grup üyeliğinin devamlılığının diğer faktörleri ise grubun sağladığı kazanımları etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak grubun sağladığı kazanımları, ,32 oranında açıklamaktadır ($R^2=,315$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,78). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 22. Bağlılığı Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Karşılaştırma	,240	4,952	$p=,001$
Grubu Temsil Etme	,208	4,158	$p=,001$
Duygusal Bağ	,130	2,426	$p=,016$
Kısıtlar	,083	2,181	$p=,030$
Rahatlık	,078	2,024	$p=,043$
Güvenlik	,091	2,011	$p=,045$

Not: Multiple R: ,57; R Square: ,32; Adjusted R Square: ,31; F: 37,79; Signif F:< ,05

Tablo 22, bağlılığı etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin bir belirleyicisi olan bağlılığı en fazla karşılaştırma etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta= ,24$). Daha sonra sırasıyla grubu temsil etme ($p<,001$ ve $\beta= ,21$), duygusal bağ ($p<,05$ ve $\beta= ,13$), güvenlik ($p<,05$ ve $\beta= ,09$), kısıtlar ($p<,05$ ve $\beta= ,08$) ve rahatlık ($p<,05$ ve $\beta=,08$) faktörlerinin bağlılığı etkilediği görülmektedir. Diğer faktörler ise bağlılığı etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak bağlılığı, ,32 oranında açıklamaktadır ($R^2=,321$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,80). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Tablo 23. Kendini Geliştirmeyi Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Duygusal Bağ	,214	4,248	$p=,001$
Kurallar	,153	3,723	$p=,001$
Adrenalin Tutkusu	,145	4,101	$p=,001$
Sosyal Sorumluluk	,149	3,486	$p=,001$
Sosyalleşme	,100	2,184	$p=,029$
Grubu Temsil Etme	,110	2,508	$p=,012$
Deneyim Kazanma	,106	2,422	$p=,016$

Not: Multiple R: ,67; R Square: ,45; Adjusted R Square: ,44; F: 52,88; Signif F:< ,05

Tablo 23, kendini geliştirmeyi etkileyen faktörlerin regresyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Analiz sonucuna göre motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin bir belirleyicisi olan kendini geliştirmeyi en fazla duygusal bağ etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta= ,21$). Daha sonra sırasıyla kurallar ($p<,001$ ve $\beta= ,15$), sosyal sorumluluk ($p<,001$ ve $\beta= ,15$), adrenalin tutkusu ($p<,001$ ve $\beta= ,15$), grubu temsil etme ($p<,05$ ve $\beta= ,11$), deneyim kazanma ($p<,05$ ve $\beta= ,11$) ve sosyalleşme ($p<,05$ ve $\beta=,10$) faktörlerinin kendini geliştirmeyi etkilediği görülmektedir. Diğer faktörler ise kendini geliştirmeyi etkileyen bir faktör olarak tespit edilememiştir. Bu model, genel olarak kendini geliştirmeyi, ,45 oranında açıklamaktadır ($R^2=,448$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,93). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Regresyon analizlerinde üçüncü olarak, motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği ve grup üyeliğinin devamlılığının, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerine etkisi incelenmiştir. Bu regresyon analizinde, motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği, grup üyeliğinin devamlılığı ve sosyal kimlik faktörleri tek faktör altında toplanarak analiz edilmiştir. Tablo 24, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğine etki eden faktörleri göstermektedir.

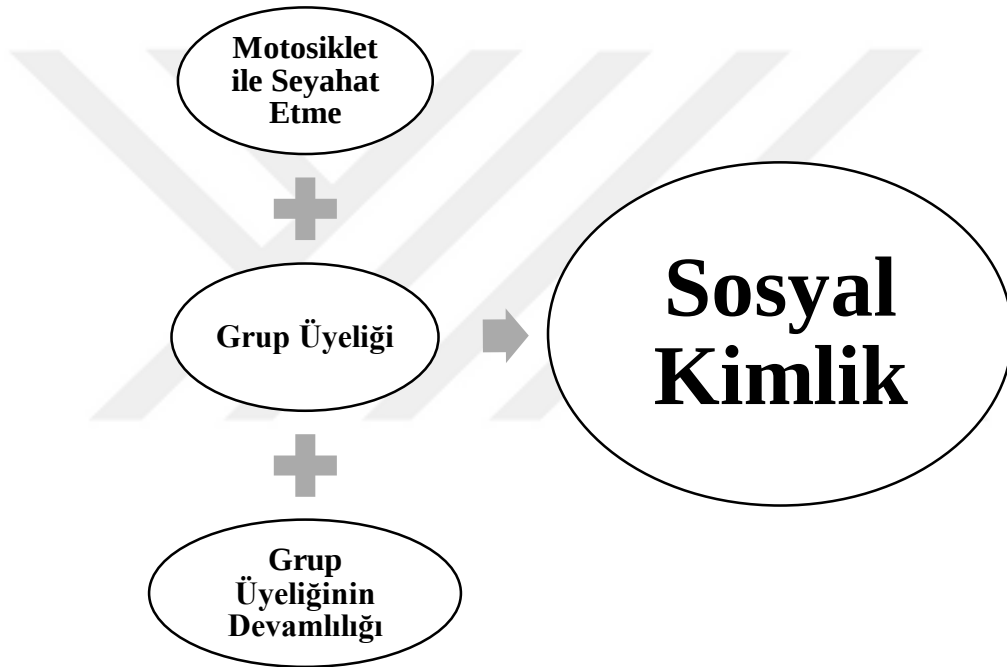
Tablo 24. Sosyal Kimliği Etkileyen Faktörler

Değişkenler	Standartlaştırılmış Beta Katsayıları	t	Sig T
Grup Üyeliğinin Devamlılığı	,419	10,234	$p=,001$
Grup Üyeliği	,330	8,115	$p=,001$
Motosiklet ile Seyahat Etme	,112	3,369	$p=,001$

Not: Multiple R: ,72; R Square: ,51; Adjusted R Square: ,51; F: 168,68; Signif F:< ,05

Analiz sonucuna göre motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini en fazla grup üyeliğinin devamlılığı etkilemektedir ($p<,001$ ve $\beta= ,42$). Daha sonra sırasıyla grup üyeliği ($p<,001$ ve $\beta= ,33$) ve motosiklet ile seyahat etme ($p<,001$ ve $\beta= ,12$) faktörlerinin sosyal kimliği etkilediği görülmektedir. Bu model, genel olarak motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini, ,51 oranında açıklamaktadır ($R^2=,512$). Bu nedenle, bu model, geniş bir etkiye sahiptir (Cohen, 1977: 285-287). Modelde hataların bağımsızlığını test etmek için Durbin-Watson istatistiği hesaplanmıştır (1,71). Bu rakam kabul edilebilir bir seviyededir.

Şekil 9. Motosiklet Kullanıcılarının Sosyal Kimliklerine Etki Eden Faktörler

Şekil 9, regresyon analizinden yararlanarak oluşturulmuştur. Motosiklet kullanıcılarının sosyal kimlikleri motosiklet ile seyahat etme, grup üyeliği ve grup üyeliğinin devamlılığından etkilenmektedir. Aynı zamanda motosiklet kullanıcılarının sosyal kimlikleri bu faktörlerin toplamından oluşmaktadır. Bu nedenle, **H₁ desteklenmiştir.**

Regresyon analizleri sonucunda, motosiklet kullanıcılarının grup üyeliklerinin devamlılığında, deneyim paylaşma, sosyalleşme ve güvenlik faktörlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Motosiklet kullanıcılarının, grup içinde diğer kullanıcılarla yaşadıkları deneyimlerden memnun olmaları, sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılamaları ve güvenli bir şekilde seyahat etmeleri gibi nedenler grup üyeliklerinin

devamlılığında etkili olmaktadır. Ayrıca, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini etkileyen en önemli faktörün duygusal bağ olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, üyelerin, gruplarını diğer motosiklet gruplarıyla karşılaştırmaları ve motosiklet kullanımları sonucunda elde ettikleri haz duygusu sosyal kimliklerini en fazla etkileyen diğer faktörler olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini etkileyen en önemli faktörlerin gruba üyeliklerinin devamlılığında ortaya çıkan faktörler olduğu ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Bireyler, serbest zamanı verimli bir şekilde değerlendirmek için çeşitli serbest zaman değerlendirme aktivitelerine katılmaktadır. İnsanlar, gönüllü olarak kişisel doyum, kendini yeniden yaratma, dinlenme ve kendini keşfetme gibi nedenlerle bu aktivitelere katılım sağlamaktadır (Hawes, 1979: 394; Howe ve Rancourt, 1990: 400; Stebbins, 1982: 253). Bu araştırmanın örneklemini oluşturan motosiklet kullanıcıları ise, serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etme rekreatif aktivitesine katılım nedenlerinin yukarıda belirtilenlerin yanında haz duygusu, rahatlık ve adrenalin tutkusu olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat eden bireylerin, bu aktiviteyi gerçekleştirmelerinin en önemli nedeni, motosikleti sürerken hissettikleri haz duygusu olarak ortaya çıkmıştır. Pinch ve Reimer (2012: 444), motosiklet deneyiminin özgürlük yönünün, kişileri motosiklet ile seyahat ederek rekreasyon aktivitesine katılım sağlamaya yönlendirdiğini belirtmektedir. Frash ve diğerleri (2018: 440), motosiklet kullanıcılarının motosiklet ile seyahat ederken özgürlük duygusuyla motive olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, bu çalışmada da, motosiklet kullanıcılarının büyük çoğunluğunun motosiklet ile seyahat ederken özgürlük hissettikleri ve motosiklet kullanmalarının en önemli nedenlerinin motosikletin sağladığı bu özgürlük duygusu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte, motosiklet kullanıcıları için motosiklet ile seyahat etme deneyimi özgürlük duygusu olarak hissedilse de motosiklet kullanmanın onlar için bir tutku olduğu ve doğanın içinde olma hissinin serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etmelerinde önemli nedenler arasına girdiği ortaya çıkmıştır.

Motosiklet kullanıcılarının serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etmelerinde, diğer taşıtlara kıyasla motosiklet ile seyahat etmenin daha rahat olduğunu düşünmesi de gelmektedir. Seyahat sırasında istedikleri yollardan gidebildikleri ve özellikle yoğun trafiklerde daha hızlı bir araç olduğunun düşünülmesi nedeniyle bireyler motosiklet ile seyahat etmektedir. Aynı zamanda, motosiklet kullanıcıları motosiklet ile seyahatlerini bir zaman kaybı olarak görmemektedir. Aksine gönüllü olarak istedikleri yollarda gidebilmek ve motosiklet ile seyahat etmek istedikleri için motosiklet kullanmaktadırlar. Walker (2010: 147), insanların motosiklet kullanmalarının bir nedeni olarak manzaralı ve virajlı olan, diğer araçların giremediği

yollara girebilmesi sebebiyle motosiklet ile seyahat ettiklerini belirtmektedir. Frash ve diğerleri (2018: 440), motosiklet kullanıcılarının diğer araç sürücülerden farklı olduğunu ve genellikle virajlı yollarda seyahat etmeyi daha çok istediklerini ifade etmektedir. Bu araştırmalara benzer şekilde, bu araştırmada da, motosiklet kullanıcılarının virajlı yollarda seyahat etmeyi daha çok istedikleri, diğer yollara göre manzarası güzel olan yolları tercih ettikleri ve otoyolların dışında daha fazla macera taşıyan yollarda seyahat etmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Serbest zamanlarını motosiklet ile seyahat ederek değerlendiren insanlar, bu aktivitede aynı zamanda adrenalin tutkusu da hissetmektedir. Motosiklet ile seyahat sırasında ivmelenme hissi ve zorlu koşullarda doğa ile mücadele etme kişilere başarıma duygusu vermektedir. Jean (2016: 11), motosiklet kullanıcılarının kötü hava koşullarında motosiklet ile seyahat etmeyi bir mücadele olarak gördüklerini ifade etmektedir. Weddell (2014: 8) ise, motosiklet kullanıcılarının zorlu yollarda seyahat etmeyi daha fazla istediklerini belirtmektedir. Bu araştırmaya katılan motosiklet kullanıcıları da benzer şekilde, motosiklet ile seyahat ederken doğa ile mücadele ettiklerini ve böylelikle adrenalin duygusu sağladıklarını belirtmişlerdir.

Rekreatif aktivitelerin büyük çoğunluğunda olduğu gibi motosiklet ile seyahat etmenin de kısıtları bulunmaktadır. Bu kısıtlar özellikle açık alan rekreatif aktivitelerinin sahip olduğu kısıtlayıcı özellikler ile benzerlik taşımaktadır. Rekreatif aktivitelerin yapısal, toplumsal ve bireysel kısıtları bulunmaktadır (Crawford ve Godbey, 1987: 122; Crawford, Jackson ve Godbey, 1991: 313). Motosiklet kullanıcılarının, çalışma koşulları nedeniyle kısıtlı serbest zamanları olmasından dolayı istedikleri düzeyde motosiklet ile seyahatlere çıkamamaları ve güvenlik nedeniyle iklim koşullarının zorlu olduğu durumlarda motosiklet ile seyahat edememeleri yapısal kısıtlılıkları oluşturmaktadır. Bununla birlikte, motosiklet kullanıcıları yakınlarından motosiklet kullanmamaları yönünde baskı görmektedir. Bazı motosiklet kullanıcıları bu baskılar sebebiyle uzun yıllar motosiklet kullanmadıklarını belirtmiştir. Bu şekildeki serbest zaman kısıtları toplumsal kısıtlara girmektedir. Ayrıca, genellikle motosiklet kazalarının yaralayıcı kazalar olması nedeniyle, bu kazalar sonrası belli bir süre motosiklet ile seyahat edilememektedir. Bu durum bireysel kısıtları oluşturmaktadır.

Motosiklet kullanıcıları, serbest zamanlarını bireysel olarak motosiklet ile seyahat ederek değerlendirdikleri gibi bir motosiklet grubuna üye olarak da değerlendirebilmektedir. İnsanlar, güvenlik, sosyalleşme, ekonomi, saygınlık kazanma ve ortak amaçları yerine getirebilmek gibi nedenlerle gruplara üye olmaktadır (Ivancevich ve diğerleri, 2014: 269-270; Koçel, 2015: 714-715; Luthans, 2010: 342). Araştırmanın amaçlarından birisi olan motosiklet grubuna üyeliğin önemli bir nedeninin sosyalleşme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haslam ve diğerleri (2009: 2), sosyalleşmenin en önemli ifadesinin sosyal gruplar içinde olmak olduğunu ifade etmektedir. Yağmur ve Tarcan-İçigen (2016: 230), rekreatif aktivitelerin kişilerin sosyalleşmesinde önemli katkıları olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmalara benzer şekilde, motosiklet kullanıcıları da sosyalleşme istekleri nedeniyle motosiklet gruplarına katılım sağlamaktadır. Grup içindeki bu sosyalleşme imkânı, kişilerin yeni arkadaşlıklar edinmesini sağlamakta ve kişileri yalnızlık duygusundan uzaklaştırmaktadır. Eren (1989), grup üyeliğinin kişileri yalnızlık duygusundan kurtardığını belirtmektedir. Bordens ve Horowitz (2008: 285), sosyal grup üyeliklerinin kişileri yalnızlıktan kurtararak stres ile başa çıkmalarına yardımcı olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, motosiklet kullanıcıları, motosiklet grubuyla yaptıkları etkinliklerin daha keyifli olduğunu düşünmektedir. Rekreatif aktiviteler, sosyal bir nitelik taşıdığı için kişilerin bu aktivitelere katılımında sosyal grupların önemli bir etkisi vardır (Stokowski, 1990: 252; Allen ve Donnelly, 1985: 424). Bu nedenle, motosiklet kullanıcıları, serbest zamanlarının büyük çoğunluğunu rekreatif bir grup olan motosiklet grubundaki arkadaşlarıyla değerlendirmektedir. Bu amaçla, bazı motosiklet grupları haftanın belli günleri bir araya gelmekte, toplu motosiklet sürüşleri yapmakta ve etkinlikler düzenlemektedir.

Motosiklet kullanıcılarının bir gruba üye olmasının önemli bir nedeni deneyim kazanmaktır. Motosiklet kullanıcıları, grup içine girerek motosiklet hakkında mekanik bilgisi yüksek diğer grup üyelerinin fikirlerini alabilmekte, bilmediği yeni seyahat rotalarını ve sürüş tekniklerini öğrenebilmektedir. Austin (2009: 77), motosiklet festivaline katılan motosiklet kullanıcılarının motosikletler hakkında yeni bilgiler edinmek amacıyla katılım sağladıkları sonucuna ulaşmıştır. Horsteien (1972: 214), grup içindeki kişilerin, grup üyelerine yardım etme konusunda daha istekli olduğunu belirtmektedir. Motosiklet kullanıcıları da benzer şekilde, kendi grup üyelerine yardım

etme konusunda daha fazla isteklidirler. Ayrıca, motosiklet ile seyahat etme, gerekli eğitimleri almadan yapıldığında ölümcül kazalara sebep olabilmektedir. Bu nedenle, motosiklet kullanıcıları bir gruba üye olarak grup içindeki kişilerle birlikte yaptığı seyahatler ile yol tecrübesi kazanmaktadır. Bazı motosiklet grupları ileri sürüş eğitimini üyelerine zorunlu tutarak ve sürekli grup içinde eğitimler vererek üyelerinin motosiklet sürüş tecrübelerini arttırmaya çalışmaktadır.

Motosiklet gruplarına üyeliğin diğer bir önemli nedeni, güvenlik olarak ortaya çıkmıştır. Motosiklet kullanıcıları, grup ile seyahat etmenin daha güvenli olduğunu düşünmektedir. Bireylerin seyahatleri sırasında yanlarında bir kişinin bile eşlik ediyor olması, yaşanacak bir olumsuz durum karşısında birlikte çözüm üretme olanağı sunmaktadır. Bu nedenle, grup ile seyahat etmenin motosiklet kullanıcılarının endişelerini azalttığı ve güvenli bir şekilde seyahat etmelerini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Broughton ve Walker (2009: 158), motosiklet grubuyla yapılan seyahatlerin bireysel seyahatlerden daha güvenli olduğunu belirtmektedir. Austin ve Gagne (2008: 426), motosiklet kullanıcıların gruplara üye olmasında güvenliğin önemli bir rol oynadığını ifade etmektedir. Hogg ve Vaughan (2007: 340), kişilerin kendilerini korumak ve güvenlik sağlamak amacıyla gruplara katıldığını belirtmektedir.

Motosiklet ile grup seyahatlerinde grup içinde grubun güvenliğini sağlayan kişilerin olması (ör., lider ve artçı) motosiklet kullanıcılarına daha güvenli seyahat etme hissi vermektedir. Bu nedenle, motosiklet kullanıcıları seyahat sırasında yaşayacakları sorunlarını grup içinde çözülebileceğine inanmaktadır. Ayrıca, motosiklet kullanıcılarının güvenliğini tehdit eden durumların başında diğer araçlar ve sürücüler gelmektedir. Bu sorun, grup halinde yapılan seyahatler sırasında en aza inmektedir. Clarke ve diğerleri (2007: 981), trafikte araç sürücülerinin motosiklet kullanıcılarını göz ardı ettiğini ve bunun sonucunda kazalara neden olduğunu belirtmektedir. Motosiklet kullanıcıları ise, bu durumu grupla birlikte seyahat ederek aşmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda, karayollarının büyük çoğunluğunun otomobillere göre tasarlanmış olması da motosiklet kullanıcılarının güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Motosiklet kullanıcılarının olası kazalarda yol kenarlarındaki bariyerlere çarpmaları basit kazaların dahi ölümcül olmasına sebep olmaktadır. Bu

nedenle motosiklet kullanıcıları bariyerlerin motosiklet kullanıcıları da düşünülerek yeniden tasarlanmasını istemektedir.

Motosiklet kullanıcıları, diğer motosiklet kullanıcılarıyla ortak bir tutkuya sahip olduklarını düşünmektedir. Bu ortak tutkuyu diğer motosiklet kullanıcılarıyla birlikte deneyimlemek amacıyla da motosiklet gruplarına katılım sağlamaktadır. Benzer şekilde, Forsyth (2009: 3) ve Johnson ve Johnson (2014: 6), ortak amaçları yerine getirebilmek amacıyla kişilerin gruplara katılım sağladığını belirtmektedir. Bununla birlikte, motosiklet kullanıcıları tek başlarına seyahatleri sırasında yaşayamayacakları deneyimleri motosiklet grupları içinde yaşamaktadır. Kassin ve diğerleri (2013: 298), kişilerin tek başlarına yaşamayacağı deneyimleri yerine getirebilmek için gruplara ihtiyacı olduğunu ifade etmektedir. Grup içinde her üyenin eşit haklara sahip olması motosiklet kullanıcılarının tek başlarına yaşayamadığı deneyimleri grup içinde yaşamalarına imkân tanımaktadır. Ayrıca, grup içinde her kesimden üyenin olması da motosiklet kullanıcılarının gruplara katılım sağlamasında önemli rol oynamaktadır. Toplumun farklı kesimlerinden insanları bir arada barındıran bu gruplar sayesinde insanlar ortak tutkularını paylaşmakta ve tek başlarına yaşayamayacakları deneyimleri yaşamaktadır.

Motosiklet kullanıcılarının motosiklet gruplarına üye olmalarında, motosiklet gruplarının sahip olduğu grup ve seyahat kuralları da etkili olmaktadır. Bu kuralların temel nedeni, seyahat sırasındaki sürüş güvenliğini sağlamaktan kaynaklanmaktadır. Seyahat sırasında belli bir hız limitiyle sürüşlerin gerçekleştirilmesi, tam donanımla sürüş yapılması, belirli bir düzenin olması ve tüm grup üyelerinin bu kurallara uyması güvenli bir sürüşü beraberinde getirmektedir. Grup ile birlikte güvenli bir şekilde seyahat etmek isteyen motosiklet kullanıcıları grup kurallarına uyulan gruplara katılım sağlamayı tercih etmektedir. Bireyler, güvenliklerini tehlikeye atan ve sürüş kurallarına uymayan gruplardan ayrılma eğilimindedir.

Motosiklet kullanıcılarının motosiklet gruplarına üyeliklerinin nedenleri önemli olduğu gibi uzun yıllar bu gruplarda seyahat etmeye devam etmeleri de önemlidir. Motosiklet kullanıcılarının motosiklet gruplarında üyeliklerinin devam ettirmelerinin en önemli nedeni gruplarına olan duygusal bağları olarak ortaya çıkmıştır. Harris (2016: 74), motosiklet gruplarının kardeşlik duygusuyla hareket ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada benzer şekilde, motosiklet gruplarına üye

bireylerin arasındaki bağımlı kardeşlik noktasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Motosiklet kullanıcıları gruplarını kendileri için önemli ve değerli olarak nitelendirmektedir. Bailey ve McLaren (2005), grup ortamında serbest zaman etkinliklerine katılımın aidiyet duygusu sağladığını ve bunun sonucunda kişinin kendisini değerli hissettiğini ve grup içinde kalmaya devam ettiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde bu araştırmada da, motosiklet kullanıcılarının gruplarına kendilerini ait hissettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, motosiklet grubu üyeleri grup içindeki diğer üyelere maddi veya manevi destek vermektedir. Grup üyeleri verdikleri bu sosyal destekleri kendilerinin de ihtiyaç duyacağı zaman diğer grup üyelerinden alacaklarını düşünmektedir. Reicher ve diğerleri (1995: 176), grup üyelerinin yardım etme konusunda kendi grubundaki üyelere daha fazla destek olma eğiliminde olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, grup üyeleri içinde bulundukları motosiklet gruplarını en iyi motosiklet ve rekreasyon grubu olarak görmekte ve motosiklet gruplarıyla gurur duymaktadır.

Motosiklet kullanıcılarının motosiklet gruplarında üyeliklerini devam ettirmelerinde, grup ile birlikte gerçekleştirdikleri sosyal sorumluluk projeleri de önemli bir etkidir. Tek başlarına bu projeleri gerçekleştirebilmeleri mümkün olmadığından, grup içinde bir araya gelerek sosyal sorumluluk projeleri geliştirmektedirler. Toplumda yardıma ihtiyacı olan kişilere yardım etme, sokak hayvanlarını koruma, kimsesiz kız çocuklarına bağış, huzur evi ziyaretleri, çocuk esirgeme kurumu ziyaretleri, Kızılay'a toplu kan bağışı ve benzeri projeler gerçekleştirerek sosyal sorumlulukta rol almaktadırlar. Bu projeleri yapmanın verdiği mutluluk duygusu ve bu projeleri yapmaya devam edebilmek amacıyla, motosiklet kullanıcıları gruplarında kalmaya ve gruplarında seyahat etmeye devam etmektedir.

Motosiklet kullanıcılarının grup içinde önem verdikleri başka bir konu ise grubu temsil etme olarak ortaya çıkmıştır. Motosiklet grubuna üye kişiler gruplarını giydikleri yeleklerle temsil etmektedir. Üyeler, bu yelekleri sadece motosiklet ile seyahat ettikleri zaman değil her ortamda giymekte ve gruplarını temsil etmektedir. Aynı zamanda, bu grup üyeleri, yelekleri üzerinde olduğunda gruplarını kötüleyici durumlardan, özellikle toplum içinde uygunsuz bulunan davranışlardan uzak durmaktadır. Ayrıca, bu grup üyeleri, grup içinde belli aşamalardan geçtiklerinden,

grup içinde belirli konumlara ulaşmıştır. Ulaşılan bu konumları kaybetmek istemedikleri için de grup üyeliklerine devam edebilmektedirler.

Motosiklet kullanıcıları, grup üyeliklerinin devamlılığını etkileyen bir unsur olarak grup içinde yaşanan sorunları göstermiştir. Grup sürüşlerinin kalabalık bir şekilde, güvenli olmadan yapılması, bazı motosikletlerin motor güçlerinin diğerlerinden daha fazla olması ve motosiklet ile seyahat eden bireyler için en önemli haz duygusu olan özgürlüğü kısıtlaması gibi nedenler grup üyeliğinin devamlılığında sorunlar yaratmaktadır. Bu sorunları en aza indirgeyen gruplarda, grup üyeleri, üyeliklerine devam ederken, grup içinde yaşanan sorunların devamlı hale gelmesi grup üyelerinin ayrılmasına hatta grubun dağılmasına yol açmaktadır.

Araştırmanın diğer bir amacı olan motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerinin motosiklet ile seyahat etme, motosiklet grubuna üyelik ve motosiklet grubundaki üyeliklerinin devamlılığından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Motosiklet kullanımının kazanımları, güvenliğe önem ve özgürlük motosiklet ile seyahat etme yönünden, grubun sağladığı kazanımlar ve kendini geliştirme grup üyeliği yönünden, bağlılık ve yaşam tarzı ise grup üyeliğinin devamlılığı yönünden motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini etkilemektedir.

Serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etme aktivitesine katılım, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini önemli bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Green ve Jones (2005: 176) ve Jones (200: 295) araştırmalarında ulaşılan sonuçlarla benzerlik taşımaktadır. Araştırmacılar, ciddi serbest zaman aktivitesinin katılımcılara güçlü bir sosyal kimlik sağladığını belirtmektedir (Green ve Jones, 2005: 176; Jones, 200: 295). Bununla birlikte, motosiklet ile seyahat eden bireylerin bu rekreatif aktiviteyi gerçekleştirmeleri sonucunda sosyal kimliklerini özgürlük duygusunun etkilediği ortaya çıkmıştır. Motosiklet kullanıcılarının motosiklet ile seyahat etmelerinin de nedenleri arasında olan özgürlük duygusu motosiklet kullanıcılarının daha özgüvenli olmasını ve aldığı kararlarda cesur bir şekilde davranmasını sağlamaktadır. Özgüven ve kararlılık motosiklet kullanıcıları için seyahat sırasında olması gereken en önemli özelliklerden bazılarıdır. Seyahat sırasında sürüş halinde ortaya çıkacak bir sorunda özgüven eksikliği ve kararsızlık kazalara sebep olabileceğinden, motosiklet kullanıcısının sürüş esnasında özgüvenli ve kararlı olması gerekmektedir. Bu durum, motosiklet

kullanıcılarının sosyal kimliğine yansıyarak sadece motosiklet ile sürüş esnasında değil aynı zamanda yaşamlarının farklı alanlarında da özgüvenli ve kararlı olmalarını sağlamaktadır.

Motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerini etkileyen diğer bir önemli unsur güvenliğe verdikleri önem olarak ortaya çıkmıştır. Motosiklet kullanıcılarının, motosiklet ile seyahatlerinde tam koruma ile yola çıktıkları, kurallara uydukları, seyahatlerinde güvenliğe önem verdikleri ve yolda kalmış bir motosiklet kullanıcısına yardım ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunları yerine getirmeyen diğer motosiklet kullanıcılarını ise motosikletçi olarak tanımlamamaktadırlar. Bazı motosiklet kullanıcıları, kasklarını kollarına takarak seyahat etmekte ve güvenlikleri için gerekli donanımları kullanmamaktadır. Bu şekilde seyahat eden motosiklet kullanıcıları, toplum arasında farklı algılara neden olduğundan, motosikleti gerekli tedbirleri alarak ve kurallara uyarak kullanan kişiler tarafından motosikletçi olarak görülmemektedir.

Motosiklet kullanıcılarının grup içinde kendilerini geliştirme imkânı bulması sosyal kimliklerini etkileyen diğer bir unsurdur. Motosiklet kullanıcılarının grup içinde diğer motosiklet kullanıcılarıyla sürekli fikir alışverişi yapabilmesi, deneyimlerini birbirlerine aktarabilmesi ve sürekli eğitimler yoluyla kendilerini geliştirebilmeleri sosyal kimliklerini etkilemektedir. Bu nedenle, motosiklet kullanıcıları, grup sürüşlerinde diğer arkadaşlarıyla sürüş anlamında aynı seviyeye gelmek, motosikletin mekanik donanımları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak ve daha fazla seyahat rotası öğrenebilmek adına kendini sürekli geliştirmeyi hedeflemektedir.

Serbest zamanlarını motosiklet grupları içinde değerlendiren motosiklet kullanıcıları, grupları sayesinde daha sağlıklı bir hayat yaşamaktadır. Grup arkadaşlarıyla yaptıkları etkinlikler ve seyahatler motosiklet kullanıcılarına pozitif enerji vermekte ve streslerini azaltmaktadır. Bu durum, motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini etkileyen başka bir unsurdur. Jetten ve diğerleri (2014b: 115), sosyal gruba üye olan bireylerin iyi bir psikolojik iyi oluşa sahip olduklarını, bir gruba üye olmayan bireylerden daha sağlıklı ve daha uzun yaşadıkları belirtmektedir. Cruwys (2014: 227), sosyal kimlik süreçlerinin kişilerin depresyonla başa çıkmasında önemli rolü olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada ise benzer şekilde, grup üyeliği

motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliklerini etkileyerek daha sağlıklı ve mutlu bir hayat sürmelerine yardımcı olmaktadır.

Motosiklet kullanıcılarının sosyal kimliğini, bireyin motosikletine ve motosiklet grubuna duyduğu bağlılık ve motosiklet grubundan sonra değişen yaşam tarzı etkilemektedir. Hoyle ve Crawford (1994: 465), bir gruba bağlılığın grup üyelerinin yaşamlarına etkisinin olduğunu belirtmektedir. Harris (2016: 77), motosiklet grubu üyelerinin grup normlarını hayatlarında öncelik haline getirdiklerini ve üyelerin belirgin bir sosyal kimlik kazandıklarını belirtmektedir. Özellikle bazı motosiklet grubu üyelerinin gruplarına bağlılığı, sosyal yükümlülükleri ve ailelerinin önüne geçebilmektedir. Motosiklet kullanıcılarının büyük çoğunluğu motosiklet ile seyahat etmeyi oldukça önemsemektedir. Bu nedenle, bireyler serbest zamanlarının neredeyse tamamını motosiklet ile seyahate ayırmaktadır. Bununla birlikte, motosiklet kullanıcıları, motosikletlerine duydukları kadar motosiklet gruplarına da bağlılık hissetmektedir. Bu bağlılık sonucunda, motosiklet kullanıcılarının arkadaş ortamının değiştiği, motosikleti ve motosiklet grubuyla daha fazla seyahate çıktığı, daha fazla sosyalleştiği ve özellikle yaşam tarzlarının önemli ölçüde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Harris (2016: 79), motosiklet gruplarına üye bireylerin sergiledikleri davranışlar ve giydikleri kıyafetler ve sahip oldukları ritüellerle farklı bir yaşam tarzına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmada, motosiklet kullanıcılarının motosiklet ile seyahat etme, motosiklet gruplarına üyelik ve üyeliklerinin devamlılığı ve sosyal kimlikleri incelenmiştir. Ayrıca, motosiklet ile seyahat, grup üyeliği, grup üyeliğinin devamlılığı ve sosyal kimlik ölçekleri geliştirilmiştir. Serbest zamanlarında motosiklet ile seyahat etme açısından önceki çalışmalarda motosiklet ile seyahatin özgürlük duygusu verdiğini, adrenalin sağladığını ve motosiklet kullanıcılarının virajlı ve anayolların dışında seyahat etmeyi istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Frash ve diğerleri, 2018: 440; Jean, 2016: 11; Pinch ve Reimer, 2012: 444; Walker, 2010: 147). Bu araştırmada, alan yazından farklı olarak, motosiklet kullanıcılarının motosiklet ile seyahat etmeyi bir tutku haline getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Motosikletin ivmelenme hissi ve motosikletin sesinden haz duyma da bu araştırmada ortaya çıkan diğer farklı unsurlardır. Ayrıca, motosiklet kullanıcılarının serbest zamanlarında motosiklet kullanmalarına engel olan kısıtlar da ortaya çıkmıştır.

Grup üyeliği konusunda önceden gerçekleştirilen araştırmalarda kişilerin gruplara üye olmasının nedenleri, güvenlik, deneyim kazanma, sosyalleşme ve ortak amaçları yerine getirme olarak bulunmuştur (Austin ve Gagne, 2008: 426; Broughton ve Walker, 2009: 158; Forsyth, 2009: 3; Johnson ve Johnson, 2014: 6). Bu araştırmada diğer araştırmalardan farklı olarak grubun sahip olduğu kuralların ve deneyim paylaşmanın verdiği hazzın motosiklet gruplarına üye olmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, nitel veri toplama teknikleriyle elde edilen verilerin analizinde farkındalık yaratma isteğinin, motosiklet grubuna üyelikte etkili olduğu sonucuna ulaşılrken, açıklayıcı faktör analizinde, farkındalık yaratma isteği bir faktör olarak ortaya çıkmamıştır.

Yapılan araştırmalar, grup üyeliğinin devamlılığının üyelerin gruplarına bağlılık ve aidiyetlerinden etkilendiğini ortaya koymaktadır (Bailey ve McLaren, 2005; Harris, 2016: 74). Bu araştırmada ise, önceki araştırmalardan farklı olarak, grup üyeliğinin devamlılığı konusunda grup içinde yapılan sosyal sorumluluk projelerinin ve grubu temsil etme isteğinin de üyeliğin devamlılığında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, grup üyelerinin grup içinde paylaştıkları deneyimlerin üyeliğin devamlılığında en fazla etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, nitel veri toplama teknikleriyle elde edilen verilerin analizinde sosyal çevrenin grup üyeliğinin devamlılığında önemli bir unsur olduğunu görülmüştür. Ancak açıklayıcı faktör analizinde bir faktör olarak ortaya çıkmamıştır.

Sosyal kimlik konusunda yapılan araştırmalarda sosyal kimliğin oluşmasında grup üyeliğinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Cruwys, 2014: 227; Jetten ve diğerleri, 2014b: 115). Aynı zamanda geçmiş araştırmalarda, gruplara bağlılık ve aidiyet duygusunun da sosyal kimliği etkilediği görülmüştür (Ashforth ve Mael, 1989: 34; Ellemers, 2012: 848; Hogg ve diğerleri, 2017: 5; Swann ve Bosson, 2010: 612). Bu araştırmada, önceki araştırmaların ulaştığı sonuçlarına ek olarak, yapılan rekreatif faaliyetin, deneyim paylaşmanın ve grubu temsil etmenin de sosyal kimliği etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, önceki araştırmalardan farklı olarak, sosyal kimliğin kişilerin psikolojik iyi oluşlarını ve sağlıklarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, Türkiye’de motosiklet kulüplerinin oldukça fazla olduğu ve dünyadan farklı olarak iki gruba ayrılan motosiklet kulüpleri olduğu anlaşılmıştır.

Dünyada, motosiklet kulüpleri motorcycle club (MC¹) kültürüyle hareket ederek motosiklet grupları oluştururken, ülkemizde motosiklet kulübü (MK²) olarak faaliyet gösteren kulüpler de mevcuttur. Her iki grubunda motosiklet kullanma nedenleri arasında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Ancak, grup üyelikleri ve üyeliklerinin devamlılıkları açısından bazı farklılıklar olabilmektedir. MC motosiklet gruplarının sahip olduğu katı hiyerarşi ve kuralları nedeniyle diğer motosiklet gruplarına göre adiyet ve bağlılıklarının daha fazla olduğu düşünülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda bu iki farklı motosiklet grubu arasındaki farklılıklar da araştırılması gereken konular arasında yer almaktadır.

Bir gruba üye bireyler olumlu bir sosyal kimlik arayışı içindedir. Olumlu bir sosyal kimliğe sahip bireyler gruplarında kalmaya devam etmekte ve bunu karşılayamadığı zamanlarda ise grup üyeliğinden ayrılmaktadır (Tajfel, 1991: 256). Bu çalışmada, motosiklet kullanıcılarının grup üyesi olma ve grup üyeliklerinin devamlılıklarının nedenleri arasında sosyal kimlik arayışı ortaya çıkmamıştır. Ancak, grup üyeliğinin önemli bir nedeni, sosyal kimlik arayışı, grup üyeliğinin devamlılığının nedeni ise elde edilen olumlu sosyal kimliği kaybetmeme isteği olabilmektedir. Bununla birlikte, araştırma tek bir rekreatif grup üzerinden yürütülmüştür. Bu nedenle, sosyal kimliğin her rekreatif grup üzerinde farklı olacağı düşünüldüğünden sosyal kimlik ölçeğinin tüm rekreatif gruplar üzerinde aynı sonuçları vermeyeceği varsayılmaktadır. Ayrıca, motosiklet ile seyahat etme özelinde, kadın motosiklet kullanıcılarının sayısının erkek motosiklet kullanıcısı sayısından daha az olduğu belirlenmiştir. Bu nedenlerle, ileride yapılacak çalışmalarda sosyal kimliğin grup üyeliği ve devamlılığına etkisi, diğer rekreatif grupların grup üyeliği, grup üyeliğinin devamlılığı ve sosyal kimliklerinin ortaya çıkarılması ve kadın

¹MC%1 motosiklet kulüpleri, diğer motosiklet gruplarından daha sert kurallara sahip olan, grup içinde belirgin bir hiyerarşi olan gruplardır. Bu gruplarda çaylak üye (hangarround), aday üye (prospect), gerçek üye (member) gibi kişilerin belli bir süreçten geçerek kazandığı statüler vardır.

² MK motosiklet grupları, iki bölüme ayrılmaktadır. Bazı MK motosiklet grupları MC%1 motosiklet grupları kültürünü Türk kültürü ile birleştirmektedir. Bu gruplar içinde de belirgin bir hiyerarşi vardır ancak Amerikan kültürü motosiklet anlayışından uzak durmaya çalışırlar. Diğer MK kulüpleri ise sosyalleşme ve motosiklet ile birlikte seyahat etme amacıyla bir araya gelen gruplardır. Bu gruplarda grubun bir lideri olsa da belirgin bir hiyerarşi yoktur.

motosiklet kullanıcılarının sayısının azlığının nedenleri üzerine araştırmaların gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Son yıllarda, motosiklet kullanıcılarının seyahatleri artmaktadır (Walker, 2010; Sykes ve Kelly, 2014). Turizmin önemli olgularından biri olan seyahat, motosiklet kullanıcıları için oldukça önemlidir. Bu nedenle, serbest zaman ve turizm ilişkisi sonucunda iki tekerlekli taşımacılık olarak adlandırılan bisiklet ve motosiklet kullanımı, önemli bir rekreasyon aktivitesi haline gelmektedir. Cater (2017: 188) çalışmasında, motosikletlilerin dörtte üçünün rekreasyon amaçlı seyahate çıktıkları sonucuna ulaşmıştır. Jean (2016: 3), rekreasyon amaçlı kullanılan motosiklet seyahatlerinin turizm amaçlı olduğunu, diğer şekillerde seyahat eden ve turizm aktivitesine katılan diğer bireylerin oluşturduğu genel turizmle aynı şartları taşıdığını belirtmektedir. Ayrıca düzenli olarak yılın belirli dönemlerinde yapılan motosiklet festivallerinin de popülerliği giderek artmaktadır. Sadece motosiklet kullanıcılarının katılmadığı, toplumun her kesiminden kişilerin katılabildiği bu festivaller, yapıldıkları bölgeler için önemli katkılar getirmektedir. Bu nedenlerle, hem motosiklet kullanıcısı sayıları hem de motosiklet ile seyahat etme sayıları giderek artan bu grubu, turizm sektörünün gözardı etmemesi gerekmektedir. Motosiklet turizmi, katılımcıları ve motosiklet festivalleri de ileride yapılacak araştırmalarda incelenmesi gereken önemli konular arasında yer almaktadır. Bu araştırma, turizm işletmelerine motosiklet kullanıcılarının istek ve beklentileri açısından ip uçları vermesinden dolayı da önemlidir.

KAYNAKÇA

Akgül, B. M., Özdemir, A. S., Erturan-Öğüt, E. E. ve Karaküçük, S. (2016). Ciddi Boş Zaman Envanteri ve Ölçümü: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*. 13(2): 2820-2838.

Akyıldız, M. (2013). Boş Zamana "Ciddi" Bir Bakış: Boş Zaman Araştırmalarında Ciddi Boş Zaman Teorisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*. 4(2): 46-59.

Alderfer, C. P. (1977). Group and Intergroup Relations. *Improving Life at Work* (ss. 227 – 296). Santa Monica, CA: Goodyear.

Allen L. R. ve Donnelly M. A. (1985). An Analysis of the Social Unit of Participation and the Perceived Psychological Outcomes Associated with most Enjoyable Recreation Activities. *Leisure Sciences*. 7(4): 421-441.

Allen, V.A., Wilder, D.A. ve Atkinson, M. L. (1983). Multiple Group Membership and Social Identity. *Studies in Social Identity* (ss.92-118). USA: Praeger Publishers.

Amiot, C. E. ve Sansfaçon, S. (2011). Motivations to Identify with Social Groups: A Look at Their Positive and Negative Consequences. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*. 15(2): 105-127.

Amiot, C. E., Sansfaçon, S. ve Louis, W. R. (2013). Investigating the Motivations Underlying Harmful Social Behaviors and The Motivational Nature of Social Norms. *Journal of Applied Social Psychology*. 43(10): 2146-2157.

Anderson, C., John, O. P., Keltner, D. ve Kring, A. M. (2001). Who Attains Social Status? Effects of Personality and Physical Attractiveness in Social Groups. *Journal of personality and social psychology*. 81(1): 116-132.

Ardahan F. ve Yerlisu-Lapa T. (2011). Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporları Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 8(1): 1327-1341.

Arkonaç, S. A. (2008). *Sosyal Psikolojide İnsanları Anlamak: DeneySEL ve Eleştirel Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M. ve Sommer, S. R. (2013). *Social Psychology* (9. Baskı). USA: Pearson.

Arrow, H. ve McGrath, J. E. (1993). Membership Matters: How Member Change and Continuity Affect Small Group Structure, Process, and Performance. *Small Group Research*. 24(3): 334-361.

Ashforth, B. E. ve Mael, F. (1989). Social Identity Theory and the Organization. *Academy of Management Review*. 14(1): 20-39.

Austin, M. (2009). Ritual and Boundary Distinction in a Recreational Community: A Case Study of Motorcycle Rallies and Riders. *Qualitative Sociology Review*. 5(2): 70-93.

Austin, D. M. ve Gagné, P. (2008). Community in a Mobile Subculture: The World of the Touring Motorcyclist. *Studies in Symbolic Interaction*. 30: 411-437.

Baron, R. A. ve Branscombe, N. R. (2013). *Social Psychology* (13. Baskı). USA: Pearson.

Bailey, M. ve McLaren, S. (2005). Physical Activity Alone and with Others as Predictors of Sense of Belonging and Mental Health in Retirees. *Aging & Mental Health*. 9(1): 82-90.

Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*. 117(3): 497-529.

Bettencourt, B. A., Molix, L. ve Talley, A. E. (2006). Psychological Need Satisfaction through Social Roles. *Individuality and the Group Advances in Social Identity* (ss. 196-214). London: Sage Publications.

Blader, S. L. ve Chen, Y. (2014). What's in a Name? Status, Power, and Other Forms. *The Psychology of Social Status* (ss. 71-98). New York: Springer.

Bollen, K. A. ve Hoyle, R. H. (1990). Perceived Cohesion: A Conceptual and Empirical Examination. *Social Forces*. 69(2): 479-504.

Bordens, K. S. ve Horowitz, I. A. (2008). *Social Psychology* (3. Baskı). USA: Freeload Press.

Bozdoğan, A. E. ve Öztürk, Ç. (2008). Coğrafya ile İlişkili Fen Konularının Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlilik İnanç Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*. 2(2): 66-81.

Branscombe, N. R. ve Baron, R. A. (2017). *Social Psychology* (14. Baskı). Malaysia: Pearson.

Brewer, M. B. (1979). In-Group Bias in the Minimal Intergroup Situation: A Cognitive-Motivational Analysis. *Psychological Bulletin*. 86(2): 307-324.

Brewer, M. B. (2001). The Many Faces of Social Identity: Implications for Political Psychology. *Political Psychology*. 22(1): 115-125.

Brewer, M. B. ve Gardner, W. (1996). Who is This "We"? Levels of Collective Identity and Self Representations. *Journal of Personality and Social Psychology*. 71(1): 83-93.

Brewer, M. B. ve Kramer, R. M. (1985). The Psychology of Intergroup Attitudes and Behavior. *Annual Review of Psychology*. 36(1): 219-243.

Broughton P. ve Walker L. (2009). *Motorcycling and Leisure Understanding the Recreational PTW Rider*. New York: CRC Press.

Brown, R., Condor, S., Mathews, A., Wade, G. ve Williams, J. (1986). Explaining Intergroup Differentiation in an Industrial Organization. *Journal of Occupational Psychology*. 59(4): 273-286.

Buss, D. M. (2008). *Evolutionary Psychology: The Science of the Mind* (3. Baskı). USA: Pearson.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 32(32): 470-483.

Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Cameron, J. E. (2004). A Three-Factor Model of Social Identity. *Self and Identity*. 3(3): 239-262.

Cartwright, D. ve Zander, A. (1960). *Group Dynamics*. New York: Harper and Row.

Cater, C. I. (2017). Tourism on Two Wheels: Patterns of Motorcycle Leisure in Wales. *Tourism Management*. 61(2017): 180-189.

Cattell, R. B. (1966). The Scree Test for The Number of Factors. *Multivariate Behavioral Research*. 1(2): 245-276.

Cheek, J. M. ve Tropp, L. R. (1995). *The Aspects of Identity Questionnaire: History and Bibliography* (2. Baskı). MA: Wellesley College.

Cheng, T. M. ve Tsaur, S. H. (2012). The Relationship Between Serious Leisure Characteristics and Recreation Involvement: A Case Study of Taiwan's Surfing Activities. *Leisure Studies*. 31(1): 53-68.

Cialdini, R. B., Reno, R. R. ve Kallgren, C. A. (1990). A Focus Theory of Normative Conduct: Recycling the Concept of Norms to Reduce Littering in Public Places. *Journal of Personality and Social Psychology*. 58(6): 1015-1026.

Cohen, J. (1977). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. USA: Academic Press.

Coleman, D. (1993). Leisure Based Social Support, Leisure Dispositions and Health. *Journal of Leisure Research*. 25(4): 350-361.

Coleman, J. C. (1969). *Psychology and Effective Behavior: A Revision and Amplification of Personality Dynamics and Effective Behavior*. Glenview: Scott Foresman and Company.

Collins, S. ve Brown, H. (2007). The Growing Challenge of Managing Outdoor Recreation. *Journal of Forestry*. 105(7): 371-375.

Comrey, A. L. ve Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis (2. Baskı)*. New Jersey: Psychology Press.

Conway, J. M. ve Huffcutt, A. I. (2003). A Review and Evaluation of Exploratory Factor Analysis Practices in Organizational Research. *Organizational Research Methods*. 6(2): 147-168.

Corbin, J. ve Strauss, A. (1990). Grounded Theory Research: Procedures, Canons, and Evaluative Criteria. *Qualitative Sociology*. 13(1): 3-21.

Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of Qualitative Research (3. Baskı)*. California: Sage Publication.

Crandall, R. (1980). Motivations for Leisure. *Journal of Leisure Research*. 12(1): 45-54.

Crawford, D. W. ve Godbey, G. (1987). Reconceptualizing Barriers to Family Leisure. *Leisure Sciences*. 9(2): 119-127.

Crawford, D. W., Jackson, E. L. ve Godbey, G. (1991). A Hierarchical Model of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*. 13(4): 309-320.

Crawford, M. T. ve Salaman, L. (2012). Entitativity, Identity, and the Fulfilment of Psychological Needs. *Journal of Experimental Social Psychology*. 48(3): 726-730.

Creswell, J. W. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni (3. Baskı)*. (3. Baskıdan Çeviri) Çeviri Editörleri: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Creswell, J. W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Çeviri Editörü: Mustafa Sözbilir. Ankara: Pegem Akademi.

Crowley, L. S. ve Merrell, K. W. (2003). The Structure of the School Social Behavior Scales. *Assessment for Effective Intervention*. 28(2): 41-55.

Cruwys, T., Dingle, G. A., Haslam, C., Haslam, S. A., Jetten, J. ve Morton, T. A. (2013). Social Group Memberships Protect Against Future Depression, Alleviate Depression Symptoms and Prevent Depression Relapse. *Social Science & Medicine*. 98(2013): 179-186.

Cruwys, T., Haslam, S. A., Dingle, G. A., Haslam, C. ve Jetten, J. (2014). Depression and Social Identity: An integrative review. *Personality and Social Psychology Review*. 18(3): 215-238.

Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal Bilimler için çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları (4. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

Çoşkun, H. (2004). Kimlik Ölçeği'nin Bir Türk Örnekleminde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*. 7(14): 49-60.

Deaux, K. (2002). Social Identity. *Encyclopedia of Women and Gender Sex Similarities and Differences and the Impact of Society on Gender* (ss. 1059-1068). USA: Academic Press.

Deaux, K., Reid, A., Mizrahi, K. ve Ethier, K. A. (1995). Parameters of Social Identity. *Journal of Personality and Social Psychology*. 68(2): 280-291.

Demirtaş, H. A. (2003). Sosyal Kimlik Kuramı, Temel Kavram ve Varsayımlar. *İletişim Araştırmaları*. 1(1): 123-144.

DeVellis, R. B. (2017). *Ölçek Geliştirme Kuram ve Uygulamalar*. (3. Baskıdan Çeviri) Çeviri Editörü: Tarık Totan. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Dholakia, U. M., Bagozzi, R. P. ve Pearo, L. K. (2004). A Social Influence Model of Consumer Participation in Network-and Small-Group-Based Virtual Communities. *International Journal of Research in Marketing*. 21(3): 241-263.

Dion, K. L. (2000). Group Cohesion: From "Field of Forces" to Multidimensional Construct. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*. 4(1): 7-26.

Dolles, H., Dibben, M. R. ve Hardy, A. (2018). Motorcycle Racing Neo-Tribes at the Isle of Man. *Neo-Tribes Consumption, Leisure and Tourism* (ss. 119-134). Switzerland: Palgrave Macmillan.

Doosje, B., Spears, R. ve Ellemers, N. (2002). Social Identity as Both Cause and Effect: The Development of Group Identification in Response to Anticipated and Actual Changes in The Intergroup Status Hierarchy. *British Journal of Social Psychology*. 41(1): 57-76.

Ellemers, N. (2012). The Group Self. *Science*. 336(6083): 848-852.

Ellemers, N., Kortekaas, P. ve Ouwerkerk, J. W. (1999). Self-Categorization, Commitment to the Group and Social Self-Esteem as Related but Distinct Aspects of Social Identity. *European Journal of Social Psychology*. 29(2-3): 371-389.

Ellemers, N., Spears, R. ve Doosje, B. (2002). Self and Social Identity. *Annual Review of Psychology*. 53(1): 161-186.

Eren, E. (1989). *Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.

Erkuş, A. (2012). Varolan Ölçek Geliştirme Yöntemleri ve Ölçme Kuramları Psikolojik Ölçek Geliştirmede Ne Kadar İşlevsel: Yeni bir Öneri. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*. 3(2): 279-290.

Erkuş, A. (2016). *Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme - I Temel Kavramlar ve İşlemler (3. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

Erkuş, A., Sünbül, Ö., Ömür Sünbül, S., Yormaz, S. ve Aşiret, S. (2017). *Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme – II Ölçme Araçlarının Psikometrik Nitelikleri ve Ölçme Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.

Fabrigar, L. R. ve Wegener, D. T. (2012). *Exploratory Factor Analysis Understanding Statistics*. New York: Oxford University Press.

Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C. ve Strahan, E. J. (1999). Evaluating the Use of Exploratory Factor Analysis in Psychological Research. *Psychological Methods*. 4(3): 272-299.

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G. ve Buchner, A. (2007). G*Power 3: A Flexible Statistical Power Analysis Program for the Social, Behavioral, and Biomedical Sciences. *Behavior Research Methods*. 39(2): 175-191.

Feldman, D. C. (1984). The Development and Enforcement of Group Norms. *Academy of Management Review*. 9(1): 47-53.

Fichter, J. (2001). *Sosyoloji Nedir?*. Çeviri: Nilgün Çelebi. Ankara: Atilla Kitabevi.

Ford, J. K., MacCallum, R. C. ve Tait, M. (1986). The Application of Exploratory Factor Analysis in Applied Psychology: A Critical Review and Analysis. *Personnel Psychology*. 39(2): 291-314.

Forsyth D. R. (2009). *Group Dynamics (5. Baskı)*. USA: Cengage Learning.

Frash Jr, R. E., Blose, J. E., Smith, W. W. ve Scherhag, K. (2018). A Multidisciplinary Marketing Profile of Motorcycle Tourists: Explorers Escaping Routine to Find Flow on Scenic Routes. *Tourism Recreation Research*. 43(4): 432-444.

Freedman, J. L., Sears, D. O. ve Carlsmith, J. M. (2003). *Sosyal Psikoloji*. Çeviri: Ali Dönmez. Ankara: İmge Kitabevi.

George, J. G. ve Jones, G. R. (2012). *Understanding and Managing Organizational Behavior (6. Baskı)*. New Jersey: Pearson.

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., Donnelly, J. H. ve Konopaske, R. (2011). *Organizations Behavior, Structure, Processes (14. Baskı)*. New York: McGraw-Hill.

Glancy, M. ve Little, S. L. (1995). Studying The Social Aspects of Leisure: Development of the Multiple-Method Field Investigation Model (MMFI). *Journal of Leisure Research*. 27(4): 305-325.

Gorsuch, R. L. (1974). *Factor Analysis*. USA: Saunders Company.

Gönüllü, M. (2001). Grup ve Grup Yapısı. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2(1): 191-201.

Greenaway, K. H., Haslam, S. A., Cruwys, T., Branscombe, N. R., Ysseldyk, R. ve Heldreth, C. (2015). From “we” to “me”: Group Identification Enhances Perceived Personal Control with Consequences for Health and Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 109(1): 1-22.

Green, B. C. ve Jones, I. (2005). Serious Leisure, Social Identity and Sport Tourism. *Sport in Society*. 8(2): 164-181.

Greenwood-Parr, M. ve Lashua, B. D. (2004). What is Leisure? The Perceptions of Recreation Practitioners and Others. *Leisure Sciences*. 26(1): 1-17.

Griffin, R. W. ve Moorhead, G. (2013). *Organizational Behavior Managing People and Organizations (11. Baskı)*. Canada: South-Western Cengage Learning.

Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Ectj*. 29(2): 75-91.

Guest G., Bunce A. ve Johnson L. (2006). How many Interviews Are Enough? An Experiment with Data Saturation and Variability, *Field Methods*. 18(1): 59-82.

Gül, Ş. ve Sözbilir, M. (2015). Thematic Content Analysis of Scale Development Studies Published in the Field of Science and Mathematics Education. *Education and Science*. 40(178): 85-102.

Güngör, D. (2016). Psikolojide Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi ve Uyarlanması Kılavuzu. *Türk Psikoloji Yazıları*. 19(38): 104-112.

Hackman, J. R. (1992). Group Influences on Individuals. *Handbook of Industrial and Organizational Psychology (2. Baskı)* (ss. 199- 268). Chicago: Rand McNally.

Hackman, J. R. ve Katz, N. (2010). Group Behavior and Performance. *Handbook of Social Psychology (5. Baskı)* (ss.1208-1251). New Jersey: John Wiley & Sons.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis (17. Baskı)*. Edinburg: Pearson.

Harris, K. J. (2016). The Fierce Commitment to 1% Motorcycle Clubs. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*. 11(1): 73-83.

Haslam, C., Holme, A., Haslam, S. A., Iyer, A., Jetten, J. ve Williams, W. H. (2008). Maintaining Group Memberships: Social Identity Continuity Predicts Well-Being after Stroke. *Neuropsychological Rehabilitation*. 18(5-6): 671-691.

Haslam, S. A. (2004). *Psychology in Organizations the Social Identity Approach*. London: Sage Publication.

Haslam S. A., Jetten J., O'Brien A. ve Jacobs E. (2004). Social Identity, Social Influence and Reactions to Potentially Stressful Tasks: Support for the Self-Categorization Model of Stress. *Stress and Health*. 20(1): 3- 9.

Haslam, S. A., Jetten, J., Postmes, T., ve Haslam, C. (2009). Social Identity, Health and Well-Being: An Emerging Agenda for Applied Psychology. *Applied Psychology: An International Review*. 58(1): 1-23.

Haslam, S. A. ve Reicher, S. (2007). Beyond the Banality of Evil: Three Dynamics of an Interactionist Social Psychology of Tyranny. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 33(5): 615-622.

Haslam, S. A. ve Van Dick, R. (2011). A Social Identity Approach to Workplace Stress. *Social Psychology and Organizations* (ss. 325-352). New York: Routledge.

Hawes, D. K. (1979). Leisure and Consumer Behavior. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 7(3): 391-403.

Hazar, A. (2009). *Rekreasyon ve Animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hemmington, N. (1999). Sampling. *The Handbook of Contemporary Hospitality Management Research* (ss. 244-262). New York: John Wiley & Sons.

Hinkin, T. R. (1995). A Review of Scale Development Practices in the Study of Organizations. *Journal of Management*. 21(5): 967-988.

Hinkin, T. R., Tracey, J. B. ve Enz, C. A. (1997). Scale Construction: Developing Reliable and Valid Measurement Instruments. *Journal of Hospitality & Tourism Research*. 21(1): 100-120.

Hinkle, S., Taylor, L. A., Fox-Cardamone, D. L. ve Crook, K. F. (1989). Intragroup Identification and Intergroup Differentiation: A Multicomponent Approach. *British Journal of Social Psychology*. 28(4): 305-317.

Hogarty, K. Y., Hines, C. V., Kromrey, J. D., Ferron, J. M. ve Mumford, K. R. (2005). The Quality of Factor Solutions in Exploratory Factor Analysis: The Influence of Sample Size, Communalities, and Overdetermination. *Educational and Psychological Measurement*. 65(2): 202-226.

Hogg, M. A. (2003). Social Identity and the Psychology of Groups. *Handbook of Self and Identity* (2. Baskı) (ss. 502-519). USA: The Guilford Press.

Hogg, M. A. ve Abrams, D. (1998). *Social Identifications: A Social Psychology of Intergroup Relations and Group Processes*. London and New York: Routledge.

Hogg, M. A., Abrams, D. ve Brewer, M. B. (2017). Social identity: The Role of Self in Group Processes and Intergroup Relations. *Group Processes & Intergroup Relations*. 20(5): 570-581.

Hogg, M. A., Abrams, D., Otten, S. ve Hinkle, S. (2004). The Social Identity Perspective: Intergroup Relations, Self-Conception, and Small Groups. *Small Group Research*. 35(3): 246-276.

Hogg, M. A., Turner, J. C., Nascimento-Schulze, C. ve Spriggs, D. (1986). Social Categorization, Intergroup Behaviour and Self-Esteem: Two Experiments. *International Journal of Social Psychology*. 1(1): 23-37.

Hogg, M. A. ve Terry, D. J. (2014). Social Identity Theory and Organizational Processes. *Social Identity Processes in Organizational Contexts* (ss.1-12). New York: Psychology Press.

Hogg, M. A. ve Vaughan, G. M. (2007). *Sosyal Psikoloji (1.Baskı)*. Çev. Aydın Gelmez ve İbrahim Yıldız. İstanbul: Ütopya Yayınevi.

Hogg, M. A. ve Williams, K. D. (2000). From I to We: Social Identity and the Collective Self. *Group dynamics: Theory, Research, and Practice*. 4(1): 81-97.

Horn, J. L. 1965. A Rationale and Test for the Number of Factors in Factor Analysis. *Psychometrika*. 30(2): 179–185.

Howe, C. Z. ve Rancourt, A. M. (1990). The Importance of Definitions of Selected Concepts for Leisure Inquiry. *Leisure Sciences*. 12(4): 395-406.

Islam, G. (2014). Social Identity Theory. *Encyclopedia of Critical Psychology* (ss. 1781-1783). New York: Springer.

Iso-Ahola, S. E. ve Park, C. J. (1996). Leisure-Related Social Support and Self-Determination as Buffers of Stress-Illness Relationship. *Journal of Leisure Research*. 28(3): 169-187.

Ivancevich, J. M., Konopaske, R. ve Matteson, M. T. (2014). *Organizational Behavior & Management (10. Baskı)*. New York: McGraw-Hill.

Jackson, J. W. (2002). Intergroup Attitudes as a Function of Different Dimensions of Group Identification and Perceived Intergroup Conflict. *Self and Identity*. 1(1): 11-33.

Jackson, J. W. ve Smith, E. R. (1999). Conceptualizing Social Identity: A New Framework and Evidence for The Impact of Different Dimensions. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 25(1): 120-135.

Jean, S. (2016). Motorcycle Tourism: Renewed Geographies of a Marginal Tourism Practice. *Via Tourism Review*. 1(9): 1-23.

Jetten, J., Branscombe, N. R., Haslam, S. A., Haslam, C., Cruwys, T., Jones, J. M., Cui, L., Dingle, G., Liu, J., Murphy, S., Thai, A., Walter, Z. ve Zhang, A. (2014a). Having a Lot of a Good Thing: Multiple Important Group Memberships as a Source of Self-Esteem. *PLoS One*. 10(5): 1-29.

Jetten, J., Haslam, C., Haslam, S. A. ve Branscombe, N. R. (2009). The Social Cure. *Scientific American Mind*. 20(5): 26-33.

Jetten, J., Haslam, C., Haslam, S. A., Dingle, G. ve Jones, J. M. (2014b). How Groups Affect Our Health and Well-Being: The Path from Theory to Policy. *Social Issues and Policy Review*. 8(1): 103-130.

Jetten, J., O'Brien, A. ve Trindall, N. (2002). Changing Identity: Predicting Adjustment to Organizational Restructure as a Function of Subgroup and Superordinate Identification. *British Journal of Social Psychology*. 41(2): 281-297.

Jetten, J. ve Postmes, T. (2006). Introduction: The Puzzle of Individuality and the Group. *Individuality and the Group Advances in Social Identity* (ss. 1-10). London: Sage Publications.

Johnson, A. L., Crawford, M. T., Sherman, S. J., Rutchick, A. M., Hamilton, D. L., Ferreira, M. B. ve Petrocelli, J. V. (2006). A Functional Perspective on Group

Memberships: Differential Need Fulfillment in a Group Typology. *Journal of Experimental Social Psychology*. 42(6): 707-719.

Johnson, D. W. ve Johnson, F. P. (2014). *Joining Together: Group Theory and Group Skills (11. Baskı)*. Edinburgh: Pearson.

Jones, I. (2000). A Model of Serious Leisure Identification: The Case of Football Fandom. *Leisure Studies*. 19(4): 283-298.

Kaiser, H. F. (1974). An Index of Factorial Simplicity. *Psychometrika*. 39(1): 31-36.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş (12. Baskı)*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Karagöz, Y. (2017). *Spss ve Amos Uygulamalı Nitel-Nicel Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karakoç, F. Y. ve Dönmez, L. (2014). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Temel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 40: 39-49.

Karaman, H., Atar, B. ve Çobanoğlu Aktan, D. (2017). Açımlayıcı Faktör Analizinde Kullanılan Faktör Çıkartma Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *GEFAD*. 37(3): 1173-1193

Karasawa, M. (1991). Toward an Assessment of Social Identity: The Structure of Group Identification and Its Effects on In-Group Evaluations. *British Journal of Social Psychology*. 30(4): 293-307.

Kassin, S., Fein, S. ve Markus, H. R. (2013). *Social Psychology (9. Baskı)*. Canada: Wadsworth Cengage Learning.

Kenrick, D. T., Neuberg, S. L. ve Cialdini, R. B. (2006). *Social Psychology: Goals in Interaction (4. Baskı)*. USA: Allyn & Bacon.

Kleiber, D. A., Walker, G. J. ve Mannell, R. C. (2011). *A Social Psychology of Leisure (2. Baskı)*. Urbana: Venture Publishing.

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği (16. Baskı)*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Kramer, R. M. ve Brewer, M. B. (1984). Effects of Group Identity on Resource Use in a Simulated Commons Dilemma. *Journal of Personality and Social Psychology*. 46(5): 1044-1057.

Kuentzel, W. F. (2000). Self-Identity, Modernity, and the Rational Actor in Leisure Research. *Journal of Leisure Research*. 32(1): 87-92.

Kuppuswamy, B. (1961). *An Introduction to Social Psychology*. India: Asia Publishing House.

Kuzel, A. (1992). Sampling in Qualitative Inquiry. *Doing Qualitative Research* (ss. 31–44). Newbury Park: CA: Sage.

Küçük, S., Yılmaz, R. M., Baydaş, Ö. ve Göktaş, Y. (2014). Okullarda Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim*. 39(2014): 383-392.

Kümbetoğlu, B. (2015). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma (4. Baskı)*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Leach, C. W., Van Zomeren, M., Zebel, S., Vliek, M. L., Pennekamp, S. F., Doosje, B., Ouwerkerk ve Spears, R. (2008). Group-Level Self-Definition and Self-Investment: A Hierarchical (Multicomponent) Model of In-Group Identification. *Journal of Personality and Social Psychology*. 95(1): 144-165.

Lewin, K. (1948). *Resolving Social Conflicts Selected Papers on Group Dynamics*. New York: Harper & Row.

Lickel, B., Hamilton, D. L., Wierzchowska, G., Lewis, A., Sherman, S. J. ve Uhles, A. N. (2000). Varieties of Groups and the Perception of Group Entitativity. *Journal of Personality and Social Psychology*. 78(2): 223-246.

Lickel, B., Rutchick, A. M., Hamilton, D. L. ve Sherman, S. J. (2006). Intuitive Theories of Group Types and Relational Principles. *Journal of Experimental Social Psychology*. 42(1): 28-39.

Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Longhurst R. (2010). Semi- Structured Interviews and Focus Groups. *Key Methods in Geography (2. Baskı)* (ss. 103-115). London: Sage.

Luhtanen, R. ve Crocker, J. (1992). A Collective Self-Esteem Scale: Self-Evaluation of One's Social Identity. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 18(3): 302-318.

Luthans, F. (2010). *Organizational Behavior an Evidence-Based Approach (12. Baskı)*. New York: McGraw-Hill.

MacCallum, R. C., Widaman, K. F., Zhang, S. ve Hong, S. (1999). Sample Size in Factor Analysis. *Psychological Methods*. 4(1): 84-99.

Mackie, D. M. ve Smith, E. R. (1998). Intergroup Relations: Insights from a Theoretically Integrative Approach. *Psychological Review*. 105(3): 499-529.

Mahoney, J. L. ve Stattin, H. (2000). Leisure Activities and Adolescent Antisocial Behavior: The Role of Structure and Social Context. *Journal of Adolescence*. 23(2): 113-127.

Malhotra, N. K. (2006). Questionnaire Design and Scale Development. *The Handbook of Marketing Research: Uses, Misuses, and Future Advances* (ss. 176-202). USA: Sage Publication.

Maxwell, A. H. (1998). Motorcyclists and Community in Post-Industrial Urban America. *Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development*. 27(3-4): 263-299.

McLeod, J. D., Lawler, E. J. ve Schwalbe, M. (2014). *Handbook of the Social Psychology of Inequality*. USA: Springer.

McPherson, M. ve Smith-Lovin, L. (2002). Cohesion and Membership Duration: Linking Groups, Relations and Individuals in an Ecology of Affiliation. *Advances in Group Processes, Vol. 19. Group Cohesion, Trust and Solidarity* (ss. 1-36). US: Elsevier Science/JAI Press.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırmalar Desen ve Uygulama için bir Rehber*. (3. Baskıdan Çeviri) (Çeviri Editörü: Selahattin Duran). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Michaud, P. A. (2003). Prevention and Health Promotion in School and Community Settings: A Commentary on the International Perspective. *Journal of Adolescent Health*. 33(4): 219-225.

Mokhtarian, P. L., Salomon, I. ve Handy, S. L. (2006). The Impacts of ICT on Leisure Activities and Travel: A Conceptual Exploration. *Transportation*. 33(3): 263-289.

Molenberghs, P., Bosworth, R., Nott, Z., Louis, W. R., Smith, J. R., Amiot, C. E., Vohs, K. D. ve Decety, J. (2014). The Influence of Group Membership and Individual Differences in Psychopathy and Perspective Taking on Neural Responses When Punishing and Rewarding Others. *Human Brain Mapping*. 35(10): 4989-4999.

Mvududu, N. H. ve Sink, C. A. (2013). Factor Analysis in Counseling Research and Practice. *Counseling Outcome Research and Evaluation*. 4(2): 75-98.

Nazlı, S. (2008). Sosyal Davranış Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. (23): 57-62.

Neulinger, J. (1981). *To leisure an introduction*. Boston: Allyn and Bacon Inc.

Neuman, W. L. (2016a). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 1. Cilt (8. Baskı)*. (6. Baskıdan Çeviri) (Çeviri: Sedef Özge). Ankara: Yayın Odası.

Neuman, W. L. (2016b). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 2. Cilt (8. Baskı)*. (6. Baskıdan Çeviri) (Çeviri: Sedef Özge). Ankara: Yayın Odası.

Newman B. M., Lohman B. J. ve Newman P. R. (2007). Peer Group Membership and a Sense of Belonging: Their Relationship to Adolescent Behavior Problems. *Adolescence*. 42(166): 241- 263.

Norman, G. R. ve Streiner, D. L. (1998). *Biostatistics - The Bare Essentials*. Hamilton: B.C. Decker Inc.

Nunnally, J. C. ve Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory (3. Baskı)*. USA: McGraw-Hill.

Operario, D. ve Fiske, S. T. (1999). Integrating Social Identity and Social Cognition. *Social Identity and Social Cognition* (ss.26-54). UK: Blackwell Publisher.

Özkalp, E. (2011). *Sosyolojiye Giriş (19. Baskı)*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Packer, D. J. (2008). On Being Both with Us and Against Us: A Normative Conflict Model of Dissent in Social Groups. *Personality and Social Psychology Review*. 12(1): 50-72.

Passmore, A. ve French, D. (2001). Development and Administration of a Measure to Assess Adolescents' Participation in Leisure Activities. *Adolescence*. 36(141): 67-75.

Patton, M. Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri (2. Baskı)*. (3. Baskından Çeviri) (Çeviri Editörleri: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Pegem Akademi.

Pelham, B. W. ve Hetts, J. J. (1999). Implicit and Explicit Personal and Social Identity Toward a More Complete Understanding of the Social Self. *The Psychology of the Social Self* (ss.115–144). New York: Psychology Press.

Pillutla, M. M. (2011). When Good People Do Wrong: Morality, Social Identity, and Ethical Behavior. *Social Psychology and Organizations*. (ss. 353-367). New York: Routledge.

Pinch, P. ve Reimer, S. (2012). Moto-Mobilities: Geographies of the Motorcycle and Motorcyclists. *Mobilities*. 7(3): 439-457.

Punch, K. F. (2016). *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar (4. Baskı)*. (2. Baskıdan Çeviri) (Çeviri: Dursun Bayrak, H. Bader Arslan ve Zeynep Akyüz). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Ragheb, M. G. ve Tate, R. L. (1993). A Behavioural Model of Leisure Participation, Based on Leisure Attitude, Motivation and Satisfaction. *Leisure Studies*. 12(1): 61-70.

Ramthun, R. (1995). Factors in User Group Conflict Between Hikers and Mountain Bikers. *Leisure Sciences*. 17(3): 159-169.

Reicher, S., Spears, R. ve Haslam, S. A. (2010). The Social Identity Approach in Social Psychology. *The SAGE Handbook of Identities* (ss. 45-62). London: Sage Publications.

Reno, R. R., Cialdini, R. B. ve Kallgren, C. A. (1993). The Transsituational Influence of Social Norms. *Journal of Personality and Social Psychology*. 64(1): 104-112.

Riggio, R. E. (2013). *Introduction to Industrial/Organizational Psychology (6. Baskı)*. USA: Pearson.

Roger, W. S. (2011). *Social Psychology (2. Baskı)*. New York: McGraw-Hill.

Rosh, L., Offermann, L. R. ve Van Diest, R. (2012). Too Close for Comfort? Distinguishing Between Team Intimacy and Team Cohesion. *Human Resource Management Review*. 22(2): 116-127.

Rudnick, A. (2005). Psychiatric Leisure Rehabilitation: Conceptualization and Illustration. *Psychiatric Rehabilitation Journal*. 29(1): 63-65.

Ryan, R. M. & Connell, J. P. (1989). Perceived Locus of Causality and Internalization: Examining Reasons for Acting in two Domains. *Journal of Personality and Social Psychology*. 57(5): 749-761.

Sanderson, C. (2010). *Social Psychology*. USA: John Wiley & Sons.

Sansfaçon, S. ve Amiot, C. E. (2014). The Impact of Group Norms and Behavioral Congruence on the Internalization of an Illegal Downloading Behavior. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*. 18(2): 174-188.

Sarbin, T. R. ve Scheibe, K. E. (1983). A Model of Social Identity. *Studies in Social Identity* (ss.5-30). USA: Praeger Publishers.

Shaw, M. E. (1981). *Group Dynamics: The Psychology of Small Group Behavior* (3. Baskı). USA: McGraw-Hill.

Shenton A. K. (2004). Strategies for Ensuring Trustworthiness in Qualitative Research Projects. *Education for Information*. 22(2): 63-75.

Sherif, M. (1936). *The Psychology of Social Norms*. Oxford, England: Harper & Bros.

Sherif, M. ve Sherif, C. W. (1969). *Social Psychology*. New York: Harper and Row.

Sherman, S.J., Hamilton, D. L. ve Lewis, A. C. (1999). Perceived Entitativity and Social Identity Value of Group Membership. *Social Identity and Social Cognition* (ss. 80-110). UK: Blackwell Publisher.

Skousen, M. (2002). Leisure, the Basis of Culture. *Ideas on Liberty*. 52: 4-5.

Smith, J. R. ve Louis, W. R. (2008). Do as We Say and as We Do: The Interplay of Descriptive and Injunctive Group Norms in the Attitude-Behaviour Relationship. *British Journal of Social Psychology*. 47(4): 647-666.

Stebbins, R. A. (1982). Serious leisure: A conceptual statement. *Pacific Sociological Review*. 25(2): 251-272.

Stebbins, R. A. (1996). Volunteering: A Serious Leisure Perspective. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 25(2): 211-224.

Stebbins, R. A. (1997). Casual Leisure: A Conceptual Statement. *Leisure Studies*. 16(1): 17-25.

Stebbins, R. A. (2005). Project-Based Leisure: Theoretical Neglect of a Common Use of Free Time. *Leisure Studies*. 24(1): 1-11.

Stebbins, R. A. (2008). Right Leisure: Serious, Casual, or Project-Based?. *NeuroRehabilitation*. 23(4): 335-341.

Stebbins, R. A. (2013). *Planning Your Time in Retirement: How to Cultivate a Leisure Lifestyle to Suit Your Needs and Interests*. USA: Rowman & Littlefield.

Steffens, N. K., Cruwys, T., Haslam, C., Jetten, J. ve Haslam, S. A. (2016). Social Group Memberships in Retirement Are Associated with Reduced Risk of Premature Death: Evidence from a Longitudinal Cohort Study. *BMJ open*. 6(2): 1-10.

Stokowski, P. A. (1990). Extending the Social Groups Model: Social Network Analysis in Recreation Research. *Leisure Sciences*. 12(3): 251-263.

Strauss, A. L. (2003). *Qualitative Analysis for Social Scientist (14. Baskı)*. UK: Cambridge University Press.

Swann, W. B. ve Bosson, J. K. (2010). Self and Identity. *Handbook of Social Psychology (5. Baskı)* (ss. 589-628). New Jersey: John Wiley & Sons.

Swann Jr, W. B., Jetten, J., Gómez, Á., Whitehouse, H. ve Bastian, B. (2012). When Group Membership Gets Personal: A Theory of Identity Fusion. *Psychological Review*. 119(3): 441-456.

Sykes, M. D. ve Kelly, G. K. (2014). Motorcycle Tourism Demand Generators and Dynamic Interaction Leisure. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. 8(1): 92-102.

Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2014). *Psikolojide ve Eğitimde Ölçme Aracı Geliştirme (2. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*. (6. Baskıdan çeviri) (Çeviri Editörü: Mustafa Baloğlu). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tajfel, H. (1970). Experiments in intergroup discrimination. *Scientific American*. 223(5): 96-103.

Tajfel, H. (1972). Experiments in a Vacuum. *The Context of Social Psychology: A Critical Assessment* (ss. 69–119). London: Academic Press.

Tajfel, H. (1978). *Differentiation Between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Inter-Group Relations*. London: Academic Press.

Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories: Studies in Social Psychology*. New York: Cambridge University Press.

Tajfel, H. (1982). Social Psychology of Intergroup Relations. *Annual Review of Psychology*. 33(1): 1-39.

Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1979). An Integrative Theory of Intergroup Conflict. *The Social psychology of intergroup relations* (ss. 33-47). Monterey: Brooks/Cole.

Thürmer, J. L., Wieber, F. ve Gollwitzer, P. M. (2017). Planning and Performance in Small Groups: Collective Implementation Intentions Enhance Group Goal Striving. *Frontiers in Psychology*. 8(603): 1-12.

Tinsley, H. E., Hinson, J. A., Tinsley, D. J. ve Holt, M. S. (1993). Attributes of Leisure and Work Experiences. *Journal of Counseling Psychology*. 40(4): 447-455.

Tinsley, H. E. ve Tinsley, D. J. (1982). A Holistic Model of Leisure Counseling. *Journal of Leisure Research*. 14(2): 100-116.

Tinsley, H. E. ve Tinsley, D. J. (1987). Uses of Factor Analysis in Counseling Psychology Research. *Journal of Counseling Psychology*. 34(4): 414-424.

Torkildsen G. (2005). *Leisure and Recreation Management (5. Baskı)*. London: Routledge.

Trepte, S. ve Loy, L. S. (2017). Social Identity Theory and Self-Categorization Theory. *The International Encyclopedia of Media Effects* (ss. 1-13). London: John Wiley & Sons, Inc.

Tuckman, B. W. (1965). Developmental Sequence in Small Groups. *Psychological Bulletin*. 63(6): 384-399.

Turner, J. C. (1975). Social Comparison and Social Identity: Some Prospects for Intergroup Behaviour. *European Journal of Social Psychology*. 5(1): 1-34.

Turner, J. C. (1982). Towards a Cognitive Redefinition of the Social Group. *Social Identity and Intergroup Relations* (ss. 15-40). New York: Cambridge University Press.

Turner, J. C. (1991). *Social Influence*. Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Turner, J. C., Oakes, P. J., Haslam, S. A. ve McGarty, C. (1994). Self and Collective: Cognition and Social Context. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 20(5): 454-463.

Turner, J. C. ve Onorato, R. S. (1999). Social Identity, Personality, and the Self-Concept: A Self-Categorization Perspective. *The Psychology of the Social Self* (ss.11–46). New York: Psychology Press.

Turner, J. C., Reynolds, K. J., Haslam, S. A. ve Veenstra, K. E. (2006). Reconceptualizing Personality: Producing Individuality by Defining the Personal Self. *Individuality and the Group Advances in Social Identity* (ss. 11-36). London: Sage Publications.

Uçar, E. (2016). Sosyal Sermaye Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 1(1): 19-40.

Usal, A. ve Aslan, Z. (1995). Davranış Bilimleri (Sosyal Psikoloji). İzmir: Fakülteler Kitabevi.

Van Knippenberg, D., Van Knippenberg, B., Monden, L. ve De Lima, F. (2002). Organizational Identification After a Merger: A Social Identity Perspective. *British Journal of Social Psychology*. 41(2): 233-252.

Van Vugt, M. ve Hart, C. M. (2004). Social Identity as Social Glue: The Origins of Group Loyalty. *Journal of Personality and Social Psychology*. 86(4): 585-598.

Velicer, W.F. (1976). Determining the Number of Components from the Matrix of Partial Correlations. *Psychometrika*. 41(3): 321–327.

Velicer, W. F. ve Fava, J. L. (1998). Affects of Variable and Subject Sampling on Factor Pattern Recovery. *Psychological Methods*. 3(2): 231-251.

Veno, A. (2009). *The Brotherhoods Inside the Outlaw Motorcycle Clubs (3. Baskı)*. Australia: Allen&Unwin.

Walker, L. (2010). Tourism and Leisure Motorcycle Riding. *Drive Tourism: Trends and Emerging Markets* (ss. 146–158). London: Routledge.

Weddell, M. (2014). Travel Preferences of Recreational Motorcyclists'. *Journal of Tourism Insights*. 5(1): 1-11.

Wood, L. A. (1983). Loneliness and Social Identity. *Studies in Social Identity* (ss.33-50). USA: Praeger Publishers.

Woolley, A. W., Hackman, J. R., Jerde, T. E., Chabris, C. F., Bennett, S. L. ve Kosslyn, S. M. (2007). Using Brain-Based Measures to Compose Teams: How Individual Capabilities and Team Collaboration Strategies Jointly Shape Performance. *Social Neuroscience*. 2(2): 96-105.

Yağmur, Y. ve Tarcan-İçigen, E. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Süreci ve Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*. 27(2): 227-242.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK 1: Araştırma Soruları

1. Kişilerin rekreatif gruplara katılma nedenleri nelerdir?
 - 1.1.Motosiklet tutkunuz nasıl başladı?
 - 1.2.Motosiklet ile seyahat etmenizin nedenleri nelerdir?
 - 1.3.Motosiklet gruplarıyla seyahat etmek hangi istek ve beklentilerinizi karşılıyor?
 - 1.4.Motosiklet gruplarıyla seyahat etmenin normal hayatınıza katkıları nelerdir?
 - 1.5.Motosiklet kullanmak için nelerden vazgeçiyorsunuz?
 - 1.6.Neden bireysel değil de grup ile seyahat ediyorsunuz? Arasındaki fark nedir?
(Hangisinden daha çok hoşnut olursunuz?) (Özgürlüğü kısıtlayıcı değil mi?)
 - 1.7.Motosiklet kullanımının sizi maddi açıdan zorladığını düşünüyor musunuz?
 - 1.8.Araba ile kıyaslayınca motosiklet kullanmayı nasıl değerlendirirsiniz?
(Rahatlık vb.)
2. Rekreatif grupların iç dinamikleri nelerdir? Grup içi bireyler arası etkileşim nasıl gerçekleşmektedir?
 - 2.1.Motosiklet grubuna katılımınız nasıl oldu? Bir süreç miydi? Zaman içinde mi en iyi grubu buldunuz? Diğer gruplara katılım oldu mu daha önce?
 - 2.2.Motosiklet gruplarındaki arkadaşlarınıza kendinizi yakın hissediyor musunuz?
Ortak ve farklı özellikleriniz nelerdir? Her kesimden kişiler grupta var mı?
 - 2.3.Sadece motosiklet kullandığınız zaman mı bir araya geliyorsunuz? Buluşma sıklığınız nedir?
 - 2.4.Seyahat edilecek grup her zaman aynı mı oluyor? Yeni üye gruba girebiliyor mu? Yeni üye nasıl karşılanıyor? Katılım nasıl sağlanıyor?
 - 2.5.Grubun mevcut kuralları var mıdır? Bunlar nelerdir?
 - 2.6.Grubun içinde olmanın, grupla seyahat etmenin sıkıntıları nelerdir? Alınan kararlara itiraz ettiğiniz oluyor mu? Tartışma vb. durumlar oluyor mu?
 - 2.7.Motosiklet grubuna ve grup içindeki arkadaşlarınıza kendinizi ait hissediyor muyuz? Ait olmak için neler gerekmektedir? Gruptaki bireyler arasında duygusal bağ nasıldır? Grup içinde kendinize yakın ve uzak bulduğunuz kişiler var mıdır?
 - 2.8.Motosiklet gruplarıyla diğer grupları karşılaştırır mısınız? Bu gruplarda da arkadaşlarınız var mı? Karşılaştırdığımızda motosiklet gruplarını daha üstün gördüğünüz yönler nelerdir?

3. Rekreatif grupların bireylerin sosyal kimliklerine etkileri nelerdir?
 - 3.1.Kendinizi bir motosiklet kullanıcısı olarak nasıl tanımlarsınız?
 - 3.2.Bir motosiklet kullanıcısında olması gereken karakteristik özellikler nelerdir?
 - 3.3.Motosiklet gruplarında olmak onlarla seyahat etmek hayat tarzınızı ve yaşamınızı etkilediğini düşünüyor musunuz?
 - 3.4.İçinde bulunduğunuz motosiklet grubu sizin için ne kadar önemli ve değerlidir?
 - 3.5.Motosikletçiliğe ve bu gruplara dair bilgilerinizi yeterli buluyor musunuz?
Kendinizi eksik gördüğünüz yerler var mı?
 - 3.6.Motosiklet kullanmaktan sıkıldığınız artık yeter dediğiniz zamanlar oldu mu?
 - 3.7.Motosiklet kullanana, motosiklet gruplarında olan insanlara farklı bir bakış açısı olduğunu düşünüyor musunuz? Sizin de bu şekilde gördüğünüz gruplar var mı?
 - 3.8.Bir kadın olarak erkeklere özgü olarak görünen bu faaliyetin sizi zorladığını düşünüyor musunuz? (Kadın katılımcılara sorulabilir)
 - 3.9.Bir erkek olarak kadınların bu faaliyetlere katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

4. Demografik sorular

- 4.1.Kaç yıldır motosiklet kullanmaktasınız?
- 4.2.Kaç yıldır motosiklet gruplarına üyesiniz?
- 4.3.En son ne zaman bir motosiklet grubuyla seyahate çıktınız?
- 4.4.Motosiklet grubuyla seyahate çıkma sıklığınız nedir?
- 4.5.Mesleğiniz?
- 4.6.Yaşınız?

EK 2: Görüşmeler Sonrası Oluşturulan İçerik Analizi

Tema 1: Motosiklet ile seyahat etme	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Özgürlük	Hayatı kaçırmamak, şehir baskısından kaçmak, kafayı rahatlatma, özgüven, motorun hakimiyeti
Haz duygusu	Rüzgârı hissetme, motosikletin sesi, çevrenin kokusu, doğayı hissetme
Motosiklete İlgi	İki tekere ilgi, içgüdüsel, heveslenme, aileden gelme
Adrenalin tutkusu	Viraj deneyimi, hız yapma, macera ruhu
Başarma duygusu	Risk
Özenmek	Başkalarından görme, gösteriş, sosyalleşme
Karşılaştırma	Park etme, trafikten kaçma, ulaşılabilirlik, ucuzluk
Engeller	İklim koşulları, kazalar, aile baskısı, maddiyat, konfor eksikliği, toplumsal algı, çalışma koşulları

Tema 2: Motosiklet grubuyla seyahat etme	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Güvenlik	Kaygıda azalma, kazalar, arıza, yardımlaşma, dışsal faktörleri azaltma, dikkati koruma
Sosyalleşme	Yalnızlıktan kurtulma isteği, yeni arkadaşlar edinme, keyifli vakit geçirme, aktivitelere katılma, yeni yerler görme
Deneyim kazanma	Sürüş deneyimi, mekanik (motosiklete özgü) bilgi öğrenme, yeni rotalar keşfetme, eğitimler
Deneyim paylaşma	Aynalama, anı fotoğraflama, toplu sürüş deneyimi
Eşitlik	Her kesimden insanın olması, motosiklet fiziksel yapısının önemsizliği
Birliktelik isteği	Toplumun bireyselleşmesi, ortak hareket etme, gruba uyum
Grubun gücü	Kulübün tanınırlığı, saygınlık kazanma, dışarıya korku verme, her yerde üyesinin olması, kalabalık olma isteği
Katılım Süreci	Arkadaş tavsiyesi, yol üzerinde karşılaşma, sosyal medya
Farkındalık yaratmak	Çok sayıda motosikletle seyahat, özel sürüşlere (resmi kortej) katılma
Grubun yapısı	Hiyerarşi, kuralların ağırlığı, esneklik, kullanılan motor türü
Kurallar	Sürüş düzeni, güvenliği sağlayıcılar, motosiklet hacmi, sollama yasağı, hız limiti, tam ekipman, alkolsüz kullanma
Saygınlık kazanma isteği	Gösteriş

Tema 3: Motosiklet grubuyla seyahat etme devamlılığı	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Duygusal Bağ	Yelek kardeşliği, dostluk, yakınlık, grup sevgisi, saygısı, mutluluk, özlem, arkadaşlarına güven
Aidiyet	Gruba ve yeleğe aidiyet, grubun önemi, grubun değeri, zorunluluklar, alışkanlıklar, gönüllülük, feragat etme (aileden, maddiyattan, zamandan)
Sosyal Destek	İş imkanı sağlama, sorunlarını çözme, maddi ve manevi destek, grup dışı destek
Sosyal Çevre	Her statüden bireye ulaşabilme, çevrenin genişlemesi, tanınırlığın artması
Sosyal Sorumluluk Projeleri	Yardım kampanyaları, diğer STK destek
Grubu temsil etme	Yelek, ritüeller, yamalar
Grupta konum	Kazanılan otorite, gruba verilen emek, fedakârlıklar, sorumluluklar
Gruplar arası karşılaştırma	Diğer rekreatif gruplarla karşılaştırma, grubun büyüklüğü, kullanılan motor türü, üstünlük
Grup içi etkinlikler	Buluşma sıklıkları, ailece görüşmeler
Sorunlar	Özgürlük kısıtları, sözlü tartışma, kişisel egolar, çatışmalar, fikir ayrılıkları, sürüş düzenini bozma, bireysel hatalar, kişisel sürüş performansı, motorların güç farkı

Tema 4: Sosyal Kimlik	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Özgürlük	Cesur kararlar, özgüven gelişimi
Güvenlik	Tam koruma, sağlık
Birliktelik	Toplu hareket etme, yardımlaşmanın verdiği haz, duygusal bağ
Gruba Bağlılık	Kabullenme, kulüp kültürü
Tecrübe	Bilgi aktarımı, sürekli eğitimler
Yaşam tarzı	Motosikletin değiştirdiği: Daha rahat kıyafetler, zamanı değerli kullanma, hayatın varlığını anlama, Grubun değiştirdiği: Dövmeler, bandana, baf, saç ve sakal, arkadaşlıklar, daha fazla seyahat, işten çok daha fazla zaman ayırma, sosyalleşme
Bedensel özellikler	Dayanıklılık, dikkat, çeviklik, refleks, denge
Mental özellikler	Zindelik, pozitif enerji depolama, huzur, disiplinli olma
Kişisel Özellikler	Duyarlılık, rahat olmak, özlem duymak, yardımseverlik, haksızlığı kabul etmemek, bilinçli olmak, hoş görülme olmak, sorumluluk sahibi olmak, yenilenme, zeki olmak, her yere vaktinde ulaşım sağlamak, Disiplinli olmak

EK 3: Odak Grup Çalışmaları Sonrası Oluşturulan İçerik Analizi

Tema 1: Motosiklet ile seyahat etme	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Haz duygusu (Özgürlük)	Hayatı kaçırmamak, şehir baskısından kaçmak, kafayı rahatlatma, özgüven, motorun hakimiyeti Rüzgârı hissetme, motosikletin sesi, çevrenin kokusu, doğayı hissetme, tutku
Motosiklete İlgi	İki tekere ilgi, içgüdüsel, heveslenme, aileden gelme, merak
Adrenalin tutkusu (Başarma Duygusu)	Viraj deneyimi, hız yapma, macera ruhu, ivmelenme hissi Risk, risk alma, doğaya karşı mücadele
Rahatlık	Park etme, trafikten kaçma, ulaşılabilirlik, ucuzluk, her yere girebilme, hızlı ulaşım
Kısıtlar	İklim koşulları, kazalar, aile baskısı, maddiyat, konfor eksikliği, toplumsal algı, çalışma koşulları, sözlü iletişim,

Tema 2: Motosiklet grubuyla seyahat etme	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Güvenlik	Kaygıda azalma, kazalar, arıza, yardımlaşma, dışsal faktörleri azaltma, dikkati koruma
Sosyalleşme	Yalnızlıktan kurtulma isteği, yeni arkadaşlar edinme, keyifli vakit geçirme, aktivitelere katılma, yeni yerler görme
Deneyim kazanma	Sürüş deneyimi, mekanik (motosiklete özgü) bilgi öğrenme, yeni rotalar keşfetme, eğitimler
Deneyim paylaşma (Birliktelik isteği)	Aynalama, anı fotoğraflama, toplu sürüş deneyimi, topluluk içinde olmak, ortak hareket etme, gruba uyum, ortak amaçları yerine getirme, aynı amaca sahip insanlarla bir araya gelme, aynı amaca hizmet etmek, ortak sevgi etrafında toplanma
Eşitlik	Her kesimden insanın olması, motosiklet fiziksel yapısının önemsizliği
Grubun gücü, Saygınlık kazanma isteği, (Farkındalık yaratmak)	Kulübün tanınırlığı, saygınlık kazanma, dışarıya korku verme, her yerde üyesinin olması, kalabalık olma isteği, gösteriş, Çok sayıda motosikletle seyahat, özel sürüşlere (resmi kortej) katılma, trafikte fark edilmek.
Grubun yapısı	Hiyerarşi, kuralların ağırlığı, esneklik, kullanılan motor türü
Kurallar	Sürüş düzeni, güvenliği sağlayıcılar, motosiklet hacmi, sollama yasağı, hız limiti, tam ekipman, alkolsüz kullanma, uyarılar

Tema 3: Motosiklet grubuyla seyahat etme devamlılığı	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Duygusal Bağ Sosyal Destek	Yelek kardeşliği, dostluk, yakınlık, grup sevgisi, saygısı, mutluluk, özlem, arkadaşlarına güven, İş imkanı sağlama, sorunlarını çözme, maddi ve manevi destek, grup dışı destek
Aidiyet	Gruba ve yeleğe aidiyet, grubun önemi, grubun değeri, zorunluluklar, alışkanlıklar, gönüllülük, feragat etme (aileden, maddiyattan, zamandan)
Sosyal Çevre	Her statüden bireye ulaşabilme, çevrenin genişlemesi, tanınırlığın artması
Sosyal Sorumluluk Geliştirme	Yardım kampanyaları, diğer STK destek
Grubu temsil etme Grupta konum	Yelek, ritüeller, yamalar, kazanılan otorite, gruba verilen emek, fedakârlıklar, sorumluluklar
Gruplar arası karşılaştırma	Motosiklet gruplarıyla karşılaştırma, Diğer rekreatif gruplarla karşılaştırma, grubun büyüklüğü, kullanılan motor türü, üstünlük
Engeller	Özgürlük kısıtları, sözlü tartışma, kişisel egolar, çatışmalar, fikir ayrılıkları, sürüş düzenini bozma, bireysel hatalar, kişisel sürüş performansı, motorların güç farkı, kalabalık olma, gruptan sıkılmak, aidatlar
Grup İçi etkinlikler	Buluşma sıklıkları, ailece görüşmeler

Tema 4: Sosyal Kimlik	
Kategoriler	Alt Kategoriler
Özgürlük	Cesur kararlar alma, özgüven gelişimi, serbestlik
Güvenliğe Önem	Tam koruma, sağlık, kurallara uyma
Bağlılık	Kabullenme, kulüp kültürü, öncelik
Kendini Geliştirme	Bilgi aktarımı, sürekli eğitimler
Yaşam tarzı	Motosikletin değiştirdiği (daha rahat kıyafetler, zamanı değerli kullanma, hayatın varlığını anlama) Grubun değiştirdiği (dövmeler, bandana, baf, saç ve sakal, arkadaşlıklar, daha fazla seyahat, işten çok daha fazla zaman ayırma, sosyalleşme)
Kazanımlar	Motosikletin sağladığı (dayanıklılık, dikkat, disiplin, çeviklik, refleks, denge, kıvraklık) Grubun Sağladığı (zindelik, pozitif enerji depolama, huzur, olma, sağlıklı düşünme, şüphe duyma, özgünlük)
Kişisel Özellikler	Duyarlılık, rahat olmak, özlem duymak, yardımseverlik, haksızlığı kabul etmemek, bilinçli olmak, hoş görülme olmak, sorumluluk sahibi olmak, yenilenme, zeki olmak, her yere vaktinde ulaşım sağlamak, Disiplinli olmak

EK 4: Madde Havuzu

Tema 1	
Kod 1 (Haz Duygusu)	Kod 4 (Rahatlık)
Motosiklet özgürlüktür.	Motosiklette park etme sorunu yoktur
Motosiklet özgürlük duygusu verir.	Motosiklet ile trafik çok rahattır.
Motosiklet rüzgarı hissetmektir.	Motosiklet zamana karşı kullanılan en hızlı araçtır.
Motosiklet hakimiyet duygusu verir.	Motosiklet ile ulaşacağımız yere daha rahat ulaşıyorum.
Motosiklette kafama göre hareket ederim.	Motosiklet ile ulaşım konusunda giremeyeceğim yer yoktur.
Motosiklette bütün sorumluluk sana aittir.	Motosiklet ile trafik sorunundan kurtuluyorum.
Motosiklette kendimi daha özgür hissediyorum.	Motosiklet ile her yolun sonuna kadar gidebilirim.
Motosiklet özgürlük ruhunu yaşatabilen bir alettir.	Motosiklet yakıt bakımından daha tasarrufludur.
Motosiklet ile yaşamak istediğin süreyi yaşarsın.	Motosiklet ile trafikte takılmıyorsun.
Motosiklet ile daha bağımsız hissediyorum.	Motosiklet ile istediğim yere girebilirim.
Motosiklet kullanmaktan keyif alıyorum.	Motosiklet ile diğer araçların giremeyeceği yerlere girerim.
Motosiklet kullanmak hoşuma gitmektedir.	Motosiklet ile her yeri daha rahat görürüm.
Motosiklet kullanmak büyük zevk verir.	Motosiklet ile bütün çevreyi görürüm.
Motosiklet beni cezbetmektedir.	Kod 5 (Kısıtlar)
Motosikletin hissiyatı farklıdır.	Motosiklette iletişim sınırlıdır.
Motosiklette doğayı hissediyorum.	Motosiklette konfordan vazgeçerim.
Motosikletin verdiği hissiyat konforun üzerine geçmektedir.	Motosiklet yorucu bir aktivitedir.
Büyük güçteki motosikletleri sürmek daha keyiflidir.	Motosiklet ekonomik bir araç değildir.
Motosikletin sesini dinlemek keyif verir.	Motosiklet ekipmanlarının pahalı olması beni zorlamaktadır.
Motosiklet ile doğunun kokusunu hissediyorum.	Motosiklet pahalı bir aktivitedir.
Nereye gittiğim değil motosiklet ile nereye gittiğim önemlidir.	Aşırı sıcaklarda motosiklet kullanmak zorlamaktadır.
Motosiklet manevi anlamda ruhumu okşuyor.	Trafik kazaları motosiklet kullanmak için engeldir.
Motosiklet ile çevreyi seyretmekten keyif alırım.	Çalışma koşullarım motosiklet kullanmamı etkiliyor.
Motosiklet ile seyahat etmek daha keyiflidir.	Çok sıcakta motosiklet eziyet haline gelir.
Motosiklet ile seyahat ederken sıkılmıyorum.	Yağmurda motosiklet kullanmak tehlikelidir.

Kod 2 (İlgi)	İklim koşulları motosiklet kullanmamı engelleyebilir.
Motosiklet benim için bir tutkudur.	Çalışma koşullarım sebebiyle motosiklete çok fazla zaman ayıramıyorum.
Motosiklet tutkusu çocukluğumda başladı.	Ailem motosiklet kullanmama karşı çıkmaktadır.
Diğer araçlara hiç ilgim olmadı.	Çok soğuk havalarda motosiklet kullanmam.
Motosiklet tamamen bir hobidir.	Ailevi nedenler motosiklet kullanmama engeldir.
Motosiklete kendimi ait hissediyorum.	Aşırı yağmurda görüş açısı azaldığından motosiklet kullanmam.
Motosiklet tutkum ailemden gelmektedir.	Benzin fiyatları motosiklet kullanmamı engelliyor.
Motosiklete ilgim bir özenmeyle başladı.	Motosiklet ekipmanları çok pahalıdır.
Arabanın içinde kapanmış gibi hissettiğim için motosiklete başladım.	Motosiklette bireysellik vardır.
İşim nedeniyle motosiklete başladım.	Motosikleti yol yaptıkça daha iyi anlarsın.
Motosiklete bir hevesle başladım.	Alkollü motosiklet kullanmak intihardır.
İki tekere ilgim vardır.	Motosiklette kaporta olmadığı için güvenlik ön plandadır.
Motosiklete ilgim merak ile başladı.	Herkes motosiklet ile kaza yapmıştır.
Motosiklete ilgim çevremdeki insanlara özenerek başladı.	Motosiklete bağımlıyım.
Kod 3 (Adrenalin Tutkusu)	Motosiklet kullanmak için ailemden vazgeçtim.
Motosikleti bedenimde hissediyorum.	Motosikleti sürmek için yola çıkarız.
Motosiklette kaporta sensin	Kendi kullandığım motosiklet dışında diğer motosiklet türlerinden anlamam.
Motosiklet riskli bir araçtır.	Geçmişin taşıtı nasıl atarsa günümüzde de motosiklettir.
Motosiklet macera ruhu verir.	Motorumun ne kadar değerli olduğunu ondan uzaklaştığım zaman anlıyorum.
Motosiklet ile viraj deneyimi adrenalin salgılatır.	Motosikleti etkinliklere katılmak için kullanırım.
Riskli bir aletin üzerinde olmak beni canlı tutuyor.	Motosiklet kullanmak için ailemden vazgeçtiğim zamanlar oluyor.
Virajlı yollarda motosiklet kullanmak daha keyiflidir.	Motosikleti tehlikeli yapan üstüne binen adamdır.
Motosiklet üzerinde sürekli bir heyecan olduğu için adrenalinini hissedersin.	Arabada kendimi kafese kapatılmış gibi hissediyorum.
Motosikletin ivmelenme hissi ayrı keyif verir.	Motosiklet kullanıcıları bir filmin başrol oyuncularındır.

Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	Motosiklet tehlikeli değildir üzerindeki insan tehlikelidir.
Motosiklet ile hayatınızı riske atarsınız.	Motosiklette insan canından fedakarlık yapar.
Motosiklet ile doğayla mücadele edersin.	Diğer insanların motosiklet kullanırken bana bakması motosiklet kullanmama bir sebeptir.
Zor koşullar altında motosiklet kullanmak ayrı bir keyiftir.	Motosiklete bir yere gitmek için binilmez, binmek için bir yere gidersin.
Motosiklet ile rüzgarla çarpışmak keyiflidir.	

Tema 2	
Kod 1 (Güvenlik)	Kod 5 (Eşitlik)
Bilmediğin bir rotayı grupla gezmek daha güvenlidir.	Grup içinde çok çeşitli insanlar vardır.
Grup sürüşünde güvenliği sağlayan (lider ve artçı) kişiler vardır.	Grup içinde her telden insan vardır.
Motosiklet riskli bir araç olduğu için yanında birinin olmasında fayda vardır.	Grup içindeki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.
Grup ile uzun yolda güven hissiyatımı pekiştiririm.	Grup içindeki farklılıklara özgü konuşmalar yapılmaz.
Grup sürüşünün olmazsa olmazı güvenlidir.	Grup içinde herkes birbirini olduğunu gibi kabullenmiştir.
Başına bir şey geldiğinde yanında birinin olması güven duygusu verir.	Grup içinde hangi gelir grubundan olursa olsun aynı masada oturulur.
Grup bir bütünlük sağladığı için güvenlik sağlar.	İki tekere binen herkes bizim dostumuzdur.
Toplu sürüşlerde daha huzurlu hissederim.	Grup içinde herkes eşittir.
Yarı yolda hiçbir arkadaşımızı bırakmayız.	Farklı tarzda motosiklet kullananlara da saygı duyulur.
Grup sürüşünde kendini güvende hissediyorsun.	Grup içinde kimse kişinin sosyal statüsüne bakmaz.
Grup sürüşünde birbirimizi kollarız.	Bireysel sürüş performansının gruba katılımda önemli değildir.
Motosiklet tehlikeli bir araçtır yanında birisinin olması güven hissi verir.	Grup içinde herkes eşit haklara sahiptir.
Tehlike içgüdüğü yanında biri olunca azalıyor.	Gruba girmek için kullanılan motosikletin markasının bir önemi yoktur.
Motosiklet ile yaşayabileceğim aksaklıkları grup arkadaşlarım sayesinde yaşamıyorum.	Grup içinde her gelir grubundan insan vardır.
Kaza ve arızalarda grup içindeki arkadaşlarımın bana yardım edeceğini bilirim.	Kod 6 (Farkındalık Yaratma)

Grup sürüşünün en büyük avantajı güvenlidir.	Diğer trafik araçları motosiklet gruplarına daha fazla saygı gösterir.
Grup içinde grubu varılacak yere tek parça götürmek için güvenlik görevlileri vardır.	Toplumda kendini bir yere getirememiş kişiler grupta saygınlık kazanır.
Kişinin tamamen güvenlik sürüş yapabilmek için gruba dahil olması gerekir.	Motosiklette en önemli sıkıntı diğer araç sürücülerinin görmezden gelmeleridir.
Motosiklet kullanmaya yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	Grup, dışarıdaki insanların ilgisini çeker.
Grup içinde her zaman arkayı kollayan birileri vardır.	Bir ortama grup olarak girmek farklıdır.
Grup sürüşünde güvenliği tehlikeye atan dışsal faktörler(sıkıştırma, taciz, vb.) azalır.	Bu grubun içinde birlikteliğin gücü vardır.
Grup sürüşünde herkes daha dikkatli olduğu için güvenlik ön plandadır.	Grubun ülkenin her yerinde üyesi vardır.
Grup sürüşünde motosikletin arıza yaptığında seninle durup sorunu çözebilecek insanlar vardır.	Normal hayatımda sıradan bir insanken grup içinde bir statü kazanıyorsun.
Kod 2 (Sosyalleşme)	Bir grubun üyesi olunca trafikte diğer araçlar senden çekiniyor.
Grupla seyahate çıkmak daha keyiflidir.	Diğer araçlar korkuya dayalı saygı gösterir.
Grupta yeni insanlarla tanışıyorsun.	Çok sayıda motosiklet ile sürerek farkındalık yaratırız.
Grupta yeni arkadaşlıklar kuruyorsun.	Grupla özel kortejlere katılarak sürüş yapmak büyük mutluluk verir.
Grup olarak bir yerde dinlendiğin zaman daha keyifli oluyor.	Çok sayıda motosiklet ile gezilerin bir heybeti oluyor.
Grupla verilen molalar daha keyifli geçer.	Bu grubun içinde olmak özendiriyor.
Grup içindeki arkadaşlarımla sohbet kafamı rahatlatıyor.	Motosiklet grubunda birliktelik ruhu vardır.
Grup sürüşlerinde sıkılmıyorum.	Motosiklet grubunda insanlar bir kimlik sahibi olurlar.
Grup içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşıyorum.	Motosiklet grubuyla gittiğimiz yerlerdeki insanlarla daha kolay iletişime geçeriz.
Grup sürüşü daha keyiflidir.	Toplu sürüşlerde diğer araçlar bize dikkat ediyor.
Grup sürüşlerinde sohbet edebileceğin insanlar olduğunda daha zevkli geçer.	Grup sayesinde daha çok insanın hayranlığını kazanıyorum.
Grup içinde sürekli yeni arkadaşlar edinirim.	Birliğimiz kuvvetimizden gelmektedir.
Gittiğimiz yerlerde yeme-içme ve eğlence grup arkadaşlarımla daha keyifli hale gelir.	Motosikletin varlığına dikkat çekmek için grupla süreriz.

Motosiklet grubunda sevdiğim arkadaşlarımla etkinliklere katılmak mutluluk verir.	Grubun gücüyle birçok işimi halledebileceğimi düşünüyorum.
İnsanların beraber bir şeyleri paylaştığı bir grubuz.	Kod 7 (Kurallar)
Motosikletteki yalnızlığı yanında süren arkadaşın giderir.	Grupta belli bir düzende sürüş yapılmaktadır.
Yalnız yapılan seyahatler keyifli değildir.	Grup sürüşlerinde sollama yasaktır.
Grup etkinliklerde keyifli vakit geçirmemi sağlıyor.	Tam ekipmanla motosiklet kullanmak şarttır.
Mutluluğu grup arkadaşlarımla yaşamak daha keyiflidir.	Grup sürüşünde lideri geçmek yasaktır.
Bir yere birlikte seyahat etmekten keyif duyuyoruz.	Motosikleti alkollü kullanmak yasaktır.
Grupla birlikte daha fazla yer görüyorum.	Kavga gruptan atılma sebebidir.
Grup sürüşlerinde güzel dostluklar kazanıyorum.	Grup içindeki birine küfür etmek yasaktır.
Grup sayesinde yeni yerler görüyorum.	Grup sürüşünde belli bir hız limiti vardır.
Yeni arkadaşlarınızın olmasına çok daha fazla olanak sağlayan bir tutkudur motosiklet.	Seyahat öncesi briefing verilir.
Kod 3 (Deneyim Kazanma)	Grup sürüşünde herkes sırasını bilir.
Grupla bilmediğin yollara gidiyorum.	Güvenlik dışında belirlenen sürüş sırası değişmez.
Grup arkadaşlarımdan yeni rotalar öğreniyorum.	Grup sürüşünde yol kaptanına uyulması gerekir.
Uzun yol tecrübesini grup sürüşlerinde kazanırım.	Kod 8 (Grubun Yapısı)
Grup içindeki deneyimli kişilerden tecrübe kazanıyorum.	Grup içinde bir hiyerarşi vardır.
Sürüşlerde birbirimize yardımcı oluruz.	Grup sürüş düzeninde bir hiyerarşi vardır.
Grup içinde ileri sürüş eğitimleri alıyorum.	Grup sürüşünde lideri geçmek yasaktır.
En güzel yerlere grup sayesinde gidebiliyorum.	Motosiklet gruplarının kendi hiyerarşik yapılanması vardır.
Gruptaki insanların bilgi ve tecrübelerini kazanıyorum.	Grupta biat kültürü vardır.
Sürüş kesinlikle ve kesinlikle grupta öğrenilir.	Grubumuzun şartları oldukça esnektir.
Sürüş deneyimimi geliştirmede grup sürüşleri önemlidir.	Grubu bir arada tutmanın en iyi yolu hiyerarşidir.
Bilmediğim şeyleri grup içerisinde öğreniyorsun.	Dernek olan gruplarda yönetimin olması yasal şarttır.
Grup içinde bilmediklerimizi öğreniyoruz.	Grubun kurallarını öğrendikten sonra bu grupta olmak istedim.

Kod 4 (Deneyim Paylaşma)	Diğer İfadeler
Grup sürüşlerinde deneyim paylaşıyorum.	Motosikleti bir hava atma aracı olarak kullanırım
Grup sürüşlerinde gruba uyum sağlarım.	Grup sürüşünü nasıl daha iyi yaparız düşünürüz.
Grup liderine uyum sağlarım.	İnsanlara motosiklet kültürünü tanıtmak için etkinlikler yaparız.
Grupta birliktelik hissediyorum.	Motosiklet grubunun özgürlüğü kısıtladığını düşünüyorum.
Grupla seyahatte paylaşım vardır.	Bir gruba üye olmanın benim açımdan çok bir önemi yoktur.
Tek başına yapamadıklarını grupla birlikte yapma imkanı vardır.	Belirli bir amaç için grupla birlikte süreriz.
Grupta herkes uyumludur.	Aynı amaca hizmet etmek için grupla birlikte süreriz.
Grupla seyahat ettiğimiz yerlerde paylaşımlarımız fazladır.	İlk motosiklet grubuna trafikte katıldım.
Grup sürüşünde tek ruh haline geliriz.	Grubun içindeki diğer üyelerin tavsiyesiyle gruba yeni üye alınabilir.
Grup içinde takım olmanın ruhunu yansıtırız.	Haftada bir gün grup toplantısı yaparız.
Ne şartlarda olursa olsun motosiklet grubuna uygun davranırım.	Gruba yeni üye belli kurallar çerçevesinde alınır.
İnsan yaradılış itibarıyla toplum içinde yaşamak ister.	Gruba yeni girecek kişinin karakteri önemlidir.
Senin benzerin bir motoru yolda seyretmek ayrı bir keyif verir.	
Grup içinde yanımdaki kişinin sürüşünü seyredebilirim.	
Eksik kalan taraflarımı grup içinde tamamlıyorum.	
Grup sürüşünde bir orkestra gibi hareket ederiz.	
Grup arkadaşlarımla sürüş deneyimini paylaşmak büyük keyif verir.	
Grup arkadaşlarımla aynı zevki paylaşıyoruz.	
Grupta ortak özelliğimiz motosiklet kullanmaktır.	
Grup sürüşü görsel olarak daha güzeldir.	
Grup sürüşünde kalabalığın verdiği bir haz vardır.	
Motosiklet grubunda amaç ortak paydada buluşmaktır.	
Grup içinde ortak amaçları yerine getirmek için süreriz.	

Grup sürüşünde dışarıdan bakıldığı zaman güzel bir görüntü oluyor.	
Toplu sürüşün keyfi daha farklıdır.	
Bir bedenini uzvu gibi yol alarak deneyim paylaşmak	
Paylaşmak güzeldir.	

Tema 3	
Kod 1 (Duygusal Bağ)	Kod 5 (Grubu Temsil Etme)
Bizi birbirimize bağlayan şey motosiklettir.	Motosiklet grubunu giydiğimiz yelekler ile temsil ederiz.
En sevdiğim dostlarım motosiklet grubundadır.	Motosiklet grubunun kendine ait ritüelleri vardır.
Motosiklet grubunda çok can dostum vardır.	Üzerimde grup yeleği olduğunda grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.
Grup içindeki arkadaşlarıma kendimi yakın hissediyorum.	Tek başımıza yaptığımız hareketlerin de tüm grubu bağladığını düşünüyorum.
Hayatın içinde her zaman motosiklet grubuyla birlikteyimdir.	Yelek giyme merasimlerimiz vardır.
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla aynı yolda kader arkadaşlığı yapıyoruz.	Üzerimde grup yeleği olduğunda alkollü motosiklet kullanmaktan kaçınırım.
Grup içindeki arkadaşlarımla ailecek görüşürüz.	Gruba aidiyetimi yeleğin sağladığını düşünüyorum.
Motosiklet grubunda bir aile gibiyizdir.	Bütün yelekli üyeler havalıdır.
Grup arkadaşlarımla yaptığım seyahatlerde her şeyi unuturum.	Yeleğin üstünde bulunan yamalar önemlidir.
Grup içinde kardeşlik esastır.	Grubun yeleği sayesinde dışarıda tanınıyorum.
Grup içinde zamanla ağabey/abla kardeş oluyorsun.	Grubu duyulan sevgi ve saygı grubun yeleği sayesinde.
Bizi birbirimize bağlayan şey kardeşliktir.	Grubun yeleği benim için önemlidir.
Motosiklet haricinde grup içinde çok büyük arkadaşlıklar vardır.	Yelek dışarıda grubun tanınmasını sağlar.
Grupta dostluklarım daha fazla ilerliyor.	Grup yeleği belli bir aşamadan geçildikten sonra alınır.
Grup içindeki arkadaşlarımızla ilişkimiz dostluğun ötesindedir.	Yelek üzerindeki yamalar bir kazada tanımamızı sağlar.
Motosiklet arkadaşlarımla çok yakınızdır.	Grup yeleğini yemin ettikten sonra giyeriz.
Grup içindeki bazı arkadaşlarıma uzağımdır.	Yelek üzerindeki yamalar çoğaldıkça gruba olan aidiyetim artmaktadır.
Motosiklet olmadığı zamanlarda da grup arkadaşlarımla görüşürüz.	Yer üye zamanından feragat ederek grubu için çalışır.

Grup içindeki aile bağları güçlüdür.	Grup, verdiğimiz emeklerle daha değerli hale geliyor.
Motosiklet grubunda kardeş seçme şansınız vardır.	Grup için yaptığımız çalışmalar grubu içselleştirmemizi sağlar.
Evimize almayacağımız adamları gruba da almayız.	Grup içinde çok büyük aşamalardan geçtiğimi düşünüyorum.
Yola çıktığım dostlarıma güvenim tamdır.	Yeni gelen üyeler eski üyelere saygı göstermek zorundadır.
Arkadaşlarımın beni yarı yolda bırakmayacaklarını bilirim.	Grubum için elimden gelen her şeyi yaparım.
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımı ailem gibi görüyorum.	Gruba verilen emek sürecinden herkesin geçmesi gerektiğini düşünüyorum.
Grup içinde uzak olduğum kişiler vardır.	Grup içinde gruba çok ciddi emek veren insanlar vardır.
Grup içindeki arkadaşlarımla belli bir mesafem vardır.	Kod 6 (Gruplar arası karşılaştırma)
Grup içinde olmasını istemediğim kişiler vardır(Ters)	Dağcılar ayaklarını çalıştırır biz motosikleti çalıştırıyoruz.
Grup içinde iş ortaklığı yaptığımız arkadaşlarımız vardır.	Diğer gruplarda seyahat halinde daha çok sohbet etme imkanı vardır.
Sağlık problemlerinde grup arkadaşlarımın yanında olurum.	Diğer rekreatif gruplardan daha uzun seyahatler yapabiliriz.
Grup içinde ihtiyacı olan kişilere maddi destek sağlanır.	Diğer rekreatif gruplardan farklı bir tutkuyu yaşıyoruz.
Grup içindeki arkadaşlarıma maddi veya manevi yardımda koşuturum.	Ülkeye motosiklet kavramını bizim grup getirmiştir.
Zor zamanlarımda grup içindeki arkadaşlarımın bana destek olacağını bilirim.	Diğer gruplarda yapılan ritüellerin birçoğu bizim grupta başlamıştır.
Grup içindeki herkes birbirine yardım etmek için heveslidir.	Diğer motosiklet gruplarına saygılı davranırız.
Grup içinde ciddi bir sosyal dayanışma vardır.	Ülkenin en büyük motosiklet grubu bizimkidir.
Günlük hayatımda karşılaşacağım sorunlarda grup arkadaşlarımın yanımda olacağını bilirim.	Bizim grupta sınırlama yoktur.
Grup içindeki arkadaşlarıma kötü günlerinde destek olurum.	Diğer kulüplerde ciddi aidatlar vardır.
Grup içinde insanlara yardım edilsin diye para toplanır.	Bana en uygun grubun içinde olduğumu düşünüyorum.
Yardıma ihtiyacım olduğunda grup arkadaşlarımın bana yardım edeceğini bilirim.	Özgürlük açısından bizim grup daha üstündür.

Diğer motosiklet gruplarındaki arkadaşlarımıza da yardım ederiz.	En iyi motosiklet grubunda olduğumu düşünüyorum.
Bana bir şey olacak olursa motosiklet grubumun yardıma geleceğini bilirim.	Diğer gruplara göre daha az sosyalizdir.
Ticari anlamda bir sorunum olduğunda grup içindeki arkadaşlarımla çözebileceğime inanırım.	Bizim grubumuz biraz daha sevgi ve saygı ile hareket eder.
Grup içinde kimin ne problemi varsa yanında olurum.	Bizim grubumuz çok köklü bir gruptur.
Grup içinde her üyeye maddi ve manevi destek verilir.	Benim grubum en güzel gruptur.
İş bulma konusunda grup içinde insanlar birbirine destek olur.	Diğer grupların üstün olduğunu düşünürsem bu grupta durmam.
Hepimizi birbirimize destek oluruz her konuda	24 saat yaşayan bir kulübüz.
Bir kaza geçirdiğimde grup arkadaşlarımla bana yardım edeceğini bilirim.	Bizim grupta diğer gruplardan daha eğitilmiş insanlar vardır.
Grup içinde birbirimizin işlerini çözeriz.	Kod 7 (Sorunlar)
Kod 2 (Aidiyet)	Grup sürüşünde birbirini sollamaya çalışmak sorun yaratıyor.
Her zaman aynı motosiklet grubuyla seyahat ederim.	Her kafadan bir ses çıkması grup düzenini bozmaktadır.
Farklı motosiklet gruplarının seyahatlerine de katılırım.	Gruplarda sürekliliği sağlamak söz konusu değildir.
Motosiklet gruplarına bir aidiyetim yoktur.	Grup sürüşünde tecrübesizler güvenliği tehlikeye atmaktadır.
Motor grubu olmasa da ben seyahat etmeye devam ederim.	Grup sürüşünde düzeni bozmak sıkıntı yaratır.
Grup içindeki arkadaşlarım benim için önemlidir.	Gruba zarar veren kişiler gruptan uzaklaştırılır.
Grup içindeki arkadaşlarım benim için değerlidir.	Grup içinde olmak ek maliyet gerektirir.
Kafa yapıma uygun kişilerle yola çıkarım.	Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratmaktadır.
Motosiklet grubunda arkadaşlarımla çok sıkı bağlara sahibizdir.	Grup sürüşünde düzen uyumsuzluğu sıkıntı yaratmaktadır.
Motosiklet grubuna kendimi ait hissediyorum.	Grup sürüşünde kuralların olması beni rahatsız ediyor.
Grup arkadaşlarım beni bir yolculuğa çağırdığında düşünmeden katılırım.	Grup içindeki sözlü tartışmalar rahatsız ediyor.
Ailemden çok motosiklet grubuna zaman ayırırım.	Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntılar yaratıyor.
İşimden ailemden arta kalan zamanda motosiklet grubumla seyahate giderim.	Grup içinde motosikletlilerin güç farklılıkları sorun yaratıyor.
Kişisel ürünler para harcamak yerine grubumla seyahate çıkarım.	Grup sürüşlerinde özgürlük kısıtlanmaktadır.

Grup içinde gönüllü olarak yer alıyorum.	Gruplar başkan hegemonyasındadır.
İşimden feragat ederek motosiklet grubumun etkinliklerine katılırım.	Motosiklet grubundan sıkıldığımı düşünüyorum.
Ailemden feragat ederek motosiklet grubumun etkinliklerine katılırım.	Grup içinde bazı kısıtlamalar beni gruptan soğutuyor.
Ailemden çok motosiklet grubundaki arkadaşlarımla görüşürüm.	Grup liderinin kişisel egosu gruptan ayrılmama sebep olur.
Motosiklet grubuna kendimi ait hissediyorum.	Grup kültürüne uygun olmayan kişilerin davranışları sorun yaratır.
Grup içindeki bazı kişilerle hemen hemen her gün görüşürüm.	Gruptaki hiyerarşi beni rahatsız eder.
Her zaman kendi grubumla seyahate çıkarım.	Kod 8 (Grup içi etkinlikler)
Ailemden sonra motosiklet grubum gelir.	Sadece seyahatlerde bir araya geliriz.
Grup arkadaşlarımı çağırdığında işimi gücümü bırakıp giderim.	Motosiklet dışında da sürekli bir araya geliriz.
Grup benim için önemlidir.	Sürekli beraber sürüş yapılır.
Motosiklet grubuna kendimi ait hissetmiyorum(Ters)	Her hafta bir gün mutlaka bir araya geliriz.
Motosiklet grubum olmasa da motosiklet kullanmaya devam ederim (Ters)	Ailecek düzenlediğimiz gezilerimiz olur.
Kod 3 (Sosyal Çevre)	Çalışmıyorsam grup içi etkinliklere katılırım.
Her statüden kişiye grup içinde kolayca ulaşabilirim.	Grup sürüşlerimizi ailecek yaparız.
Normal şartlarda ulaşamayacağım kişilere grup içinde ulaşırım.	Grup içindeki arkadaşlarımızla çok sık görüşüyoruz.
Normal şartlarda zorlukla görüşebileceğim kişilerle grup içinde aynı masada yemek yiyebiliyorum.	Sadece motosiklet kullanırken bir araya geliriz (Ters)
Bu grup sayesinde tanıştığım ülkenin yer yerinden arkadaşım vardır.	Diğer İfadeler
Grup sosyal çevremi genişlemesini sağlıyor.	Motosiklet gruplara erkek/kadın arayışı içinde olanlar da katılırlar.
Grup daha çok tanınmamı sağlıyor.	Motosiklet grubuna hava atma arayışı içinde olanlar da katılırlar.
Çok farklı insanlarla grup sayesinde tanışma fırsatı buluyorum.	Motosiklet grupları hakkında bilgimi yeterli buluyorum.
Türkiye'nin birçok yerinde kardeşim diyebileceğim insanlar vardır.	Medyada gösterildiği gibi motosiklet grupları serseri değildir.
Kod 4 (Sosyal Sorumluluk Projeleri)	Grup içinde olmanın bireysel sürmekten daha fazla katkısı vardır.
Birçok sosyal projenin içinde oluruz.	Motosiklet gruplarına dair bilgimi yeterli buluyorum.
Birçok sosyal projeye destek veriyoruz.	Motosiklet gruplarına dair ön yargıyı gruplarla kırılacağını düşünüyorum.

Yardım kuruluşlarıyla ortak kampanyalar düzenleriz.	Her hafta yapılan grup toplantısı benim için önemlidir.
Sosyal sorumluluk kapsamında grup olarak motosiklet sürüşleri yaparız.	Dışarıda motorculara olan algıyı grupların değiştireceğini düşünüyorum.
Sivil toplum kuruluşlarıyla ortak yardım kampanyaları yaparız.	Önemli olaylarda bütün motosiklet grupları bir araya gelir.
Sosyal yardımlar için toplu sürüşler yaparız.	Grupla birlikte yaptığımız davranışların motor algısını değiştireceğine inanıyorum.
Grup içinde sosyal sorumluluk projeleri geliştiririz.	

Tema 4	
Kod 1 (Özgürlük)	Kod 6 (Kazanımlar)
Motosiklet ile birlikte daha özgür hissediyorum.	Motosiklet denge gerektirir.
Motosiklet ile daha serbestim.	Motosiklet güç gerektiren bir şey değildir.
Motosikletçi özgür ruhlu olur.	Motosiklet kullanan kişilerin refleksleri sağlamdır.
Motosiklete bindiğim sürece özgürlüğüm farklı hissedirim.	Motosiklet kullanan kişilerin sportif yapılı olması gerekir.
Aldığım kararlarda cesur olabilirim.	Motosiklet dayanıklılık gerektirir.
Motosiklet grubundan sonra daha rahat hissetmeye başladım.	Boya göre motosiklet kullanmak gerekir.
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	Motosiklet kullanmak refleksleri geliştirir.
Motosiklet grubundan sona kendime daha çok güveniyorum.	Motosiklet sağlıklı düşünmemi sağlar.
Motosiklet özgüvenimi arttırmaktadır.	Motosiklet dikkatli olmamı sağlar.
Kod 2 (Güvenliğe Önem)	Motosiklet bedenem zinde tutar.
Kask takmadan motosiklet kullanan insan motosikletçi değildir.	Motosiklet büyük bir rahatlama yaşıyor.
Motosiklet grubunda kendimi güvende hissediyorum.	Motosiklet bir terapi aracıdır.
Her ne şartta olursa olsun motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	Motosiklet algıları açık tutar.
Grup sürüşlerinde daha dikkatli sürerim.	Motosiklet Grubuyla yaptığım seyahatler beni zinde tutar.
Motosikletçi kurallara uyandır.	Motosiklet grubu pozitif enerji depolamamı sağlıyor.
Güvenli sürüş eğitimini almış kişi motorcudur.	Motosiklet grubuyla sürüş yapmak kişinin ömrünü uzatır.
Motorcu sürüş yaparken trafik kurallarına sıkı sıkıya bağlıdır.	Motosiklet grubu sayesinde işime daha çok konsantre olabiliyorum.

Motosikletçi eğitim alarak daha güvenli sürüş yapar.	Motosiklet grubunun ruhumu dinlendirdiğini düşünüyorum.
Motosikletçi grup içinde kendini güvende hisseder.	Motosiklet grubundaki arkadaşlarım stresimi azaltmada yardımcı olurlar.
Bir arkadaşım yolda kaldığı zaman ona yardım etmek büyük bir mutluluk kaynağıdır.	Kod 9 (Kişilik Özellikleri)
Motosikletçi tamamen güvenli yapabileceği sürüşleri yapar.	Motosiklet kullanan kişiler duyarlıdır.
Motosikletçi tam ekipman sürüş yapandır.	Motosiklet kullanan kişiler şüphecidir.
Kaskı kolunda sürüş yapan adam motosikletçi değildir.	Motosiklet kullanıcısı maceracıdır.
Kod 3 (Bağlılık)	Motosiklet kullanıcısı beden dilini iyi kullanır.
Grup içindeki arkadaşlarımızla birbirimize bağlıyızdır.	Motosiklet kullanıcısı özgündür.
Grup sürüşleri daha keyiflidir.	Motosiklet kullanıcısı olaylara farklı açılardan bakabilir.
Grup içinde olunduğunda daha uzun süreler motosiklet kullanılır.	Motosiklet kullanıcısı kendine barışık olur.
Motosiklet grubundan başka bir şey yok hayatımda.	Motosiklet kullanıcısı yardımseverdir.
Motosiklet grubuna güçlü bir duygusal bağım vardır.	Motosiklet kullanıcısı doğayı korur.
Motosikletçi hiçbir arkadaşını yarı yolda bırakmaz.	Motosiklet kullanıcısı haksızlığı kabul etmez.
Bizi birbirimize bağlayan şey motosiklet değildir, onun çok ötesine geçtik.	Motosiklet kullanıcısı bilinçlidir.
Bir gruba ait olma ihtiyacımı motosiklet grubunda karşıladım.	Motosiklet kullanıcısı sorumluluk alır.
Bu gruptan ayrılırsam duygusal çöküntü yaşarım.	Motosiklet kullanıcısı sakindir.
Motosiklet grubundaki arkadaşlarım beni çağırdığında hemen giderim.	Motosiklet kullanıcısı disiplinlidir.
Motosiklet grubunda paylaşımlar arttıkça daha değerli hale geliyor.	Motosiklet grubuna girdikten sonra daha disiplinli oldum.
Birlikteliğimiz gücümüz felsefesiyle hareket ederiz.	Motosiklet grubuna girdikten sonra daha saygılı oldum.
Grupta sanki tek parçaymış gibi hareket ederiz.	Diğer ifadeler
Grup içinde yardıma ihtiyacı olan herkese yardım ederim.	Motosiklet kullanmayı özlüyorum.
Bu grupta mutlu olduğum kadar hiçbir grupta olmadım.	Motosikletçinin ruhunda hovardalık vardır.

Seyahate çıkarken keşke şu arkadaşımız da gelseydi dediğimiz zamanlar oluyor.	Motosikletçinin ruhunda serserilik vardır.
Kişisel olarak grupla yaptığım seyahatlerden büyük keyif alırım.	Arabayı seven bir kişiliğim yoktur.
Bazı gezilere katılamamak beni çok üzüyor.	İnsanlar motosikletine baksın kafasıyla gezenler motosikletçi değildir.
Her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyarım.	Motosiklete binmezsem kafayı yerim.
Motosiklet grubunda ortak özelliğimiz kafa yapılarımızdır.	Sabah kalktığımda kapının yanında yatıyorsa motosikletim huzurluyumdur.
Kod 4 (Kendini Geliştirme)	Motosiklet grubu bilinçsiz süren motosikletçilerden oluşmaz.
Motosikletçi mümkün olduğunca eğitim almaya devam eder.	Ne kadar çok yer görürsen o kadar çok motosikletçisindir.
Motosiklet grubunun beni geliştirdiğini düşünüyorum.	Motosiklet aşkı ölünceye kadar içimde bitmeyecek.
Motosiklet grubunda sürekli eğitim alıyorum.	Motosikletim ile konuştuğum zamanlar olur.
Motosiklet tecrübesi olan bir kişiyim.	Yaşadığımı grubun içine girdikten sonra anladım.
Şu an içinde olduğum grup motosikletçilere tecrübe aktaran bir gruptur.	Motosikletten sonra vücut direncimin arttığını düşünüyorum.
Motosikletçi arkadaşlarıma tecrübelerimi aktarıyorum.	Üzerinde yelek olan her adam motosikletçi değildir.
Grup içinde diğer arkadaşlarımla tecrübelerini kazanmaya çalışırım.	Motosikletçiler hayatı gerçek anlamda yaşarlar.
Sürüş tekniğinin tamamen gelişiyor.	Sevdiğim hobinin üstünde ölmek isterim.
Motosiklet kullanıcısı güvenli sürüş eğitimi alan kişidir.	Diğer motosikletçilere selam veririm.
Motosiklet çevredeki her şeyi maksimum kullanmayı öğretir.	Kötü motosikletçiler yüzünden gerçek motosikletçilerin adının kötüye çıktığını düşünüyorum.
Kod 5 (Yaşam Tarzı)	Motosikletin üzerindeyken insanların bana olan ilgisi hoşuma gider.
Motosiklet bir yaşam biçimidir.	İçinde olduğum grupta saygı görüyorum.
Motosiklet grubunun yaşam biçimime etkisi yoktur.	Motosiklet kontrolün benim elimde olmasını sağlıyor.
Motosiklet grubundan sonra farklı bir yaşam tarzım oldu.	Motosiklet grubundan sonra boş zamanımı daha etkili kullanan bir insan oldum.
Motosiklet grubundan sonra giyim tarzı değişmiştir.	Motosikletim olmasa da grup içinde zaman geçiririm.
Motosiklet grubundan sonra saç ve sakal tarzım değişmiştir.	Motosiklet grubundan sonra zamanı daha etkili kullanıyorum.

Alkol kullanmamın en büyük sebebi motosiklettir.	Motosiklet kullandıktan sonra yaşamdan daha fazla keyif aldım.
Sosyal olarak gördüğüm herkes sadece motosiklet grubundaki arkadaşlarımdır.	Bazı zamanlarda motosikletten sıkılıyorum.
Motosiklet grubu sayesinde daha fazla seyahate çıkıyorum.	Bir adamın motosiklet grubunun yeleğini giymesi onun motosikletçi olduğu gösterir.
Çoğunlukla motosikletçi arkadaşlarında görüşürüm.	Motosiklet grubundan sonra bir yere tek başıma gitmektense grupla gitmeyi ister oldum.
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişmiştir.	Grup olmak insanın doğasından gelmektedir.
Grup arkadaşlarımla bir arada olmak için seyahate çıkarım.	
Grup içinde olmak bir kültürdür.	
Benim için tek bir gerçek var oda motosiklet grubunda tanıdığım arkadaşlarımdır.	
Motosiklet grubu hayatımı oldukça etkilemektedir.	
Motosiklet grubu sayesinde sevdiğim insanlara seyahat ediyorum.	
Motosiklet grubunda arkadaşlarım bir yere çağırdığında düşünmeden giderim.	
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	
Yalnız başına seyahat etmektense motosiklet grubuyla seyahat ederim.	
Motosiklet grubundan sonra daha fazla arkadaşım oldu.	
Motosiklet grubundan sonra daha fazla sosyal aktivite yapma imkanım oldu.	
Motosiklet grubundan sonra insanlarla daha rahat tanışabiliyorum.	
Motosiklet grubundan sonra daha rahat bir yaşam tarzım vardır.	
Kendime yakın hissettiğim insanların büyük çoğunluğu motosikletçidir.	

EK 5: Anket Formu (Birinci Oluşturulan)

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü tarafından yürütülmektedir. Çalışma motosiklet ile seyahat eden kişilerin motosiklet ve grupla seyahat etme nedenlerini tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın sonuçları bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınıza teşekkür ederiz.

Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum, seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi bağımsız hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken rüzgarı hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile istediğim zaman seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmekten büyük keyif alıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayı hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğanın kokusunu hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alıyorum.	⑤	④	③	②	①
İki teker benim için bir tutkudur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet tutkusu çocukluğumda başladı.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet tutkum ailemden gelmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete ilgim başka motosikletçilere özenmeyle başladı.	⑤	④	③	②	①

Arabanın içinde kapanmış gibi hissettiğim için motosiklete başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete ilgi benim için bir merakla başladı.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet kullanmaya hava atma amacıyla başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet riskli bir araçtır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken kaporta olmadığı için hayatımı riske atıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken virajlı yollarda adrenalin hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi oldukça keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin ruhunda macera vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunun olmuyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile trafikte daha rahat seyahat ediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken bütün çevreyi görüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek yakıt bakımından daha tasarrufludur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin zamana karşı kullanılan en hızlı araç olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken diğer araçların giremeyeceği yerlere girebilirim.	⑤	④	③	②	①
İklim koşullarının (Aşırı sıcak, sağanak yağmur, vb.) motosiklet ile seyahat etmemi engelleyebileceğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Trafik kazalarının motosiklet ile seyahat etmemi engelleyeceğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken iletişimin sınırlı olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Ailem motosiklet ile seyahat etmeme uzun süre karşı çıkmıştır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek ekonomik değildir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçiyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ekipmanlarının pahalı olması beni zorlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Çalışma koşullarım motosiklet ile daha sık seyahat etmemi olumsuz etkilemektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile bir yere gitmek için seyahat etmem, sürmek için seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet kullanıcıları bir filmin başrol oyuncularındır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet tehlikeli değildir üzerindeki insan tehlikelidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet kullanırken çevredeki insanların ilgisi hoşuma gitmektedir.	⑤	④	③	②	①
Severek yaptığım işin üzerinde ölmeyi tercih ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettiriyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat ederken güvenliği sağlayan kişiler güvende hissettiriyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımın kaza ve arızalarda bana yardım edeceğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda seyahatlerde herkes güvenliği korumak için daha dikkatli kullanır.	⑤	④	③	②	①
Grup seyahati sırasında güvenliği tehlikeye atan dışsal faktörler (sıkıştırma, taciz vb.) azalır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat etmek daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde verilen molalar daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla katıldığım etkinlikler daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni insanlarla tanışma imkanı buluyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni yerler görme imkanı buluyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
Seyahat ettiğimiz yerlerde yeme-içme ve eğlence grup arkadaşlarımla daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubunda bilmediğim yerlere seyahat etme imkanı bulurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosikletlerin mekanik bilgilerini grup içindeki arkadaşlarımdan öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Bilmediğim birçok şeyi motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımdan öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürüş tekniklerinin motosiklet grubunda öğrenildiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki deneyimli kişilerin tecrübelerini kazanıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla sürüş deneyimini paylaşıyoruz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla ortak zevki paylaşıyoruz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla ortak paydada buluşuyoruz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederiz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda seyahat sırasında gruba uyum sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda seyahat sırasında çıkan görüntünün güzel olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde her kesimden insan vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde üyelerin farklılıklarına özgü konuşmalar yapılmaz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde her gelir grubundan insan aynı masada oturur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubu içindeki üyelerin kullandıkları motosikletlerin markası önemli değildir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde trafikteki diğer araçlar gruba daha fazla saygı gösterir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yapılan toplu seyahatler insanların ilgisini çekmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yapılan toplu seyahatler farkındalığı arttırmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat etmek daha avantajlıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda birlikteliğin gücünün olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda kortejlere katılarak sürüş yapmak büyük mutluluk vermektedir	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücüyle birçok işimi halledebileceğimi düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde birçok insanın saygısını kazandığımı düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde grup liderine uyumlu bir şekilde sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde sollama yasaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde alkollü sürüş yapmak yasaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki başka bir üyeye küfür etmek yasaktır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuna trafikte katıldım.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuna arkadaşımın tavsiyesiyle katıldım.	⑤	④	③	②	①

İçinde olduğum motosiklet grubunun kurallarını öğrendikten sonra katıldım.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuna yeni üye belli koşullar altında katılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunda hiyerarşi vardır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunun sürüş düzeninde bir hiyerarşi vardır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunda sürüş düzeninde lideri geçmek yasaktır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunun şartları oldukça esnektir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmenin özgürlüğü kısıtladığını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuna üye olmanın benim açımdan çok bir öneminin olmadığını düşünüyorum	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmeye yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde kimsenin yarı yolda bırakılmayacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki arkadaşlarıma kendimi yakın hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımı ailem gibi hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde bizi birbirimize bağlayan kardeşlik hissidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla seyahatlerde kader arkadaşlığı yapıyoruz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet seyahatleri haricinde de grup içinde çok büyük arkadaşlıklar vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde olmasını istemediğim kişiler vardır.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu benim için önemlidir.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu benim için değerlidir.	⑤	④	③	②	①

İçinde olduğum motosiklet grubuna kendimi ait hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunda gönüllü olarak yer alıyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuna ailemden daha fazla zaman ayırırım.	⑤	④	③	②	①
Ailemden feragat ederek motosiklet grubunun etkinliklerine katılırım.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunun tüm etkinliklerine katılmaya çalışırım.	⑤	④	③	②	①
En fazla zamanımı içinde olduğum motosiklet grubuna ayırırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarım beni seyahate çağırdığında hemen giderim.	⑤	④	③	②	①
Diğer motosiklet gruplarıyla birlikte de seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun içindeki arkadaşlarıma maddi veya manevi destek veririm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde ihtiyacı olan arkadaşlarımıza maddi destek sağlarız.	⑤	④	③	②	①
Zor zamanlarımda motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Günlük hayatımda karşılaşacağım sorunlarda grup arkadaşlarımdan yanımda olacağını bilirim	⑤	④	③	②	①
Yardıma ihtiyacım olduğunda grup arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Çalışma hayatımda bir sorunum olduğunda motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Kaza geçirdiğimde motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunda sosyal dayanışmanın güçlü olduğunu düşünmüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sayesinde her statüden kişiye kolayca ulaşabilirim.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sayesinde ülkenin yer yerinden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①

İçinde olduğum motosiklet grubu sayesinde iş sıkıntısı yaşamam.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sosyal çevremi genişlemesini sağlıyor.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu daha çok tanınmamı sağlıyor.	⑤	④	③	②	①
Normal şartlarda ulaşamayacağım kişilere motosiklet grubu sayesinde ulaşabilirim.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuyla birçok sosyal sorumluluk projesine destek veririm.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuyla birçok sosyal sorumluluk projesi geliştiririm.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubuyla yardım kuruluşlarına destek veririm.	⑤	④	③	②	①
Sosyal sorumluluk kapsamında grup olarak motosiklet sürüşleri yaparız.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunu giydiğimiz yelekler ile temsil ederiz.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubunun kendine ait ritüelleri vardır.	⑤	④	③	②	①
Üzerimde yeğim olduğunda grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Tek başımıza yaptığımız hareketlerin tüm motosiklet grubunu bağladığını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Üzerimde grup yeğisi olduğunda alkolü motosiklet kullanmaktan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Giydiğimiz yelekler içinde olduğum grubun tanınmasını sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun yeğinin üzerindeki yamaların bir önemi olmadığını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu verdiğim emeklerle değerli hale gelmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerektiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubuna verilen emek sürecinden her üyenin geçmesi gerektiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuna çok ciddi emekler veren üyelerin olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grubun en iyi motosiklet grubu olduğumu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grubun en iyi rekreasyon grubu olduğumu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubundan gurur duyuyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grup diğer gruplardan daha fazla sevgi ve saygı ile hareket etmektedir.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grup diğer gruplardan daha özgürdür.	⑤	④	③	②	①
Bana en uygun grubun içinde olduğumu düşünmüyorum.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde tecrübesizler grup güvenliğini tehlikeye atmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde motosikletlilerin güç farklılıkları sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup liderinin kişisel egosu gruptan ayrılmama sebep olur.	⑤	④	③	②	①
Grup arkadaşlarımla motosiklet seyahatleri dışında da görüşürüz.	⑤	④	③	②	①
Grup arkadaşlarımla sürekli bir araya geliriz.	⑤	④	③	②	①
Grup arkadaşlarımla ailecek görüşmeler yaparız.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet gruplarına erkek/kadın arayışı içinde olanlar da katılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet gruplarına hava atma arayışı içinde olanlar da katılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet gruplarına dair ön yargının gruplarla kırılacağını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	⑤	④	③	②	①

Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kendine güvenir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tam koruma ile seyahat eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kask takmadan seyahat etmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kurallara uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler grup içinde kendini güvende hisseder.	⑤	④	③	②	①
Her ne şartta olursa olsun motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun bazı seyahatlerine katılamamak beni çok üzer.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda mutlu olduğum kadar hiçbir grupta olmadım.	⑤	④	③	②	①
Her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarım her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi mümkün olduğunca sürüş eğitimi almaya devam eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun beni geliştirdiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi arkadaşlarıma tecrübelerimi aktarırım.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde diğer arkadaşlarımdan tecrübelerini kazanırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha rahat bir yaşam tarzım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra giyim tarzım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra saç ve sakal tarzım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Çoğunlukla içinde olduğum motosiklet grubundaki arkadaşlarımla görüşürüm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek dengeli olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek dayanıklı olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek sağlıklı düşünmemi sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek dikkatli olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek bedenimi zinde tutmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmek pozitif enerji depolamamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmek işime daha çok konsantre olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmek stresimin azalmasını sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler duyarlıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler şüphecidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler maceracıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler özgündür.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kendine barışık olur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler yardımseverdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler doğayı korur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler haksızlığı kabul etmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler disiplinlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler sorumluluk alır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kararlıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler bilinçlidir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat etmek benim için bir yaşam biçimidir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçilerin hayatı gerçek anlamda yaşadıklarını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet kullandıktan sonra yaşamdan daha fazla keyif aldığımı düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçinin ruhunda serserilik olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda insanların bir kimlik sahibi olduklarını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra boş zamanımı daha etkili kullanan bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra bir yere tek başıma gitmeyi istemiyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet Kulübü? a) MC b) MK c) Diğer (Yazınız)					
.....					
Kaç yıldır grupla seyahat ediyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Kaç yıldır bu grupla seyahat ediyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Yılda ortalama grupla kaç seyahate çıkıyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Eğitim Durumunuz? a) İlköğretim b) Lise c) Üniversite d) Lisansüstü					
Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek					
Yaşınız? a) 18- 30 b) 31-40 c) 41-50 d) 51-60 e) 61 ve üzeri					

EK 6: Anket Formu (İkinci Oluşturulan)

Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum, 0-Fikrim Yok seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
Tema 1 Kod 1 (Haz Duygusu)					
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmekten büyük keyif alıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayı hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile istediğim zaman seyahat ediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürmekten keyif aldığım için seyahate çıkıyorum.	⑤	④	③	②	①
Tema 1 Kod 2 (İlgi)					
Motosiklet benim için bir tutkudur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete olan tutkum çocukluğumda başladı.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete olan tutkum ailemden gelmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete duyduğum ilgi başka motosikletçilere özenerek başladı.	⑤	④	③	②	①
Arabanın içinde kapanmış gibi hissettiğim için motosiklete başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete duyduğum ilgi benim için bir merakla başladı.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet kullanmaya hava atma amacıyla başladım.	⑤	④	③	②	①
Tema 1 Kod 3 (Adrenalin Tutkusu) (Başarma Duygusu)					

Motosiklette kaporta olmadığı için seyahat ederken hayatımı riske attığımı düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken virajlı yollarda adrenalin hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi bana keyif verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin ruhunda macera vardır.	⑤	④	③	②	①
Tema 1 Kod 4 (Rahatlık)					
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunun olmuyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile trafikte daha rahat seyahat ediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken etrafı görüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek yakıt bakımından daha tasarrufludur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin zamana karşı kullanılan en hızlı araç olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken diğer araçların giremeyeceği yerlere girebilirim.	⑤	④	③	②	①
Tema 1 Kod 5 (Kısıtlar)					
İklim koşullarının (Aşırı sıcak, sağanak yağmur, vb.) motosiklet ile seyahat etmemi engelleyebileceğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Trafik kazalarının motosiklet ile seyahat etmemi engelleyeceğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken iletişimin sınırlı olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Ailem motosiklet ile seyahat etmeme uzun süre karşı çıkmıştır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçiyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ekipmanlarının pahalı olması beni zorlamaktadır.	⑤	④	③	②	①

Çalışma koşullarım motosiklet ile daha sık seyahat etmemi olumsuz etkilemektedir.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 1 (Güvenlik)					
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettiriyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde güvenliği sağlayan kişilerin olması güvende hissettiriyor.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumdaki arkadaşlarımdan kaza ve arızalarda bana yardım edeceğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda herkes güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu seyahat sırasında güvenliği tehlikeye atan dışsal faktörler(sıkıştırma, taciz, vb.) azalır.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 2 (Sosyalleşme)					
Motosiklet grubuyla seyahat etmek daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde yaptığımız etkinlikler daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni insanlarla tanışma imkanı buluyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 3 (Deneyim Kazanma)					
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosikletlerin mekanik bilgilerini grup içindeki arkadaşlarımdan öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürüş tekniklerinin motosiklet grubunda öğrenildiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmeye yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 4 (Deneyim Paylaşma)					
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla sürüş deneyimini paylaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①

Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 5 (Eşitlik)					
Motosiklet grubu içinde her kesimden insan vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri arasındaki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki üyelerin kullandıkları motosikletlerin markası önemli değildir.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 6 (Farkındalık Yaratma)					
Motosiklet grubuyla yapılan toplu seyahatler insanların ilgisini çekmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yapılan toplu seyahatler farkındalığı arttırmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelmektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda kortejlere katılarak sürüş yapmak büyük mutluluk vermektedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücüyle birçok işimi halledebileceğimi düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Tema 2 Kod 7 (Kurallar)					
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde grup liderine uyumlu bir şekilde sürüş yapılmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde sollama yasaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde alkollü sürüş yapmak yasaktır.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubu içindeki başka bir üyeye küfür etmek yasaktır.	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 1 (Duygusal Bağ)					
Motosiklet grubu içindeki arkadaşlarıma kendimi yakın hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımı kardeş gibi hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla seyahatlerde kader arkadaşlığı yapıyoruz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenmem. (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun üyelerine maddi veya manevi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Zor zamanlarımda motosiklet grubu içindeki arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Çalışma hayatımda bir sorunum olduğunda motosiklet grubumdaki arkadaşlarımdan bana destek olacağını bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumda sosyal dayanışmanın güçlü olduğunu düşünmüyorum. (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 2 (Aidiyet)					
Motosiklet grubum benim için önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için değerlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma kendimi ait hissediyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumda gönüllü olarak yer alıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma ailemden daha fazla zaman ayırıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun tüm etkinliklerine katılmaya çalışırım.	⑤	④	③	②	①
En fazla zamanımı motosiklet grubuma ayırıyorum.	⑤	④	③	②	①
Diğer motosiklet gruplarıyla birlikte de seyahate çıkarım. (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 3 (Sosyal Çevre)					
Motosiklet grubum sayesinde ülkenin yer yerinden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubum sayesinde iş sıkıntısı yaşamam.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal çevremi genişlemesini sağlıyor.	⑤	④	③	②	①
Normal şartlarda ulaşamayacağım kişilere motosiklet grubu sayesinde ulaşabilirim.	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 4 (Sosyal Sorumluluk Projeleri)					
Motosiklet grubum birçok sosyal sorumluluk projesine destek verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum birçok sosyal sorumluluk projesi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez. (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 5 (Grubu Temsil Etme)					
Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun kendine ait ritüellerini benimserim.	⑤	④	③	②	①
Üzerimde yeleğim olduğunda grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Tek başımıza yaptığımız hareketlerin tüm motosiklet grubunu bağladığını düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun yeleğinin üzerindeki yamaların bir önemi olmadığını düşünüyorum (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda bulunduğum mevkimin hakkını verdiğimi düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda herkesin mevkisine uygun hareket ettiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerektiğini düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 6 (Gruplar arası karşılaştırma)					
İçinde olduğum grubun en iyi motosiklet grubu olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grubun en iyi rekreasyon grubu olduğunu düşünüyorum.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubundan gurur duyuyorum.	⑤	④	③	②	①

Bana en uygun grubun içinde olduğumu düşünmüyorum. (Ters İfade)	⑤	④	③	②	①
Tema 3 Kod 7 (Sorunlar)					
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlayabilmektedir.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde motosikletlilerin güç farklılıkları sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Grup üyelerinin uygunsuz davranışları sıkıntı yaratmaktadır.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 1 (Özgürlük)					
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kendine güvenir.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 2 (Güvenlik)					
Motosiklet ile seyahat eden kişiler güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tam koruma sağlayan ekipmanlar (Kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kurallara uyar.	⑤	④	③	②	①
Her ne şartta olursa olsun motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 3 (Gruba Bağlılık)					
Motosikletçi grubunun yaptığı seyahatlere katılmadığı zaman üzüntü duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubumla seyahat etmekten mutluluk duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①

Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 4 (Kendini Geliştirme)					
Motosikletçi mümkün olduğunca sürüş eğitimi almaya devam eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkanı bulur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşır.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 5 (Yaşam Tarzı)					
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra giyim tarzım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra dış görünümüm (saç, sakal ve giyim tarzı) değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişmiştir.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 6 (Motosiklet Kullanımının Kazanımları)					
Motosiklet ile seyahat etmek daha sağlıklı bir birey olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek daha dayanıklı bir birey olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirmektedir.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 7 (Grubun Sağladığı Kazanımlar)					
Motosiklet ile seyahat etmek daha dengeli bir birey olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek daha dikkatli bir birey olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmek pozitif enerji depolamamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubu ile seyahat etmek işime daha çok konsantre olmamı sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat etmek stresimin azalmasını sağlamaktadır.	⑤	④	③	②	①
Tema 4 Kod 8 (Kişilik Özellikleri)					
Motosiklet ile seyahat eden kişiler duyarlıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler şüphecedir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler maceracıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler özgündür.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kendiyle barışık olur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler yardımseverdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler doğayı korur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler haksızlığı kabul etmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler disiplinlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler sorumluluk sahibidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kararlıdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler bilinçlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet Kulübü? a) MC b) MK c) Diğer (Yazınız)					
Kaç yıldır motosiklet kullanıyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Kaç yıldır grupla seyahat ediyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Kaç yıldır bu grupla seyahat ediyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Yılda ortalama grupla kaç seyahate çıkıyorsunuz? a) 0-2 b) 3-5 c) 6-9 d) 10 ve üzeri					
Eğitim Durumunuz? a) İlköğretim b) Lise c) Üniversite d) Lisansüstü					
Gelir Durumunuz? a) 1600 TL ve altı b) 1601-3000 TL c) 3001- 5000 TL d) 5001 TL ve üzeri					
Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek					
Yaşınız? a) 18- 30 b) 31-40 c) 41-50 d) 51-60 e) 61 ve üzeri					

EK 7: Anket Formu (Üçüncü Oluşturulan)

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü tarafından yürütülmektedir. Çalışma motosiklet ile seyahat eden kişilerin motosiklet ve grupla seyahat etme nedenlerini tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın sonuçları bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Gürhan AKTAŞ

Araş. Gör. Mehmet ERTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi

Lütfen bu soruları motosiklet ile seyahat etme nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğal yaşamı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile istediğim zaman seyahat edebilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürmekten keyif aldığım için seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete olan ilgim çocukluğumla başlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete olan ilgim ailemden gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete duyduğum ilgi benim için bir merakla başlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete duyduğum ilgi başka motosikletçilere özenerek başlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete başlamamın nedeni arabada kapanmış gibi hissetmemdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet benim için bir tutkudur.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ederken kendimi havalı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklette kaporta olmadığı için seyahat ederken hayatımı riske atarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken virajlı yollarda adrenalin hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi bana keyif verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin ruhunda macera vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunum olmaz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile trafikte daha rahat seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken etrafı görürüm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet yakıt bakımından daha tasarrufludur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet diğer taşıtlara göre en hızlı araçtır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile diğer araçların giremeyeceği yollara girebilirim.	⑤	④	③	②	①
İklim koşulları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Trafik kazaları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Çalışma koşullarım motosiklet ile daha sık seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken sözlü iletişim kısıtlıdır.	⑤	④	③	②	①
Yakınlarım motosiklet ile seyahat etmeme karşı çıkar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçerim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet donanımları genelde pahalıdır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen bu soruları motosiklet grubu ile seyahat etme nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumdaki arkadaşlarımdan bana yardım edeceğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki herkes güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde sıkıştırma, taciz gibi durumlar azalır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat etmek daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yaptığımız etkinlikler daha keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni kişilerle tanışma imkanı bulurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımdan motosikletin mekanik yönlerini öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımdan sürüş tekniklerini öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmeye yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla sürüş deneyimini paylaşıyorum.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubuyla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla kortej sürüşü yapmak büyük mutluluk verir.	⑤	④	③	②	①
Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her kesimden insan vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri arasındaki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki üyelerin kullandıkları motosikletlerin markası önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yapılan seyahatler kişilerin ilgisini çeker.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yapılan seyahatler farkındalığı artırır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücüyle birçok işimi halledebileceğimi düşünürüm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde sollama yasaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde alkolü sürüş yapmak yasaktır.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubundaki bir üyeye küfür etmek yasaktır.	⑤	④	③	②	①
---	---	---	---	---	---

Lütfen bu soruları motosiklet grubu ile seyahat etmeye devam etme nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kendimi yakın hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımı kardeş gibi hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma maddi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma manevi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla seyahatlerde kader arkadaşlığı yaparız.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenmem.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için değerlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma kendimi ait hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumda gönüllü olarak yer alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma ailemden daha fazla zaman ayırırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun tüm etkinliklerine katılmaya çalışırım.	⑤	④	③	②	①
Zamanımı en fazla motosiklet grubuma ayırırım.	⑤	④	③	②	①

Diğer motosiklet gruplarıyla birlikte de seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde ülkenin her yerinden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde farklı ülkelere arkadaşım vardır.					
Motosiklet grubum sosyal çevremi genişlemesini sağlar.	⑤	④	③	②	①
Normal şartlarda ulaşamayacağım kişilere motosiklet grubu sayesinde ulaşırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum birçok sosyal sorumluluk projesine destek verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum birçok sosyal sorumluluk projesi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum motosiklet grubu sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun kendine ait ritüellerini benimserim.	⑤	④	③	②	①
Üzerimde yeleğim olduğunda grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Tek başımıza yaptığımız hareketler tüm motosiklet grubunu bağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun yeleğinin üzerindeki yamaların bir önemi yoktur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda bulunduğum mevkimin hakkını veririm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundakiler mevkilerine uygun hareket eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerekir.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grup en iyi motosiklet grubudur.	⑤	④	③	②	①
İçinde olduğum grup en iyi rekreasyon grubudur.	⑤	④	③	②	①

İçinde olduğum motosiklet grubundan gurur duyarım.	⑤	④	③	②	①
Bana en uygun grubun içinde olduğumu düşünmüyorum.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup içinde motosikletlilerin güç farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup üyelerinin uygunsuz davranışları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen bu soruları hem kendinizi hem de diğer motosiklet kullanıcılarını düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kendine güvenir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat eden kişiler kurallara uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tam koruma sağlayan donanımlar (kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	⑤	④	③	②	①

Motosikletçi grubunun yaptığı seyahatlere katılmadığında üzülr.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubuyla seyahat etmekten mutluluk duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi mümkün olduğunca sürüş eğitimi almaya devam eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkanı bulur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra dış görünümüm (saç, sakal ve giyim tarzı) değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkmaya başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek daha sağlıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek daha dayanıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için daha dengeli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için daha dikkatli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ettiğim için daha disiplinli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için daha sorumluluk sahibi bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat ettiğim için pozitif enerji depolarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat ettiğim için işime daha çok konsantre olurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu ile seyahat ettiğim için stresim azalır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet Kulübü? a) MC b) MK c) Diğer (Yazınız)					
Kaç yıldır motosiklet kullanıyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır bu grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Yılda ortalama grupla kaç kez seyahate çıkıyorsunuz? (Yazınız)					
Yılda ortalama kaç km yol yapıyorsunuz? (Yazınız)					
Yaşınız? (Yazınız)					
Yaşadığınız Şehir? (Yazınız)					
Eğitim Durumunuz? a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Lisansüstü					
Aylık Gelir Durumunuz? a) 1600 TL ve altı b) 1601-3000 TL c) 3001- 5000 TL d) 5001 TL ve üzeri					
Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek					

EK 8: Anket Formu (Dördüncü Oluşturulan)***Sayın Katılımcı,***

Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü tarafından yürütülmektedir. Çalışma motosiklet ile seyahat eden kişilerin motosiklet ve grupla seyahat etme nedenlerini tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın sonuçları bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Gürhan AKTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Araş. Gör. Mehmet ERTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLER İLE SEYAHAT ETME</u> nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile istediğim zaman seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürmekten keyif aldığım için seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete başlamamın nedeni arabada kapanmış gibi hissetmemdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet benim için bir tutkudur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi havalı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken hayatımı riske atarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ederim.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ederken adrenalini hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi bana keyif verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin ruhunda macera vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunu olmaz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile trafikte rahat seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken etrafı görürüm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet yakıt bakımından tasarrufludur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet diğer taşıtlara göre hızlı bir araçtır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile diğer araçların giremeyeceği yollara girebilirim.	⑤	④	③	②	①
İklim koşulları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Geçirdiğim motosiklet kazaları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Çalışma koşullarım motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken sözlü iletişim kısıtlıdır.	⑤	④	③	②	①
Yakınlarım motosiklet ile seyahat etmeme karşı çıkar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçerim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet donanımları pahalıdır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLET GRUBU İLE SEYAHAT ETME nedenlerinizi</u> düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumdaki arkadaşlarıma bana yardım edeceğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki herkes güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuna yönelik sıkıştırma, taciz gibi durumlar azdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat etmek keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yaptığımız etkinlikler keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni kişilerle tanışma imkânı bulurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan mekanik bilgiler öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan sürüş teknikleri öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımla sürüş deneyimlerimi paylaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla kortej sürüşü yapmak mutluluk verir.	⑤	④	③	②	①
Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her kesimden insan vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri arasındaki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubunda üyelerin kullandığı motosikletin markası önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu diğer insanların ilgisini çeker.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu diğer insanların motosiklet farkındalığını arttırır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri sayesinde her türlü işimi halledebilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda üyelerin uyması gereken kurallar vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda üyeler grup kurallarına uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLET GRUBU İLE SEYAHAT ETMEYE DEVAM ETME</u> nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3- Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 1- Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kendimi yakın hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kardeş gibi hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma maddi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma manevi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla kader arkadaşlığı yaparız.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenmem.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için değerlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma kendimi ait hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumda gönüllü olarak yer alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma ailemden daha fazla zaman ayırıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun etkinliklerine katılmaya çalışırım.	⑤	④	③	②	①
Boş zamanımın çoğunu motosiklet grubuma ayırıyorum.	⑤	④	③	②	①
Diğer motosiklet gruplarıyla da seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde ülkenin her yerinden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde farklı ülkelerden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde sosyal çevrem genişledi.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projelerine destek verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projesi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun kendine ait ritüellerini benimserim.	⑤	④	③	②	①

Yeleğimi giydiğimde grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Tek başımıza yaptığımız hareketler tüm motosiklet grubunu bağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun yeleğinin üzerindeki yamaların bir önemi yoktur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda bulunduğum mevkinin hakkını veririm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundakiler mevkilerine uygun hareket eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerekir.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum grup en iyi motosiklet grubudur.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum grup en iyi rekreasyon grubudur.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum motosiklet grubundan gurur duyarım.	⑤	④	③	②	①
Bana en uygun grubun �inde olduğumu düşünmüyorum.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �inde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �inde motosikletlilerin g� farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �yelerinin uygunsuz davranışları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları <u>HEMKENDİNİZİ</u> HEM DE DİĞER MOTOSİKLET kullanıcılarını düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1- Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kendine güvenir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi seyahatlerde güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kurallara uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi koruma sağlayan donanım (kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubunun yaptığı seyahatlere katılmadığında üzülür.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubuyla seyahat etmekten mutluluk duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi hayatboyu sürüş eğitimi almaya devam eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkanı bulur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra görünümüm (saç, sakal, giyim tarzı) değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkmaya başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek sağlıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek dayanıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ettiğim için dengeli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için dikkatli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için disiplinli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için sorumluluk sahibi bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde pozitif enerji depolarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde işime daha çok konsantre olurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde stresim azalır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet Kulübü? a) MC b) MK c) Diğer (Yazınız)					
Kaç yıldır motosiklet kullanıyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır bu grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Yılda ortalama grupla kaç kez seyahate çıkıyorsunuz? (Yazınız)					
Motosikletle yılda ortalama kaç km yol yapıyorsunuz? (Yazınız)					
Yaşınız? (Yazınız)					
Yaşadığınız Şehir? (Yazınız)					
Motosiklete ilgi? a) Çocukluğumda başladı b) Ailemden gelmekte c) Merak d) Başkalarına özenme					
Eğitim Durumunuz? a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Lisansüstü					
Aylık Gelir Durumunuz? a) 1600 TL ve altı b) 1601-3000 TL c) 3001-5000 TL d) 5001 TL ve üzeri					
Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek					

İlginiz için teşekkür ederiz.

EK 9: Anket Formu (Son Oluşturulan)

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütülen Doktora Tezi çalışmasıdır. Çalışma motosiklet ile seyahat eden kişilerin motosiklet ve grupla seyahat etme nedenlerini tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın sonuçları bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Gürhan AKTAŞ

Araş. Gör. Mehmet ERTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLET İLE SEYAHAT ETME nedenlerinizi</u> düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi özgür hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin sesini dinlemekten büyük keyif alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile istediğim zaman seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet sürmekten keyif aldığım için seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete başlamamın nedeni arabada kapanmış gibi hissetmemdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet benim için bir tutkudur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken kendimi havalı hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken hayatımı riske atarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken doğayla mücadele ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken adrenalin hissedirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken motosikletin ivmelenmesi bana keyif verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin keyfi hız yapmaktır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletin ruhunda macera vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken park etme sorunum olmaz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile trafikte rahat seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken etrafı görürüm.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet yakıt bakımından tasarrufludur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet diğer taşıtlara göre hızlı bir araçtır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile diğer araçların giremeyeceği yollara girebilirim.	⑤	④	③	②	①
İklim koşulları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Geçirdiğim motosiklet kazaları motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Çalışma koşullarım motosiklet ile seyahat etmemi kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken sözlü iletişim kısıtlıdır.	⑤	④	③	②	①
Yakınlarım motosiklet ile seyahat etmeme karşı çıkar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ederken konfordan vazgeçerim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet donanımları pahalıdır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLET GRUBU İLE SEYAHAT ETME</u> nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubuyla birlikte seyahat etmek beni güvende hissettirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumdaki arkadaşlarıma bana yardım edeceğini bilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki herkes güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuna yönelik sıkıştırma, taciz gibi durumlar azdır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat etmek keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla yaptığımız etkinlikler keyiflidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda yeni kişilerle tanışma imkânı bulurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu içinde yalnızlık duygusundan uzaklaşırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan yeni seyahat rotaları öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan mekanik bilgiler öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımdan sürüş teknikleri öğrenirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklete yeni başlayan birisi için en uygun yer gruptur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda arkadaşlarımla sürüş deneyimlerimi paylaşıyorum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla ortak amaçları yerine getirmek için seyahat ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla kortej sürüşü yapmak mutluluk verir.	⑤	④	③	②	①
Tek başıma yaşayamadığım deneyimleri motosiklet grubuyla yaşarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahat sırasında tek bir ruh haline geliriz.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her kesimden insan vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri arasındaki farklılıklar bizi biz yapan değerlerdir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki her üye eşit haklara sahiptir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda üyelerin kullandığı motosikletin markası önemlidir.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet grubu diğer insanların ilgisini çeker.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu diğer insanların motosiklet farkındalığını artırır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun gücü ülkenin her yerinde üyesinin olmasından gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu üyeleri sayesinde her türlü işimi halledebilirim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda üyelerin uyması gereken kurallar vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda üyeler grup kurallarına uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir düzende sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde tam ekipmanla sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahatlerde belli bir hız limitiyle sürüş yapılır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları <u>MOTOSİKLET GRUBU İLE SEYAHAT ETMEYE DEVAM ETME</u> nedenlerinizi düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1- Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kendimi yakın hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma kardeş gibi hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma maddi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarıma manevi destek sağlarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundaki arkadaşlarımla kader arkadaşlığı yaparız.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuyla seyahate çıktığım arkadaşlarıma güvenmem.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için önemlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum benim için değerlidir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma kendimi ait hissederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumda gönüllü olarak yer alırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubuma ailemden daha fazla zaman ayırırım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun etkinliklerine katılmaya çalışırım.	⑤	④	③	②	①
Boş zamanımın çoğunu motosiklet grubuma ayırırım.	⑤	④	③	②	①
Diğer motosiklet gruplarıyla da seyahate çıkarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde ülkenin her yerinden arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde farklı ülkelere arkadaşım vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sayesinde sosyal çevrem genişledi.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projelerine destek verir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projesi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubum sosyal sorumluluk projeleriyle ilgilenmez.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumu giydiğim yelek ile temsil ederim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubumun kendine ait ritüellerini benimserim.	⑤	④	③	②	①

Yeleğimi giydiğimde grubumu kötüleyecek davranışlardan kaçınırım.	⑤	④	③	②	①
Tek başımıza yaptığımız hareketler tüm motosiklet grubunu bağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunun yeleğinin üzerindeki yamaların bir önemi yoktur.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda bulunduğum mevkinin hakkını veririm.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundakiler mevkilerine uygun hareket eder.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubunda her üyenin belli aşamalardan geçmesi gerekir.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum grup en iyi motosiklet grubudur.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum grup en iyi rekreasyon grubudur.	⑤	④	③	②	①
�inde olduğum motosiklet grubundan gurur duyarım.	⑤	④	③	②	①
Bana en uygun grubun �inde olduğumu düşünmüyorum.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşü özgürlüğü kısıtlar.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşünde kişisel sürüş performansı farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup sürüşlerinin kalabalık olması sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �inde sözlü tartışmalar sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �inde motosikletlilerin g� farklılıkları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①
Grup �yelerinin uygunsuz davranışları sıkıntı yaratır.	⑤	④	③	②	①

Lütfen Diğer Sayfaya Geçiniz.

Lütfen bu soruları HEM KENDİNİZİ HEM DE DİĞER MOTOSİKLET kullanıcılarını düşünerek; 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız. İfade hakkında fikriniz yoksa boş bırakınız.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Motosikletçinin ruhunda özgürlük vardır.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi aldığı kararlarda cesurdur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kendine güvenir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi seyahatlerde güvenliğe önem verir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi kurallara uyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi koruma sağlayan donanım (kask, dizlik vb.) ile seyahat eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi yolda kalmış birine yardım eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubunun yaptığı seyahatlere katılmadığında üzülür.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grubuyla seyahat etmekten mutluluk duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi her zaman bir grup içinde olma ihtiyacı duyar.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet ile seyahat etmek her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi için motosiklet grubu her şeyden önce gelir.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi hayatboyu sürüş eğitimi almaya devam eder.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi grup içinde her anlamda kendini geliştirme imkanı bulur.	⑤	④	③	②	①
Motosikletçi tecrübelerini arkadaşlarıyla paylaşır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra yaşam tarzım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra görünümüm (saç, sakal, giyim tarzı) değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra arkadaş ortamım değişti.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha fazla seyahate çıkmaya başladım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubundan sonra daha sosyal bir insan oldum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek sağlıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek dayanıklı bir birey olmamı sağlar.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat etmek reflekslerimi geliştirir.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için dengeli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①

Motosiklet ile seyahat ettiğim için dikkatli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için disiplinli bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet ile seyahat ettiğim için sorumluluk sahibi bir bireyim.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde pozitif enerji depolarım.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde işime daha çok konsantre olurum.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet grubu sayesinde stresim azalır.	⑤	④	③	②	①
Motosiklet Kulübü? a) MC b) MK c) Diğer (Yazınız)					
Kaç yıldır motosiklet kullanıyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Kaç yıldır bu grupla seyahat ediyorsunuz? (Yazınız)					
Yılda ortalama grupla kaç kez seyahate çıkıyorsunuz? (Yazınız)					
Motosikletle yılda ortalama kaç km yol yapıyorsunuz? (Yazınız)					
Yaşınız? (Yazınız)					
Yaşadığınız Şehir? (Yazınız)					
Motosiklete ilgi? a) Çocukluğumda başladı b) Ailemden gelmekte c) Merak d) Başkalarına özenme					
Eğitim Durumunuz? a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Lisansüstü					
Aylık Gelir Durumunuz? a) 1600 TL ve altı b) 1601-3000 TL c) 3001- 5000 TL d) 5001 TL ve üzeri					
Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek					

İlginiz için teşekkür ederiz.